E. R. Burroughs_TARZAN ja lõvi-inimene

Tarzani-lugude kuueteistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide

Tarzani-lugude looja E. R. Burroughs pöördub sarja teises pooles tagasi usutavamate teemade juurde. „Tarzan ja lõvi-inimene" („Tarzan and the Lion Man") ei vesta sugugi mingisugusest inimese ja lõvi vahepealsest olendist. Tegemist on hoopis sooviga vändata kassamenuga film lõvide hulgas üles kasvanud peategelase osavõtul ehtsas Aafrika džunglis. See ei taita kuidagi õnnestuda, sest ebasõbralik loodus ning veel ebasõbralikumad pärismaalased nurjavad peaaegu kõik head kavatsused. Ohud on nii suured, et mõni filmiseltskonnast kaotab elu. Tarzangi peab oma kodusel mandril surmaga tõtt vaatama. Filmi väntamine võetakse lõpuks taas ette Hollywoodi stuudios. Justkui saatuse irooniana ei kõlba džunglis üles kasvanud ning lõvisid küttinud ahvide kasvandik isegi lõvi-inimese osatäitja dublandiks (filmi tootjate arvates) — ta elab niivõrd oma osasse sisse, et tapab võtteplatsil lõvi (nagu käsikiri ette nägi). Tarzan ehk mister Clayton vallandatakse ning ta asub kohe teele Aafrikasse. Kõigi lugejate rõõmuks, sest ega sealt järgmine seiklus tulemata jää.

ISBN 9985-63-005-X

AS TRÜKIEKSPERT VILJANDI, '95 [474 '

I. Nõupidamine

Mister Milton Smithi, filmistuudio tootmisosakonna juhataja asetäitja juures oli nõupidamine. Sügavates pehmetes tugitoolides oli end mugavalt sisse seadnud kuus inimest.

Mister Smithi tugitool asus suure laua taga, kuid oma tulise iseloomu ja ülielava kujutlusvõime tõttu istus ta sellesse harva. Loovisiksusena vajas mister Smith vabadust ja avarust, et oma mõtteid täpsemalt väljendada, seetõttu oli isegi see suur tugitool talle liiga väike. Selliseid nõupidamisi korraldades kõndis ta sagedamini mööda kabinetti kui istus laua taga. Seejuures vehkis ta kätega niisama kiiresti kui kõneles.

„See tuleb rabav!" veenis ta kuulajaid. „Ei mingit kunstlikku džunglit, kombineeritud helivõtteid, mitte mingeid vanu hambutuid lõvisid, keda Ühendriikide iga kinokülastaja esmapilgust ära tunneb. Ei, härrased! Kõik peab olema loomulik!"

Kabinetti sisenes sekretärineiu ja sulges enda järel ukse.

„Vastuvõtutoas ootab mister Orman," teatas ta.

„Suurepärane! Paluge ta sisse."

Mister Smith hõõrus käsi ja pöördus kohalolijate poole.

„ Küllap on nii, et mõte Orrhani kohta läkitati mulle kõrgemalt poolt," hüüdis ta. „Siin on mees, kes teeb selle filmi."

„Olete läbinägelik nagu alati, boss," ütles üks kohalviibijaid, „see on väga õnnestunud valik."

Rääkija kõrval istuv mees kummardus ja sosistas:

„Ja mina mõtlesin, et hoopis teie pakkusite bossile Ormani kandidatuuri."

‚Ja mis siis sellest?" vastas see vaevukuuldavalt.

Taas avanes uks ja sekretärineiu saatel astus kabinetti pikk päevitunud mees. Smith lähenes talle ja surus kätt.

„Rõõm sind näha, Torn," ütles ta. „Me pole teineteisega kohtunud sestsaadik, kui sa Borneolt tagasi tulid. Sa tegutsesid seal toredasti. Kuid mul on sinu jaoks varuks midagi paremat. Oled

4

sa kuulnud filmikompanii „Superlative Pictures" viimasest filmist seiklustest džunglis ja selle kassamenust?"

Kassamenust olen alatasa kuulnud sestpeale, kui tagasi jõudsin, filmi ennast aga pole näinud. Minu arust on nüüd kõik tormanud'filmima seiklusi džunglis."

„Näed sa, filme on igasuguseid. Meie kavatseme teha ehtsat filmi. Selles «meistriteoses" olid kõik stseenid filmitud Hollywoodi ümbruses kahekümne viie miili kaugusel, välja arvatud mõne ehtne Aafrika stseen, helikujundusest ma aga parem ei räägigi!" Smith krimpsutas põlastavalt nägu.

„Ja kus meie hakkame filmima?" küsis Oiman. «Hollywoodist viiekümne miili kaugusel?"

„Ei, mu armas! Me otsustasime saata võtegrupi otse Aafrika südamesse, m-m-m... Kuidas seda metsa kutsutakse, Joe?"

„Ituri metsa."

Just nimelt, Ituri metsa koos helisalvestusaparatuuri ja kõige muuga. Mõtle sellele, Torn! Sa hakkad töötama loomuliku materjaliga: ehtsad pärismaalased, loomad, hääled. Sa filmid kaelkirjakut ja jäädvustad ka tema hääle..."'*

„Milt, selleks pole vaja helisalvestusaparatuuri."

«Mispärast?"

«Kaelkirjakud ei tee üldse mingisugust häält. Räägitakse, et neil puuduvad häälepaelad."

„Kas tõesti? Noh, seda ütlesin ma niisama, jutu jätkuks. Kuid võtame näiteks teised loomad: lõvid, elevandid, tiigrid. Muide, Joe kirjutas stenaariumis suurtest tiigrikarjadest. Publikule see meeldib."

„Kuid Aafrikas pole tiigreid," ei jätnud lavastaja järele.

„Oled sa kindel?"

„Täiesti," muigas Orman.

„Mis see tähendab, Joe?" küsis Smith stsenaristi poole pöördudes.

„Aga te ju ise rääkisite, šeff, et tahate näha suuri tiigrikarju."

Jah? Noh, jumal nendega. Teeme suured krokodillikarjad."

‚Ja te tahate, et ma kõike seda filmiksin?" küsis Orman.

„Aga muidugi. Meie film teeb su kuulsaks."

„Ma kahtlen selles kõvasti, kuid võtan siiski teie ettepaneku vastu. Ma pole veel kordagi Aafrikas käinud. Aga kas helisalvestusaparatuuriga veoautosid sinna toimetada on üldse võimalik?"

5

„Me olemegi selleks kokku tulnud, et kõik need küsitavused läbi arutada," ütles Smith. „Me palusime nõupidamisele major White'i. Te pole veel tuttavad?"

Pärast seda, kuj Ormanit ja White'i oli teineteisele esitletud ja nad käepigistuse vahetasid, Smith jätkas:

„ Major on kogenud jahimees ja tunneb hästi Aafrikat. Ta sõidab teiega kaasa tehnikanõunikuna. Mis te arvate, major, kas helisalvestusaparatuuri saab Ituri metsa toimetada?"

„Kui palju see kaalub? Kui üle poolteise tonni, siis vaevalt."

„Vaat' kus lops!" hüüdis helirežissöör Clarence Noice. „Kumbki seadeldis kaalub seitse tonni ja meil on neid kaks."

„See on võimatu!" lausus major.

„Aga generaator?" ei jäänud Noice rahule. „See kaalub üheksa tonni!"

Major laiutas käsi.

„Uskuge, džentelmenid, see on tõepoolest võimatu."

„Tom, kas sa saad seda teha?" küsis Smith ja vastust ootamata lisas: „Sa pead seda tegema!"

«Proovin," vastas Orman, „kuid teil tuleb kõvasti kukrut kergendada."

«Muidugi mõista!" rõõmustas Smith. „Nüüd, kus kõik probleemid on lahendatud, lubage mul rääkida põhjalikumalt meie filmist. Joe on kirjutanud vapustava stsenaariumi. Niisiis, poiss sündis džunglis ja emalõvi kasvatas ta üles. Kogu oma elu veetis ta lõvide keskel ega suhelnud kellegagi peale lõvide. Lõvi on loomade kuningas, aga kui poiss suureks sirgus, sai temast lõvide kuningas ja ta päris võimu kogu džunglis. Kuidas on, ah?"

«Midagi sellist olen ma kusagil juba kuulnud," kostis Orman.

«Oota, see pole veel kõik," jätkas Smith. «Kõige põnevam alles algab. Siin tuleb meil mängu imeilus neiu. Kedagi enda ümber märkamata läheb ta metsajärve ujuma. Samal ajal aga möödub sealt lõvi-inimene. Ta näeb esmakordselt elus naist. Taipad, Torn, missuguse pöörde võtab film? Publik saab šoki!"

Smith kõndis mööda kabinetti, matkides kirjeldatavat stseeni. Algul näitas ta suplevat tütarlast, siis lõvi-inimest.

„Noh, kuidas on, vahva?" küsis ta. „Joe on kõik suurepäraselt välja mõelnud." .

„Ta on alati elava kujutlusvõime poolest silma paistnud," ütles

6

Orman. „Aga kes hakkab mängima seda lõvi-inimest, kes kiskjate seas nii vabalt ringi kõnnib? Kas ta ei löö kartma?"

„Oo, see on tõeline leid! Tal on selline välimus, et kõik tüdrukud lähevad peast segi."

„Mitte ainult tüdrukud, vaid ka nende vanaemad," lisas üks nõupidamisest osavõtjaid.

„Kes ta on?"

„Ta on maratoni võitja."

„ Tantsumaratoni ?"

„Ei, maratonijooksu maailmameister." „Kui seda osa oleks mulle pakutud, oleksin ma eelistanud olla pigem sprinter kui pikamaajooksja. Mis ta nimi on?" „ Stanley Obroski."

„Stanley Obroski?" kordas Orman. „Pole ilmaski sellist nime kuulnud."
«Sellest hoolimata on ta olemas. Oota pisut, eks me vaata, mis sa siis üüed, kui teda näed. Olen kindel, et ta tuleb osaga toime."
„Mis filmides ta on mänginud?" küsis lavastaja.
„Tead sa," vastas Smith, „see on tema esimene filmiosa, kuid tal on vapustav keha. Ma panen sulle tema kohta kõik materjalid valmis."
„Kes veel ekspeditsiooni koosseisu kuulub?"
„Peaosa mängib Naomi Madison ja..."
„Hm, Naomil on juba kolmekümne neljandal paralleelil palav, ekvaatoril ta aga lihtsalt sulab üles."
„Tema isa, valge kaupmehe osasse kutsusime Gordon Z. Marcuse."
„Kas ta saab hakkama? Ehk on ta liiga vana?"
„Oo! Ta on veel heas vormis. Valget kütti mängib aga siin viibiv major White."
„Kardan, et näitleja kohta olen ma liiga hea kütt," tähendas major.
Jätke järele," vaidles Smith vastu. „Kõik, mida teilt nõutakse, on jääda iseendaks. Nii et ärge muretsege."
„Las lavastaja muretseb," lisas stenarist, „tema saab selle eest raha."
„Ja talle ässitatakse kõik koerad kallale," ühmas Orman. „Kuid tuleme tagasi Naomi juurde, Milt. Ei vaidle vastu, ta on hea tantsunumbrites ja romantilistes noorsoofilmides, kuid ma
7
ei kujuta ette, kuidas ta lõvide ja elevantide seas hakkab välja nägema."
„Koos temaga sõidab Rhonda Terry, kes hakkab teda dubleerima."
„Mu jumal! Rhonda on ju ise võimeline lõvi hammustama, kui lavastaja teda käsib. Pealegi ärge unustage, et ta sarnaneb hämmastavalt Naomiga."
„Arvan, et Madisonile see sarnasus meeldib," lausus käsikirja autor.
„Eksite," vaidles Smith vastu.
„Hästi, olgu teil õigus," katkestas teda Orman. „Kes veel gruppi kuulub? Kes on minu režissöör?" „Bill West." „Okei."
„Mis materjalidesse ja ekspeditsiooni liikmetesse puutub, siis saab teil olema kolmkümmend viis kuni nelikümmend inimest. Peale veokite generaatori ja helisalvestusseadmetega saate kakskümmend viietonnist veoautot ja viis sõiduautot. Me valime niisugused mehaanikud ja juhid, kellel on kupjaks ainult oma südametunnistus. Kahju, et sa ise ei valinud ekspeditsiooni inimesi, kuid me pidime kiirustama. Peale lavastaja abi on juba kõik leitud. Tema võid sa ise valida."
„Millal me teele asume?"
„Kümne päeva pärast."
„On aga elu," ohkas Orman. „Kuus kuud Borneol, kümme päeva Hollywoodis ja uuesti pooleks aastaks Aafrikasse! Komandeeringute vahel ei lase te mul isegi habet ajada!"
„Sa tahtsid ütelda joomingute vahel?" torkas Joe.

II. Ilma teedeta

Seik Ab el-Ghrennem ja tema tõmmud kaaslased, kes istusid oma madalajalgsete hobuste seljas, jälgisid sõnatult, kuidas kakssada mustanahalist püüdsid väikesest mudase põhjaga jõest veokit generaatoriga läbi tirida.

Läheduses vestles poripritsmetega kaetud maastikuauto uksele nõujatuv Jerrold Bain kahe tütarlapsega, kes tagaistmel istusid.

„Kuidas sa end tunned, Naomi?" küsis ta.

8

«Kohutavalt."

«Jälle piinab palavik?"

«Kogu tee sestsaadik, kui Jinjast lahkusime. Kuidas tahaksin jälle Hollywoodis olla, aga ma ei näe seda enam iialgi — siia ma suren!"

«Jäta järele! See on ainult külmetus. Sa saad terveks." «Eile öösel nägi ta halba und," ütles teine neiu, «Naomi aga usub unenägusid."

«Jää vait!" hüüdis Madison.

«Aga sina näed välja oivaliselt, Rhonda," tähendas Bain.

Rhonda Terry noogutas nõusolevalt.

«Mulle tundub, et olen peaaegu õnnelik."

«Sina peaksid metsa langetama," torkas Naomi ja lisas siis: «Rhonda on puht looduslähedane tüüp, meil, näitlejail, on aga väga peen hingelaad ja keegi ei suuda mõista meie kannatusi."

«Parem olla õnnelik lehm kui õnnetu näitlejatar," puhkes Rhonda naerma.

«Pealegi rikub ta kõiki kokkuleppeid," jätkas Madison. «Eile pidime esimest võtet filmima, kuid järjekordne palavikuhoog sundis mu pikali. Niisiis asendas ta mind võttel isegi suures plaanis!"

«Jah, on hea, et te nii sarnased olete," lausus Bain. «Isegi mina eristan teid suurivaevu."

«Mis selles head on?" vaidles Naomi vastu. «Inimesed näevad teda ja arvavad, et see olen mina!"

„Ja mis siis?" küsis Rhonda. «See teeb sulle au."

«Teeb mulle au?" kordas Naomi. «See hävitab mu maine. Sa pole halb tüdruk, Rhonda, kuid ära unusta, et ma olen Naomi Madison! Vaatajaskond on harjunud esmaklassilise mänguga, kuid nüüd nad pettuvad ja süüdistavad kõiges mind."

Rhonda naeratas jälle.

«Püüan teha kõik, et mitte hävitada sinu mainet lõplikult," tõotas ta.

„Oh, ma ei süüdista sind milleski," vastas Naomi. «Lihtsalt ühele kingib jumal ande, teisele aga mitte. Nii et sina pole selles süüdi, kuidas sa mängid, niisamuti nagu see seik seal pole süüdi selles, et ta on sündinud araablase, mitte aga valgena."

«See pole seik, vaid täielik pettumus!" hüüdis Rhonda.

«Mispärast?" huvitus Bain.

«Kui ma väike tüdruk olin," vastas Rhonda, «nägin šeigi

9

rollis Rudolph Valentinot. See oli alles seik!"

«Mnjah," soostus Bain, «Rudolph Valentinoni on sellel palju maad."

„Ja tema kaaslased? Joodikute ja nõgininade jõuk. Ja mina veel unistasin, et suursugused araablased mu ära rööviksid!"

„Ma räägin sellest Billiga," naeratas Bain. Neiu turtsatas.

«Bill West on hea režissöör, kuid ta pole seik. Temas pole rohkem romantikat kui ta kaameras."

„Ta on peaga poiss," ütles Bain.

«Sel poisil on nuppu," kinnitas Rhonda.

«Olen nõus. Ta meeldib mulle."

«Kas me jääme siia veel kauaks tõlgendama?" küsis Naomi ärritatult.

«Seniks, kuni nad selle generaatori ja veel kakskümmend kaks veoautot soost läbi tirivad."

«Kuid mispärast me ei või neid ära ootamata edasi sõita? Miks peame siin istuma ning kärbseid ja sääski söötma?"

«Teises kohas hakkame neid söötma niisama edukalt," tähendas Rhonda.

«Orman kardab ekspeditsiooni mitmeks grupiks jaotada," seletas Bain. «See on ohtlik piirkond. Teda hoiatati, et ta siia ei põikaks. Pärismaalasi pole iialgi õnnestunud täielikult alistada ja nad on alati hakanud uuesti tegutsema."

Viivuks võttis maad vaikus. Putukaid eemale peletades jälgisid nad sõnatult, kuidas rasked autod pikkamisi mööda soist jõepõhja roomasid.

Araablaste hobused seisid endises kohas. Seik Ab el-Ghren-nem kõnetas enda kõrval olevat kurja pilguga inimest.

«Atewy, kumb nendest kahest valgest naisest varjab kalliskivide oru saladust?" küsis ta.,

„Oo, Allah!" pomises Atewy ebaledes. «Nad on nii sarnased nagu kaks tilka vett ja mul on raske öelda, kumb nimelt."

«Kuid ühel neist on kaart? Oled sa selles kindel?"

«Olen küll. Kaart oli valgel vanamehel, neist ühe isal, kuid hiljem võttis tüdruk selle ära. Noormees, kes temaga kõneleb, tahtis ise vanameest tappa ja kaarti endale saada, kuid tüdruk jõudis temast ette. Nüüd on nii vana kui ka noormees veendunud, et kaart on kaotsi läinud."

«Aga kas tõesti võib tüdruk niimoodi rääkida mehega, kes

tahtis tappa tema isa?" küsis seik umbusklikult. „Oled ehk midagi segi ajanud? Ta jutleb mehega sõbralikult. Ei mõista mina neid kristlastest koeri."

„Mina samuti," nõustus Atewy. „Nad kõik on ebanormaalsed. Kord tülitsevad ja sõimlevad, kord istuvad kõrvuti, nagu poleks midagi juhtunud. Nad arvavad, et teevad kõike salamahti, meie aga peame neid kogu aeg silmas. Ma nägin, kuidas tüdruk kaardi võttis, noormees ei märganud aga midagi. Vanamees hakkas seda otsima, kuid ei leidnud. Ta ütles, et kaart on kaotsi läinud ja paistis väga tujutuna."

„See kõik on kummaline," pomises seik. „Oled sa kindel, Atewy, et oskad nende keelt ja tead, millest nad räägivad?"

„Eks töötanud ma ju rohkem kui aasta napaka valgega, kui ta Kheybari liivakõrbes tuhnis? Rõõmustas nagu laps, kui leidis katkise poti kilde."

„Oo, Allah!" ohkas seik. „ Küllap on aare väga suur, suurem kui Howwara ja Geryeh' aarded, muidu poleks nad nii palju veoautosid ühes võtnud, et seda välja vedada."

Ta silmitses mõtlikult vastaskallast, kus seisid autod, oodates oma järjekorda jõe läbimiseks.

„Millal ma pean kaardiga tüdruku röövima?" küsis Atewy mõningase vaikimise järel.

„Veel pole selleks aeg," vastas seik. „Pole vaja kiirustada, nad juhivad meid niigi aarde juurde. Valged on rumalad. Nad loodavad meid petta, kuid me pole eile siia ilma sündinud. Meie^ juba teame, et filmi vändatakse üksnes ekspeditsiooni tõelise eesmärgi varjamiseks."

Higine ja porine mister Orman peatus salkkonna pärismaalaste juures, kes hoidsid raske auto puhvri külge kinnitatud köisi. Lavastaja kaenla all rippus kabuur, kuid relva asemel pesitses seal viskipudel.

Iseloomult polnud Orman toores ega tige. Tavalistes oludes poleks ta iialgi nuuti kasutanud. Mustanahaliste sünge vaikimine oleks pidanud teda valvsaks tegema, kuid viis ta pelgalt eksiteele. Oli möödunud kolm kuud sellest ajast, kui nad lahkusid Hollywoodist, kuid ajakavast oldi maas juba kahe kuu võrra ja võis juhtuda, et neil tuli veel kuu aega teel olla, enne kui võtte-kohta jõuavad. Ormani naispeategelast piinasid palavikuhood, mis võisid ta mängust hoopiski välja jätta. Haigus oli mõjutanud ta välimust. Ormanile paistis, et kõik läheb uperkuuti. Nüüd aga,

11

nagu talle tundus, viilisid need metslased tööst kõrvale.

„Noh, liigutage end, te viimased laiskvorstid!" käratas ta.

Pikk nuut vihises läbi õhu ja plaksatas neist ühe õlgadele.

Khakivärvi käisteta pluusis ja lühikestes pükstes noormees pööras selja ja suundus auto poole, kus Bain tütarlastega lobises. Puu varjus veidi hinge tõmmanud, võttis ta kiivri peast, kuivatas higi laubalt ja kiivri siseküljelt. Siis siirdus ta maastikuauto juurde ja ühines seltskonnaga.

Bain võttis end koomale, tehes ukse juures ruumi.

„Sa ei näe just hea välja," tähendas ta.

West ohkas raskelt.

„ Orman on sõgedaks läinud. Kui ta nuuti minema ei viska ega lakka joomast, läheb meil täbarasti."

Jah, pinge kasvab," möönis Rhonda. «Inimesed ei naera ega laula enam nagu varem."

„Ma märkasin pilku, mille Kwamudi talle mõne minuti eest heitis," jätkas West. „Tema silmis polnud üksnes viha, vaid midagi hullemat."

„Mõtleks!" nähvas Bain. „Need poisid tuleb liistule tõmmata, Kwamudi asemele aga võib Torn määrata kellegi teise."

«Orjaaeg on ammu möödas, Bain, ja pärismaalased teavad seda väga hästi. Ormanil võib tulla kuhjaga ebameeldivusi, kui nad kõik ära räägivad. Mis aga Kwamudisse puutub, siis ärge unustage, et ta on ehtne pealik ja enamik selle jõugu liikmeist on tema suguvennad. Kui ta käsib neil töö sinnapaika jätta, siis nad ka jätavad. Mis saab meist, kui nad meie juurest lahkuvad?"

„Noh, aga mida meie teha saame?" päris Rhonda. „Minu arust pole Torn meilt kordagi nõu küsinud."

„Naomi, sina saaksid midagi teha," ütles West tütarlapse poole pöördudes.

„Kes? Mina? Ja mida ma saaksin teha?"

„Tom armastab sind. Ta võtaks sind kuulda."

„Seda küll ei ole! Need on teie probleemid, mul on nendetagi muresid."

„ Vaata ette, meie probleemid võivad saada ka sinu omadeks."

„Lollus!" hüüdis neiu. „Kõik, mida ma tahan, on siit kiiremini minema saada. Kui kaua pean ma siin veel tolknema ja sääski söötma? Ütle, kus Stanley on? Ma pole teda täna veel näinud."

12

,,Lõvi-inimene magab arvatavasti oma autos," vastas Bain. „Kas teate, mis vanapoiss Marcus talle nimeks pani?"

„Ja see oli?" küsis Naomi järsult.
„Unehaigus."
„Te olete temale lihtsalt kadedad," vihastas Naomi. „Temast sai paugupealt täht, teie vaesekesed peate aga kogu elu töötama ja saate vaid viletsaid krosse. Mister Obroski on tõeline näitleja!"
«Vaadake, me hakkame liikuma!" hüüdis Rhonda. „Kas nägite märguannet?"
Lõpuks ometi asus pikk kolonn teele. Kõige esimeses autos istus relvastatud valve, teine osa askareid kattis viimaseid liikujaid.
Osa inimesi seisis auto astmelaual, kuid suurem osa käis viimase veoauto ees jalgsi. Nende seas oli ka lavastaja abi Pat O'Grady.
O'Gradyl polnud piitsa. Ta vilistas ühtesoodu üht ja sedasama viisi ning hõikas korraldusi, millest ükski mustanahaline aru ei saanud. Kuid neile meeldisid tema kombed ja lõbus iseloom ning pikkamisi hakkas pinge langema. Sünge vaikimine asendus jutuga, kuid polnud kuulda laulu ega naeru.
„Oleks parem," märkis O'Grady kõrval kõndiv major White, „kui teie neid inimesi juhiksite. Mister Orman oma raske iseloomuga pole selleks suuteline."
O'Grady kehitas õlgu.
„Siin pole midagi parata."
„Ta ei soovi mind kuulda," jätkas major. „Ta eirab kõiki mu nõuandeid. Niisama edukalt oleksin ma võinud Hollywoodi jääda."
„Minu pea küll ei võta, mis kärbes Tomi on hammustanud. Ta on suurepärane poiss, midagi sellist pole temaga varem juhtunud," vangutas O'Grady pead.
„Kuid mis ei kutsu esile kahtlusi, on see, et ta joob liiga palju," ütles White.
„Arvan, et see on lihtsalt palavuse ja tema kaela langenud murede pärast."
Abi oli oma šefile ilmselgelt ustav.
„Kui see lähemal ajal ei muutu, siis ootavad meid igal juhul suured ebameeldivused," lausus major pahaendelisel häälel. Võis näha, et ta oli tõsiselt mures. „Vahest te..."
13
O'Grady tahtis vastu vaielda, kuid teda katkestas kolonni eesotsast kostev kogupauk.
„Mu jumal! Mis juhtus?" hüüdis O'Grady. Ta tormas laskude suunas.

III. Mürgitatud nooled

Inimese kuulmine pole kuigi täiuslik. Isegi lagedas kohas ei kuule inimesed suurelt kauguselt tehtud lasku. Metsloomade kuulmine on aga inimese omast palju teravam, mistõttu White'is ja O'Gradys ärevust tekitanud kogupauk naelutas loomad hetkeks paigale, siis aga tegid nad aruka otsuse ohtlikust paigast jalga lasta.
Hoopis teisiti reageeris kaks suure puu varjus lebavat olendit. Üks neist oli uhke musta lakaga võimas Kuldlõvi, teine inimene. Ta lamas selili, lõvi aga hoidis käppa ta rinnal.
„Tarmanganid," ümises inimene.
Lõvi urises vaikselt.
„Peaks vaatama, mis seal sünnib," lausus inimene. „Kas täna või homme."
Ta sulges silmad ja vajus taas unne, mille lasud olid katkestanud. Lõvi pigistas silmad kinni ja haigutas suure suuga, langetas siis oma määratu pea ja uinus samuti silmapilk. Neist veidi kaugemal lebas öise jahi ajal tapetud sebra paljaksnäritud korjus. Ei šaakal Ungo ega hüään Dango olnud veel haistnud liha lõhna, seepärast nautisid nad segamatult

õndsalikku rahu, ärgates vaid tüütute putukate eemale peletamiseks või juhusliku linnu valjust kisast.

Kui major White kolonni pea juurde jooksis, oli tulistamine juba lakanud. Ta nägi valgeid ja askareid, kes end puude taga varjasid ja erutatult džunglipimedusse vahtisid.

Maas lebas kaks nooltest läbilastud mustanahalist sõdurit. Nende surnukehad olid tardunud surmaeelsetesse krampidesse. Naomi Madison oli oma autos kägarasse tõmbunud, Rhonda Terry seisis tema kõrval, püstol käes.

White jooksis Ormani juurde, kes püssi hoidis ja üksisilmi tihnikusse vahtis.

„Mis juhtus?" küsis major.

„Varitsus!" vastas Orman. „Need sulid lasksid meie pihta

hunniku nooli ja pagesid! Jõudsime neid vaid vilksamisi näha." „Bansutod!" hüüatas White.' Oiman noogutas.

«Paistab küll. Nad arvavad, et suudavad meid oma nurjatute nooltega hirmutada, kuid ma veel näitan nendele räpastele sigadele."

„Orman, see oli hoiatus! Nad ei taha, et me läheksime läbi nende maa-ala."

„Ma sülitan sellele, mida nemad tahavad. Läheb nii, nagu mina tahan!"

„Ärge unustage, mister Orman, et siin on rohkesti inimesi, sealhulgas kaks valget naist, kelle elu eest ta vastutust kannate. Peale selle hoiatati teid ette, et rännak läbi Bansutomaa on väga ohtlik."

„Mina viin oma inimesed läbi ja vastutan ise kõige eest, teie ärge muretsege!"

Ormani hääl kõlas tuhmilt, kogu tema olekus võis tajuda inimest, kes mõistab, et tal pole õigus, aga oma kangekaelsuse tõttu ei soovi seda tunnistada.

«Saage pealegi oma tahtmine," vastas West, «kuid osa vastutusest lasub ka minul. Ärge unustage, et mind saadeti siia teie nõunikuna."

„Te annate mulle nõu siis, kui ma seda vajan!"

«Praegu just ongi niisugune olukord. Teie ei tea midagi nendest inimestest ega sellest, mida neilt oodata võib."

«See tõsiasi, et me olime kallaletungiks valmis ja saatsime bansutodele järele hunniku kuule, on neile heaks õppetunniks," vaidles Orman vastu. «Uskuge mind, nad ei julge enam siia oma nägu näidata."

«Tahaksin seda uskuda, kuid ei või. Me pole neist ühtegi näinud. Tänane juhtum on näide nende tavalisest sõjapidamise taktikast. Nad ei tungi iialgi kallale lagedal maastikul ja suurte jõududega, nad lihtsalt tapavadlga kord mõne meie inimese ja täiesti võimalik, et me ei näe neid kunagi."

«Kui te nii kangesti kardate, võite tagasi minna," mühatas Orman. «Annan teile veoauto ja valvurid."

«Loomulikult jään ma siia," vastas West.

Seejärel pöördus ta Rhonda Terry poole, kes ikka veel seisis, püstol käes.

«lstuksite parem autosse, miss Terry," sõnas ta. «Seal on ohutum. Ei maksa asjatult riskida."

„Ma kuulsin, mida te mister Ormanile rääkisite," ütles neiu. «Kas usute, et nad ka edaspidi niimoodi talitavad?"

«Kardan, et just nii juhtubki. Sellised on nende sõjapidamise moodused. Ei tahaks teid hirmutada, kuid tingimata tuleb ettevaatlik olla."

Neiu silmitses tähelepanelikult kaht kentsakasse poosi tardunud laipa.

„Ma poleks iialgi uskunud, et nooled tapavad nii ruttu," ütles ta ja võpatas tahtmatult.

«Nooled on mürgitatud," seletas major.

«Mürgitatud?" Neiu hääles kõlas hirmuvarjund.

White heitis pilgu veoauto kabiini.

«Minu arust on miss Madison minestanud," ütles ta.

«Temaga juhtub seda!" hüüdis Rhonda.

Ta tegi autoukse lahti ja tõstis Westi abiga näitlejatari istmele. Kuna Rhonda Naomile esmaabi andis, võttis Orman käsile kaitse korraldamise ja andis teda ümbritsevatele valgetele ekspeditsiooniliikmetele käsklusi.

«Hoidke oma püssid laskevalmis. Paneme igale veoautole ühe relvastatud mehe. Olge kogu aeg valvel, vähimagi kahtluse puhul tulistage ette hoiatamata! Bill ja teie, Bain, sõidate neidudega nende autode astmelaual, kumbki saab kaasa veel ühe askari. Clarence, minge kolonni sappa ja rääkige Patile, mis siin juhtus. Öelge talle, et ta tugevdaks kaitset ja jääge tema juurde. Major White!"

Ohvitser astus sammu ette.

«Sõitke Ab el-Ghrennemi juurde ja paluge teda saata pooled inimesed kolonni sappa, teise poole aga meile. Vajaduse korral saab neid kasutada käskjalgadena."

Orman pöördus vanema mehe poole.

«Mister Marcus, teie ja Obroski sõidate kolonni keskel. Muide, kus Obroski on?"

Kallaletungi hetkest saadik polnud keegi teda näinud.

„Ta oli autos, kui ma sealt välja hüppasin," ütles Marcus. «Arvatavasti jäi ta uuesti tukkuma."

Tema silmis välgatas kelmikas muie.

«Seal ta ongi!" hüüdis Clarence Noice.

Nende poole tuli pikakasvuline meeldiv musta juuksepahmakaga noormees. Tal oli püss käes ja puusal toretses kabuur

kuuelaengulise püstoliga. Märganud, et kõik vaatavad tema poole, hakkas ta jooksma.

„Kus nad on?" karjus ta. „Kuhu nad kadusid?"

„Kus te siiamaani olite?" küsis Orman järsult.

„Ma otsisin neid. Arvasin, et nad tulevad uuesti tagasi."

Bill West vaatas Gordon Z. Marcusele otsa ja pilgutas talle silma.

Viimaks hakkas kolonn jälle liikuma. Orman asus rühma eesotsas, kõige ohtlikumas paigas ja West jäi tema kõrvale.

Nagu hiiglaslik madu rajas kolonn endale metsas teed, saatjaks vedrude krigin, rehvide sahin ja summutatud mootorimü-rin. Polnud kuulda rääkimist, rühma kohal valitses pinev, kartlik ootus.

Kolonn jäi sageli seisma, oodates, kuni salkkond pärismaalasi padrikust tee läbi raiub. Liikumine oli piinavalt aeglane.

Lõpuks jõuti jõe äärde.

„Siia lööme laagri üles," otsustas Orman.

White noogutas nõusolevalt. Laagri korraldamine kuulus tema ülesannete hulka.

Rahulikult ja asjalikult andis ta korraldusi autode ja platvormide paigutamiseks, mis aeglaselt roomasid džunglist välja jõe kaldale lagedale kohale. Kuni ta käsklusi jagas, hakkasid sõitjad autodest väljuma, et pisut liikmeid sirutada. Orman istus veoauto astmelauale ja rüüpas lonksu viskit. Naomi laskus ta kõrvale ja süütas sigareti. Ta heitis kartlikke pilke oma selja taha metsale ning veelgi salapärasemale ja süngemale metsaribale, mis laius jõe vastaskaldal.

„Kuidas ma tahaksin siit kiiremini välja pääseda, Tom!" ütles ta. „Lähme õige tagasi, kuni meid kõiki pole siin veel maha notitud."

„Ma pole selleks siia sõitnud," vastas Orman. „Mind saadeti filmi tegema ja ma teen seda, ükskõik mis see mulle maksma läheks!"

Naomi nihkus lähemale ja surus end kogu kehaga tema vastu.

„Oo, Tom, kui sa mind armastad, siis viid mu siit ära. Ma kardan. Tunnen, et varsti saan surma. Kui mitte palavusest, siis nendest mürgitatud nooltest."

„Mine ja vala pisaraid oma lõvi-inimesele," ütles Orman irvitades ja rüüpas veel ühe lonksu.

„Ära ole nii talumatu, Tom. Sa ju tead, et olen tema vastu

ükskõikne. Peale sinu pole mul kedagi."

„Hea küll, ma tean kõik, isegi kui sulle tundub, et ma midagi ei märka. Sa arvad, et olen pime, eks?"

„Ei, sa pole pime," hüüdis neiu vihaselt, „oled lihtsalt purjus. Ma..."

Kolonni sabas kõlanud lask katkestas teda poolelt sõnalt. Esimesele lasule järgnes teine, siis kolmas...

Orman kargas püsti. Kõik tormasid kolonni lõppu. Orman pistis kõigest väest karjuma, kutsudes neid tagasi.

„Jääge siia," kisendas ta. „Nad võivad ka meile kallale tungida. Major White, käskige šeigil saata sinna käskjalg uurima, mis juhtus."

Naomi Madison kaotas taas teadvuse, kuid praegu ei teinud keegi temast välja. Ta jäi lamama sinna, kuhu oli kukkunud. Püssid käes, vaatasid mustanahalised askarid ja valged pingsalt võiüuspaiga poole.

Tulistamine lakkas niisama järsku, kui oli alanud. Saabus rõhuv vaikus. Äkki rebestas selle verdtarretav karjatus, mis kostis jõe vastaskaldalt.

„Kurat võtaks!" hüüatas Bain. „Mis see oli?"

„Paistab, et need närukaelad püüavad meid hirmutada," ütles White.

„Kõige järgi otsustades on see neil korda läinud," tähendas Marcus. „Mul tõusid juuksed peas püsti."

Bill West pani käe Rhonda Terry õlale.

„Sa võiksid parem auto alla ronida," ütles ta. „Seal on ohutum."

„Langeda nii madalale?" naljatas neiu. „Ei, tänan väga!"

„Näete, sealt tuleb šeigi mees," märkis Bain, „ja tema hobuse seljas istub veel keegi, vististi valge."

„See on Clarence," ütles White.

Araablane peatas hobuse Ormani kõrval ja Clarence hüppas maha.

„Noh, mis seal on?" küsis lavastaja läbematult.

«Seesama mis esimesel korral," vastas Noice. „Ilma vähimagi hoiatuseta sadas meile kaela noolterahe. Kaks said sealsamas surma. Avasime tule, kuid ei märganud ainsatki

hinge. Mingisugune müstika! Kuule, kõik meie kandjad on surmani kohkunud. Nad värisevad hirmust, nii et on isegi kuulda, kuidas nende hambad plagisevad."

18

„ Ja Pat? Teeb ta midagi, et kõiki teisi kiiremini laagrisse viia?"

Noice noogutas.

„Neid polegi vaja tagant sundida. Nad lähevad nii ruttu, et võivad lihtsalt laagrist mööda lipsata ja seda mitte märgata."

Äkitselt kõlas läheduses niisugune südantlõhestav karjatus, et isegi kõigutamatult rahulik major White võpatas.

Kõik haarasid oma püssi.

Naomi Madison ajas end istuli. Ta juuksed langesid korratult õlgadele, silmis põles hullumeelsuse tuli. Naomi karjatas veel kord ja kaotas teadvuse.

„Pea suu!" käratas Orman. Ta närvid olid äärmuseni pingul, kuid Naomi ei kuulnud enam räiget kärkimist.

„Kui meie telk üles panna," pakkus Rhonda, «siis võiksin tal aidata pikali heita."

Autod, ratsanikud, tumedanahalised sõdurid — kõik püüdsid kiiremini laagrisse siseneda. Keegi ei tahtnud džunglisse jääda. Kõiki oli vallanud hirm ja nõutus.

Major White ja Bill West püüdsid algelisematki korda luua, ja kui nende juurde tuli Pat 0'Grady, hakkas ta neid aitama.

Lõpuks oli laager üles löödud. Inimesed surusid end hirmunult üksteise ligi.

„Kui kole," oigas Bain. ‚Ja mina arvasin, et ees seisab meeldiv lõbusõit. Kartsin nii väga, et mind ei võeta ekspeditsiooni ja jäin isegi haigeks."

‚Ja nüüd oled haige sellepärast, et sind kaasa võeti?"

«Paistab küll."

«Kardan, et enne kui me sellelt neerud Bansutomaalt välja pääseme, läheb su tervis veelgi kehvemaks." «Aitäh hea lohutuse eest!"

„Ja kuidas on miss Madisoni enesetunne, Rhonda?" tundis West huvi.

Neiu kehitas õlgu.

«Kui ta nii hirmunud poleks, tunneks ta end palju paremini. Palavik on peaaegu kadunud, kuid ta väriseb lihtsalt hirmust."

«Rhonda, sa oled ime! Sina ei karda vist midagi."

«Noh, kuidas öelda," torises Bain oma telgi poole minema hakates.

«Hirm!" hüüatas neiu Westi poole pöördudes. «Siiani ma ei kujutlenud, mis see on, nüüd olen aga nii ehmunud, et judinad jooksevad üle keha."

19

Bill vangutas pead.

«Sellisel juhul oled sa tõeline näitlejatar. Keegi ei aimanudki, et sa kardad, sest sa ei näidanud millegagi oma hirmu välja."

«Mul jätkus lihtsalt oidu taibata, et sellest poleks midagi kasu: ma ei ärata sümpaatiat ega kaastunnet."

Ta viipas peaga Naomi telgi poole. West krimpsutas nägu.

«See on e-e-e..."

Ta lõi ebalema, otsides sobivat sõna.

Neiu pani sõrme ta huultele ja vangutas pead.

«Pole vaja," palus ta. «Naomi ei saa sinna midagi parata. Mul on temast tõsiselt kahju."

«Oled lihtsalt ime! Ent kuidas ta sind kohtleb! Sul on ingli iseloom, kuid ma ei mõista, mispärast sa temasse nii hästi suhtud. Ta käitub sinuga nii kõrgilt, et see käib mulle närvidele. Mõtelda, suur näitlejatar! Sa ei mängi temast halvemini!"

Rhonda naeris.

«Kuid sellele vaatamata on tema kinotäht, mina aga kõigest tema dublant. Nii et ära räägi rumalusi."

«Need pole rumalused. Ekspeditsioonis räägivad sellest kõik. Sa ju asendasid teda võtetel, kui ta haige oli. Isegi Orman teab seda ja on tema peale kaunis vihane."

„Sa oled ebaobjektiivne, sest ta ei meeldi sulle."

«Olen tema vastu ükskõikne. Kuid ma armastan sind, Rhonda. Sa meeldid mulle väga. Mõistad, mida ma silmas pean?"

«Bill, sa paistad mulle armastust avaldavat?"

«Üritan."

«Parem jää lihtsalt operaatoriks. Ilmselt pole siinne sobiv dekoratsioon armastuse avaldamise stseenile. Imestan, kuidas sina,
suur operaator, võisid teha sellise vea. Neis paigus ei õnnestu sul head filmi vändata."

„Ja siiski ma teen seda, Rhonda. Ma armastan sind!"

«Jäta järele!" hüüdis neiu ja puhkes õnnelikult naerma.

IV. Lahkhelid

Pärismaalaste pealik Kwamudi astus Ormani juurde. «Minu mehed otsustasid tagasi minna," ütles ta. «Nad ei taha Bansutomaale jääda ega oma elu ohtu seada."

„Teil pole õigust," karjus Orman. „Te nõustusite saatma meid

20

reisi lõpuni. Käsi neil jääda või, jumala eest, ma..."

„Meil polnud kokkulepet Bansutomaale minna. Me ei taha, et meid tapetaks. Kui te otsustate siia jääda, lahkume koidikul."

Pealik keeras selja ja läks ära.

Nuuti raputades kargas raevunud Orman toolilt püsti.

„Ma teid õpetan, mustad..." kriiskas ta.

White, kes seisis kõrval, haaras tal käest.

„Pidage!" hüüdis ta vaikselt, kuid toonil, mis ei sallinud vastuväiteid. „Te ei tohi niimoodi käituda! Siiani ma ei sekkunud, nüüd aga peate mind ära kuulama. Meid ähvardab tõeline oht."

„Ärge toppige oma nina teiste asjadesse!" käratas Orman. „Selles mängus kehtestan reegleid mina."

„Läheksid parem ja kastaksid end vette, Torn," sekkus O'Grady. „Oled purjus, majoril on aga tõsi taga. Oleme sattunud täbarasse olukorda, millest sul viski abil välja rabelda ei õnnestu."

Ta pöördus ohvitseri poole.

„ Major, võtke juhtimine enda peale ja ärge tehke Tornist väljagi, ta on purjus. Homseks saab ta kaineks ja kahetseb juhtunut. Kui suudate, viige meid siit välja, tuleme kõik teiega. Kui kaua me veel Bansutomaal viibime, kui järgime endist rännu-
kava?"

Oma abi järsust käitumisest jahmunud Orman näis olevat segadusse sattunud ja kaotanud kõnevõime.
White jäi O’Grady küsimuse üle järele mõtlema.
„Kui neid raskeid platvorme poleks, suudaksime selle maa läbida kahe päevaga," vastas ta lõpuks.
„ Aga kui me tagasi pöördume ja Bansutomaast kaarega mööda läheme, kui kiiresti võime siis eesmärgile jõuda?" jätkas O’Grady küsitlemist.
„Kahe nädalaga," vastas major, „ja sedagi siis, kui veab. Meil tuleb edasi minna tugevasti liigestatud maastikul."
„Meie filmikompanii on niigi sellesse ettevõtmisse hunniku raha paigutanud," ütles O’Grady, „esialgu pole meil millegagi hoobelda. Aga mis te arvate, äkki õnnestub meil Kwamudile auk pähe rääkida, et nad meiega edasi tuleksid? Kui me ka tagasi pöörame, jälitavad bansutod meid veel vähemalt ühe päeva. Kui aga edasi läheme, siis kestab tagaajamine ühe päeva võrra kauem. Pakkuge Kwamudile lisatasu, ikkagi tuleb see odavam kui asjatult veel kaks nädalat kaotada."
21
„Kas mister Orman kirjutab tšekile alla?" küsis West.
„Ta teeb kõik, mis vaja," kinnitas O’Grady, „või ma löön ta tobeda peakolu lõhki."
Orman prantsatas toolile ja jäi juhmilt maha jõllitama. Ta vaikis.
„Hea küll," sõnas White. „Vaatame, mis sellest välja tuleb. Saatke keegi Kwamudit kutsuma, tahan temaga oma telgis aru pidada."
White läks oma telki, O’Grady aga saatis mustanahalise poisi pealikut kutsuma ja pöördus siis Ormani poole.
„Mine heida pikali, Tom," käskis ta. „Sa pead korralikult välja magama."
Sõna lausumata tõusis Orman püsti ja seadis sammud oma telgi poole.
„Panid ta osavasti paika," sõnas Noice naeratades. „Mida kavatsed edasi teha?"
O'Grady vaikis. Ta silmitses rahutu südamega laagrit ja tema tavaliselt lõbus nägu oli murelik. Ta tunnetas kõiki ekspeditsiooni liikmeid vallanud pinget ja ärevat ootust.
O'Grady nägi, kuidas poisikesest käskjalg Kwamudile järele jõudis ja kuidas viimane pärast lühikest jutuajamist major White'i telgi poole läks. Pärismaalased süütasid vaikides lõkkeid. Nad ei laulnud ega naernud, vaid ainult sosistasid tasakesi isekeskis.
Araablased olid kogunenud oma šeigi telgi ümber. Ka nemad käitusid teisiti kui tavaliselt. Isegi valged jutlesid vaikselt.
Ja aeg-ajalt vaatasid kõik tahtmatult pimeda metsa poole. Viimaks nägi O'Grady, et Kwamudi tuli White'i telgist välja ja seadis sammud oma inimeste poole. Veidi hiljem kohtas O'Grady major White'i. „Noh, kuidas jäi?" huvitus ta.
„Raha peale hakkas õnge," vastas inglane. „Nad on nõus meiega tulema, kuid ainult ühel tingimusel." Ja see on?"
„Et neid ei hakataks rooskama." „See on mõttekas," möönis O'Grady. „Aga kus on tagatis?" küsis major.
„Esiteks viskan ma lihtsalt piitsa minema, teiseks hoiatan Or-manit, et kui ta oma vigureid ei jäta, ajame ta ära. Minu pea
22
küll ei võta, mis temaga lahti on. Niisugusena pole ma teda veel kunagi näinud, aga me oleme koos töötanud juba viis aastat."
„Üleliia palju alkoholi," sõnas White. „Viski on ta hukutanud."

„Ta läheb normi, kui kohale jõuame ja tööle asume. Ta närvid on viimseni pingul. Niipea kui sellelt neetud Bansutomaalt välja pääseme, läheb kõik korda."

«Kuid esialgu viibime veel siin, Pat. Homme õnnestub neil rivist välja lüüa rohkem inimesi kui täna, ülehomme aga rohkem kui homme. Ei tea, kuidas pärismaalased selle välja kannatavad. Kehv lugu. Parem kaotada veel kaks nädalat kui kaotada kõik, kui mustanahalised meid maha jätavad. Te olete juba aru saanud, et ilma nendeta ei saa me Aafrikas liikuda."

„ Küllap rabeleme kuidagi välja, see pole meil esimest korda," sõnas O'Grady ja lisas: „Lähen parem magama, major, head ööd."

Tihedast ekvatoriaalvidevikust oli saanud öö. Kuu polnud veel tõusnud ja mets mattus läbipaistmatusse pimedusse. Obroski peatus tütarlaste telgi juures ja koputas uksepiidale. „Kes seal on?" kõlas Naomi Madisoni rahulolematu hääl. „See olen mina, Stanley."

Saanud loa, astus ta sisse ja nägi sääskede eest kaitsva võrgu all lebavat Naomit. Tema kõrval kastil põles lamp.

‚Jah," sõnas neiu pikkamisi, «imelik, et keegi tuli mind vaatama. Ma oleksin võinud siia surra ja keegi poleks seda märganud."

«Tahtsin varem tulla, kuid kartsin Ormanit kohata." „Ta vist juba norskab oma telgis." «Jah, ma veendusin selles ja tulingi siia." „Ma ei usu, et sa teda kardad, minu arust ei karda sa midagi." Ta silmitses vaimustunult mehe meeliköitvat kuju ja ilusat nägu.

«Mina kardan seda lurjust?" hüüdis Obroski. „Ma ei tea, mis on hirm, kuid sa ju ise ütlesid, et Orman ei tohi midagi teada."

«Täiesti õige," venitas Naomi. «Seda pole põrmugi vaja. Tal on kohutav iseloom ja kui lavastaja tahab, võib ta teha kuhjaga jõledusi."

«Niisuguses filmis nagu meie oma võib ta suurima rahuga näitleja tappa ja kujutada kõike õnnetusjuhtumina," ütles Obroski.

23

Naomi noogutas.

«Täpipealt. Olen juba kord sellist olukorda tunnistama sattunud. Lavastaja ja peategelane läksid neiu pärast tülli ning re-žissöör andis dresseeritud elevandile vale käskluse."

Obroski muutus rahutuks.

«Mis sa arvad, võib ta sinu juurde tulla?"

«Ainult mitte praegu. Ta magab nagu surnu ja ärkab alles hommikul."

„Ja kus Rhonda on?"

«Mängib arvatavasti Bill Westi, Baini ja vana Marcusega kaarte. Tema lõbutseb seal, mina aga laman siin telgis ja suren üksinduses."

„On temaga kõik korras?"

«Mida sa silmas pead?"

„Noh, kas ta ei räägi Ormanile, et ma sinu juures käin, ja meist üldse?"

„Ei, ei räägi, tema pole niisugune."

„Ma ei ütleks, et ta on liiga tark, kuid rumal ta ka pole. Tema ainuke puudus on see, et sestsaadik, kui ta sinu palavikuhoo-gude ajal mõnes stseenis sind asendas, on ta endale pähe võtnud, et võib mängida niisama hästi kui sina."

„Ta sai paar korda kiita ja ajas nina püsti. Rhonda julges mulle isegi öelda, et olen tema ees võlglane. Usu mind, kui Hollywoodi tagasi jõuame, ei jäta ta oma salasepitsusi."

«Maailmas ei oska keegi mängida nii nagu sina, Naomi," hüüdis Obroski. «Varem, kui ma alles unistasin näitlejaks saada, ei jätnud ma vaatamata ühtegi filmi, kus sa mängisid. Mul oli terve album sinu pilte, mis olid filmiajakirjadest ja ajalehtedest välja lõigatud. Ja mõelda vaid, nüüd mängin ma sinuga koos ja sa armastad mind."

Siin tasandas ta hääle sosinaks.

„Sa ju armastad mind? Eks ole?"

«Muidugi armastan."

«Kuid miks oled sa siis nii õrn selle Ormani vastu?" «Mul tuleb teda targalt kohelda, sest pean mõtlema oma näitlejaedule."

«Kuid mõnikord käitud sa nii, nagu oleks teie vahel midagi olnud," lausus Obroski kahtlustavalt.

«Sellest võib ta ainult unistada! Tead, kui ta poleks lavastaja, ei laseks ma teda endale miili lähedalegi."

24

Kusagil eemal lõhestas džunglivaikuse taas veniv karje, millele vastas lõvi möirgamine ja siis ühines nendega hüääni jube naerulagin.

Neiu võpatas.

„Oh issand! Annaksin miljon dollarit, kui saaksin praegu Hollywoodis olla."

„See tundub nii, nagu kisendaksid öös äraeksinud surnud inimeste hinged," sosistas Obroski. „Nad kisendavad meie poole. Nad ootavad meid ja teavad, et me tuleme, ja siis nad hukutavad meid."

Telgisiil liigahtas ja Obroski kargas silmapilk jalule. Neiu tõusis asemel istukile, silmad pärani. Telgisiil löödi tagasi ja lam-bivalgusse ilmus Rhonda Terry.

„Tervist!" sõnas ta lõbusalt.

„Oleksid võinud koputada, enne kui sisse tuled," torises Nao-mi rahulolematult. „Sa ehmatasid mind." Rhonda pöördus Obroski poole.

„Nüüd tee sääred. Aeg on tuttu minna. Kõik pisikesed lõvi-inimesed põõnavad ammu oma voodites."

„Kavatsesingi juba lahkuda," torises Obroski. „Ma..."

„Parem kao siit," katkestas teda Rhonda. „Ma vist nägin, et Torn tuleb siiapoole." ,

Obroski kahvatas.

„Hea küll, ma siis lippan," ütles ta kähku ja kargas telgist välja.

Naomi Madison näis mõneti erutatuna.

„Nägid sa teda tõesti?"-küsis ta.

„Nägin. Ta käib ringi nagu raevunud härg."

„Aga räägiti ju, et ta on magama läinud."

„Kui läkski, siis koos pudeliga."

Äkki kõlas Ormani hääl.

„Hei, sina! Tule kohe tagasi!"

„See olete teie, mister Orman?" Obroski hääl värises märgatavalt.

„Mida sa tüdrukute telgis tegid? Kas ma ei hoiatanud kõiki mehi, et sinna ei tohi minna?"

„Otsisin Rhondat. Tahtsin temalt midagi küsida."

«Valetad! Rhondat seal polnud. Nägin, kuidas ta just nüüdsama telki läks. Sa olid Naomi juures! Mul sügelevad käed, et sulle keretäit anda!"

25

«Vannun, mister Orman, olin seal ainult ühe minuti. Kui nägin, et Rhondat pole, tulin otsekohe välja."

„Sa tulid otsekohe välja, kui Rhonda telki läks. Valelik räpane siga! Kuula mind hoolega. Sa ajad Naomit taga, kuid tema on minu oma. Kui ma veel kord näen, et sa tema ümber keeru tad, teen sulle pikema jututa otsa peale. Said aru?"

Jah, söör."

Rhonda vaatas Naomi poole ja pilgutas talle silma. „Papake on tige, papake pole rahul," sosistas ta. ‚Mu jumal! Ta ju lööb mu maha!" Naomi värises hirmust.

Telgisiil lendas kõrvale ja sisse vajus Orman. Rhonda hüppas talle vastu.

„Mis see tähendab?" küsis ta nõudlikult. „Minge kohe välja!"

Ormani lõug värises. Ta polnud niisuguse kohtlemisega harjunud ja sattus nüüd segadusse. Mõni hetk seisis ta liikumatult ja sõnatult paigal, silmitsedes Rhondat justkui tundmatut liiki looma.

„Tahtsin ainult Naomiga rääkida," lausus ta lõpuks. „Ma ei teadnud, et te siin olete."

„ Rääkida saab ka homme, aga et ma siin olen, see oli teile teada, just praegu ütlesite seda Stanleyle."

Obroski nime mainimisel sattus Orman uuesti marru.

Just temast ma tahangi Naomiga rääkida!"

Ta astus neiu aseme juurde.

„Kuule sina, lirva," urises ta, „sul ei õnnestu mind naerualuseks teha. Kui ma sind veel kord selle poolakaga näen, teen ma su pihuks ja põrmuks."

Üleni värisedes nihkus Naomi eemale.

„Ära tule lähemale! Ma pole milleski süüdi. Sa eksid, Torn. Ta ei tulnud minu, vaid Rhonda juurde. Küsi temalt ise."

Orman lõi kõhklema ja vaatas küsivalt Rhonda poole.

„On see tõsi?"

Jah," vastas neiu. „Ta tuli minu juurde. Ma ise palusin tal tulla."

Jvfiks ta siis kohe ära läks, niipea kui te telki tulite?" küsis Orman, lootes, et tal õnnestus Rhondat valetamiselt tabada.

„Ma nägin teid ja ütlesin talle, et ta lahkuks."

„Noh, olgu," pomises Orman. „Kuid see asi tuleb lõpetada. Teie telgis ei tohi mehi olla. Määrake oma kohtumised mujale."

26

«Püüan," vastas Rhonda. „Aga nüüd head ööd."

Kui Orman oli lahkunud, vajus värisev Naomi asemele.

„Oh issand!" sosistas ta. „Olin surmasuus."

Ta isegi ei tänanud Rhondat, sest oli nii omakasupüüdlik, et pidas tema käitumist iseenesestmõistetavaks.

„Tead mis," ütles Rhonda, „ma olen siin selleks, et dubleerida sind filmis, aga mitte sinu armuseiklustes. Rohkem ma sinu eest seisma ei hakka."

Orman märkas valgust telgis, kus elas West ühe operaatoriga. Ta astus sisse. West võttis parajasti riidest lahti.

«Tervist, Torn," lausus ta. «Mis tuul sind siia tõi? Kas juhtus midagi?"

«Üldiselt jah. Nüüdsama kihutasin tüdrukute telgist välja selle näruse poolaka. Ta lipitses seal Rhonda ümber." West kahvatas. «See on vale!" „Sa ei usu mind?"

„Ei usu. Ei sind ega keda tahes teist, kes niimoodi räägib." Orman kehitas õlgu.

«Ise tead, kuid Rhonda ise ütles mulle, et oli teda kutsunud, kuid saatnud kohe minema, sest oli märganud mind. Ütlesin talle, et sellele sigadusele tuleb lõpp teha. Noh, ja ka poolakale ütlesin üht-teist. Elajas niisugune!"

Orman väljus ja seadis sammud oma telgi poole.

Bill West ei saanud peaaegu hommikuni sõba silmale.

V. Surm

Kuni kõik magasid, uuris pronkspruun hiiglane tähelepanelikult laagrit kord kõrgele puuokstele ronides, kord maapinnani laskudes. Valvurid teda ei märganud. Hääletult otsekui vari möödus ta valgete telkidest ja pärismaalaste onnidest. Ta nägi kõike ja kuulis vähimatki sahinat. Koidu saabudes kadus ta metsa süngesse pimedusse.

Laager hakkas ärkama. Major White'il oli õnnestunud pärast südaööd pisut tukastada. Ta tõusis vara ja asus tegutsema: kiirustas tagant kokki, aitas valgetel telke kokku panna, jälgis, kuidas Kwamudi inimesed asju peale laadisid. Neilt sai ta teada, et öösel oli kakskümmend viis kandjat laagrist lahkunud.

27

Ta hakkas küsitlema valvureid, kuid need vandusid, et polnud midagi näinud. Major mõistis, et mustanahalised valetavad. Kui Orman telgist väljus, rääkis White talle juhtunust.

Lavastaja kehitas õlgu.

«Mõtleda! Meil oli neid niigi rohkem kui vaja."

«Aga kui bansutod meid uuesti ründavad, siis selsamal ööl põgenevad ka ülejäänud. Nad võivad kõik lahkuda, hoolimata Kwamudi keelitustest. Ilma kandjateta aga võrduvad meie väljavaated siit elusalt pääseda nulliga. Olen endiselt veendunud, mister Orman, et kõige parem on tagasi pöörata ja sellest neetud maast ringiga mööda minna. Meie olukord on lootusetu."

«Noh, kui tahate, võite tagasi minna, ja ühtlasi võtke ka need logardid kaasa," käratas Orman, «aga mina lähen edasi."

Ta keeras selja ja kõndis eemale.

Valged kogunesid ümber laua, mis oli nii pikk, et selle juurde mahtusid kõik. Hahetava koidu tuhmis valguses ilmusid inimesed udust nähtavale otsekui viirastused ja see tugevdas rõhuvat muljet. Kõik vaikisid hommikujahedusest võbisedes ja igaüks mõtles sellest, mida toob algav päev. Nende silme ees seisid ikka veel mürgitatud nooltest läbistatud mustanahalised sõdurid, keda oli tabanud nii kohutav surm.

Kuum kohv ergutas neid pisut.

Esimesena kõnetas Westi Õ'Grady. .

«Tere hommikust, kallis õpetaja, tere hommikust!" laulis ta lapsehäält matkides.

«Kui lõbus!" hüüdis Rhonda.

Ta libistas pilgu piki lauda ja nägi Bill Westi. Rhonda imestas, sest mees oli alati tema kõrvale istunud. Neiu püüdis Billi pilku tabada, et talle naeratada, kuid mees ei vaadanud Rhonda poolegi ja paistis teda nimme vältivat.

„Äh, söögem, joogem ja rõõmsad olgem, tuleb surm, siis hauda mingem!" teravmeelitses äpardunult Gordon Z. Marcus.

«Pole üldse naljakas!" hüüdis Bain.

Marcusel hakkas piinlik.

«Vististi mitte," möönis ta. «Olen lihtsalt kaotanud naljasoone."
«Võimalik, et mõni meie hulgast ei ela homse päevani," lausus Obroski süngelt. «Kellegagi võib see juhtuda täna."
«Pea suu," käratas Orman. «Kui su püksid püüli sõeluvad, siis ära vähemalt välja näita!"
28
„Ma ei karda," vaidles Obroski vastu.
„Või veel! Et lõvi-inimene kohkuma lööks! Oota sa seda!"
Bain pilgutas Marcusele silma.
„Kuule, Tom, ma tean, mida tuleb teha. Lihtsalt imelik, et keegi pole selle peale tulnud."
„Ja mis see on?"
„ Lõvi-inimene tuleb kolonni etteotsa panna. Ta hakkab meile teed tegema, aga kui bansutod tulevad, pillutab ta nad laiali nagu kassipojad."
„Pole halb mõte," vastas Orman ja pöördus irvitades Stanley poole: „Mis sina selle kohta ütled?"
Obroski itsitas närviliselt.
.Ma eelistaksin näha siin filmi käsikirja autorit ja teda kõige ette saata," vastas ta.
„ Mõnel meie kandjal oli üpris hästi arenenud enesealalhoiu-tung," sõnas üks laua taga istuvaid autojuhte.
„Kust sa seda võtad?" tundis huvi tema naaber.
„ Kuidas, kas sina polegi kuulnud? Täna öösel pani laagrist plehku kakskümmend viis neegrit. Nad pagesid koju."
„Nad teadsid, mis teha," sõnas teine. «Kohalikud kombed on neile tuttavad."
„Meie peame niisamuti tegema," pressis keegi kõnelusest osavõtja läbi hammaste. „Tuleb tagasi minna."
„Jää vait!" karjus Orman. «Poisid, te ajate mind hulluks. Kes lobiseb neid lapsikuid õudusjutte, see on lihtsalt armetu argpüks."
Tema kõrval istus Naomi Madison. Tä pööras oma hirmunud silmad mehe poole.
„See on siis õige, et täna öösel lahkusid mõned mustanahalised laagrist?"
„Oh issand!" hüüdis Orman. ‚Ja sina ka!"
Ta hüppas laua äärest üles ja kõndis minema.
Teised lõpetasid kähku einestamise ja asusid oma töö juurde.
Kõike tehti vaikides. Polnud seda lusti, mis oli valitsenud ekspeditsiooni varasematel päevadel.
Rhonda ja Naomi kandsid käsipakke kokku.
Bain istus rooli taga ja soojendas mootorit. Gordon Z. Marcus pakkis grimeerimisvahendite kohvrit.
„Kus Bill on?" küsis Rhonda.
29
«Täna sõidab ta autoga, millele on paigutatud kaamera," vastas Bain.
„Ah nii," venitas Rhonda.
Ta mõistis, et mees hoidub temast eemale, kuid ei suutnud taibata selle põhjust. Neiu püüdis meenutada kõiki oma sõnu ja käitumist, millega võis teda solvata, kuid ei leidnud Billi teguviisile seletust.
Ta tundis end siiralt õnnetuna.

Mõni veoauto sõitis juba jõe poole. Araablased ja askarid asusid oma kohtadele, et kaitsta ekspeditsiooni.

«Esimesena läheb platvorm generaatoriga," ütles Bain. „Kui see läbi pääseb, saavad ka ülejäänud autod läbi, kui aga sisse jääb, tuleb tagasi pöörata."

«Issand, tee nii, et ta sinna igaveseks sisse jääks!" palus Naomi härdalt.

Üleminek osutus palju kergemaks, kui major White oli arvanud. Jõe põhi oli kivine, vastaskallas laugjas ja kõva.

Bansutodest polnud jälgegi ja kui kolonn džunglisse jõudis, ei tunginud keegi sellele kallale.

Ekspeditsioon liikus edasi võrdlemisi kiiresti, jäädes vaid harva peatuma, kui oli vaja puhastada teed mahakukkunud puudest, mis tõkestasid raskete autode teed. Nende laiadest rehvidest räsitud põõsad muutusid mõnusaks teeks järel sõitvatele märksa kergematele autodele.

Sedamööda kuidas aeg edenes ja bansutodest polnud vähimatki märki, paranes inimeste meeleolu. Kord siin, kord seal sugenes kõnelusi, mõnikord kostis naerugi. Isegi neegrid said tagasi oma tavalise lõbusa meeleolu. Võib-olla nad märkasid, et Ormanil polnud enam piitsa käes ja ta ei osalenud millegagi ekspeditsiooni juhtimises.

Ta asus koos White'iga kolonni eesotsas, Mõlemad olid valvel. Nende suhetes võis veel pinevust märgata ja nad rääkisid teineteisega üksnes äärmise vajaduse korral.

Teinud peatuse lõunastamiseks, jätkas ekspeditsioon teed läbi džunglirägastiku. Kirveste kopsimist saatis nüüd naer ja laul. Lihtsakoelised mustanahalised olid oma hommikuse hirmu juba täiesti unustanud.

Metsatihnikust, mis siiani paistis olevat inimtühi, lendas järsku kümmekond noolt.

Kaks neegrit vajus maha.

30

Ormani kõrval sammuv major White haaras käega talle rinda tunginud noolest ja varises surnult lavastaja jalge ette. Araablased ja askarid avasid korrapäratu tule.

Kolonn peatus otsekohe.

Jälle!" sosistas Rhonda Terry.

Naomi Madison kiljatas ja libises pikkamisi kabiini põrandale. Rhonda avas ukse ja hüppas autost välja.

„Tule tagasi, Rhonda!" karjus Bain. „Peida end autosse!" Neiu raputas pead.

„Kus Bill on?" küsis ta. „On ta seal, kõige ees?"

„Ta on kaugel," kostis Bain. „Mitu autot meist edasi."

Autodest hüppasid välja mehed ja heitsid maha, püssid laskevalmis, silmadega vaikivat metsa puurides ja vastast näha püüdes.

Üks meestest roomas kähku auto alla.

„Mida te seal teete, Obroski?" küsis Noice ärritatult.

„Ma... ma kavatsesin pisut varjus lesida, kuni kolonn hakkab edasi minema."

Noiee tegi põlastava grimassi.

Kolonni sabas jäi O’Grady seisma ja laskis vilet.

Koos autot kaitsvate askaridega puuris ta pilkudega džunglirägastikku. Nendega ühines viimases autos sõitev mees.

„Tahaks neid kordki näha," ütles ta.

„Jah, sellistega pole ma veel kokku sattunud," möönis O’Grady.

„Nad nuhivad meid välja nagu tibukesi. Huvitav, keda nad seekord tabasid."

O’Grady kehitas õlgu.

„Kui otsustada nende taktika järgi," jätkas mees, „siis järgmised oleme meie."

O’Grady vaatas talle otsa. Ta nägi, et mees ei kartnud, vaid lihtsalt nentis tõsiasja.

„Pole vaja niimoodi rääkida," pääses O’Gradyl tahtmatult suust. „Mis tulema peab, tuleb nagunii."

„Te usute saatust? Minagi tahaksin seda uskuda."

„Ja miks ka mitte? Vähemalt rahustab see närve."

„Ei tea," lausus vestluskaaslane ebaledes. „Ma pole ebausklik."

Ta vakatas ja läitis sigareti.

„Ka mina pole seda," vastas O’Grady.

31

„Täna hommikul panin ma ühe soki pahupidi jalga," ütles teine mõtlikult.

„Loodan, et te ei võtnud seda jalast ära?" tundis O’Grady huvi.

„Ei võtnud."

„Õigesti tegite."

Kolonnis levis kuuldus, et tapetud on majpr White ja kaks askarit. O’Grady ohkas.

„Major oli vahva poiss. Ta oli palju rohkem väärt kui kõik need bandiidid ühtekokku. Loodan, et mul õnnestub majori surma eest neile kätte maksta."

Mustanahalised kandjad olid surmani ehmunud.

Kwamudi astus O’Grady juurde.

„Minu inimesed enam edasi ei tule," ütles ta. „Me läheme tagasi."

„Teil oleks parem meiega jääda," vastas O'Grady. „Kui te tagasi lähete, saate kõik surma, sest teil pole kaitset. Homme peame aga sellelt neetud maalt välja jõudma. Võiksid parem keelitada oma inimesi nõusse jääma, Kwamudi."

Kwamudi pomises midagi ja seadis sammud pärismaalaste poole.

„Minu arust ajab Kwamudi meile puru silma," pöördus O'Grady enda kõrval seisva mehe poole. «Usutavasti mõistavad
nad väga hästi, et üksinda pole neil võimalik läbi Bansutomaa minna."

Lõpuks läks kolonn uuesti liikvele ja Kwamudi inimesed sammusid koos teistega.

Esimesel autol puhkasid major White'i ja kahe askari surnukehad. Ekspeditsioonist osavõtjad olid otsustanud nad järgmises peatuspaigas nagu kord ja kohus maha matta. Orman kõndis kaugel ees. Tema nägu oli morn.

Ebatavaliselt ärevil askarid käisid veidi tagapool. Salkkond neegreid, kelle ülesannete hulka kuulus ummistuste kõrvaldamine, oli meeleheite piiril. Araablased olid maha jäänud. Nad olid usaldanud major White'i ja tema surm masendas neid. Jäi vaid Orman. Ehkki kõigil olid meeles tema piits ja kuri kärkimine, ei äratanud kahtlusi tema mehisus, pealegi käitus ta nüüd nii, nagu oleks pidanud tegema seda algusest peale.

„Peame edasi minema," ütles Orman. „Kui tagasi pöörame, läheb veel hullemaks. Homme jõuame siit välja."

32

Ta kasutas vägivalda ainult ühel korral, kui sõnad enam ei mõjunud. Üks puuraidureid keeldus töötamast ja seadis sammud kolonni sappa. Orman paiskas ta rusikahoobiga jalust maha ja sundis tööd jätkama.

Kõik mõistsid selle teo hädavajalikkust, mille olid esile kutsunud erakorralised asjaolud. Orman mõistis, et ekspeditsiooni kahesaja liikme elu sõltub nüüd sellest, kuidas igaüks neist hakkab täitma oma kohustusi.

Sel päeval kolonni saba ei rünnatud. Ent vaevalt olid nad jõudnud paika, kus kavatsesid laagri üles lüüa, kui metsast lendas taas välja noolteparv, mis tabas kolonni pead.

Sedapuhku sai surma kolm inimest, Ormani peast aga lükkas nool kaitsekiivri maha.

Laager löödi üles sünges meeleolus.

Major White'i surm oleks nagu teistelegi valgetele ekspeditsiooni liikmetele surmaohu lähemale toonud.

Siiani olid nad tunnetanud teatud turvalisust, justkui oleksid mürgitatud nooled võinud tabada ainult mustanahalisi.

Nüüd tajusid kõik selgesti olukorra koledust.

Kes on järgmine?

Igaüks neist küsis endalt seda.

VI. Süümepiinad

Kasutades oma inglise keele oskust, uitas araablane Atewy alailma ameeriklaste hulgas, tegi nendega juttu ja kuulas teraselt teiste kõnelusi. Kõik olid temaga niivõrd harjunud, et ei teinud temast väljagi, araablase kohmakad katsed mängida oma-meest ei tekitanud kelleski kahtlusi, et see oli pelgalt mäng, ehkki ka pealiskaudsele jälgijale oleks varsti selgeks saanud, et Atewy pole hoopiski nii heasüdamlik, nagu ta näida püüdis.

Tema käitumine oli üksnes vari, tegelikult huvitasid araablast ainult mõlemad tütarlapsed. Ta ei lähenenud neile kordagi, kui ligidal polnud ühtki meest.

Sellel pärastlõunatunnil kirjutas Rhonda Terry midagi oma väikese välilaua taga. Oli veel valge.

Gordon Z. Marcus astus ligi, et temaga juttu puhuda.

Atewy märkas seda silmanurgast ja nihkus neile ettevaatlikult lähemale.

„Mida sa kirjutad, Rhonda?" küsis Marcus. Neiu tõstis pea ja naeratas.

„Näe, püüan oma päevikut korda teha." „Kardan, et see..."

„Võib-olla. Muide, just praegu leidsin oma portfellist selle kaardi."

Ta võttis kokkumurtud lehe.

„Viimases meie võetud stseenis otsisite mind läbi, et seda leida. Huvitav, kas nad vajavad veel kaarti? Tahaksin seda suveniiriks jätta."

Rhonda tegi kaardi lahti. Atewy astus lähemale, ta silmad lõid põlema.

„Hoia see enda käes," soovitas Marcus, „kuni nad pole seda tahtnud. Vahest ei vajatagi seda enam. Kaart näeb välja täiesti ehtsana, ei usugi, et see on stuudios tehtud."

„Ei, Bill rääkis, et Joe oli leidnud selle vanaraamatukaupmehelt ostetud raamatu vahelt. Kui talle tehti ettepanek stsenaarium kirjutada, tuli talle mõte panna kogu süžee selle kaardi ümber keerlema. Hea idee, eks? Saladuslik kaart, peidetud teemandid ja kõik seesugune..."

Ta pani kaardi kokku ja pistis ümbrikku. Araablane jälgis kullipilgul iga tema liigutust.

„Sa mainisid Billi," ütles Marcus, „on's teie vahelt must kass läbi jooksunud? Ta oli ju alati sinu kõrval?"

Rhonda laiutas abitult käsi.

„Minu pea küll ei võta Ta hoidub minust eemale, otsekui kutsuksin tal esile palaviku või hambavalu. Kas sulle ei tundu nii?"

Marcus naeris.

„Olen nõus, et võid mehel palaviku esile kutsuda, Rhonda, aga hambavalu — seda ei usu ma küll."

Sel hetkel väljus telgist kahvatu äralangenud näoga Naomi Madison.

„Oh issand!" hüüdis ta. „Kuidas te võite niisugusel ajal nalja heita? Iga minut võidakse ju kedagi meist tappa!"

„Kuid me ei tohi kabuhirmu tunda," vaidles Marcus vastu. »Ei tasu meie hädasid kõigile aina meelde tuletada ja ainult neist mõeldagi. Pisarad asja paremaks ei tee. Meil kõigil on väga kahju major White'ist ja teistest õnnetutest, kuid ellu neid enam ei ärata."

34

‚Jah, kuid vähemalt matusteni peame käituma sündsalt," ütles Naomi manitseval toonil.

„Ära ole selline tüütus," lausus Rhonda kergelt kogeldes. ' „Millal matused on, mister Marcus?" küsis miss Madison.

„ Mitte enne kui pimeneb. Nad ei taha, et bansutod matmispaika näevad."

Neiu võpatas.

„Kohutav maa! Tunnen, et ma siit elusana ei pääse." «Mõistagi ei taha sa siit surnult pääseda?" Rhonda, kes tavaliselt end vaos hoidis, oli sedapuhku märgatavalt erutatud. Naomi ohkas.

„Mind ei maeta iialgi siia. Minu austajad ei andestaks seda. Mind maetakse ainult Hollywoodi."

„Aitab, aitab!" hüüdis Marcus. „Neiud, teie ei tohi mõelda nii kurbadest asjadest. Ehk mängime enne õhtusööki kaarte? Meil on aega veel laialt."

„Olen nõus," ütles Rhonda.

„Muidugi," pigistas Naomi läbi hammaste, „sul on närvide asemel terastrossid. Kuid mina ei taha sellisel silmapilgul bridžist kuuldagi. Olen ülemäära tundlik ja vastuvõtlik. Paraku on see kõigi tõeliste näitlejate saatus, eks ju, mister Marcus? Sarnaneme pisut pillikeeltega."

„Seda küll," soostus see.

Rhonda puhkes naerma ja võttis mister Marcuse käevangu.

„Sel juhul tuleb otsida veel paar mängijat, et teha üks partii. Ehk kutsume Billi ja Jerroldi?"

Nad leidsid Billi oma kaameratega askeldamas. Mornilt keeldus ta nende ettepanekust.

„Kutsuge Obroski," ütles ta süngelt, „kui te ainult suudate ta maast lahti kangutada."

Rhonda heitis talle kortsus kulmude alt kiirpilgu.

„Veel üks on hulluks läinud," ütles ta valjusti, kui nad pisut eemale olid läinud, endamisi aga mõtles: „See on juba teine vihje Obroskile. Olgu peale, eks me vaata."

„Mis siis nüüd teha?" küsis Marcus.

„Kutsu Jerrold, mina käin Obroski juures ära ja ongi täis-mäng koos."

Nii nad tegidki. Peagi seisis nende laud kohas, kus Bill West neid näha võis. Marcusele tundus, et mängu ajal naeris Rhonda

35

pisut rohkem kui tavaliselt ja pisut sagedamini, kui oleks vaja olnud.

Öösel võtsid nii neegrid kui ka valged oma surnud, viisid laagrituledest eemale pimedusse ja matsid maha. Hauad tasandati, peale puistati lehti ja oksi, ülejäänud muld tassiti laagri vastasserva ja tehti väikesed künkad, mis pealtnäha meenutasid haudu.

Tegelik matmispaik oli otse keset teed, mida mööda pidid järgmisel päeval sõitma nende autod. Kakskümmend kolm veo- ja viis sõiduautot pidid kustutama viimased jäljed, mis tähistasid tapetute matmispaika.

Inimesed töötasid pimeduses sõnatult lootes, et neid keegi ei näe, kuid tihedast lehestikust jälgis tähelepanelikult kõike laagris toimuvat džunglivalitseja. Alles siis, kui kõik olid magama heitnud, kadus ta hääletult tihedasse rägastikku.

Orman ei saanud hommikuni sõba silmale. Ta võttis raamatu, et end lahti kiskuda piinavatest mõtetest, mis ei lasknud tal uinuda ega millessegi muusse süüvida. Peatsisse kinnitatud laterna valguses andsid näole langevad teravad varjud talle elutu, tardunud maski ilme.

Telgi vastasküljel tukkuv Pat O’Grady lõi silmad lahti ja vaatas oma šefile otsa.

„Hei, Torn," ütles ta, „võiksid parem magada, muidu sa ei pea vastu."

„Ma ei saa," vastas Orman kõlatult. „Major White seisab mul kogu aeg silme ees. Mina tapsin ta. Tema ja kõik need mustanahalised."

Jäta," vaidles Pat vastu. „Sinul pole rohkem süüd kui stuudiol. Saatis ju tema sind siia filmi väntama, sina aga tegid kõike nii, nagu vajalikuks pidasid. Kellelgi pole õigust sind süüdistada."

„Ei, see on minu süü. White hoiatas, et seda teed ei tohi minna, mina aga raiusin vastu ega võtnud teda kuulda."

„ Peaksid vist praegu veidike rüüpama. See aitab magama jääda."

„Ma olen juba oma jao rüübanud."

«Nii see ju on, kuid praegu võib piisakese ikka võtta."

Orman raputas pead.

,,Ma ei süüdista viskit," ütles ta. „Olen ise kõiges süüdi ja kui ma poleks joonud, poleks midagi sellist juhtunud

36

ja nii major kui ka need õnnetud oleksid praegu elus olnud.'

„Üks lonks ei tee midagi halba, Tom. See on sulle praegu hädavajalik."

Mõne viivu lamas Orman sõnatult ja liikumatult, seejärel heitis sääsevõrgu kõrvale ja hüppas püsti. „Vahest ongi sul õigus," ütles ta.

Orman astus voodi jalutsi lähedal seisva seanahkse koguka kulunud reisikoti juurde ning võttis välja pooliku viskipudeli ja klaasi. Käed värisesid, kui ta klaasi ääreni täis valas.

O’Grady naeratas.

„Ütlesin ju üks lonks, aga mitte klaas."

Orman tõstis pikkamisi klaasi huultele. Ta seisis nii mõnda aega, siis aga suundus pilk läbi telgi seina öhe, värskete kalmude juurde.

Ta ägas otsekui valu käes, siis aga viskas minema klaasi ja seejärel ka pudeli, mis purunesid tuhandeks killuks.

„Mõni võib end nende otsas veristada," tähendas O’Grady. ~„Anna andeks, Pat," vastas Orman.

Siis vajus ta raskelt voodiservale ja peitis näo kätesse.

O’Grady tõusis püsti, torkas saapad paljaste jalgade otsa, istus sõbra kõrvale ja võttis tal õlgade ümbert kinni.

„Noh, mis sa nüüd, Torn!"

Ta ei öelnud midagi rohkem, kuid sõbralik käepigistus oli väljendusrikkam mis tahes sõnadest.

Kusagil öös möirgas lõvi, kohe seejärel kõlas verdtarretamapanev kisa, mis ei sarnanenud ei inimese ega metslooma omaga.

„Kurat võtaks!" hüüatas O'Grady. „Mis see oli?"

Orman tõstis pea ja kuulatas.

„Võimalik, et meile on uus õnnetus kaela langemas," lausus ta mõtlikult.

Nad istusid mõnda aega sõnatult, kuulatades saabunud vaikust.

„Huvitav, kes võis teha niisugust häält?" küsis O'Grady tasa.

„Pat, kas sa viirastusi usud?" Ormani hääl oli tõsine. Pärast mõningast kõhklemist vastas O'Grady: „Ei tea, kuid olen oma elus kokku puutunud küllaltki salapäraste ja kummaliste asjadega."

37

Ja mina samuti," lausus Orman.

Võib-olla oleksid kõik nende varasemad muljed kahvatunud, oleksid nad teada saanud neid kohutanud kisa tõelise põhjuse. Kust nad pididki teadma, et olid kuulnud inglise lordi rinnust tunginud võidukisa ja temaga koos jahti pidanud lõvi möirgamist.

VII. Häving

Hommik oli morn ja jahe, igati kohane oma telkidest ükshaaval väljailmuvatele ekspeditsiooni liikmetele. Juba esimene pilk, mis koidueelsetest kiirtest kasinalt valgustatud laagrile heideti, tekitas hämmingut.

Bill West taipas paugupealt, mis oli juhtunud. Mõnda aega laskis ta imestunult pilgul ringi käia, siis aga ruttas jooksujalu telkide poole, kus magasid neegrid.

Ta kutsus valjusti Kwamudit ja hõikas veel mõne meeldejäänud mustanahalise nime, kuid vastus jäi tulemata. Bill hakkas järjest telkidesse pilku heitma, kuid kõik olid tühjad. Ta kiirustas Ormani telgi juurde. Ukseava ees põrkas ta kokku Ormani ja O'Gradyga, kes parajasti välja astusid.

„Kus hommikusöök on?" küsis lavastaja. „Pole nagu märgata, et seda valmistataks."

„Keegi ei kavatsegi seda valmistada," vastas Bill. „Nad on lahkunud. Kui tahate hommikust süüa, peate ise selle eest hoolt kandma."

„Kes „nad"? Mida tähendab „on lahkunud"?"

«Nad on lahkunud," kordas operaator. „Lõkked on kustunud. Isegi askarid on sääred teinud. Laagrit ei valva keegi ja üksnes jumal teab, millal see juhtus."

«Läksid ära?" ' Ormani näole oli tardnud imestus.

„ Kuidas nad julgesid? Kuhu nad Jäksid?"

„Kust mina tean," vastas West. „Nad on ka osa meie moona kaasa võtnud. Otsustades selle järgi, mida ma märgata jõudsin, tunnevad nad nooti: mõni auto näeb välja nii, nagu oleksid bandiidid need ära rüüstanud."

Orman hingas raskelt, kuid ta ajas end sirgu ja näolt kadus morn endassesuletuse ilme. O'Grady, kes teda kõrvalt jälgis,

38

tõmbus esialgu pilve, siis aga hingas kergendatult: tema šeff muutus iseendaks.

„Kutsu kõik kokku!" käskis Orman. „Las juhid kontrollivad oma sõidukid üle. Võtke see asi enda peale, Bill. Pat, sina hakkad korraldama laagri kaitset. Näen, et vanapoiss Ab

el-Ghren-nem ja tema jõuk on meie juurde jäänud. Kõige etem on valve nende peale panna. Seejärel tuleb kõik laagrisolijad kokku kutsuda ja nendega rääkida."

Sellal kui Ormani korraldusi täideti, kõndis ta laagris ringi ja vaatas tähelepanelikult kõik üle. Tema aju töötas selgesti. Tundus, et äkiline energiatulv pühkis minema unetu öö tagajärjed. Enam ta ei piinanud end kasutu enesesüüdistamisega, ehkki tunnetas tõsiasja, et tekkinud olukorras oli kõige rohkem süüdi ta ise.

Viis minutit hiljem, kui ta ühise laua juurde astus, olid sinna kogunenud kõik ekspeditsioonis osalejad ning rääkisid erutatult neegrite põgenemisest ja omaenda tulevikust, mis terendas kõigile süngetes värvides.

Ormani kõrv tabas kellegi jutukatke.

„ Neetud viski vedas meid siia pärapõrgusse, kuid vaevalt et aitab siit välja pääseda."

„Te teate juba, mis on juhtunud," alustas Orman, „ja nimetasite õigesti põhjust. Kuid tagantjärele kahetsemisest pole midagi kasu. Meie olukord pole siiski nii lootusetu. Meil on inimesed, toiduvarud, relvad ja veokid. Selle pärast, et kandjad meid maha jätsid, ei maksa veel meelehärmi tunda ega käsi rüppe lasta. Pole mingit mõtet tagasi minna, meie ees on lühim tee Bansutomaalt välja pääsemiseks. Tuleb minna ainult edasi. Kui oleme siit välja saanud, võime sõbralikest suguharudest uuesti kandjaid palgata ja filmi ikkagi ära teha. Selleks peab igaüks usinasti töötama. Hakkame tegema seda, mida siiani tegid neegrid: lööme üles laagri, laadime koormaid, juhime autosid metsast läbi ja nii edasi. Kõige ohtlikum tegevus on laagri valvamine ja puude raiumine, kuid seda hakkavad tegema kõik, välja arvatud neiud ja kokad, kes on meie ekspeditsiooni kõige väärtuslikumad liikmed."

Ormani huuli puudutas endise naeratuse vari.

„Nüüd," jätkas ta, „peame kõigepealt keha kinnitama. Kes oskab süüa teha?"

„Mina," vastas Rhonda Terry.

39

„Võin seda kinnitada," sõnas Marcus. „Neil päevil sõin Rhonda valmistatud kanapoega, mis oli nii maitsev, et pidin keele alla neelama."

„ Minagi oskan süüa teha," kõlas äkki meesterahva hääl.

Kõik vaatasid ringi, et rääkijat näha, sest oli see ju ainuke mees, kes vabatahtlikult valis endale kõige ohutuma töö.

„Millal sa siis söögitegemise selgeks õppisid, Obroski?" küsis Noice. „Kord käisin ma sinuga rännakul, siis ei suutnud sa isegi lõket üles teha, rääkimata juba sellest, et midagi keeta."

Obroski punastas.

„Noh, keegi peab ju Rhondat aitama," lausus ta takerdudes, „aga kõik on vait..."

‚Jimmy peaks sobima," pakkus elektrik. „Ta oli Los Ángeleses restoranis ülemkoka abi."

„Pole nõus," vaidles Jimmy vastu. „Ma ei soovi rahulikumat tööd. Olen teeninud merejalaväes. Andke mulle püss, hakkan laagrit valvama."

„Kes veel oskab süüa teha?" küsis Orman. „On vaja vähemalt kolm inimest."

„Shorty," öeldi tagantpoolt. „Tal oli Ventura alleel toidu-baar."

„Okei!" nõustus Orman. „Miss Terry on määratud ülemko-kaks, Jimmy ja Shorty hakkavad teda abistama. Pat annab iga päev neile abiks veel kolm inimest. Nüüd aga asja juurde. Kuni nad hommikusööki keedavad, võtame telgid maha ja teeme koormad valmis."

„Muide, Torn," lausus Naomi Madison, kes Ormani kõrval seisis, „ka minu teener on koos teistega jalga lasknud. Kas sa saaksid teda kellegagi asendada?"

Orman keeras ümber ja vaatas hämmastunult talle otsa.

„ Unustasin sinu sootuks, Naomi. Hea, et sa endast märku andsid. Kui sa süüa teha ei oska, milles ma sugugi ei kahtle, siis hakkad lauda katma ja aitama musti nõusid pesta."

Noami tardus viivuks ja naeratas siis külmalt.

«Oletan, et sa naljatad," ütles ta, „kuid praegu pole selleks aeg."

„Ma ei naljata, Naomi," nähvas Orman. Ta ilme oli läbitungimatu ja hääl tõsine. „Mis, kas sa tahad öelda, et mina, Naomi Madison, hakkan kartuleid koorima, lauda koristama ja nõusid pesema? Oled sa

40

tõesti nii lihtsameelne? Midagi seesugust ma teha ei oska."

„Ära albi, Naomi. Enne seda, kui Milt Smith su avastas, olid sa... Ja siingi hakkad tegema sedasama, muidu ei anta sulle süüa."

Ta keeras selja ja lahkus sõnatult.

Hommikusöögi ajal kükitas Naomi sünges üksinduses auto tagaistmel. Ta polnud aidanud lauda katta, seepärast keeldus ka söögist.

Kui kolonn lõpuks uuesti liikvele läks, käisid kõige ees ameeriklased ja araablased, kuid autodele raiusid teed ainult ameeriklased, sest Ab el-Ghrennemi alamad otsustasid, et nende asi on sõdida, mitte musta tööd teha.

Rhonda Terry ei istunud autosse, kus ta sõitis koos Naomi-ga, enne kui kõik köögiriistad olid puhtaks küüritud, pakitud ja veokitele laaditud. Õhetava ja veidi väsinuna asus ta viimaks

kabiinis oma kohale.

Huuled kokku pigistatud, vaatas Naomi talle otsa.

„Oled rumal, Rhonda," torises ta. „Sul poleks pruukinud end alandada ja seda musta tööd teha. Ega meid teenijateks kaasa võetud."

Rhonda viipas kolonni pea poole.

„ Nende poiste hulgas pole kindla peale ühtegi, kes lepingule alla kirjutades oleks kohustunüd puid langetama ja inimsööjatega võitlema."

Ta võttis kotist paberinutsaku. „Tõin sulle paar võileiba. Usun, et su kõht on tühi." Madison asus sõnatult söögi kallale ja pärast seda jäi millegi üle sügavalt mõtisklema.

Kolonn liikus aeglaselt edasi. Inimesed, kes teed rajasid, polnud selle tööga harjunud ja väsisid kõrvetava ekvatoriaalpäike-se all kiiresti. Tee sai suure vaevaga vabaks ja näis, et džungel neelas otsekohe iga jalatäie temalt vallutatud maad.

Orman töötas kõigiga võrdselt, vibutas kirvest, kui oli vaja langetada puid, ja sammus kõige ees, kui tee sai vabaks.

„Kõige raskem on seljataga," ütles Bill West.

Ta langetas kirve ja pühkis laubalt higi.

„See pole kõige raskem," väitis Orman.

„Mida sa silmas pead?" imestas Bill.

„Asi on selles, et päras teejuhtide lahkumist läheme edasi pimesi."

41

West vilistas.

„Ma pole sellest isegi mõelnud."

Varsti pärast keskpäeva leidsid nad suure lagendiku, kus kasvas peaaegu inimesekõrgune rohi.

„Päris kena kohake," tähendas Orman. „Teeme siin väikese peatuse."

Laiade rehvidega rohtu maha tallates sõitis lagendikule esimene auto.

„Ronige kõik autokasti!" hüüdis Orman eelsalga meestele ja puuraiduritele. «Need metslased ei saa meid siin tülitada, neil pole kusagil varjuda."

Pikk autodekolonn veeres lagendikule. Kõiki ekspeditsiooni liikmeid valdas kergendustunne, nad lahkusid rõõmuga džung-li süngest hämarusest.

Kui viimane auto oli metsast välja roomanud, lõi lagendik järsku rõkkama metsikust kisast. Tihedast rohust lendas välja nooleparv ja esmakordselt ilmusid nähtavale bansutod ise. Odad käes, tormasid nad rünnakule.

Õhk kaikus püssipaukudest, sõjakast kisast ja haavatute oietest. Kolonn jäi seisma. Naomi Madison libistas end istme alla, Rhonda haaras revolvri ja avas ründajate pihta tule. Kümmekond meest ekspeditsioonist ruttas tüdrukutele appi.

Keegi hüüdis:

«Vaadake! Meid haaratakse ümber!"

Osa püssitorusid pöörati uue ohu poole. Tuli oli tihe ja hävitav. Bansutod lõid kõhklema, seejärel pistsid plehku. Uued kogupaugud kärgatasid neile järele ja kuulid leidsid paksus rohus uusi ohvreid.

Peatselt jäi kõik vaikseks. Arvatavasti ei kestnud taplus kauem kui kaks minutit, kuid ekspeditsiooni kaotused olid rängad. Kümme inimest oli tapetud või raskelt haavatud, üks auto vigastatud, kuid mis kõige hullem, inimeste meelekindlus oli järsult langenud.

Orman andis eelsalga juhtimise üle Westile, ise aga hakkas minema piki kolonni, et rünnaku tagajärgi kindlaks teha.

O’Grady jooksis talle vastu.

„Tom, peab sääred tegema!.. Nii ruttu, kui vähegi saame! Need metslased võivad rohu põlema panna!" karjus ta. Orman kahvatas. Seda mõtet polnud talle pähe tulnud. «Tõstke surnud ja haavatud autodesse," käskis ta, „ja haka-

42

ke sõitma! Hiljem selgitame."

Kergendust, mida inimesed olid tundnud rohtukasvanud lagendikule jõudes, võis praegu võrrelda üksnes sellega, mida nad tundsid nüüd, kui sõitsid uuesti hämarasse märga metsa, kus tulekahjuohtu peaaegu ei olnudki.

Seejärel hakkas O’Grady minema piki autoderivi, kontrollides, kes oli surnud ja kes ellu jäänud. Noice'i, Baini, seitsme teise ameeriklase ja kolme araablase keha lebas veokastides. „Obroski!" hõikas O’Grady. „Kas keegi on Obroskit näinud?" „Mu jumal!" hüüatas Marcus. „Ma nägin teda. Nüüd tuleb meelde. Kui need põrgulised meile kallale tormasid, hüppas ta teisele poole ja lidus rohu sisse." Oiman keeras järsult ümber. „Mida sa teha kavatsed, Torn?" küsis West. „Otsida Obroskit."

„Kuid sa ei või üksinda minna, tulen sinuga kaasa."

Nendega liitus veel viis inimest ja nad hakkasid Obroskit otsima. Möödus tund, kuid näitlejat ei õnnestunud leida ei elusalt ega surnult.

Vaikides ja rusutud meeleolus lõid nad õhtul laagri üles.

Kui nad omavahel rääkisidki, siis tegid seda tasasel häälel,

ilma nalja ja naeruta.

Mornilt istuti lauda, kui õhtusöök valmis sai, ja ainult mõni märkas, kuid keegi ei kommenteerinud tõsiasja, et lauda kattis kuulus Naomi Madison.

VIII. Argpüks

Inimsaatus sõltub pärilikkusest ja kasvatusest. Nende kahe teguri kooslus võib teha meie elu õnnelikuks, kuid võib selle muuta ka tõeliseks põrguks.

Stanley Obroskil ei vedanud. Loodus oli talle kinkinud võimsa jõu, suursuguse rühi ja ilusa näo. Igaühte, kes temaga kokku puutus, vaimustas tema jõud ja arvatav mehisus, mis vastas välimusele.

Kogu oma senise elu jooksul polnud Obroski iialgi sattunud raskesse olukorda, mis oleks proovile pannud tema mehisuse. Seepärast piinas teda küsimus, kas tal jätkub julgust rasket eksamit sooritada.

43

Ta mõtiskles selle üle märksa rohkem kui keegi teine, sest teadis, et temalt oodatakse midagi üleloomulikku. Hinges tärkas tal hirm, et ta petab oma austajate lootusi. Viimaks muutus see hirm tema iseloomu peajooneks.

Peaaegu kõik inimesed kardavad sattuda naeruväärsesse olukorda. Stanley Obroski hirm oli just seda laadi, mitte aga kehaliste kannatuste kartus, ehkki ta ise vaevalt seda enesele teadvustas.

Loomulikult ei hõlma meie seletus Obroski hinguse seisundi kogu keerukust, kuid aitab mõista tema käitumist.

Kui noolteparv autokolonni sadas, hüppas Obroski sõidukist välja ja kadus kõrgesse rohtu, mis ta silmapilk neelas. Reageering ohule oli vaistlik ega sõltunud Obroski tahtest.

Kui ta teed valimata edasi tormas, meenutas ta sõgestunud looma. Kuid Obroski ei jõudnud läbida mõnda jardigi, kui ta hiigelsuure mustanahalise sõduriga ninapidi kokku põrkas.

Kujunes raske, kuid ühtaegu ka mõistusevastane olukord. Neeger oli niisama üllatatud kui valge. Arvatavasti mõtles ta, et valged on rünnakule asunud, ja ehmus kangesti.

Neeger tahtis juba sääred teha, kuid vastane seisis nii lähedal, et tal ei jäänud üle teha muud kui talle kallale tungida, seejuures kaaslasi valjusti appi hüüdes.

Obroski ei saanud kähmlusest kõrvale hoiduda. Ta mõistis, et kui hakkab käituma vaoshoitult, siis neeger lihtsalt tapab ta, kuid et ekspeditsiooni juurde tagasi pöörduda, peab ta neegrist lahti saama.

Surm seisis Stanley Obroski suu ääres. Kui siiani oli poolakas hädaohtu enam-vähem ette kujutanud, siis nüüd põrkas ta kokku karmi tegelikkusega.

Õud pani tegutsema ta aju ja tugevad lihased. Ta kahmas neegrist kinni, tõstis kõrgele pea kohale ja virutas kõigest jõust vastu maad.

Põrutatud sõdur püüdis üles tõusta, kuid Obroski haaras ta uuesti kinni ja viskas taas maha. Sel hetkel hüppas põõsastest välja mitu mustanahalist ja sööstis valgele kallale. Peagi õnnestus neil ta maha paisata.

,

Hirmust sõge Obroski võitles nagu nurkaaetud rott. Tema võimsate lihaste jaoks polnudki neegreid nii väga palju. Ta virutas nad igasse külge laiali ja pistis jooksu. Kuid esimestena võitlusse astunud neegrid jõudsid juba toibuda ja tormasid uuesti

44

talle kallale ning lõid jalust maha. Jõud olid ebavõrdsed, peagi väänasid mustanahalised Obroskil käed selja taha.

Kogu eelnenud elu jooksul polnud tal juhust olnud kiselda. Tasakaalukas iseloom ja aukartustäratav kuju vabastasid ta nendest vaevadest, sest tema määratut kasvu ja jõudu nähes ei tahtnud keegi temaga tüli norida.

Ta polnud iialgi täiel määral oma jõudu tunnetanud ja nüüd, mil ta aju oli hirmust osaliselt halvatud, võis ta sellest kasutada ainult väikest osa. Kõik, millest ta sel hetkel mõtles, oli see, et nad olid tal käed kinni sidunud, ta oli nüüd jõuetu ja nad teevad talle otsa peale.

Lõpuks tõstsid mustanahalised vangi jalule.

Ta ei mõistnud, miks nad teda seni veel polnud tapnud. Tundus, et neegrid ise olid valge kasvust ja jõust pisut kohkunud. Teda metsa viies rääkisid nad elavalt omavahel.

Obroski kuulis safarit ründavate neegrite metsikut sõjakisa ja püssipauke, mis kõnelesid sellest, et tema kaaslased kaitsesid end mehiselt. Mitu kuuli vihises tast mööda ja üks saatevalvur vajus maha.

Nad viisid ta metsa, kus teised suguharu liikmed neile järele jõudsid. Iga uue rühma saabumisel piirasid kriiskavad metslased ta ümber, tagusid vangi rusikatega, kompasid tugevaid muskleid ja võrdlesid tema kasvu omaga. Nende verdunud silmadest kiirgas vihkamist, kirjuks maalitud nägudelt vaenulikkust. See oli arusaadav ka keelt oskamata.

Mõni püüdis teda torgata oda või pistoda teraga, kuid saa-tevalvurid tõrjusid nad vangi juurest eemale.

Stanley Obroski kartis nii kohutavalt, et ei väljendanud vähimaidki tundeid. Kuid neegrid arvasid, et ta on väga mehine

ja külmavereline inimene.

Lõpuks jõudis neile järele suurekasvuline sõdur. Ta oli üleni maalingutega kaetud, käsi ja jalgu ehtisid arvukad võrud, kilbil ilutses keeruline muster, vibu ja nooletupp olid kaunistatud palju rikkalikumalt kui teistel sõduritel.

Obroski taipas, et tema ees on pealik, ja seda mitte mehe välimuse, vaid tema autoriteedi järgi. Ta kuulas ära need, kes olid Obroski vangi võtnud, heitis talle üleoleva pilgu, andis siis mingisuguse käsu ja kõik hakkasid edasi minema. Pärast pealiku korraldust ei tülitanud Obroskit enam ükski mustanahaline.

Kogu pärastlõuna läksid nad peatumatult üha sügavamale

45

metsa. Obroski käte ümber seotud nöör soonis valusasti ta randmeid. Teine nöör, mis oli vangile kaela heidetud, suurendas kannatusi: kui metslane seda aeg-ajalt sikutas, tundis Obroski end lämbuvat

Ta sai kõvasti vintsutada, aga et hirm oli ta keeletuks teinud, ei tulnud rinnust ainsatki häält.

Vahest sai ta aru, et sellest polnud kasu ja mida vähem ta tähelepanu äratab, seda parem.

Kui Obroski ka teadlikult niiviisi käitus, ei võinud ta siiski aimata selle tagajärgi, sest ei osanud nende keelt. Samal ajal aga rääkisid metslased, kui julge on valge inimene, kes ei näita välja oma hirmu.

Pikal teekonnal pöördus Obroski mõttes korduvalt tagasi ekspeditsiooni liikmete juurde, kelle ta oli maha jätnud. Talle pakkus huvi, kuidas nad võitlesid ja kas keegi oli

surma saanud. Ta teadis, et paljud põlgasid teda avalikult. Mida nad nüüd temast mõtlevad? Marcus arvatavasti märkas, kuidas ta ohtu haistes jalamaid plehku pistis. Obroski võpatas, teda valdas taas vana hirm näida naeruväärne, kuid see oli tühine võrreldes selle hirmuga, mida ta tundis praegu. Kiirpilke metslaste nägudele heites meenutas ta jutte julmadest piinadest, mis enne surma nende vangidele osaks saavad.

Eestpoolt kostis hõikeid ja peagi jõudis inimhulk avarale lagendikule. Selle keskel pihtaia taga asus pärismaalaste küla: paistsid õlest koonuskatusega onnid.

Päev kaldus õhtusse ja Obroski mõistis, et tema vangistamisest saadik olid nad jõudnud läbida tubli tüki maad.

„Huvitav," mõtles ta, „kas mul õnnestub leida tagasiteed ekspeditsiooni juurde, kui ma siit sääred teen, või lasevad metslased ise mu vabaks?"

Salga külla jõudmisel hakkas igast kandist kokku jooksma naisi ja lapsi, et vangi näha. Lärm oli kirjeldamatu.

Nende näoilme järgi võis aimata, et nad sõimavad ja neavad teda.

Lapsed pildusid teda kividega ja tegid lõustu. Saatevalvurid ajasid piinajad eemale ja viisid ta mööda ainukest tanumat kaugemal seisva onni juurde. Ukseava ees nad peatusid ja käskisid Obroskil käeviipega sisse minna. Ukseauk osutus nii kitsaks, et onni võis pääseda ainult neljakäpakil. Kuna ta käed olid selja taha seotud, ei saanud vang seda teha. Pikemalt mõtlemata lük-

46

kasid saatevalvurid ta maha ja lohistasid sisse. Siin sidusid nad tal ka jalad kinni ja jätsid põrandale lamama.

Onnis oli pime, kuid pikapeale harjusid Obroski silmad hämarusega ja ta suutis eristada ümbritsevaid esemeid. Talle tun-. dus, et onnis on veel inimesi. Silmi pingutades nägi ta kolme kogu, kes arvatavasti olid mehed. Üks inimene lamas põrandal, kaks istusid, langetanud pea põlvedele. Ta tundis endal nende pilke. Obroskit hakkas huvitama, mida nad siin teevad. Või olid nad ka vangid?

Lõpuks hakkas üks neist rääkima. „ Kuidas bansutod said teid kinni võtta, bwana Simba?" Selle nime olid talle andnud nende ekspeditsiooni kuuluvad neegrid lõvi-inimese osa tõttu, mida ta filmis pidi mängima. „Kes sa oled, kurat võtaks?" küsis Obroski järsult. „Kwamudi," kõlas vastus.

„Kwamudi? Näed, teid ei päästnud see, et te laagrist lahkusite. Mind võeti vangi keskpäeva paiku, kui nad ekspeditsiooni ründasid. Ja kuidas sina siia sattusid?"

„Täna varahommikul läksin oma inimestele järele, et keelitada neid tagasi pöörduma..."

Obroski mõistis väga hästi, et Kwamudi valetas, kuid ei katkestanud teda.

„Me sattusime sõdurite salgale, kes läks põhijõududega ühinema," jätkas Kwamudi. „Minu mehi sai palju otsa. Mõnel õnnestus pääseda, teised võeti vangi. Peale minu ja nende kahe tapeti kõik vangid, meid aga toodi siia."

‚Ja mida nad teiega teha kavatsevad? Miks teid kohe koos teistega ei tapetud?"

„Nad ei tapnud sind, Kwamudit ega neid sõdureid ühelainsal põhjusel: nad tapavad meid hiljem."

„Mispärast? Milleks nad peavad meid tapma?"

„Nad söövad meid ära."

Jah? Tahad sa öelda, et nad on inimsööjad?"

„ Mitte päris tavalised. Bansutod ei söö inimesi kogu aeg ja mitte kõiki järjest. Nad söövad ainult pealikuid, ainult tugevaid ja südikaid inimesi, julgeid ja tugevaid õgides

muutuvad nad ise julgeks ja tugevaks, aga kui nad pealiku nahka pistavad, saavad nad targaks."
„Oo õudust!" hüüatas Obroski. „Aga mis mina siia puutun? Ma pole pealik ja sugugi mitte julge, vaid argpüks."
47
„Mis sa ütlesid, bwana?" ei kuulnud Kwamudi. „Ei midagi. Mis sa arvad, kas nad võtavad meid varsti käsile?"
Kwamudi vangutas pead.
„Kõik võib olla. Nende nõid valmistab rohtu, räägib vaimude ja kuuga ja alles pärast seda ütleb, millal. Võib-olla varsti, aga võib-olla ka mitte."
‚Ja kogu see aeg hoitakse meid kinniseotult, kuni tapetakse? See on äärmiselt ebamugav. Sind ju ei seotud kinni?"
„Ei, ka Kwamudi on kätest ja jalust kinni seotud. Seepärast ta ongi langetanud pea oma põlvedele." „Kas sa oskad nende keelt, Kwamudi?" „ Pisut."
„Palu, et nad meid lahti päästaksid."
„Ei ole mõtet, see on kasutu."
„ Kuule, Kwamudi! Nad tahavad ju meid tugevatena ära süüa, eks ole?"
nNii see on, bwana."
„Väga hea. Kutsu nende pealik siia ja seleta talle, et kui nad hoiavad meid kinniseotult, muutume nõrgaks ja kaotame oma jõu. Ta on küllalt tark, et seda taibata, ja on palju sõdureid meid valvama pannud, nii et põgeneda on võimatu."
Kwamudi tabas suurepäraselt Obroski mõtte.
„Ütlen talle seda esimesel võimalusel."
Saabus öö. Läbi ukaeprao igritses onni lõkkevalgust. Naised nutsid taga päevases tapluses langenud sõdureid. Teised naersid ja peksid keelt.
Obroski tahtis süüa ja juua. Sõdurid alustasid tantsu, pühitsedes oma võitu. Tantsijate sõjakas kriiskamine kord vaibus, kord tugevnes, kutsudes vangides esile sügavat masendust.
JMiimoodi ei kohelda inimesi, keda kavatsetakse ära süüa," torises Obroski. „Neid tuleb nuumata, mitte aga näljutada."
„Bansutod ei pruugi meie rasva pärast muret tunda," vastas Kwamudi. „Nad söövad ära meie südamed, peopesad, jalatallad. Nad pistavad nahka teie musklid ja minu aju."
„Noh, sinu ajust nad suurt targemaks küll ei saa," torkas Obroski virila muigega.
„Ma ei ütleks, et meie ajudel oleks erilist vahet," vastas Kwamudi, „kui nad meid ühte ja samasse auku pistsid."
48

IX. Reetmine

Pärast õhtusööki astusid Orman ja Bill West kokkade telki.
«Tahame aidata teil nõusid pesta, Rhonda," ütles lavastaja. «Pärast seda, kui Pat valvesse asus, jäime lihtsalt ilma tööta. Jimmy ja Shorty las vaatavad endale midagi muud."
Rhonda raputas pead.
«Teil oli täna raske päev, meie aga istusime terve tee autos. Parem võtke platsi, tehke suitsu ja lobisege meiega. See teeb meid erksamaks, nõudega aga saame ise ilma vaevata hakkama, eks ole?" Ta pöördus Jimmy, Shorty ja Naomi poole.

«Muidugi!" vastasid Shorty ja Jimmy kooris.

Ka Naomi noogutas pead.

«Varem tuli mul alatasa südaööni Main Streetil kõiksugu söögipoodides nõusid pesta, nii et ma võin üksipäini kogu selle töö ära teha," naeris Naomi ja lisas: «Torn, tee nii, nagu palub Rhonda: istu meiega, aja juttu ja räägi midagi lõbusat. Olen täiesti liimist lahti."

Viivuks võttis maad piinlik vaikus. Kõigil pidi hämmastusest suu ammuli vajuma.

Seejärel puhkes Torn Orman naerma ja patsutas Naomit õlale. «Oled imetore tüdruk!" hüüdis ta. See oli uus Madison, kes eelmisega ei sarnanenud. „Mul pole midagi selle vastu, et teiega veidi istuda," ütles Bill West, «võib ka juttu ajada, kuid lõbus olla... Ma ei suuda unustada Clarence'it, Jerroldit ja kõiki teisi."

«Vaene Stanley," lisas Rhonda. «Teda ei saanud isegi inimese kombel maha matta."

„Ta polegi seda väärt," ühmas Jimmy, kes oli teeninud merejalaväes. «Talle piisab inimsööjate lõkketulest."

„Ära ole nii julm," vaidles Rhonda vastu. «Pole ühtegi inimest, kes tahaks olla argpüks. See on midagi niisugust, mis inimestest ei sõltu. Talle tuleb kaasa tunda." Jimmy naeratas kahtlevalt. Bill West muigas.

„Võib-olla tunneksimegi Stanleyle kaasa, kui oleksime tema pärast arust ära."

Rhonda pöördus Billi poole ja mõõtis teda külma pilguga.

«Tal olid omad puudused," ütles neiu, «kuid ma pole nagu kuulnud, et ta oleks kellestki halvasti rääkinud."

49

«Vististi sellepärast, et ta kogu aeg magas," torkas Jimmy sapiselt. „Ei teagi kohe, mis ma ilma temata tegema hakkan."

«Ekspeditsioonis pole kedagi, kes teda asendada saaks," võttis Orman süngelt otsad kokku.

«Ega sa ometi taha öelda, et pärast kõike, mis meiega juhtunud on, kavatsed sa ikka veel filmi vändata?" hüüdis Naomi.

„ Me ju selleks siia tulimegi," vastas Orman. „Niipea kui ban-sutode maalt välja pääseme, alustame võtteid."

«Kuid oleme kaotanud peaosatäitja, helirežissööri ja palju teisi. Pealegi pole meil kandjaid ja teejuhte. Ja sellistes oludes kavatsed sa filmi teha, Torn? Oled lihtsalt peast põrunud!"

„Ma pole veel kohanud head lavastajat, kes poleks natuke peast põrunud," tähendas Bill West. Siinkohal pistis Pat O’Grady pea telki. «Kas šeff on siin?" küsis ta. „Ah, näe, kus sa oled. Kuule, Torn, Atewy ütles, et vanapoiss Ghrennem on valmis panema oma mehed valvesse südaööst kella kuueni hommikul, kui me valvame kaheteistkümneni. Ta tahab teada, kas oleme nõus. Atewy räägib, et nad saavad isekeskis paremini hakkama kui ameeriklastega, sest ei mõista nende keelt."

„OIgu!" vastas Orman. „See on nendest väga suuremeelne. Meie poistel on võhm väljas, nüüd aga saavad nad enne hommikust rännakut välja puhata. Ütle araablastele, et äratame nad südaööl."

Need ekspeditsiooni liikmed, kes valvekorras ei olnud, magasid eelmise päeva närvesöövast ja kehalisest koormusest tingituna surmaund." Tunnimeestel venis aeg südaööni piinavalt kaua.

Vastutustunne võitles džungli surmavalt üksluise vaikusega. Ainult harva häirisid seda juba harjumuspäraseks saanud hääled. Näis, et isegi röövloomad olid metsast lahkunud. Lõpuks jõudis kätte südaöö ja O’Grady äratas araablased üles. Väsinud tunnimehed kõmpisid pimeduses oma telkide juurde ja kõige rohkem viie minuti pärast magasid kõik ameeriklased ramprasket und.

Neid ei suutnud äratada isegi araablaste ootamatu aktiivsus, ehkki kõrbepojad püüdsid muidugi võimalikult vähe kära teha, olles ametis tööga, mis oli täiesti tavatu nende jaoks, kelle kohus oli laagrit kaitsta.

Päike oli juba kõrgel taevas, kui esimesed ameeriklased vir-

guma hakkasid — mitu tundi harilikust hiljem. Esimesena ärkas Gordon Z. Marcus.

Vanad tõusevad palju varem kui noored. Ta tõmbas kähku riided selga, sest märkas päevavalgust ja laagris valitsevat ebatavalist vaikust. Telgist veel väljumata mõistis Marcus, et midagi oli korrast ära.

Ta laskis kähku pilgul ringi käia. Laager tundus mahajäetuna. Lõkkeasemetel hõõgusid söed, polnud näha ainsatki inimest.

Marcus jooksis Ormani ja O’Grady telgi juurde ja vajus sisse kõiki kombeid kõrvale heites.

„ Mister Orman!" karjus ta.

Orman ja O’Grady, keda vana näitleja ärritatud kisa sügavast unest lahti kiskus, heitsid endalt sääsevõrgud ja kargasid asemelt üles.

„Mis lahti?" hüüdis Orman.

„Araablased!" vastas Marcus. „Nad on läinud koos oma telkide, hobuste ja kogu kraamiga."

Sõnagi lausumata panid mehed riidesse ja jooksid telgist välja. Orman vaatas kiiresti laagri üle.

„Sellest on juba mitu tundi möödas," sõnas ta. „Lõkked on ammu kustunud."

Siis kehitas ta õlgu.

„Peab edasi minema ilma nendeta, kuid see ei tähenda, et meil tuleks jääda hommikueineta. Kus kokad on? Marcus, palun ärata neiud üles ning kutsu Jimmy ja Shorty."

‚Ja mina veel arvasin, et araablased näitavad üles suuremeelsust, pakkudes end südaööst kuni hommikuni valvesse," tähendas O’Grady.

„Oleksin pidanud taipama, et selle taga on midagi," ütles Orman. „Nad mässisid mind ümber sõrme. Kui loll ma olin!"

«Näe, Marcus tuleb tagasi!" hüüdis O’Grady. „Tal on erutatud ilme, nähtavasti on midagi juhtunud!"

Marcus paistis tõepoolest jahmununa. Juba eemalt hüüdis ta:

«Tüdrukud on kadunud! Nende telk on tühi!"

Orman pistis jooksu tüdrukute telgi poole.

„Ehk teevad nad juba hommikueinet," oletas ta.

Kuid ka köögitelgis polnud kedagi.

Kõik hakkasid sebima, laager otsiti hoolikalt läbi, kuid Nao-mi Madisonist ja Rhonda Terryst ei õnnestunud leida vähimatki jälge. Bill West käis kord-korralt läbi kogu laagri, soovimata

leppida kaotusega. Orman hakkas seljakotti pakkima, pannes sinna riideid ja toitu.

„Mis te arvate, misjaoks nad neid röövisid?" küsis Marcus.

„Ilmselt lunaraha saamiseks," oletas O’Grady.

«Tahaksin seda uskuda," ütles Orman, „kuid Aafrikas ja Aasias on veel olemas orjarurud, kus neidusid müüakse."

„ Huvitav, miks nad nende telgis kõik läbi on tuhninud, otsekui maru oleks üle käinud," jätkas Marcus.

«Võitlemist seal polnud," ütles O’Grady, „muidu oleksime lärmi kuulnud."

«Vahest otsisid araablased väärisasju," avaldas Jimmy oma arvamust.

Bill West jälgis mõnda aega lavastajat, siis aga hakkas ka ise oma asju pakkima. Orman märkas seda.

„Mida sa kavatsed teha?" küsis ta.

„Tulen sinuga kaasa," ütles Bill.

Orman vangutas pead.

‚Jäta. See on minu asi."

Bill jätkas vaikides seljakoti pakkimist.

«Sõbrad, kui te olete otsustanud minna neidusid otsima, tulen ma teiega," ütles O’Grady.

„Ja mina ka," kõlas veel kellegi hääl.

Kõik ekspeditsiooni liikmed hakkasid läbisegi rääkima, väljendades oma soovi otsimises kaasa lüüa.

„Ma lähen üksi," nähvas Orman. Jalgsi jõuab üks inimene kiiremini edasi kui kogu see autokolonn ja ratsanik, kes peab alatasa peatuma ja rada otsima,"

„Aga mida suudab teha üks, kurat võtaks, kui ta satub kokku nende värdjate salgaga?" vaidles O’Grady vastu. „Ta vaid hukutab enda, sest ei saa neid üksinda võita."

„Ma ei kavatsegi nendega võitlema hakata," vastas Orman. «Mina tõin tüdrukud sellesse pärapõrgusse, vaevumata pead murdma, nüüd aga kavatsen pisut ajusid liigutada ja nad siit välja viia. Need araablased teevad kõike raha nimel, tahan neile pakkuda suuremat lunaraha, kui nad tüdrukute eest saaksid."

O’Grady sügas kukalt.

«Vististi on sul õigus, Torn."

«Õigus muidugi. Kuni ma teel olen, peate siit välja pääsema. Minge Omwamwi küngaste juurde ja oodake mind seal. Te saate seal ka uusi kandjaid palgata. Saatke Jinjasse käskjalg viima

filmikompaniile läkitust, milles kirjeldage kõike juhtunut ja paluge juhtnööre selleks puhuks, kui mind kolmekümne päeva pärast tagasi pole."

„Te võiksite enne teeleasumist vähemalt hommikust süüa," pakkus Marcus.

Jah, tõepoolest," nõustus Orman.

„Kas hommikusöök on valmis?" hüüdis O’Grady.

„Kohe toon," kõlas köögitelgist Shorty hääl.

Orman mälus kiirustades toitu ja andis O’Gradyle viimaseid korraldusi. Lõpetanud eine, tõusis ta püsti, upitas seljakoti selga ja võttis püssi.

„Kohtumiseni, poisid," ütles ta.

Kõik piirasid Ormani sisse, et tal kätt suruda ja head teed soovida. Bill West kohendas oma seljakoti rihmu. Orman vaatas talle otsa.

„Sina ei pea tulema, Bill," sõnas ta. „See on minu asi." „Tulen koos sinuga," vastas Bill. „Ma ei luba seda."
„Keegi ei saa mind keelata," väitis Bill ja lisas siis, püüdes end valitseda: „Kusagil seal on Rhonda..." Ormani näolt kadusid sügavad kortsud. „Selle peale ma ei mõelnudki. Tule!"
Kaks meest läksid läbi laagri ja astusid rajale, mida mööda põgenikud olid põhja poole läinud.

X. Piinamine

Stanley Obroski polnud ealeski hommikut vastu võtnud niisuguse hingevärinaga. Algav päev võis tuua talle surma, kuid see ei kohutanud enam nii väga pärast pikka painajalikku ja kannatusterohket ööd, mis lõpuks ometi asendus koiduga.
Nöörid soonisid kehasse, lihased pakitsesid liikumatusest ja külmast. Stanley kõht oli tühi, janu piinas kohutavalt. Tema kohal tiirlesid parves putukad, kes teda armutult nõelasid.
Külm, nälg, tüütud putukad, samuti tantsivate metslaste kisa ja meeletu prassingu lärm viisid talt une.
Obroski kehaline ja vaimne jõud olid otsa lõppemas. Ta tundis end väikese hirmunud lapsena ning kõige rohkem tahtis ta karjuma ja nutma hakata. Silmi valgusid pisarad. Kuid ähmastunud

ajus vilksatas äkki mõte, et nutt võib avalikuks teha ta hirmu, hirm on aga arguse ilming. Obroski sai nutust jagu ja leidis kergendust sõimus.
Tema nihelemine äratas Kwamudi, kes oli talle nii harjumuspärases miljöös rahulikult maganud.
Nad hakkasid juttu ajama peamiselt näljast ja janust, mida mõlemad ühtmoodi kannatasid.
„Nõua süüa ja juua," soovitas Obroski, „ja karju seni, kuni tuuakse."
Kwamudi leidis, et mõte pole paha ja asus seda kohe ellu viima. Tulemus ei lasknud end oodata. Viie minuti pärast ärkas üks valvur, kes oli väljas maganud, ja tuli onni.
Samal ajal ärkasid ka kaks teist vangi ja ajasid end istuli. Üks istus uksele lähemal kui ta kaaslane, seetõttu jäi ta esimesena jalgu valvurile, kes pikemalt mõtlemata talle odavarrega pähe ja selga äigas.
„Kui veel kisa teete," urises valvur, „rebin teil keele suust!"
Jah," tegi Obroski kokkuvõtte, „idee ei õigustanud ennast."
„Mis sa ütlesid, bwana?" küsis Kwamudi.
Hommik asendus südapäevaga, kogu küla aga magas ikka veel. Metslased puhkasid pärast öist orgiat. Lõpuks ilmusid välja naised, kes hakkasid hommikusööki valmistama.
Tunni aja pärast tulid onni juurde sõdurid. Nad lohistasid vangid välja ja panid jalule, olles eelnevalt köidikud lahti päästnud. Seejärel viisid nad vangid küla keskele suure onni juurde. See oli bansutode pealiku Rungula elamu.
Rungula istus onni ukse ees madalal toolil.
Tema selja taga tunglesid mõjukad suguharu liikmed, kahel pool seisid suures kaares ülejäänud sõdurid — tuhandeid metsiku maalinguga inimesi paljudest Bansuto küladest.
Onni ukseavast jälgisid kõike toimuvat pealiku naised, nende jalus sebis lastekari.

Rungula silmitses kortsus kulmul valget vangi ja ütles midagi.
„Mis ta räägib, Kwamudi?" küsis Obroski.
„Ta tunneb huvi, mida te tema maal tegite."
„Ütle talle, et me läksime vaid läbi selle maa, et me oleme sõbrad ja ta peab meid vabaks laskma."
Kui Kwamudi oli Obroski sõnad Rungulale tõlkinud, hakkas see valjusti naerma.
54
«Ütle valgele mehele, et ainult Rungulast vägevamal pealikul on õigus öelda talle „peab", kuid maailmas pole Rungulast vägevamat pealikut."
Ta jäi sekundiks mõttesse ja lisas siis:
«Valge mees tapetakse nagu kõik tema inimesed. Ta oleks tapetud juba eile, kui ta poleks nii suur ja tugev."
„Ta kaotab oma jõu, kui ei saa süüa ega juua," sõnas Kwamudi. „ Meist kellestki pole teil kasu, kui hakkate meid näljuta-ma ega anna vett."
Rungula jäi Kwamudi sõnade üle mõtlema ja pidas lähikondlastega nõu, siis tõusis ja astus Obroski juurde. Ta katsus valge mehe särki ja rääkis seejuures midagi, eriti aga rabasid teda saapad ja püksid.
„Ta nõuab, et võtaksid riidest lahti, bwana," tõlkis Kwamudi. „Ta tahab neid endale."
«Kõiki riideid?" küsis Obroski. «Jah, bwana."
Unetust ööst, kannatustest ja hirmust vaevatud Obroski lootis juba, et peale piinamiste ja surma ei saa talle enam osaks muid katsumusi, kuid nüüd ajas mõte alastusest talle peale uue hirmutulva. Tsiviliseeritud inimesele annavad rõivad enesekindluse, mille ta lahtirõivastumisel minetab.
Obroski ei söandanud keelduda.
«Ütle talle, et ma ei saa seotud kätega riidest lahti võtta."
Kwamudi tõlkis ja Rungula käskis Obroski käed lahti päästa.
Valge mees nööpis särgi lahti ja andis selle pealikule. Siis näitas viimane ta saabastele. Obroski istus maha, harutas aeglaselt saapapaelad lahti ja võttis saapad jalast. Rungulat hakkasid huvitama valge mehe sokid ja ta tiris need ära omaenese käega.
Obroski tõusis püsti ja tardus ootama.
Rungula kõmpis ta muskleid ja rääkis millestki oma suguvendadega. Seejärel kutsus ta enda juurde pikakasvulise sõduri ja pani valge kõrvale seisma. Obroski oli neegrist peaaegu pea jagu pikem.
Pärismaalased hakkasid vaimustunult käratsema. Rungula rapsas Obroskit pükstest ja muigas.
«Ta tahab ka neid," ütles Kwamudi.
„Oh issand!" hüüatas Obroski. «Palu, et ta mulle halastaks! Mul peab ju ometi midagi seljas olema."
55
Kwamudi pöördus pealiku poole ja nad hakkasid kiiresti rääkima, sealjuures hullupööra kätega vehkides.
«Võta maha, bwana," lausus Kwamudi väsinult. «Pole midagi parata. Ta ütles, et annab sulle midagi selga."
Võtnud püksid jalast, kuulis Obroski tagapool seisvate tüdrukute ja naiste itsitamist. Kuid alandused polnud sellega veel lõppenud: Rungula oli lihtsalt võlutud vangile jalga jäänud siidtrussikutest.

Kui needki olid pealiku kätte rännanud, tundis Obroski, kuidas kuum häbilaine temast üle tulvas.

«Ütle talle, et ta annaks mulle midagi ümber panemiseks," palus Obroski Kwamudit.

Kuulnud tema palvet, lagistas Rungula valjusti naerda, kuid pöördus siis ümber ja hõikas midagi onnis olevale naisele. Minut hiljem tuli see välja ja viskas Obroski jalge ette räpase puusakatte.

Varsti pärast seda viidi vangid tagasi, kuid nüüd jäeti neil sidumata jalad ja Obroskil isegi käed. Kuni ta oma saatusekaas-lastel nööre lahti päästis, tuli naine ning tõi süüa ja juua. Pärast seda hakati neid toitma enam-vähem korrapäraselt.

Pikkamööda venisid päevad. Iga kohutav pikk öö tundus valgele vangile igavikuna. Ilma riieteta kannatas ta külma ja et sooja saada, surusid nad end üksteise vastu.

Möödus nädal. Kord öösel tulid sõdurid ja viisid ära ühe vangi.

Obroski ja teised vaatasid läbi ukseprao talle järele. Ta kadus käänaku taha ja rohkem nad teda enam ei näinud.

Pikkamööda hakkasid tümisema tamtammid, inimeste hääled sulasid ühiseks kooriks. Aeg-ajalt õnnestus vangidel näha karglevaid metslasi, kui tants tõi nad välja onni nurga tagant, mis varjas väljakut, kus arenes põhiline tegevus.

Järsku kostis üle tantsijate häälte hirmuäratav surmaeelne karjatus. Veel umbes pool tundi kõlas vahetevahel sõdurite metsikut kriiskamist, kuid lõpuks vaibus seegi.

„Ta on läinud oma esiisade juurde, bwana," sosistas Kwamudi.

«Jah, tänu jumalale," vastas Obroski. «Missuguseid piinu pidi ta taluma!"

Järgmisel ööl viisid sõdurid minema teise vangi. Obroski püüdis mitte kuulata kostvaid hääli. Sellel ööl sai ta kõvasti külmetada,

56

sest Kwamudi soojendas teda ainult ühelt poolt.

„ Homme öösel, bwana," ütles mustanahaline, „ magad sa üksinda."

„Aga järgmisel ööl?.."

Külma unetu öö jooksul pöördus Obroski mõttes korduvalt minevikku, mis oli veel nii lähedane. Ta mõtles Naomi Madi-sonile ja talle pakkus huvi, kas neiu kurvastas, kuuldes tema kadumisest. Ja miski ütles talle, et vaevalt oli Naomi kurbus tõsine. Enamik teisi kujusid kangastus talle laialivalguvate ja udus-tena, ta tundis neid inimesi vähe ja ta suhtus neisse ükskõikselt. Vaid üks kerkis tema teadvuses eredalt esile — Orman.

Tema vimm selle inimese vastu oli tugevam mis tahes tundest, tugevam armastusest Naomi vastu ning hirmust piinade ja surma ees.

Viha täitis Obroskit pilgeni ja see isegi rõõmustas teda, sest aitas taluda külma ja nälga ning peletas eemale mõtted sellest, mis ootab teda lähimal ööl.

Aeg venis pikkamisi, kuid päev saabus ja möödus ning taas jõudis kätte öö.

Ärevas ootuses jälgisid Obroski ja Kwamudi, kuidas sõdurid nende onnile lähenesid.

„Nad tulevad, bwana," hüüdis Kwamudi. Jumalaga!"

Kuid nad võeti mõlemad kaasa.

Vangid viidi bansutode pealiku Rungula onni ette platsile ja seoti kahe puutüve külge nii, et õnnetud võisid teineteist näha.

Nad võtsid käsile Kwamudi. Piinamisviisid olid nii jubedad ja väljavalitud, et Obroski hakkas oma mõistuse pärast kartma, arvates, et selline vaatepilt võib tekkida ainult haiglases ajus. Ta püüdis pilku mujale pöörata, kuid õud kammitses teda.

Ta nägi algusest lõpuni, kuidas Kwamudi suri.

Pärast seda nägi ta veelgi võikamat vaatepilti, mis teda täielikult halvas.
Obroski ootas, millal nad tema kallale asuvad, ja lootis, et kõik lõpeb ruttu. Ta katsus oma hirmu maha suruda, ent tundis, et kardab lausa meeletult.
Obroski püüdis kõigest väest oma hirmu mitte välja näidata. Ta ei tahtnud neile valmistada meelehead, sest nägi, kuidas nad Kwamudi surmaheitlust jälgides olid rõõmustanud.
Hommiku eel päästsid inimsööjad ta puu küljest lahti ja viisid onni tagasi.
57
Talle sai selgeks, et nad ei kavatsenudki teda sel ööl tappa, järelikult ootasid piinad teda ees.
Ta lesis unetult, mõtiskledes oma saatuse üle ja lõdisedes hommikujahedusest. Tema kehal ronisid täid.
Ta surus endas maha abitusetunde ja lamas liikumatult, pooleldi ärkvel, pooleldi suigatades. Lõpuks ta uinus ja magas lõunani.
Ta oli sooja saanud ja tundis, et veri hakkas soontes kiiremini käima. Tema peas küpses plaan ja tekkis lootus. Ta ei sure nagu teised, nagu ohvritall tapalaval. Ja mida põhjalikumalt ta oma plaani läbi mõtles, seda suurem läbematus teda valdas.
Ta ootas neid, kes talle järele pidid tulema ning teda piinamisele ja hukkamisele viima.
Tema plaan ei näinud ette põgenemist, sest ta mõistis, et see oli võimatu, kuid vabastas ta piinadest ja pikaldasest vaevlemisest.
Obroski aju töötas külmavereliselt.
Nähes sõdureid, kes talle järele tulid, väljus ta naeratades onnist. Teda viidi täpselt niisamuti nagu enne seda oli viidud kolme mustanahalist.

XI. Viimane ohver

Ahvide Tarzan viibis tundmatus kohas ja suhtus kõigesse, mis näis talle uudse ja ebatavalisena, metslooma teravnenud uudishimuga. Tema teadmistest sõltus võime hakkama saada ootamatutes olukordades, mis sellel võõral maal tekkida võisid.
Tema jaoks polnud tähtsusetuid pisiasju ja peagi teadis ta siinsete loomade kommetest rohkem kui kohalikud elanikud.
Kolmel ööl kuulis ta kaugusest kostvat tamtammide lakkamatut põrinat ja kolmandal päeval jahti pidades seadis ta sammud sinnapoole.
Tarzan teadis juba üht-teist pärismaalastest, kes seda paikkonda asustasid. Ta nägi, kuidas nad võitlesid valgete vastu, kes nende maale olid tulnud.
Ta ei hoidnud ei ühtede ega teiste poole. Ahvinimene juhtus pealt nägema, kuidas purjus Orman nüpeldas piitsaga neegritest kandjaid ja tuli järeldusele, et ekspeditsioonis pole asjad korras. Tarzan ei tundnud neid tarmanganisid ja nad ei huvitanud teda rohkem kui mis tahes teised olendid.

58
Teda võis tõugata nendega sõbrunema hetkeline tuju või äkiline tuhin, niisamuti nagu ta sõbrunes Sheeta, Sabori ja Numaga, kes juba loomult olid tema vaenlased.
Ent ta ei tunnetanud midagi sellist ja jälgis vaid sõnatult, kuidas nad läksid oma teed, murdes pead mõistatuse üle, mille ta eelmisel ööl nende laagris viibides oli neile lahendada andnud.

Ta kuulis tulistamist, kui bansutod ekspeditsiooni ründasid, ent asus tapluspaigast liiga kaugel, ja et ta oli oma eluajal selliseid vaatepilte näinud rohkem kui küllalt, ei pakkunud tulistamine talle vähimatki huvi.

Rohkem huvitas teda bansuto suguharu elu. Tarmanganid tuleva ja lähevad, gomanganid aga jäävad siia alatiseks ja ta peab neist teada saama võimalikult palju, kui tahab nende maal peatuda.

Tarzan liikus kiirustamata mööda puude latvu. Ta oli üksi, sest hiiglaslik kuldlõvi Jad-bal-ja pidas jahti. Ahvinimene naeratas, mõeldes, et see oli omapärane jaht. Ta meenutas noort sihvakat emalõvi, kellele Jad-bal-ja oli nii rutakalt džunglisse järgnenud.

Oli juba pime, kui Tarzan bansutode külla jõudis. Trummipõrin alistas kuulajad oma süngele leinalummusele. Mõni mustanahaline tantsis sõnatult, kuid see oli vaid eelmäng sellele lõõmavale vaimustusele, mis neid haarab niipea, kui tants kiireneb.

Tarzan jälgis toimuvat, varjunud küla ümbritseva raiesmiku serval kasvavate puude tihedasse lehestikku. Tal oli igav, sest oli juba palju kordi näinud metslaste meeletuid pidusid. Nähtavasti ootas teda siingi tuttav ja tublisti tüütavaks muutunud vaatepilt. Tarzan tahtis juba tagasi minna, kui äkki paelus tema tähelepanu inimesekogu, kelle viibimine mustanahaliste hulgas tundus tavatu.

Mees astus tantsijate ette lagedale — pikakasvuline, päevitunud, poolalasti, ümbritsetuna metslastesummast. Tõenäoliselt oli see vang.

Asi hakkas Tarzanit huvitama.

Ta libistas end hääletult maha ja kuuvalguse eest puude varju hoidudes läks küla tagant ringi. Selles asula servas oli kõik vaikne, sest kõige põnevamad sündmused hargnesid pealiku onni juures.

59

Kiiresti, kuid ettevaatlikult läbis Tarzan kuupaistest valgustatud maa-ala metsa ja küla ümbritseva pihtaia vahel. Aed oli tehtud tihedasti üksteise kõrvale maasse rammitud palkidest, mida katsid väänkasvud. Selle kõrgus oli umbes kümme jalga.

Lühike hoovõtt, võimas äratõuge ja Tarzani sõrmed klammerdusid aia ülemise serva külge. Ta vinnas end ettevaatlikult kätel üles ja silmitses tähelepanelikult küla. Tarzani haistmine ja kuulmine olid teravnenud. Veendunud, et kõik oli korras, heitis ta jala üle aiaääre ja hetk hiljem puudutas bansutode pealiku Rungula küla maad.

Kui küla jaoks maa-ala raadati, jäeti alles mõni puu, et kõrvetavate päikesekiirte eest nende all varju leida.

Tarzan oli juba metsas märganud, et ühe niisuguse puu võra laius Rungula onni kohal ja otsustas, et paremat vaatluspunkti ei saagi olla. Pealiku onni tagaõuele suunda hoides ja ettevaatlikult ühe hoone juurest teise juurde joostes jõudis ta peagi eesmärgile. Kui ta seejuures olekski mingit kära teinud, summuta-nuks tamtammide mürin ja valjuhäälne laulmine kõik hääled. Kuid Tarzan liikus täiesti vaikselt.

Teda võisid märgata üksnes neegrid, kes mõnel põhjusel olid oma onni jäänud ega võtnud osa ühisest peost, kuid õnneks läks Tarzanil korda jõuda Rungula onni juurde märkamatult.

Siin vedas tal jällegi, sest puu, mille otsa ta ronida tahtis, kasvas pealiku onni ukse ees, selle taga aga oli teine, väiksem puu ja nende oksad olid kokku põimunud.

Kui ahvinimene oli õnnelikult puu otsa roninud ja end sisse seadnud oksal; mis tema raskusele vabalt vastu pidas, avanes talle kõik, mis all toimus.

Tantsu tempo kiirenes, kirjuks võõbatud mustanahalised karglesid ja väänlesid vangi kõrval seisva väikese salga ümber. Kui Tarzan vangi terasemalt silmitses, tundis ta midagi vapustuse taolist. Ahvinimesele tundus, et ta vaatab otsekui mingi kehatu vaim ülalt iseenda peale, nii vapustavalt sarnanes valge mees džunglivalitsejaga.

Kuju, naha värvuse ja näojoonte poolest oli ta Tarzani täpne koopia ja ahvinimene tunnetas seda selgesti, ehkki me võime harva kohata kedagi endasarnast, isegi kui niisugune teisik on olemas.

Mõistagi suurenes Tarzani uudishimu järsult. Mis inimene see oli? Kust ta tuli? Ekspeditsiooni laagris polnud Tarzan teda

märganud ja seepärast ei seostanud ta meest filmitrupiga. Peale selle oli tundmatu praegu poolalasti. Oleks ta kandnud riideid, mis Rungula ära oli võtnud, oleks võinud teda nende järgi arvata tsiviliseeritud ühiskonda kuuluvaks. Võimalik, et just nendel põhjustel oli Tarzan tundmatu nägemisest nii rabatud.

Teadmata, et peale piinajate jälgib teda veel üks silmapaar, piidles Obroski ümberolijaid langetatud laugude alt. Ebainimlike piinade järel oli kolm tema saatusekaaslast siin nende lurjuste käe läbi otsa saanud, kuid Obroski ei kavatsenud seda kõike korrata. Tal oli oma plaan.

Rungula, kes oli verdunud silmadega toimuvat jälginud, tõusis toolilt. Ta andis käsu Obroskit valvavale sõdurite salgale ja need lohistasid ta lagendiku vastasserva puu juurde. Nad hakkasid teda tüve külge siduma, kui vang asus teoks tegema oma plaani, mis oli tekkinud ta ülespiitsutatud ajus.

Lähimast sõdurist kinni kahmanud, tõstis Obroski ta kergelt pea kohale, nagu oleks too olnud väike laps, ja virutas kõigest jõust enda ümber tunglevate pärismaalaste sekka. Seejärel sööstis välkkiirelt tantsiva neegri juurde, haaras ta sülle ja viskas maha niisuguse jõuga, et see liikumatult rohule lamama jäi.

Obroski rünnak oli nii äkiline ja kiire, et kõik läksid ähmi täis. Esimesena toibus Rungula.

„Võtke ta kinni!" röögatas pealik. „Kuid ainult elusalt ja tervelt."

Rungula tahtis, et vägev valge mees sureks pikaldasse pii-narikkasse surma, mitte aga kiirelt, nagu lootis Obroski heitluses arvukate relvastatud sõduritega.

Kui pärismaalased Obroski sisse piirasid, hakkas ta neile võimsaid hoope jagama. Hirm kümnekordistas mehe jõudu ja muutis ta metsloomaks. Sõdurite kisa, laste ja naiste kriiskami-ne sulasid ta peas helide painajalikuks ebakõlaks, mis Obroski enda pööraseks tegi.

Igast küljest sirutusid tema poole käed, et teda kinni kahmata, kuid ründajaid ennetades murdis ta neid nagu tuletikke.

Obroskil oli tahtmine karjuda ja sõimata, kuid ta võitles vaikides.

Sangarlik heitlus ei saanud kaua kesta. Arvulist ülekaalu kasutades sulgesid mustanahalised ta pikkamisi elavasse rõngasse. Ta tõrjus neid tagasi raskete rusikahoopidega, kuid lõppude lõpuks õnnestus neil ta pikali lüüa.

XII. Kaart

„Oo, Allah!" ohkas Eyad raskelt. „Arvan, et seik tegi nende naiste röövimisega vea. Nüüd ajavad valged meid taga ja nad on hästi relvastatud. Nad ei jää rahule enne, kui pole meid kõiki maha nottinud ja vange vabastanud. Ma juba tunnen neid inglasi."

„Allah ei jäta meid maha," lausus Atewy vastuseks.

„Me saime ju kaardi kätte, mis siis veel vaja on? Kaardi pärast poleks nad meile järele kihutanud, aga kui röövitakse naisi, hakkavad mehed jälitama ja tapma! Pole tähtis, on need ameeriklased, araablased või neegrid."

Eyad vakatas mornilt.

„ Seletan sulle, puupea, miks me naised kaasa võtsime/" sõnas Atewy. „On täiesti võimalik, et mingeid teemante polegi või me ei leia neid üles. Kuid pärast selliseid ponnistusi tühjade kätega koju minna oleks rumal. Tüdrukud on aga nägusad. Tean mitut kohta, kus võiksime nende eest head raha saada, või maksab see sõge ameeriklane meile korraliku lunaraha. Nii või teisiti saame neist kasu, kui me neile muidugi midagi halba ei tee. Muide, Eyad, olen juba märganud, et nii üks kui teine heidab neile paljutähendavaid pilke. Vannun Allahi nimel, et kui keegi neile ligi tikkuma hakkab, lööb Seik ta maha, ja kui tema seda ei tee, teen seda mina!"

„Nad teevad meile ainult tüli," ajas Eyad oma joru. tahaksin väga neist lahti saada."

„On veel üks põhjus, mispärast me nad kaasa võtsime," jätkas Atewy. „ Kaart on ingliskeelne. Ma oskan selles keeles rääkida, lugeda aga mitte. Tüdrukud loevad selle ära. Seepärast nad ongi meiega kaasas."

Kuid Eyad ei lakanud mornitsemast. See oli noor vilavate silmade ja paksu alahuulega beduiin.

Ta ei rääkinud iialgi seda, mida mõtles, sest temas polnud kübetki ausust.

Hommikust saadik sõitsid ratsanikud peatumata põhja poole. Nad leidsid laia raja, kus võisid takistamatult edasi liikuda. Väikese salga keskel ratsutasid mõlemad vangid. See päev ei saanud neile katsumuste päevaks üksnes raske teekonna, vaid ka läbielatud närvivapustuse pärast, kui umbes kella ühe paiku öösel tungis nende telki Atewy koos kahe beduiiniga. Surmaga

ähvardades tuhnisid nad telgi läbi ja viisid tüdrukud kaasa.

Kogu päev lootsid vangid kuulda tagaajajate hääli, ehkki teadsid, et see oli võimatu. Jalakäija ei võinud ratsanikule järele jõuda, ükski auto aga polnud suuteline läbima seda rada, tegemata alatasa peatusi tee puhastamiseks.

„Ma ei suuda enam," ohkas Naomi. „Minu jõud on otsas."

Rhonda sõitis talle lähemale.

«Kui su pea käib ringi, toeta end minu najale," pakkus ta. „See ei saa lõpmatuseni kesta, varsti teevad nad peatuse ja löövad üles laagri. Jah, see on ehtne kapak, mitte niisugune nagu meie Hollywoodi vesternides. Kunagi osalesin ma seesugustel võtetel ja olin enda üle väga uhke. Ha-haa!"

„Ma ei mõista, kuidas sa suudad nii reibas olla!"

«Reibas? Olen niisama reibas nagu poksija pärast nokauti."

„ Kuidas sulle tundub, Rhonda, kas nad kavatsevad meid tappa?"

«Vaevalt. Selleks poleks neil vaja olnud meid nii kaugele vedada. Tõenäoliselt tahavad nad meie eest lunaraha saada."

«Loodan, et nii see ongi. Torn maksab mis tahes summa. Aga äkki tahavad nad meid maha müüa? Olen kuulnud, et valgeid tüdrukuid müüakse tihti mustadele sultanitele."

«Must sultan, kes mu ostab, hakkab üsna pea ostu kahetsema."

Päike oli juba loojumas, kui araablased hakkasid laagrit üles lööma.

Seik Ab el-Ghrennem ei kahelnud, et inimesed olid väsinud ja kirusid teda maa põhja, kuid ta oli rahul, sest nüüd ei võinud enam keegi nende salgale järele jõuda.

Šeigi plaan rebida end lahti võimalikest jälitajatest oli täidetud ja ta võis nüüd rahulikult silmitseda kaarti, millest Atewy talle nii palju rääkinud oli ja mille pärast saigi teoks reetmine.

Söönud õhtust, võttis ta lõkke ääres istet ja hakkas koos Ate-wyga uurima salapärast dokumenti.

„Ma ei saa midagi aru," ütles seik. „Too siia tüdruk, kellelt sa kaardi said."

«Toon nad mõlemad," kostis Atewy, «sest ma ei suuda neid eristada."

«Too pealegi," nõustus seik.

Tüdrukute tulekut oodates hakkas Ab el-Ghrennem unistama, mitu kaamelit ja hobust saab ta leitud teemantide eest osta.

63

Kui Atewy tagasi jõudis, oli seik üliheas tujus.

Rhonda tuli uhkelt püstipäi ja silmad otsustavalt välkumas, Naomi hirmu aga reetsid ta kahvatu nägu ja värisevad huuled.

Seik vaatas talle otsa ja naeratas.

«Ma aleiki," ütles ta julgustavalt.

„Šeik räägib," tõlkis Atewy, „et teil ei pruugi karta. Keegi ei tee teile halba."

„Üde šeigile, et tal läheb täbarasti, kui meiega peaks midagi juhtuma. Parem viige meid kohe tagasi, muidu ei paku ma tema elu eest punast krossigi."

«Beduiinid ei karda teie inimesi," vastas Atewy, «aga kui te täidate šeigi palve, laseb ta teil minna."

«Mida ta siis tahab?" küsis Rhonda.

„Ta tahab, et te aitaksite tal üles leida teemantide varamu."

«Missuguse varamu?" imestas Rhonda.

„Siin selle kaardi järgi, millest me aru ei saa, sest ei oska inglise keelt lugeda."

Ta osutas šeigi käes olevale kaardile.

Rhonda vaatas Ab el-Ghrennemi poole ja pahvatas naerma.

«Lollpead!" hüüdis ta. «Te tahate öelda, et röövisite meid nende aarete pärast? Kuid kaart pole ju ehtne!"

„Mis? Ma ei saa aru."

«Kaart pole ehtne. See on meie filmi jaoks tehtud. Nii et võite meid rahuga ekspeditsiooni juurde tagasi viia, sest mingeid varamuid pole olemas!"

Atewy ja seik hakkasid millestki erutatult rääkima, seejärel pöördus esimene neidude poole.

«Teil ei õnnestu beduiine petta. Oleme targemad, kui arvate. Me oletasime, et hakkate eitama varamu olemasolu, sest tahate seda hoida oma isale. Aga kui elu on teile armas, siis aitate meil kaarti lugeda ja teemante leida. Muidu..."

Atewy ajas hambad irevile ja tõmbas käega üle kõri.

Naomi võpatas, kuid Rhonda jäi rahulikuks, sest mõistis väga hästi, et kuni neid vaja läheb, araablased neisse ei puutu.

„Te ei tapa meid, Atewy," ütles Rhonda, «isegi siis, kui ma keeldun kaarti lugemast. Kuid ma ei näe põhjust, miks ma ei peaks seda tegema. Jutustan kõigest põhjalikult, aga ärge meid süüdistage, kui seal midagi ei leidu."

«Siis tulge siia, istuge šeigi kõrvale ja lugege meile, mis on kaardil."

64

Rhonda põlvitas šeigi kõrvale ja heitis üle tema õla pilgu ajahambast koltunud kaardile. Ta tonksas nimetissõrmega kaardi ülaosa.

„See on põhi, siin on aga Teemantide org. Kas näete väikest ringi orust lääne suunas? Selle juurde viib nool, mille kohale on kirjutatud: «Monoliitsed kaljud". Punaste graniitkivide kuhjatis asub oru kõrval. Edasi põhja poole osutab nool sissekäigule orgu. Orust lõunas on kiri „kosk", allpool jõgi, mis voolab lõunasse, seejärel aga pöörab kagusse..."

„Küsi temalt, mis see on," käsutas seik Atewyt ja osutas märgile kosest kagu pool.

„Siia on kirjutatud «inimsööjate küla"," seletas neiu, „ja all, üle kogu kaardi, on „mets". Kas näete väikest jõge, mis oru idapoolsest otsast välja voolab ja pärast paljusid käänakuid «Suurde jõkke" suubub? Sisse on kirjutatud „avamaastik", läänepoolse lõpp-punkti kõrvale aga «kivide vulkaaniline kuhjatis, künkad". Ja siin on loodes veel üks jõgi, mis suubub samuti «Suurde jõkke"."

Seik Ab el-Ghrennem näperdas närviliselt habet, süvenenud kaardi uurimisse. Lõpuks osutas ta sõrmega kosele.

«Kuule, Atewy!" hüüdis ta äkki. «See on ju Omwamwi kosk, ja see — bansutode küla. Ja meie oleme siin!"

Ta osutas kohale, mis asus teise ja kolmanda jõe ühinemis-paiga lähedal.

«Homme ületame teise jõe ja jõuame avamaastikule, sealt aga on küngasteni kiviga visata."

„Oo, Allah!" karjatas Atewy. «Kui me oleme orule nii lähedal, siis ülejäänud teekond ori ju õige lihtne!"

«Mida seik ütles?" küsis Rhonda.

Atewy tõlkis, kuid lisas üht-teist ka enda poolt.

«Varsti saame väga rikkaks, ma ostan su šeigilt ära ja viin enda poole."

„Su hammas ei hakka mulle peale," vastas Rhonda armsalt naeratades.

«Mis sa ütlesid, neiu, ma ei saanud aru?"

«Saad siis aru, kui sul õnnestub mind ära osta!"

Atewy muigas, tõlkis ta sõnad šeigile ja mõlemad hakkasid naerma.

«Tal on Ab el-Ghrennemi majas hea olla," ütles seik, kes ei mõistnud ainsatki sõna, mis Atewy enda poolt oli rääkinud.

65

«Arvan, et kui tagasi jõuame, jätan mõlemad endale, sest olen siis küllalt rikas ega tarvitse neid müüa. See tüdruk hakkab mind lõbustama, tal on terav keel, mis mõjub nagu vürts magedale toidule."

Atewyle tema jutt eriti ei meeldinud.

Ta tahtis ise Rhondat endale saada ja oli täis otsustavust saavutada oma eesmärk isegi vastu šeigi tahet. Tema ajus hakkas küpsema plaan, millest teada saades oleks Ab el-Ghrennemil õudne hakanud.

Araablased laotasid neidudele tekid lõkke kõrvale maha ja panid välja tunnimehe, nii et neil polnud vähimatki võimalust põgeneda.

„Me peame nende araablaste juurest jalga laskma, Naomi," sosistas Rhonda.

Mõlemad tüdrukud lebasid teki all, pugenud teineteise kaissu.

«Kui nad veenduvad, et teemantide orgu pole tõepoolest olemas, satuvad nad raevu. Need kõlupead usuvad, et kaart on ehtne ja loodavad homme vulkaaniliste küngasteni jõuda. Kui nad aga ei leia neid homme, ülehomme ega isegi nädala pärast, siis endastmõistetavalt müüvad nad meid maha. Peab põgenema täna, sest hiljem ei oska me tagasiteed leida."

„Sa tahad, et me läheksime üksinda öösel läbi metsa?" sosistas Naomi kohkunult. «Mõtle lõvidele!"

„Ma juba tegin seda, aga mõtlesin ka paksule vastikule sultanile. Ei tea, kes neist hullem on."

„Oh, kui kohutav see kõik on! Miks pidin ma ometi Hollywoodist lahkuma!"

«Tead, Naomi, on siiski naljakas, et naine peab kartma omasuguseid rohkem kui džungli metsikuid loomi. Ja kui siin eksitust pole juhtunud, siis on väga kummaline, et jumalik mõistus võib oma kuju ja näo järgi luua midagi sellist, mis räiguselt ja julmuselt ületab kõiki teisi olendeid. See seletab mõningal määral, miks vanasti kummardad madusid, härgi ja linde. Mulle tundub, et nad olid meist targemad."

Laagri servas kükitas Atewy Eyadi kõrvale maha. „Ma ei ütleks ära ühest nendest tüdrukutest, Eyad," sosistas ta. «Samasugust soovi lugesin ka sinu silmist."

Eyad vaatas talle otsa, silmad pilukil.

66

„Ja kes siis ära ütleks?" küsis ta väljakutsuvalt. «Või polegi ma mees?"

„Kuid sina ei saa ühtegi. Seik otsustas mõlemad endale võtta. Nii et sulle ei jää midagi, kui..." „Kui mis?" küsis Eyad.

„Kui Ab el-Ghrennem äkki õnnetult surma ei saa. Ja sa ei saa ka kuigi palju teemante, sest šeigi päralt on neljandik mis tahes saagist. Kui šeigiga midagi juhtuks, jääks meile märksa rohkem."

„Sa oled lihtsalt saatan!" hüüdis Eyad.

«Võimalik, et kuradid kasutavadki mind tule süütamiseks," vastas Atewy, „aga kui ma põlema lähen, tõuseb lõõm taevani."

„Ja mida sa vastu tahad?" küsis Eyad lühikese vaikimise järel.

Atewy suust pääses tahtmatu kergendusohe: Eyad oli õnge läinud.

„Ei midagi. Tahan saada ainult oma osa teemantidest ja ühe tüdruku."

„Šeigil võib ette tulla õnnetusjuhtumeid nagu lihtsurelikelgi," kuulutas Eyad mõttetargalt.

Ta mässis end teki sisse ja valmistus magama jääma. Araablaste laagrile laskus pimedus. Üksildane tunnimees istus lõkke ääres ja tukkus. Ülejäänud araablased magasid. Ei maganud ainult Rhonda. Ta lesis ja kuulatas laagrihääli.

Ta kuulis magajate norskamist, nägi tunnimeest, kes seljaga nende poole istus. Neiu lähendas huuled Naomi kõrvale ja sosistas:

„Kuula, kuid ära end liiguta ega tee häält. Kui ma üles tõusen, järgne mulle. See on kõik, mida sa tegema pead. Ole ainult tasa."

«Mida sa kavatsed teha?" Naomi hääl värises märgatavalt. „Ole vait ja tee, mis sulle öeldakse." Rhonda Terry oli peensusteni läbi mõelnud aset leidma pidava draama stsenaariumi.

Ta sirutas käe ja võttis jämeda noti, mis oli valmis pandud

lõkke jaoks.
Pikkamööda ja hääletult otsekui kass libistas ta end teki alt välja. Värisev Naomi järgnes talle alandlikult. Rhonda ajas end sirgu, nott käes.
67
Ta hiilis selja tagant pahaaimamatu tunnimehe juurde ja tõstis noti pea kohale...

XIII. Kummitus

Orman ja Bill West kõmpisid mööda metsa, millel ei paistnud lõppu tulevat. Päevast päeva sammusid nad rajal, mida mööda olid põgenenud araablased, kuid peagi kadus see neil käest. Kumbki polnud vilunud jäljekütt. Lõpuks jõudsid nad suure jõe äärde, kuid vastaskaldal polnud jälgi näha.
Oletades, et araablased olid mõnda aega enne kaldale minekut läinud kas üles- või allavoolu, otsisid nad peaaegu kogu jõe läbi, kuid tulemusteta.
Laagrist kaasa võetud väike toiduvaru vähenes hukatusliku kiirusega. Tõsi, neil õnnestus maha lasta mõni ahv ja näljahäda ajutiseks edasi lükata, kuid tulevik ei tõotanud neile midagi head. Oli möödunud juba üksteist päeva, nemad aga polnud kedagi leidnud.
„Kõige hullem on see," ütles Orman, „et oleme eksinud ja kaotanud tee. Kohast, kus jäljed katkesid, oleme nüüd nii kaugel, et ei oska enam teerada üles leida."
„Mina ei kavatsegi rada otsida," kuulutas Bill. «Kuni ma Rhondat pole leidnud, ei lähe ma mingil juhul tagasi."
«Kardan, et me ei saa neid enam millegagi aidata, Bill."
«Siis vähemalt kihutan neile reeturitele paar laengut tina keresse!"
«Minulgi sügelevad käed, kuid pean mõtlema ka teistele ekspeditsiooni liikmetele. Nad tuleb iga hinna eest sellelt neetud maalt välja viia. Arvasin, et jõuame mõne päevaga Ab el-Ghren-nemile järele ja pöördume peatselt laagrisse tagasi. Kuid ma rikkusin kõik ära. Minu kaks viskipauna läksid liiga kalliks maksma ja üksnes jumal teab, kellel ekspeditsiooni liikmetest õnnestub taas Hollywoodi näha. Mõelda vaid, Bill: major White, Noi-ce, Bain, Obroski, araablastest ja neegritest rääkimata. Mõnikord näib mulle, et lähen hulluks."
West ei vastanud. Ta oli selle üle juba palju kordi mõtisklenud, samuti ka päeva üle, mil Orman peab Hollywoodis kohtuma nende inimeste naiste ja kallimatega. Sellele vaatamata oli Westil Ormanist kahju.

68
Pärast lühikest vaheaega hakkas lavastaja uuesti rääkima.
«Poleks olukord nii pingeline, kihutaksin rõõmuga endale kuuli pähe, ja see oleks palju kergem sellest, mis ootab mind kodus."
Juttu ajades lonkisid nad pikkamisi jalgrajal, mis viis neid välja teisele, täiesti tundmatule teele. Nad mõistsid, et olid lõplikult eksinud.
„Me ei saavuta midagi, kui jääme, käed rüpes, istuma. Läheme parem edasi, ehk jõuame kuhugi välja." Järsku vaatas West ümber.
„Tead," sõnas ta tasa, „mulle ehk viirastus, aga ma vist kuulsin midagi."
Orman jälgis teekaaslase pilku.
„Igal juhul pole mõtet tagasi minna või paigal seista," nõustus Orman.

„Ta käib meie kannul juba tükk aega," jätkas West. «Kuulsin teda juba varem, kuid alles nüüd mõistsin, kes see on." «Loodan, et me teda ei sega," naljatas Orman kohmakalt. «Mis sa arvad, miks ta meid jälitab?" küsis Bill. «Arvatavasti on ta kõht tühi." «Kardan, et sul on õigus."

«Siin on väga hea koht ründamiseks: rada läheb kitsamaks, mõlemat kätt on paks tihnik, nii et me isegi ei märka varitsust. Ja puud on nagu kiuste nii jämedad, et on võimatu nende otsa ronida."

«Ehk püüaksime teda maha lasta," pakkus Orman pärast lühikest vaikimist, «kuid ma pole meie relvadele kindel. White rääkis, et püsside kaliiber on suuruluki jaoks nõrgavõitu, ja kui teda esimese lasuga ei õnnestu maha niita, on meil lõpp."

«Las ma tulistan pimesi," ütles West. «Võib-olla ma ei saagi talle pihta, kuid hirmutan vähemalt."

„Ei maksa, ta ei tule ju lähemale. Lähme edasi, vaatame, mis sellest tuleb."

Nad hakkasid rada mööda edasi minema valvsaid pilke alatasa selja taha heites. Püssid olid laskevalmis. Sagedased järsud käänakud varjasid jälitajat, kes kõndis nende kannul.

«Nad näevad siin hoopis teisiti välja, kas pole?" tähendas West.

«Verejanulised ja ohjeldamatud nagu kättemaks või surm," kostis Orman. «Eriti surm. Nad võtavad otsekohe ära tahtmise

tunda end looduse kuningana. Kui ma võtete tegemist juhtisin, pidasin dresseerijaid mõnikord tüütuteks poisteks, kuid praegu tahaksin väga, et tihnikust astuks välja Charlie Gay ja kasutaks: «Lama, Slats!""

«Kuule, kas sulle ei tundu, et ta sarnaneb pisut Slatsiga? Nii targad silmad."

Kuna nad sel moel vestlesid, juhtis rada nad väikesele paksult rohtu kasvanud lagendikule. Nad ei jõudnud seal veel mõnda sammugi astuda, kui neid jälitav kiskja kiirust lisas ja hetke pärast käänaku tagant nähtavale ilmus.

Ta tardus viivuks, vehkides sabaga ja näidates tohutu suuri kihvu. Pead ette kallutades põrnitses ta neid ähvardavalt oma kollakasroheliste silmadega, siis aga vajus maadligi ja hakkas nende poole roomama.

«Peab tulistama, Bill," hüüdis Orman. «Ilmselt kavatseb ta rünnata!"

Lavastaja tulistas esimesena ja kuul tabas lõvi otse pähe. West laskis erutusest mööda. Kohutava valu- ja raevumöirgega sööstis lõvi meestele kallale. West ei saanud püssilukuga hakkama. Orman jõudis tulistada teist korda hetkel, kui lõvi oli juba mõne jala kaugusel, seejärel haaras püssi torupidi pihku, et kasutada seda malakana. Määratu käpp virutas relva kergelt kõrvale ja Orman lendas sellele järele.

West seisis nagu soolasammas, käed pigistamas tarbetut püssi. Ta nägi, kuidas lõvi valmistus hüppama.

Kuid siis märkas ta midagi seesugust, millest ta suu hämmastuse ja hirmuga lahti vajus.

Ta nägi, kuidas peaaegu alasti mees puu otsast lõvile selga hüppas.

Võimas käsi haaras kinni kaela ümbert metslooma, kes ei oodanud rünnakut ülevalt. Päevitunud jalad surusid kiskja keret. Suure pistoda tera tungis mitu korda lõvi kehasse.

Numa viskles kahele poole, püüdes inimest seljast maha paisata.

Haavatud metslooma möirgamisest paistis maa põruvat.

Orman ajas end suurivaevu jalule. Otsekui lummatult jälgisid kaks ameeriklast hiiglaste võitlust. Nad kuulsid, kuidas lõvi möirgamine sulas ühte inimese urisemisega ja sellest

tardus neil veri soontes. Lõpuks hüppas lõvi õhku, kukkus maha ja jäi vakka. Inimene tõusis, vaatas tähelepanelikult lõvi üle ja veendunud,

70

et see oli surnud, pani jala metslooma kehale. Tõstnud näo taeva poole, tõi inimene kuuldavale nii kohutava kisa, et ameeriklased pidid hirmust äärepealt minestama.

Kui tema võiduhüüu viimane järelkaja oli metsas hääbunud, haaras tundmatu kinni madalal rippuvast oksast ja, heitmata pilku neile, keda ta oli päästnud kindlast surmast, kadus tihedasse lehestikku.

Näost lubivalge, pöördus Orman Westi poole, kelle näost oli samuti kadunud viimnegi verepiisk.

„Kas sinagi nägid seda, mida nägin mina, Bill?" küsis lavastaja väriseva häälega.

„Ma ei mõista, mida sa silmas pead, kuid arvan, et nägin küll, ehkki ma ei võinud seda näha," vastas West segaselt.

„Bill, kas sa usud viirastusi?"

„Ei tea... Ega sa taha öelda..."

„Sa tead väga hästi nagu minagi, et ta ei saanud siin olla. Tähendab, see oli tema vaim."

„Kuid meil polnud ju täpseid tõendeid, et Obroski on surnud."

„Nüüd on!"

XIV. Ootamatu pääsemine

Kui mustanahalised Stanley Obroski maha paiskasid, jälgis seda paksust lehestikust võõras valge mees, kelle ainus kehakate oli puusariie. Käes hoidis ta rohust punutud nööri, suunurkades aga peitus mornivõitu naeratus.

Äkki libises silmus alla ja põimus Rungula keha ümber, tõmmates ta käed kõvasti kinni. Pealiku ja tema suguvendade rinnust pääses imestuse- ja hirmukarjatus, kui ta tundis ja nemad nägid, kuidas Rungula üles sööstis ja tihedasse lehestikku kadus, otsekui oleks üleloomulik jõud ta ära viinud.

Võimas käsi kahmas pealikust kinni ja pani ta oksale istuma. Rungula oli kohutavalt ehmunud, sest arvas, et lõpp on käes. Puu all valitses pinev vaikus. Pealiku salapärasest kadumisest hämmeldunud ja kohkunud bansutod olid unustanud oma vangi.

Obroski tõusis püsti ja tardus paigale imestunult ümber vaadates. Kähmlusetuhinas polnud ta märganud Rungula

71

mõistatuslikku kadumist. Nüüd aga nägi ta, et kõigi mustanahaliste pilgud olid pööratud puule, mis laiutas oma oksi pealiku hüti kohal. Ta oli jahmunud ega mõistnud, mis oli juhtunud. Talle pakkus koguni huvi teada saada, mida nad seal silmitsesid.

Kuid ta ei näinud midagi tavatut. Ainus, mis talle meelde tuli, oli Rungula hirmukarjatus, kui nöör põimus pealiku keha ümber, kuid ta ei osanud seletada selle põhjust.

Ootamatult kuulis Rungula bansuto keeles rääkivat häält.

„Vaata mulle otsa!"

Rungula pööras hirmunud pilgu selle poole, kes rääkis ja teda kinni hoidis.

Lõkketule valgus tungis läbi lehestiku ja võimaldas eristada tema ees seisva inimese piirjooni. Rungula vaatas hoolikamalt ja põrkas õuduses tagasi.

„Walumbe!" sosistas ta hirmunult.

„Ei, ma pole Walumbe," vastas Tarzan. „Ma pole surmaju-mal. Kuid ma võin sind tappa niisama kähku kui Walumbe. Olen Ahvide Tarzan."
„Mida sa tahad?" kogeles Rungula. Suurest hirmust plagise-sid ta hambad.
„Ma kontrollisin sind, et teada saada, missugune oled sina ja milline on su rahvas. Ma muutsin end kaheks inimeseks ja ühe saatsin sinna, kus sinu sõdurid võisid ta vangi võtta. Tahtsin näha, mis hakkad sa peale tundmatuga, kes pole sulle midagi halba teinud. Nüüd tean seda. Oma kuriteo pärast pead surema. Mida sa selle kohta ütled?"
„Sa oled siin?" küsis värisev Rungula. ‚Ja seal all oled samuti?"
Ta viipas peaga Obroski poole, kes seisis jahmunud metslaste keskel.
„Siis pead küll deemon olema. Mida on minul deemonile öelda? Võin anda sulle palju laiade puusade ning tugevate selgadega tütarlapsi, kes hakkavad süüa tegema, vett tooma ja puid raiuma. Seda kõike võin sulle anda, kui mu ellu jätad ja meie juurest ära lähed."
„Ma ei vaja sinu tütarlapsi. Kui tahad ellu jääda, tuleb sul teha vaid üht asja."
„Käsi, oh valitseja."
«Tõota, et sa ei lähe enam iialgi sõjaga valgete vastu, kui nad
72
sinu maalt läbi lähevad, ja et sa ei tapa neid, vaid hakkad aitama ja teed juhatama."
„Vannun, mu käskija!"
„Nüüd käsi oma inimestel värav lahti teha ja vang vabaks lasta."
Valjul häälel hõikas Rungula oma inimestele korralduse. Mustanahalised eemaldusid Obroskist ja tormasid väravat avama.
Obroski kuulis kõrgusest pealiku häält ja tardus üllatusest soolasambaks.
Sugugi vähem ei üllatanud ka mustanahaliste käitumine. Ta hakkas kahtlustama tüssamist ja kavaldamist. Miks nad ta äkki rahule jätsid, ehkki kõigest mõne minuti eest püüdsid teda maha paisata ja kinni siduda? Mispärast nad värava lahti tegid? Obroski pea seda ei võtnud. Ta otsustas, et teda õhutatakse põgenema, sepitsedes midagi kurja.
Järsku kõlas puu otsast hääl, mis kõnetas teda inglise keeles: „Mine külast ära metsa. Nad ei puutu sind. Ühinen sinuga džunglis."
Obroski oli hämmeldunud, kuid inglise keel andis talle enesekindlust. Ta pööras järsult ümber ja tormas värava poole.
Tarzan vabastas Rungula silmusest, hüppas kergelt puu otsast hüti katusele ja sealt maha. Hoidudes selliselt, et hütt varjaks teda külaelanike eest, jooksis ta kiiresti küla serva, kargas üle aia ja tormas piki metsaveert värava poole, kust pidi väljuma Obroski.
Viimane ei kuulnud Tarzani lähenemisest ainsatki heli, nagu poleks teda olemaski olnud. Alles nüüdsama oli Obroski üksi, kui ühtäkki tema kõrval kõlas hääl:
„Tule minu järel!"
Obroski hakkas pead keerutama, kuid metsapadrikus eristas ta vaid ähmaselt inimese kogu, kes oli temaga ühte kasvu. „Kes te olete?" küsis ta. «Olen Ahvide Tarzan."
Obroski jäi jahmunult vait. Ta oli Ahvide Tarzanist palju kuulnud, kuid tajus seda pigem kui pärismaalaste vaimuvara mõttelennust sündinud müstilist isiksust. Tal oli kange tahtmine näha selle inimese nägu ja kuulda oma päästja kavatsusi.
Ahvide Tarzan tungis sügavamale padrikusse. Ainult üks kord vaatas ta tagasi ja kordas oma käsku:
73
«Tule minu järel!"
«Ma pole teid jõudnud tänadagi selle eest, et te mind sealt välja tõite," ütles Obroski.

Ta järgnes kuulekalt tundmatule.
«Te talitasite üllameelselt. Teie sekkumiseta poleks mind enam ammugi elavate kirjas."
Tarzan ei vastanud, vaid läks sõnatult edasi. Vaikus mõjus Obroski närvidele rusuvalt. Talle näis, et see inimene pole päris normaalne, vaid teistsugune kui muud inimesed. Normaalne inimene, kes kohtaks niisugustes uskumatutes tingimustes võõrast, külvaks ta üle küsimusterahega.
Tuleb tunnistada, et Obroski oli tõele üsna lähedal. Tarzan erines toepoolest suuresti tavalistest inimestest. Pikaajaline elu džunglis oli jätnud tema käitumisele erilise jälje. Tal oli oma aeg, millal rääkida ja vait olla. Südaööl, kui kõik röövloomad jahti peavad, pole mahti lobiseda. Pealegi meeldis Tarzanile kõnelda võõraste inimestega neile otsa vaadates, sest nende silmavaade võis talle öelda rohkem kui valjusti lausutud sõnad.
Nii astusid nad täielikus vaikuses läbi džungli.
Obroski sibas Tarzani kannul, kuid kaotas mingil hetkel ta silmist.
Äkki kõlas eespool lõvi möirgamine ja ameeriklane mõtles hirmuga, mida tundmatu nüüd ette võtab, kas pöörab kõrvale või otsib pelgupaika puu otsast.
Kuid Tarzan ei teinud ei üht ega teist.
Ta läks endises suunas edasi.
Möirgamine kordus aeg-ajalt ja lähenes üha.
Relvitu ja peaaegu alasti Obroski tundis end täiesti abituna. Ta ei jõudnud veel südant rindu võtta, kui tema päästja kõrist pääses hirmuäratav hääl, mis oli pooleldi kisa ja pooleldi möiratus.
Pärast seda polnud lõvi häält mõnda aega kuulda. Siis aga kostis üsna lähedalt tasast torisemist.
Obroski tundis vastupandamatut soovi lähima puu otsa ronida, kuid ta sai endast võitu ja järgnes endiselt oma teejuhile.
Lõpuks jõudsid nad oja äärde väikesele lagendikule. Kuu oli tõusnud ja kallas välule piimjat valgust, joonistades puuvõrade alla tihedaid varje.
Kuid Obroski tajus ümbritsevat ilu otsekui läbi filmikaamera objektiivi. Seejärel varjas selle hoopiski kuupaistest vaigustatud lõvi hiiglaslik kogu.
74
Obroski nägi nõrgas öises tuules lehvivat lakka, kuldkolla-kate silmade sära. Ootamatult ilmus isalõvi selja taha veel emalõvi. Ta hakkas urisema.
Tundmatu pöördus Obroski poole ja sõnas:
«Jääge paigale. Ma ei tunne seda Sabori, ta võib verejanuline olla."
Obroski kuuletus rõõmuga ja märkas, et seisab parasjagu puu all. Ta tahtis väga, et tal oleks käes püss, millega päästa see hullumeelne.
Nüüd kuulis ta end Ahvide Tarzaniks nimetanud inimese häält, kuid ei saanud aru ainsastki sõnast.
„Tarmangani yo Jad-bal-ja tand bundolo, Sayor tand bundolo!"
Hullumeelne rääkis lõvidega.
Obroski hakkas hirmust värisema, märgates, et võõras jõuab lõvidele üha lähemale.
Emalõvi tõusis ja astus sammu ettepoole. „Kreegha Sabor!" hüüdis mees.
Isalõvi pööras ümber ja hakkas urisedes emalõvi nugima, sundides teda taanduma. Veel mõnda aega urises isalõvi emase peale, siis aga astus inimese juurde. Obroski süda kippus seisma jääma.
Ta nägi, kuidas inimene pani käe lõvi lakale.

«Nüüd võite rahulikult siia tulla," ütles Tarzan Obroskile. „See on Jad-bal-ja, ta jätab teie lõhna meelde. Pärast seda ei tungi ta teile kallale, kui ma ei käsi tal seda teha."

Obroski tundis surmahirmu. Ta tahtis jalamaid põgeneda, puu otsa ronida, teha midagi, et mitte näha seda kohutavat vaatepilti, kuid kartis maha jätta inimest, kes oli ta elu päästnud. Hirmust nõrkade jalgadega lähenes ta pikkamisi Tarzanile, kes hindas täiel määral tema mehisust.

„Pange käsi talle pea peale," ütles ahvinimene. «Isegi siis, kui te väga kardate, ärge seda välja näidake."

Ameeriklane tegi, nagu Tarzan oli käskinud. Seejärel ütles džunglivalitseja uuesti midagi Jad-bal-jale ning viimane läks emalõvi juurde ja heitis tema kõrvale maha.

Alles nüüd sai Obroski kuupaistel oma päästjat lähemalt silmitseda. Hirmust ja hämmastusest karjatas ta tahtmatult. Ta oleks nagu peeglisse vaadanud.

75

Tarzan naeratas üht oma eriskummalist naeratust. «Uskumatu, kas pole?" «See käib üle mõistuse," vastas Obroski. «Arvan, et just sellepärast päästsingi teid bansutode käest, sest see sarnanes väga omaenda matustega."

«Olen kindel, et oleksite igal juhul mulle appi tulnud."

Ahvinimene kehitas õlgu.

„Ei tea, mispärast? Ma ei tunne teid sugugi."

Ta heitis pikali ja sirutas end pehmes rohus välja.

«Ööbime siin," ütles Tarzan.

Obroski heitis kiirpilgu lõvipaarile, kes lebas vaid mõni jard eemal, ja Tarzan oleks nagu lugenud tema mõtteid.

«Ärge muretsege. Jad-bal-ja hoolitseb selle eest, et meiega midagi ei juhtuks. Kuid olge emalõviga ettevaatlik, kui Jad-bal-jad läheduses pole. Emalõvi pole minuga veel sõbraks saanud ja vaevalt seda kunagi juhtub. Nüüd aga rääkige mulle, mida te sellel maal tegite."

Obroski pajatas lühidalt olukorrast. Tarzan kuulas teda sõnatult.

«Oleksin ma teadnud, et kuulute sellesse ekspeditsiooni, siis oleksin vahest lasknud bansutodel teid tappa," tähendas Tarzan.

«Mispärast? Millega oleme teid pahandanud?"

«Nägin, kuidas teie ülemus kandjaid nuudiga nüpeldas."

Nad vaikisid mõnda aega. Obroski mõistis, et Ahvide Tarzan on erakordne inimene ja et sellel metsikul maal sõltub temast väga palju. Sellist sõpra omada oleks olnud väga hea, kuid tema jõud ja võimtekitasid ka teatud kartust. Ta võis filmivõtted nurjata, sest Ormani saatus sõltus paljuski temast.

Obroski vihkas Ormanit. Tal olid selleks oma põhjused. Üks neist oliNaomi Madison. Kuid peale isikliku vimma oli muudki: filmi paigutatud raha, tema näitlejatest sõprade ja lõpuks Obroski enda teenistuskäik. Räägi mida sa räägid, kuid Orman oli andekas lavastaja.

Seda kõike seletas Obroski Tarzanile, mainimata loomulikult isiklikke põhjusi.

«Orman oli purjus," ütles ta, „kui kandjaid peksis. Pealegi piinas teda palavik ja oli kuhjunud terve hunnik muresid. Kes teda tunnevad, need kinnitavad, et niisugune käitumine pole talle üldiselt omane."

Tarzan ei vastanud ja Obroski vakatas. Ta lebas kuuvalguses

ja mõtles. Ta mõtles Naomist ja imestas. Mis oli tüdrukus erilist, et Stanley temasse armus? Naomi oli hellitatud, tuulepäine, tujukas.

Tema iseloomu ei andnud võrreldagi Rhonda Terry omaga.

Lõppude lõpuks jõudis ta järeldusele, et teda oli meelitanud Naomi nimi ja kuulsus. Jätnud selle kõik kõrvale, mõistis ta, et ei tunne neiu vastu midagi erilist peale kiindumuse sihvakasse kehasse ja kenasse näolappi.

Ta meenutas oma ekspeditsioonikaaslasi ja mõtles huviga, mida nad temast arvavad ja mida ütleksid, nähes teda kõrvuti võsainimesega metsikute lõvide seltskonnas.

Ta naeratas, sirutas end välja ja uinus. Seda, kuidas emalõvi üles tõusis ja üle välu läks, ta enam ei näinud. Emalõvi kõrval sammus majesteetlikult Jad-bal-ja.

XV. Õud

Sel hetkel, kui Rhonda Terry puunoti kummargil inimese pea kohale tõstis, vaatas see ootamatul tagasi ja nägi teda.

Silmapilk olukorda taibanud, ajas tunnimees end järsult püsti, ja samal sekundil langes nott talle pähe. Vastassuunalise liigutuse tõttu osutus hoop nii tugevaks, et tunnimees varises teadvusetult maha, jõudmata teha ainsatki häält.

Neiu laskis kähku pilgul ringi käia.

Keegi polnud laagris ärganud. Ta käskis värisevat Naomit endale järgneda ja tormas sinna, kus araablased hoburakmeid hoidsid. Kumbki võttis ühe sadula ja ratsmed ning lohistas oma kandami lasipuu juurde.

Siin pidi Rhonda üksi hobused saduldama, sest Naomil polnud sellest õrna aimugi, Rhonda ise aga kiitis mõttes ennast teadmishimu eest, tänu millele oli ta araablastelt hobuste sadul-damist õppinud.

Naomi hüppas sadulasse ja Rhonda andis talle oma hobuse

ratsmed.

„Hoia kõvasti, ära lahti lase," sosistas ta.

Seejärel jooksis neiu teiste hobuste juurde ja hakkas neid üksteise järel lahti päästma. Kui keegi araablastest praegu ärkama peaks, võetaks nad uuesti kinni, kui aga kõik õnnestub, ei pruugi peatset tagaajamist karta. Selle nimel tasus riskida.

Pääsenud lahti, hakkasid hobused nagu sõgedad traavima, ähvardades araablased üles äratada ja seega põgenike plaani nurjata.

Rhonda jooksis oma hobuse juurde ja hüppas sadulasse.

„Peab hobused laagri juurest eemale ajama," sosistas ta. „Kui see õnnestub, oleme pääsenud."

Püüdes mitte kära teha, hakkasid nad hobustekarja laagri maa-alalt välja tõrjuma. Rhondale näis uskumatu, et siiani polnud ükski araablane ärganud, kuid ilmselt olid väsimus ja vägijoogid teinud oma töö.

Hobused olid kogunenud laagri põhjaserva ja neiud pidid loomad põhja poole ajama, ehkki neil endal oli vaja hoopis teise kanti minna. Rhonda lootis kaarega mööduda araablaste laagrist pärast seda, kui nad on hobused piisavalt kaugele ajanud.

Pikkamisi ja vastutahtmist lähenesid hobused metsale, jättes maha lõhnava rohuga lagendiku. Nad olid eemaldunud juba saja, kahesaja, kolmesaja jala kaugusele...

Nad olid jõudnud peaaegu metsaserva, kui laagris puhkes kirjeldamatu lärm. Sealt kostis vihaseid hääli, sõimu ja needusi.

Oli selge tähine öö. Rhonda teadis, et neid võidi märgata. Vaadanud tagasi, nägi ta araablasi endale järele jooksmas. Neiu tõi kuuldavale hoiatushüüu, andis hobusele kannuseid ja kihutas järele ees liikuvale hobustekarjale, kes ehmatusest traavima pistis.

„Karju nii kõvasti kui jaksad, Naomi!" nähvas ta Madisoni-le. „Tee nii, et nad ehmuksid ja nelja kihutama pistaksid!"

Madison pingutas kõigest väest. Tema karjumist, aga samuti araablaste enda kisast olid hobused väga erutatud.

Siis kõlas tagantpoolt püssipauk. Kuul vihises üle tüdrukute ja hobuste peade. Silmapilk panid hobused kappama ja kadusid koos neidudega metsa.

Hobustekarja juhtloom kihutas rada mööda edasi, kaasates endaga ka teisi. Põgenikele saabusid kriitilised hetked. Nüüd sõltus kõik sellest, kas nad suudavad hoiduda madalatest okstest ja kas hobune nende all komistades ei kuku. See oleks tähendanud suurt õnnetust. Sellest hoolimata ei vähendanud nad kiirust, sest mõistsid, et kõige hullem oli taas šeigi pihku sattuda.

Järk-järgult vaibusid araablaste hääled ja Rhonda laskis oma hobusel sammu käia.

«Hurraa! Meie võit!" hüüdis ta juubeldades. „Vean kihla, et

see ätt Ghrennem teeb oma joodikutele korraliku peapesu. Kuidas sa end tunned, Naomi?"

Vastuseks kõlas vaikne nuuksumine.

„Mis juhtus?" sattus Rhonda ärevusse. „Kas said haiget?"

„See on hirmust. Ma pole kordagi elus nii kartnud," lalises Naomi.

«Noh, võta end kokku, Naomi. Minagi ehmusin tublisti, nüüd aga pole enam põhjust muretseda. Me panime plehku ja see on kõige tähtsam. Nüüd on jäänud ainult omade juurde naasta. Poisid otsivad meid ja ma ei imesta, kui kohtume nendega poolel teel."

„Ma ei näe neid enam kunagi! Teadsin alati, et hukkun sellel koledal maal," lausus Naomi ja puhkes hüsteeriliselt nutma.

„Oleme palju läbi elanud, kullake, kuid nüüd on kõik möödas," ütles Rhonda. „Viin su siit välja ja saabub päev, mil Malibu rannal lebades meenutame kõike seda naeruga."

Mõnda aega sõideti vaikides. Nende hobused lonkisid kiirustamata karja järel läbi hämara metsa.

Vahel harva jäid loomad seisma ja pruuskasid, tundes midagi, mida neiud ei võinud tabada. Siis sundis Rhonda neid tagant. Nii möödusid pikad öötunnid.

Pärast kaua aega kestnud vaikimist hakkas Naomi rääkima.

„Rhonda," alustas ta, „ma püüan kogu aeg mõista, mispärast sa minu vastu nii hea oled. Mina ju käitusin sinuga eemaletõukavalt nagu viimane närakas. Nüüd saan sellest aru. Paari viimase päevaga oleksid mu silmad nagu lahti läinud. Ainult ära midagi räägi. Tahan lihtsalt, et sa seda teaksid!"

«Saan aru," lausus Rhonda sõbralikult. «Kõiges on süüdi Hollywood. Seal me püüdsime ihust ja hingest kujutada endast keda tahes, ainult mitte iseennast."

Ootamatult muutus rada eespool laiemaks ja hobused jäid seisma. Rhonda katsus sundida neid edasi minema, kuid nad üksnes tammusid paigal.

«Huvitav, mis seal võiks olla," ütles ta endamisi ja sõitis edasi.

Ees ilmus nähtavale jõgi, mis õnneks polnud kuigi lai. Rhonda hakkas hobuseid vette ajama, kuid need lõid tõrkuma.
«Mida me peaksime nüüd tegema?" küsis Naomi.
«Siia jääda ei tohi," vastas Rhonda. «Peab edasi minema. Kui tagasi läheme, satume šeigile pihku."
79
«Aga me ei saa ju jõest üle."
«Kohe vaatame järele. Siin peab olema koolmekoht. Rada kulgeb jõeni. Näed, kui lauge kallas siin on. Teen kohe proovi."
«Oh, Rhonda! Me upume ära!"
«Räägitakse, et see on kerge surm. Minu järel!"
Rhonda sundis oma hobuse vette minema.
„Ei tahaks teisi hobuseid siia maha jätta," ütles ta. «Seik leiab nad üles ja kihutab meile järele, aga kui ajada nad teisele kaldale, on see mure murtud."
Puristades astus Naomi hobune vette.
«Hoia minu kõrvale, Naomi. Mulle tundub, et kaks hobust lähevad jõest läbi meelsamini kui üks. Kui satume sügavasse kohta, püüa hobuse pead hoida nii, et ta näeks vastaskallast."
Jõgi oli madal, aeglase vooluga ja hobused rahunesid peagi. Ülejäänud loomad, kes olid kaldale kobarasse kogunenud, hakkasid tasahilju vette minema.
Kui nad teisele kaldale jõudsid, kuulis Rhonda selja taga sulpsatusi. Ta pööras ümber, nägi hobusekarja endale järgnemas ja hakkas naerma.
«Seda oligi oodata," ütles ta. „Me juhtisime neid öö läbi ja isegi siis, kui oleksime tahtnud neid maha jätta, oleksid nad nagunii meile järgnenud."
Peagi saabus koit ja uue päeva valgusel avanes nende pilgule lagendik, kus kasvas rühmiti põõsaid ja harvu puid. Loodes kõrgus mäeahelik. Maastik erines tunduvalt sellest, mida neil pikka aega näha oli tulnud.
«Kui ilus!" hüüatas Rhonda.
«Pärast seda jubedat metsa tundub kõik ilusana," ütles Naomi. «Mulle on see nii vastikuks muutunud, et vihkan seda ihust ja hingest."
Äkki pingutas Rhonda ratsmeid ja osutas käega ettepoole.
«Märkad seal midagi?"
„Küngast, noh."
«Aga mõistad sa, et me möödusime metsast, läbisime jõe ja jõudsime lagendikule, kus leidsime vulkaanilise tekkega koonusekujulise viljatu künka?"
«Ega sa äkki öelda taha, et..."
«Kaart! Ka siin on lõodes mäed! Kui see pole lihtne kokkusattumus,
80
siis on juhtunud uskumatu."
Naomi tahtis vastata, kui hobused äkki kogu kehast värisedes seisma jäid.
Sõõrmeid puhevile ajades ja kõrvu lingutades jõllitasid hobused kartlikult paremal pool tihedat põõsastikku.
Tütarlapsed muutusid valvsaks ja vaatasid samas suunas.
Ootamatult hüppas tihnikust välja kohutavalt möirates hiiglaslik kollane keha. Hobused pöörasid kabuhirmus kõrvale ja kappasid minema. Rhonda oli Naomist paremal ja poole keha pikkuselt eespool. Ehmunud hobused kihutasid justkui antiloobid.

Naomi oli nagu lummatud. Ta ei pööranud silmi lõvilt, kes neile kohutava kiirusega järele jõudis. Näe, nüüd ta hüppas, klammerdus esikäppade võimsate küünistega hobuse tuka külge, tagumistega aga hakkas tema kõhtu rebestama. Hullunud loom hüppas õhku, hakkas takka üles lööma ja viskas Rhonda sadulast maha.

Seejärel paiskas röövloom hirmunud Naomi silme all hobuse maha.

Naomi hobune kappas minema, viies neiu kohutavast paigast eemale.

Tagasi vaadates nägi ta lõvi, kes esikäppadega hobuse korjusel seisis. Kõigest mõni jalg neist kaugemal lebas liikumatult Rhonda.

Kohkunud hobused kihutasid rada mööda tagasi. Naomil polnud jõudu talitseda oma ratsut, kes hullunud kaaslastele järele tuiskas. Vahemaa, millele varem oli kulutatud tund, läbiti nüüd loetud minutitega.

Jõgi, kuhu alles hiljuti ei söandatud sisse minna, osutus nüüd lihtsalt nireks.

Kärarikkast pruuskamisest ja veepladinast kajas vastu kogu mets. Õnnetu, hirmunud ja ahastav neiu klammerdus hobuse laka külge, kuid ta ei mõelnud endale — esmakordselt kogu oma lühikese elu jooksul.

Visalt jälitas teda nägemus kohutava kiskja kõrval lebavast liikumatust kogust. Ja mõttes viibis Naomi Rhonda Ter-ry kõrval.

XVI. Eyad

Pikkamööda venisid päevad, Ormani ja Westi otsingud aga jäid tulemusteta. Lõvi ja Obroski „ vaimuga" kohtumise hetkeks oli peaaegu kaks nädalat möödunud sellest päevast, mil nad olid laagrist lahkunud ja tütarlapsi otsima siirdunud.

Läbielatu neid eriti tugevasti ei vapustanud, sest nad olid näljast nõrgaks jäänud, nende närvid aga selletagi korrast ära.

Mõnda aega seisid nad surnud lõvi kohal, oodates kummituse tagasitulekut.

„Mis sa arvad, ehk viirastus see kõik meile näljast ja erutusest, tegelikult aga polnud midagi?" küsis West.

Orman osutas lõvile.

„Ja temagi viirastub! On see võimalik, et inimesed näevad ühesuguseid pettekujutlusi? Ei! Me nägime seda, mis tõepoolest oli. Vaime ma ei usu, õigemini varem ei uskunud. Aga kui see polnud vaim, oli see Obroski ise, ehkki teame mõlemad väga hästi, et tal poleks jätkunud mehisust lõviga kahevõitlusse astuda."

West hõõrus mõtlikult lõuga.

„Tead, mulle tuli pähe huvitav mõte. Obroski on argpüks, kelle sarnast maailmas polegi. Oletame nüüd, et ta põgenes ban-sutode käest ja eksis džunglis ära. Kui see nii on, siis värises ta hirmust päeval ja öösel. Lõppude lõpuks võis ta hirmust sõgedaks minna. Arvatavasti nii see oligi, aga nagu sa tead, on hullumeelsetel normaalsete inimestega võrreldes kümnekordne jõud."

„Ma ei usu päriselt hulludesse, kellele omistatakse ebatavalist jõudu," vastas Orman. „See on laialt tuntud teooria, niisugused teooriad on aga alati väärad, kuid kõik teavad suurepäraselt, et normaalne inimene ei soorita iialgi tegusid, milleks on võimeline hull. Seega on täiesti võimalik, et Obroski on lihtsalt nupust nikastatud. Ainult hull võib rünnata lõvi ja oleks Obroski mõistuse juures olnud, poleks ta mingi hinna eest minu elu hakanud päästma. Tal polnud erilist põhjust mind sallida."

„Olgu mis on, aga ta tegi meile veel ühe heateo — andis süüa."

West osutas peaga surnud lõvile.
„Loodan, et meie magu tuleb selle seedimisega toime," ütles Orman.
82
«Mindki ajab kassiliha iiveldama," lausus West, „aga praegu ei põlgaks ma isegi oma lemmikkoera."
Keha kinnitanud, võtsid nad mõne lihatüki kaasa ja siirdusid taas oma viljatutele otsingutele. Toit andis neile uut jõudu, ei tõstnud aga tuju, ja nad jätkasid teekonda samasuguses rõhutud meeleolus nagu varemgi.
Õhtu eel jäi ees kõndiv West äkitselt seisma, pöördus Orma-ni poole ja andis märku vait olla. Orman lähenes ettevaatlikult Westile ja nägi eespool jõekaldal väikest lõket, mille ääres istus kogukas mees.
„Keegi Ab el-Ghrennemi inimestest," sosistas West.
„See on Eyad," täpsustas Orman. „On temaga veel keegi?"
„Ei ole. Mis sa arvad, mida ta siin üksinda teeb?"
„Kohe kuuleme. Ole valmis tulistama juhul, kui ta peaks mõne vembu viskama või kui selgub, et ta pole üksi."
Orman hakkas araablasele lähenema, püss laskevalmis käes. West kõndis tema kõrval.
Neil õnnestus läbida kõigest paar jardi, kui Eyad pea tõstis ja neid silmas.
Kahmanud musketi, hüppas ta jalule, kuid Orman jõudis temast ette.
„Viska oma toru maha!" käskis ameeriklane. Ehkki Eyad ei mõistnud inglise keelt, taipas ta jalamaid, mis tal teha tuleb, ja langetas musketitoru. Ameeriklased astusid ta juurde.
„Kus on Ab el-Ghrennem?" küsis Orman nõudlikult. „Kus on miss Madison ja miss Terry?" Kuuldes nimesid ja küsivat tooni Ormani hääles, viipas Eyad käega põhja poole ja hakkas araabia keeles midagi vadistama.
Orman ja West ei saanud kõige vähematki aru, ent nägid, et Eyad oli väga erutatud ning paistis vaevatu ja näljasena. Riided ta seljas olid räbaldunud, nägu ja käed kaetud kriimustustega. Oli näha, et tal oli tulnud läbi elada viletsaid päevi.
Kui Eyad taipas, et ameeriklased ei saa temast aru, võttis ta abiks viipekeele, lakkamata seejuures araabia keeles patramast.
„On sul vähimatki aimu sellest, Torn, mida ta räägib?" küsis West.
„Tean ainult paarkümmend sõna, mis Atewy mulle õpetas, kuid seda on liiga vähe. Minu arust on juhtunud midagi hirmsat, millest see tüüp siiani pole suutnud toibuda.
83
Sain aru kõigest kolmest sõnast: „šeik", „bedauwy" ja „be-nat". Tõenäoliselt räägib ta Ab el-Ghrennemi st ja tütarlastest. „Benat" on mitmus sõnast „beet", mis tähendab tütarlast. Ühe nendest on tapnud mingisugune metsloom ja otsustades selle järgi, kuidas Eyad lõrisema hakkas, arvan, et see oli lõvi. Araablasi aga tabas mingisugune õnnetus ja nagu ma aru sain, oli see väga tõsine."
West kahvatas.
„Kas ta ei öelnud, kumb tütarlastest surma sai?"
„Ma ei saanud aru. Võib-olla mõlemad."
„ Tuleb ilmtingimata selgitada. Peame nad üles leidma. Kas ta oskab näidata kohta, kus see toimus?"
„Mõtlesin just nüüdsama, et peab ta teejuhiks võtma," vastas Orman. „ Praegu on juba hilja, jätame selle homsele. Hommikul asume teele."

Ameeriklased seadsid end lõkke juures sisse ja küpsetasid liha. Eyad sõi varjamatu aplusega. Oli näha, et ta oli tublisti nälginud. Seejärel heitsid nad pikali, kuid ärevad mõtted ei lasknud neil pikka aega uinuda.

Samal ajal kössitas mõne miili kaugusel kerratõmbunult puu otsas Stanley Obroski, värisedes külmast ja hirmust. Otse tema all õgisid jahisaagi riismeid isa- ja emalõvi. Nende ümber tiirutasid läbilõikavalt kiunuvad hüäänid. Näljast julgust kogunud, hüppas üks neist lähemale, püüdes ihaldatud pala napsata. Võimas lõvi pööras pead, nägi vargapoissi ja sööstis ähvardava lõ-rinaga talle kallale. Hüään põrkas hirmunult tagasi, kuid komistas ja võimas käpp viskas lõhkirebitud, elutu keha hüäänide poole. Obroski võpatas ja surus end veelgi tugevamini vastu puutüve.

Taevavõlvilt jälgis verist vaatemängu ükskõikne kuu.

Peagi ilmus lagendikule hääletult inimene. Ixivi võttis ta vastu virisemisega, inimene vastas samaga. Siis viskus tulijale kallale üks hüääne. Obroski pigistas hirmuga silmad kinni. Mis saab temast, kui see mees sureb? Ta kartis küll tundmatut, kuid siiski vähem kui teisi džungliasukaid.

Inimene astus järsult kõrvale, tegi siis välkkiire hüppe, kahmas jälgil elukal turjast kinni, tõmbas enda poole ja heitis lõvide ette. Emalõvi lõi võimsad lõuapärad hüääni kaela ümber kokku ja virutas ta siis eemale. Ülejäänud hüäänid pistsid vastikult naeru lagistama.

84

Tarzan vaatas ümber. „Obroski!" kutsus ta. „Olen siin," vastas ameeriklane.

Tarzan hüppas vähimagi pingutuseta puu otsa ja seadis end Obroski kõrvale.

„Täna kohtasin kahte teie meest," ütles ta. „Ormanit ja

Westi." '

„Kus nad on? Mis nendega on?"

„Ma ei rääkinud nendega. Nad on siit mõne miili kaugusel. Vististi eksinud." „On nad üksi?"

„Üksi. Otsisin nende salka, ei leidnud aga läheduses kedagi. Edasi põhja poole nägin araablast teie safarist. Ta oli teelt eksinud ja nälga suremas."

«Tõenäoliselt varises safari kokku ja lagunes," oletas Obroski. „Mis siis ometi juhtus? Ja mis neidudest sai?"

«Homme otsime Ormani üles," ütles Tarzan, „ja kuuleme kõigest."

XVII. Üksindus

Hobuse seljast maha kukkunud, kaotas Rhonda teadvuse ja lebas mõnda aega liikumatult.

Lõvi asetas esikäpad vigastatud looma kehale ja urises põgenevatele hobustele kurjalt järele.

Esimene, mida Rhonda teadvusele tulles nägi, oli tema poole seljaga seisev lõvi. Kohe meenus talle kõik, mis oli juhtunud. Et mitte tähelepanu äratada, hakkas ta pead tõstmata silmadega Naomit otsima, kuid tulemusteta.

Nuusutanud saaki, pöördus lõvi ümber. Tema pilk peatus neiul. Kiskja suust kostis kõlatu urin. Rhonda kahvatas hirmust. Ta tahtis silmi kinni pigistada, et mitte näha kohutavaid lõugu, kuid kartis isegi nii tähtsusetu liigutusega metslooma tähelepanu

äratada. Talle meenusid kuuldud jutud, et loomad ei puuduta inimest, kui peavad teda surnuks. Kuid talle tundus, et see kiskjate kohta ei käi.

Rhondal oli nii kohutav hirm, et üksnes uskumatu tahtepingutusega õnnestus tal maha suruda soov jalule hüpata ja plehku pista, sest ta andis endale aru, et niisugune katse lõpeb surmaga.

85

Lõvi oleks talle kahe hüppega järele jõudnud.

Röövloom lähenes neiule pikkamisi, vaikselt lõrisedes ja hakkas teda nuusutama. Rhonda tundis oma näol kuuma lehkavat hingõhku ja pidi äärepealt oksele hakkama.

Kiskja käitus kuidagi veidralt, rahutult, otsekui närvitsedes. Äkki torkas ta oma koonu otse vastu Rhonda nägu ja talle silma sisse vaadates möiratas ähvardavalt. Rhonda uskus, et tema tund on tulnud.

Metsloom tõstis käpa, tõmbas neiut õlast ja keeras ta kõhuli. Seejärel jätkas lõrisedes nuusutamist. Hirmust poolsurnud neiule tundus see aeg igavikuna, kuid järsku läks lõvi eemale.

Rhonda hakkas teda silmanurgast jälgima.

Lõvi naasis hobuse juurde ja jäi minutiks seisma otsekui millegi üle mõtiskledes, kahmas siis korjuse ja lohistas põõsastesse, kust ta neile kallale oli tunginud.

Neiu jäi tahtmatult imetlema hobust vähimagi nähtava pingutuseta lohistava kiskja suurt jõudu.

Nüüd jäi üle vaid mõistatada, kas lõvi tuleb teda ära viima või ei.

Rhonda kergitas pead ja vaatas ümber. Paarkümmend jalga eemal kasvas väike puu. Neiu hakkas tasahilju sinnapoole roomama, pöördudes alatasa selja taha jäänud tihniku poole. Toll tolli haaval liikus ta edasi. Viis jalga, kümme, viisteist. Ja äkki ilmus põõsastest nähtavale lõvi pea.

Nüüd oli iga sekund kallis.

Ta kargas püsti ja tormas puu poole.

Selja taga kostis jälitama asunud lõvi vihane möire.

Ta jõudis alumisest oksast kinni kahmata ja end üles vinnata. Hirm kümnckordistas ta jõudu. Kõrgemale ronides tundis ta, kuidas lõvi hüppest vabises puu ja hiiglaslikud küüned pidid ta jala äärepealt lõhki rebima.

Rhonda Terry peatus alles siis, kui oli jõudnud niisugusesse kohta, millest kõrgemale ronida oleks olnud juba ohtlik. Liibunud peenikese ladva vastu, vaatas ta alla.

Lõvi seisis ja põrnitses teda, märatses siis minutit viis puu all, möiratas vihaselt ja eemaldus majesteetlikult tihnikusse.

Alles siis söandas neiu endale mugavamat asendit otsida. Ta värises veel tükk aega otsekui palavikus.

Ta oli vähemalt mõneks ajaks lõvi käest pääsenud, kuid mis ootab teda tulevikus?

86

Rhonda oli jäänud ihuüksi metsikusse pärapõrgusse, ilma relva ja pääsemislootuseta.

Ta püüdis kujutleda, mis oli saanud Naomist. Praegu ta isegi kahetses, et nad olid araablaste juurest põgenenud. Kui Torn Orman neid otsib, siis ta oleks leidnud nad araablaste laagrist. Ent nüüd? Kas neid üldse leitaksegi üles?

Puu ladvast oli ümbritsevat maastikku suurepärane jälgida.

Harvade puudega tasandik ulatus loodes asuva mäeahelikuni. Kirdes kõrgus vulkaanilist päritolu koonusekujuline küngas, millele oli tähelepanu pööranud Naomi, enne kui lõvi neile kallale tungis.
Kõik need objektid langesid kokku kaardi andmetega ja neiu tabas end äkki sellelt, et unistab leida teemantide orgu. Siin meenusid talle Atewy sõnad, et teemantide oru lähedal on Omwam-wi kosk, kuhu safari just suunduski.
Kui see kõik tegelikkusele vastas, siis tuli minna kose juurde, kus tal on rohkem väljavaateid kaaslasi kohata, mitte aga naasta metsa vanasse laagripaika, kus ta otsemaid ära eksib.
Rhondat lõbustas asjaolu, et ta usaldab oma saatuse mingisuguse kahtlase kaardi hooleks, kuid tema olukorras tuli kas või õlekõrrest kinni haarata.
Näis, et mägedeni on kiviga visata, kuid neiu mõistis, et tõenäoliselt oli see silmapete. Rhonda arvestas umbkaudu, et jõuab päevaga eesmärgile, kusjuures saab läbi ilma toidu ja veeta.
Igal minutil oli nüüd kulla hind, kummatigi ei saanud ta midagi ette võtta, kuni tihnikus varjas end lõvi. Ta kuulis väga hästi, kuidas kiskja saaki õgides urises.
Tund aega hiljem nägi Rhonda, et talle pilkugi heitmata hakkas lõvi majesteetlikult sammuma jõe poole, kust nad mõne tunni eest Naomiga olid läbi sõitnud.
Neiu ei lasknud lõvilt silmi, kuni see kaldaäärsesse põõsastikku kadus. Siis ronis ta kähku alla ja ruttas jooksujalu loodesse mägede, poole.
Päev oli alles algamas, seepärast oli võrdlemisi lahe käia. Ta tundis end täiesti talutavalt, vaatamata öisele kihutamisele ja viimastele painajalikele tundidele. Nii siis kui ka praegu oli tal kõvasti vedanud. Selle mõtte juures tärkas neiu hinges lootus.
Rhonda laskus orgu, püüdes puude lähedusse hoiduda. Mõnigi kord pidi ta ringi minema, kuid hiljutisest kogemusest õppust võttes ei tahtnud ta saatust trotsida.
87
Neiu vaatas alatasa tagasi, kontrollides, kas lõvi teda ei jälita. Aeg läks, päike tõusis aina kõrgemale ja kõrvetas üha armutumalt. Rhondat hakkas piinama nälg ja veelgi rohkem janu, iga samm tuli suure vaevaga. Jalad tundusid olevat nagu tina täis. Neiu jäi üha sagedamini puude varju puhkama. Mäed aga ei tulnud karvavõrdki lähemale ja Rhondat valdas ärevus.
Tema kõrval maapinnal vilksatas mingisugune vari. Rhonda heitis pea selga.
Tütarlapse kohal laugles raisakull.
„ Oleks huvitav teada, kas ta lihtsalt loodab või teab kindla peale?" lausus ta valjusti, tõmmates pea õlgade vahele.
Ta läks edasi, olles nõuks võtnud minna nii kaua, kuni jõudu jätkub. Ta tahtis vaid teada, kui kaua peab veel piinlema.
Veidi aega hiljem tekkis rajale must kivimürakas. Kui Rhonda lähemale jõudis, hakkas see liigutama, tõstis pead ja neiu nägi, et see oli ninasarvik. Metsloom jõllitas talle töntsilt otsa, siis aga tormas rünnakule.
Rhonda ronis väledasti lähima puu otsa. Hiiglaslik metsloom põrkas veduri võimsusega sarvepidi tüvesse.
Kui ta väikese põrsasabaga vehkides minema sörkis, Rhonda naeratas. Ta tundis, et saadud vapustusest olid hädad ununenud, nii nagu kurnatud hobused unustavad kõik, tundes kodu lähedust.

See juhtum kinnitas usku, et ta jõuab jõe äärde, ja Rhonda läks edasi. Koos leitsakuga suurenes ka janu, mis kahandas ta jõudu ja meelekindlust.

Rhonda lontsis sügavais mõtteis kaua mööda lagendikku.

Päev kaldus õhtusse. Ta nägi selja taga oma varju. Loojuv päike paistis talle otse silma.

Neiu tahtis süüa ja jalgu puhata, aga ta kartis, et kui juba kord mäha istub, siis ei jaksa enam tõusta. Kuid veelgi rohkem tahtis ta näha, mis järgmiste küngaste tagant nähtavale tuleb. Sellist soovi tunneb iga rändur, ehkki kogemused kinnitavad, et seal pole midagi peale järgmise künka.

Tõus osutus järsemaks, kui neiu oodanud oli ja ta pidi kokku võtma kõik jõu- ja tahteriismed, et jõuda tippu, mille taga võis olla ihaldatud jõgi. Kuid tema pilgule avanev maastik ületas kõik ootused.

Tema ees laius hõre metsariba, mille tagant paistis lai jõgi, paremat kätt aga kõrgusid otse käeulatuses mäed.

88

Unustanud ohu ja kihutatuna kumavast janust, sööstis Rhon-da ahvatleva vee poole. Kaldale lähenedes silmas ta kümmekonda jõehobu, kes vees lamasid.

Kerkisid võimsad pead, avanesid hirmuäratavad lõuad, kuid tütarlast see ei peatanud.

Kukkunud otseti kaldaäärsesse vette, hakkas ta turtsuvate jõehobude hämmeldunud pilkude all ahnelt jooma.

Ööseks ronis ta puu otsa, kus lõdises külmast ja virgus iga krabina peale. Orust kostis jahile tulnud lõvide möirgamist. All hullas endiselt tohutu kari jõehobusid, kes olid toitu otsides kaldale tulnud ja võtsid talt vähimagi lootuse tukastada.

Eemalt kõlas šaakalite haukumist, hüäänide kõkutamist ja teisi hirmuäratavaid hääli, mida ta ei suutnud ära arvata. Seda ööd ei saanud küll kuidagi rahulikuks nimetada.

Hommik leidis ta magamatusest ja näljast piinatuna. Rhon-da mõistis, et peab tingimata toitu saama, kuid ei teadnud, mismoodi. Ta otsustas, et safari on kindlasti juba kose juurde jõudnud ja kavatses sinna minna, lootes oma kaaslasi kohata. Rhon-da leidis jõe äärest korralikult sissetallatud metsloomaraja, mis läks piki kallast edasi. Peagi kuulis ta mürinat, ja neiu taipas, et eespool mühiseb kosk.

Südapäevaks jõudjs ta lõpuks kose juurde välja ja nägi vapustavalt kaunist vaatepilti, mida ei suutnud üleväsimuse tõttu täiel määral hinnata. Kõrgelt võimsalt kaljult langes alla hiiglaslik jõgi. Jalamil pöörlesid valges vahus veekeerised. Kose möirgamine summutas kõik muud hääled.

Vähehaaval haaras nähtu suursugusus Rhondat. Ta tundis end ainsa olendina maakeral, kes näeb esimest korda seda toredust. Ja ometi polnud ta üksi. Üleval kalju tipu lähedal kitsal eendil seisis karvane olend, kes jälgis paksude sorakil kulmude alt tütarlast.

Kutsunud enda juurde välimuselt samasugused kaaslased nagu ta isegi, näitas olend alla.

Silmitsenud tütarlast, hakkasid nad laskuma ja kadusid jalamil puude lehestikku. Nad liikusid kiiresti, püüdes end neiule mitte näidata.

Võimsa kose mühin kurdistas Rhondat. Oma sõpradest ei näinud ta vähimatki märki. Kui nad oleksidki teisel kaldal asunud, oleks see olnud võrdväärne teisel planeedil viibimisega — niivõrd ületamatuna tundus neiule neid lahutav takistus.

89

Tundes end väga väikese, üksiku ja abituna, laskus ta ohates kivile. Rhonda oli surmväsinud. Tahtmatult sulges ta silmad ja kaks pisarat veeres põski mööda alla.

Ilmselt langes neiu minestusse, sest toibus äkki häälest, mis kõlas otse ta pea kohal. Rhonda arvas esialgu, et näeb und ega avanud silmi.

„Siin ta ongi," lausus hääl. „Viime ta jumalale. Talle see meeldib."

See oli öeldud justkui inglise keeles, igatahes inglise keelele omase intonatsiooniga, kuid tämber oli tuhm ja räige. Kentsakad sõnad veensid teda, et see kõik oli olnud unes.

Aga kui Rhonda silmad lahti lõi, karjatas ta ja põrkas õuduses tagasi.

Tema kõrval seisis kaks gorillat, nagu talle esialgu näis, kuid siis hakkas üks neist rääkima.

„Tuled meiega kaasa," käsutas olend. „Viime su jumala juurde."

Koletis sirutas välja karvase käe ja kahmas hoolimatult Rhon-dast kinni.

XVIII. Gorillakuningas

Rhonda Terry rabeles meeleheitlikult karvase hiiglase käte vahel, kuid oli jõuetu tema teraskõvade lihaste vastu. Loom tõstis ta üles nagu udusule ja võttis kaenlasse.

„Ole tasa," hoiatas ta, „või käänan sul kaela kahekorra."

„Parem pole vaja," sekkus üks kaaslasi. „Jumal saab pahaseks, kui tüdrukuga midagi juhtub. Ta on juba pikka aega unistanud niisugusest nagu see siin."

„Milleks talle tüdruk? Ta on juba nii muldvana, et suurivaevu suudab toitu mäluda."

„Ehk anda ta Henry Kaheksandale?"

„Tal on niigi juba kuus naist. Aga mis siis, kui jätan ta endale?"

„Viid ta jumala juurde," andis teine käsu. „Muidu teen seda mina."

„Seda me veel vaatame!" kriiskas olend, kes neiu kinni'oli kahmanud.

Ta viskas Rhonda eemale ja tormas lõrisedes suguvennale

90

kallale. Kui nad karvupidi kokku läksid ja võimsad käpad käiku lasksid, tõusis Rhonda tasahilju üles ja pistis jooksu. Kiskle-jad lõpetasid jalamaid kähmluse, tormasid talle järele ja mõne hüppega said ta kätte. Rhonda oli jälle vangis.

„Näed nüüd, mis välja tuleb, kui tema pärast vahekordi klaarida," ütles see, kes tüdrukut jumala juurde viia tahtis. „Sina teda ei saa, ehk ainult siis, kui jumal ise ta sulle annab."

Tema kaaslane muigas ja kahmas Rhonda uuesti kaenlasse.

„Tore," nõustus ta, „kuid ka Henry Kaheksas ei saa teda endale. Ma ei salli teda silma otsaski. Peab ennast jumalast kõrgemaks."

Ahvi osavusega hakkasid nad puid mööda edasi minema. Hirmust kõrguse ees pigistas Rhonda silmad kinni ja püüdis endale sisendada, et see kõik toimub unes.

Kuid tegelikkus oli liialt ilmne. Isegi olukorra mõttetus ei suutnud teda veenda, et ta magab.

Tuli tunnistada, et see polnud unenägu ja et ta viibib kahe hirmuäratava gorilla võimuses, kes räägivad inglise keelt tüüpilise saarele omase hääldusega. Mõistusevastane, kuid siiski tõsiasi.

Missugust saatust nad talle valmistasid? Nende sõnadest sai ta aru, mis teda ootab. Kuid kes oli Henry Kaheksas? Ja kes oli jumal?

Metsloomad ronisid aina kõrgemale, kuni jõudsid kalju tippu. Nende all lõunas uhkeldas Omwamwi kosk, põhjas mägede süles aga paistis org. Polnud võimatu, et seal oligi teemantide org.

Metsloomade suus kõlanud inimkõne hämmastas tütarlast ja mõjus talle kummaliselt. Ehkki nad kõnelesid inglise keeles; ei tulnud Rhondale pähegi, et ta nendega rääkida võiks.

Kõik, mis temaga aset leidis, näis niivõrd uskumatu, et ta lõi kahtlema omaenda mõistuses.

Kuid vapustus möödus pikkamisi ja ta võttis nõuks enda röövijatega juttu teha.

„Kes te olete ja mis õigusega mind kinni võtsite?" küsis Rhonda nõudlikult.

Olendite nägudel peegeldus üllatus.

„Ta räägib inglise keelt!" hüüdis üks metsloom hämmastunult.

„ Loomulikult räägin ma inglise keelt! Kuid selgitage, mida te

91

minust tahate. Te ei tohi mind kinni pidada. Ma pole teile midagi halba teinud, ootasin vaid oma kaaslasi. Laske mul minna!"

«Jumalal on hea meel," lausus üks röövijaid. „Ta on juba ammu unistanud inglise keelt rääkivast naisest, et rassi parandada."

„Kes teie jumal on?"

„Inimene," vastas gorilla. „Ta on väga vana, vanem kui meie kõik ja kõige targem maailmas. Tema ongi teinud meid niisuguseks, nagu me oleme. Aga kui ta sureb, siis pole meil enam jumalat."

„Henry Kaheksas sihib tema kohta," tähendas teine loom.

„Kuni elab Wolsey, seda ei juhtu. Wolsey kõlbab jumalaks palju rohkem kui tema."

„Noh, Henry Kaheksas hoolitseb juba selle eest, et ta liiga kauaks maa peale ei jääks."

Selle koha peal pigistas Rhonda silmad kinni ja näpistas ennast. Ei, midagi seesugust võis näha ainult unes!

Henry Kaheksas! Thomas Wolsey! Niivõrd uskumatult kõlasid need kuueteistkümnenda sajandi ajaloost tuntud nimed karvaste gorillade suus. Koletised ei jäänud mäetippu peatuma, vaid seadsid kohemaid sammud oru poole. Gorillade juures polnud märgata vähimaidki väsimuse tundemärke, ainult hingamine oli neil kiirenenud.

Nüüd kõndis Rhonda juba ise, tõsi küll, gorilla hoidis tal käest kinni ja sikutas jõhkralt, kui ta kippus maha jääma.

„Ma ei jõua enam!" anus lõpuks neiu. „Ma pole pikka aega midagi söönud ja olen nõrgaks jäänud."

Sõnagi lausumata võttis loom ta sülle ja nad läksid üha edasi. Ebamugavast asendist, näljast ja erutusest minestas Rhonda mitu korda.

Neiu ei osanud arvata, kui kaua nende teekond oli kestnud. Toibunud pärast järjekordset minestust, püüdis ta endale ette kujutada nende karvaste olendite jumalat. Kas neiu leiab temas arusaamist ja kaastunnet? Kui jumal muidugi on olemas tegelikult, mitte aga sõnades.

Mõne aja pärast kostis eemalt hääli, mis muutusid üha valjemaks. Peagi laskis gorilla neiu sülest maha.

Lasknud pilgul ringi käia, nägi Rhonda, et ta seisis mäe jalamil linna ees, mis oli ehitatud osalt kalju sisse, osalt aga selle jalamile.

92

Linna ees laiusid avarad põllud, kus kasvas bambusroogu, viljapuid ja viinamarja ja kus rohmakate tööriistadega rügas arvukalt gorillasid.

Vangi nähes jooksid nad tema juurde ja külvasid saateval-vurid üle küsimustega — nagu inimesedki —, kuid nood ei vaevunud seletusi andma ja vedasid neiu linna.
Ka siin piiras salkkond päevavargaid ta jalamaid sisse, ilmutamata seejuures vähimaidki märke vimmast. Otse vastupidi, nende sõbralik osavõtlikkus ja heasoovlikkus ületasid kõik Rhonda ootused.
See linnaosa, mis oli ehitatud jalamile tasasele kohale, koosnes peamiselt pilliroohüttidest ja tampsavimajadest. Kaljuga külgnes tornide ja laskeavadega kindlus, mis meenutas keskaegset Inglismaad, kaugemal avaral väljakul aga kõrgus veel üks, ainult suurem kindlus.
Just sinna viidigi Rhonda. Sissekäigu ees peatasid neid valvurid, kaks hiiglaslikku gorillat, kes olid relvastatud sõjakirves-tega. Neiule otsa jõllitades küsitlesid nad üksikasjalikult tema saatevalvureid.
Kui mitmendat korda juba püüdis Rhonda ennast veenda, et see kõik on painajalik unenägu, sest teadvus keeldus vastu võtmast niisugust mõttelendu. Ei saanud ju olla, et gorillad räägiksid inglise keelt, hariksid põldu ja elaksid ehtsates majades.
Ei saanud olla, kuid ta nägi seda kõike oma ihusilmaga.
Otsekui unes kuulis Rhonda, kuidas saatevalvur nõudis, et neid kuninga juurde lastaks ja kuidas vahisõdurid keeldusid, põhjendades äraütlemist sellega, et antud hetkel oli kuninga juures vastuvõtul peaminister.
„Siis viime ta jumala juurde," ähvardas saatevalvur. „Kui kuningas sellest kuuleb, tuleb teil põllul higi valada, mitte aga varjus puhata."
Lõpuks kutsuti kohale noor gorilla, kes läks kuningale ette kandma. Ta tuli varsti tagasi ja teatas, et kuningas tahab neid viivitamatult näha.
Rhonda viidi suurde hoonesse, mille sissekäigu ees rippusid õlest punutud vaibad. Toa otsas kõrgus poodium, kus kõndis edasi-tagasi suur gorilla, tema ümber aga oli mattidel istet võtnud kümmekond suguvenda.
Kõik olid kogukad ja karvased.
93
Ruumis polnud toole ega laudu, poodiumi keskel kõrgus kooreta ja lehtedeta puu.
Tütarlast nähes tardus gorilla paigale ja jäi vaikides tundmatut põrnitsema.
„Kus te teda kohtasite, Buckingham?" küsis loom. • „Kose juures, söör," vastas üks saatevalvureid. „Ja mida ta seal tegi?" „Ütles, et ootas oma sõpru."
„Ütles? Ega sa ometi öelda taha, et ta oskab inglise keelt?" „Oskan küll," vastas Rhonda. „Ja kui ma seda kõike unes ei näe, siis nõuan, et mind viidaks tagasi sinna, kus pidin kohtuma oma sõpradega!"
«Unes ei näe? Mis jama see on! Te ei maga ju, kas pole?" „Ei tea midagi," vastas Rhonda. «Mõnikord tundub, et magan."
„Ei, ei maga," kinnitas gorilla. «Mispärast te ei usu, et ma kuningas olen? Kes seda ütles? Buckingham? See on tema moodi."
«Olete ebaõiglane, teie kõrgus," lausus solvunult üks saatevalvureid. «Just mina nõudsin tema siiatoimetamist."
«See on kiiduväärt. Ta meeldib meile ja jätame ta enda juurde."
«Kuid teie kõrgus!" hüüdis teine saatevalvur. «Meie kohus on viia ta jumala ette. Siia tõime ta selleks, et teie kõrgus saaks talle pilku heita, kuid oleme kohustatud viima ta jumalale, kes juba pikki aastaid .on unistanud niisugusest naisest."
«Mis see siis on, Cranmer? Kas sinagi oled minu vastu?"

„Cranmeril on õigus," ütles üks põrandal istuvaid isaseid. „Naine tuleb jumala juurde viia. Ärge unustage, söör, et teil on juba kuus naist!"

«See on teie moodi, Wolsey," pigistas kuningas läbi hammaste. „Te toetate alati jumalat."

«Peame meeles pidama, et võlgneme kõik jumalale," ütles Wolsey. «Tema on meid loonud. Tegi niisugusteks, nagu ole me. Ja ta võib meid hävitada."

Kuningas hakkas hoogsalt mööda poodiumit marssima. Tema silmis lõõmas tuli, suud kõverdas irve. Seisatanud puu all, raputas ta seda nii tugevasti, otsekui oleks tahtnud koos juurtega üles kiskuda. Hüppas siis oksale ja vaatas kõigi peale ülevalt alla. Viibinud hetke selles asendis, laskus ta ahvi osavusega

94

poodiumile, põrutas endale vastu karvast rinda ja tõi kuuldavale hirmuäratava kisa, millest kaikus kogu hoone.

„Siin olen mina kuningas!" kriiskas ta. „Minu sõna on seadus! Viige ta naiste poolele!"

Nüüd kargas ka Wolsey püsti, tagus endale vastu rinda ja pistis karjuma.

„See on reetmine! Kes jumala vastu läheb, see sureb! Niisugune on seadus! Tule mõistusele ja saada naine jumala juurde!"

„Mitte mingi hinna eest!" röökis kuningas. „Ta on minu!"

Mõlemad metsloomad ägestusid, püüdes teineteisest üle karjuda, mistõttu oli võimatu sõnadest aru saada. Ülejäänud gorillad läksid liikvele.

Wolseyle meenus tema tiitel ja ta suutis end õigel ajal talitseda.

„Saatke naine jumala juurde," käskis ta, «vastasel korral pannakse teid kirikuvande alla."

Kuid kuningas ei jaganud enam midagi.

„Valve!" karjus ta. „Suffolk, kutsuge valve ja pange kardinal Wolsey torni luku taha! Buckingham, viige naine minu ruumidesse või muidu jääte peast ilma!"

Kuningas ja kardinal hakkasid uuesti endale vastu rinda taguma ja ähvardusi hüüdma, samal ajal aga lohistas karvane Buckingham neiu toast välja.

Nad ronisid mööda kivist keerdtreppi kolmandale korrusele ja läksid piki koridori edasi. Nurgatoa juures kästi Rhondat peatuda. Ruumikas toas olid õlgedega kaetud põrandal aset võtnud täiskasvanud emagorillad väikeste lastega, kes mängisid või imesid rinda.

Emased mälusid midagi häälekalt — kas oli see pilliroog või puuvili —, kuid Buckinghami ja neiu ilmumisel tardusid liikumatult paigale.

„Mis sul vaja on, Buckingham?" urises vana emane.

„Tõin siia neiu, kelle võtsime kinni kose juurest," vastas Buckingham. «Kuningas käskis ta siia tuua, teie kõrgus."

Ta pöördus Rhonda poole ja selgitas.

„See on kuninganna Aragoni Catherine."

«Misjaoks kuningal teda vaja läheb?" küsis kuninganna põlglikult.

Buckingham kehitas määratu laiu õlgu ja heitis pilgu teistele emastele.

95

«Teie kõrgus võib ise aimata."

„Kas ta tõesti kavatseb naiseks võtta selle karvutu olendi?" imestas kuninganna Catherine'i lähedal istuv emane.

«Loomulikult, Anne Boleyn," nähvas Catherine. «Milleks muidu tal teda tarvis läheb."

„On tal siis vähe naisi?" sekkus teine.
«Seda otsustab kuningas ise!" vastas Buckingham ja lahkus toast.
Vaevalt oli ta väljunud, kui täiskasvanud emased Rhonda kohe sisse piirasid, hakkasid teda nuusutama ja riideid kompama, jõmpsikad aga seelikust kiskuma. Üks suuremaid lapsi kahmas tal pahkluudest kinni ja tõmbas korraks. Rhonda kukkus maha, üleannetu aga kargas naeru lagistades ja nägusid tehes eemale. Neiu hakkas end üles ajama. Võllaroog hüppas talle uuesti kallale ja Rhonda pidi teda näkku lööma, et ta järele jätaks. Laps nakkas haledasti ulguma ja jooksis Aragoni Catherine'i juurde lohutust otsima. Siis kahmas üks emaseid neiul õlast kinni ja tõukas niisuguse jõuga, et Rhonda täie hooga vastu seina lendas.
«Kuidas sa julgesid Walesi printsi vastu kätt tõsta!?" oli gorilla nördinud.
Aragoni Catherine, Anne Boleyn, nüüd veel Wales'i prints! Rhonda Terry uskus kindlalt, et see on unenägu või on ta hulluks läinud. Kuidas siis seda kõike seletada? Mitte kuidagi!
Neiu ajas end istukile, nõjatas selja vastu seina ja peitis näo käte vahele.

XIX. Meeleheide

Ehmunud hobune kandis Naomi Madisoni üha kaugemale. Neiu hoidis kramplikult lakast kinni, kartes maha kukkuda.
Rada viis hobusekarja lagendikule, esimesed jäid ootamatult seisma ja enne kui neiu midagi teha jõudis, jooksis tema ratsu otse karja keskele.
Ja siis nägi Naomi sunnitud peatuse põhjust — seik Ab el-Ghrennemi koos salgaga. Ta püüdis hobust ümber pöörata ja minema kapata, kuid ei saanud hakkama. Minut hiljem olid araablased karja sisse piiranud. Naomi oli taas vangis.

96

Seik rõõmustas niivõrd oma hobuste üle, et unustas isegi nende kadumise põhjuse. Ka oli tal hea meel, et sai tagasi ühe hiljutistest vangidest. Tüdruk aitab neil kaarti lugeda ja kõlbab ka juhuks, kui seik ta maha müüa otsustab.
„Kus teine on?" küsis Atewy karmilt.
„Lõvi tappis ta," vastas Naomi.
Atewy kehitas ükskõikselt õlgu.
„Mis siis ikka, see-eest oled meil sina ja kaart, mis pole sugugi halb."
Naomile meenusid koonusjas vulkaanilise tekkega küngas ja mäed.
„Kui ma juhatan teid teemantide orgu, kas viite siis mind mu kaaslaste juurde?" küsis ta.
Atewy tõlkis küsimuse šeigile. Vana Ab el-Ghrennem noogutas pead.
„Ütle talle, et nii me teemegi. Oo, Allah! Ütle, et me täidame mis tahes tingimuse. Kuid pärast seda, kui oleme teemantide orgu jõudnud, võib ju lubadused unustada. Aga seda ära talle räägi!"
Atewy muigas.
.Juhata meile teed teemantide orgu," sõnas ta, „ja me täidame kõik sinu soovid."
Jalgsirännakuga harjumatud araablased olid surmani väsinud, ajades taga põgenikke, ja vaevalt oli salk jõe äärde jõudnud, kui seik otsustas teha peatuse.

Järgmisel päeval ületasid nad jõe ja jõudsid lagendikule. Naomi osutas vulkaanilise tekkega künkale ja loodes asuvatele mägedele. Araablased sattusid kohutavasse ärevusse.

Aga kui nad kose juurde laskusid, tõusis lai mäslev voog ületamatu tõkkena nende teele.

Ööbima jäädi kaldale ja hiljani arutati, mismoodi pääseda üle jõe. Kaardi järgi tuli välja, et teemantide orgu viib kõigest üks tee, mis kulges paari miili kaugusel loodes.

Hommikul läksid nad koolmekohta otsides allavoolu ja alles kahe päeva pärast leidsid koha, mis paistis sobivat üleminekuks. Kuid siingi põrkasid nad kokku uskumatute raskustega ja raiskasid teisele kaldale pääsemiseks terve päeva, kaotades seejuures kaks ratsanikku koos hobustega.

Selleks ajaks oli Naomi hirmust juba poolsurnud. Ta ei kartnud niivõrd vett kuivõrd hirmsaid krokodille, kellest jõgi lausa

kubises. Üdini märg, heitis ta lõkkele lähemale ja vajus jalamaid surmaunne.

Avastanud, et osa toidukraamist oli kaduma läinud, osa aga veest rikutud, tormasid araablased päästma, mis veel päästa andis, ja selleks kulus nii palju aega, et jaht tuli ära jätta. Saabus öö.

Hommikul leiti kähku lai kõvaks tallatud rada ja mindi seda mööda edasi. Keskpäeva paiku hõikas Naomi Atewyt, kes ratsutas tema kõrval.

„Vaadake!" näitas ta kätt ettepoole sirutades. „Seal ongi kaardil märgitud mäeahelik. Otse idas peab olema sissepääs teemantide orgu."

Erutatud Atewy tõlkis ta sõnad šeigile ja teistele araablastele. Nende igavesti mornidele nägudele ilmus õnnelik naeratus.

„ Nüüd, kus ma juhtisin teid teemantide oru juurde, täitke oma lubadus ja laske mul minna," ütles Naomi.

«Kannata veidi," vastas Atewy. «Esialgu peame sinna jõudma ja veenduma, et see on tõepoolest teemantide org. Nii et sa pead veel meie seltsis viibima."

«Niisugust kokkulepet polnud," vaidles neiu vastu. «Lubasin teid teemantide oru juurde tuua ja tõingi. Nüüd aga lähen oma inimesi otsima, sõltumata sellest, kas ma saan saatja või ei."

Naomi pööras otsustavalt hobuse ümber, pidades meeles, et araablased olid koske nimetanud Omwamwi koseks ja et nende safari oli just sinna teel.

Ent ta ei jõudnud veel eemalduda, kui Atewy talle teele ette sööstis. Kahmanud neiu käest ratsmed, lõi araablane hooga talle näkku.

«Järgmine kord saad veel hullemini," ähvardas ta.

Valust ja jõuetusest puhkes Naomi härdalt nutma. Ta oli lootnud, et kõik painajalik oli seljataha jäänud, kuid selgus, et ta eksis.

Ööseks lõid araablased laagri üles mäeaheliku idapoolsele küljele kitsa kanjoni kõrvale, mis nende arvates orgu viis.

Järgmise päeva varahommikul sisenesid araablased kanjonisse, lootes, et see viib neid muinasjutuliste aarete orgu. Samal ajal jälgisid neid ülalt metsikud silmad, mis lõõmasid mustades nägudes.

XX. „Tulge minu järel!"

Päevavalgel silmitses Tarzan hoolikalt oma kaaslast, täheldades taas hämmastavat sarnasust tema endaga. Ahvinimene tunnetas koguni veidrat kahestumist, otsekui oleks ta hing kehast eraldunud ja kõrval hõljunud.

Sel hommikul olid nad kavatsenud minna Ormanit ja Wes-ti otsima, ent Tarzan nägi, et Obroski ei suuda iseseisvalt käia.

Nagu see tavaliselt pärast läbielatud vapustusi juhtub, murdis ameeriklase maha palavik. Tarzan ärkas tema kramplikust köhimisest, praegu aga lamas Obroski teadvusetult.

Džunglivalitseja hakkas mõtisklema, mida oleks parem teha. Tarzan ei tahtnud inimest saatuse hooleks jätta, kuid ka mitte tema juurde jääda. Vestluses Obroskiga oli ta jõudnud järeldusele, et inimlikkusest lähtudes peab ta Ormani gruppi abistama. Eriti liigutas tema õilsat iseloomu tütarlaste raske olukord, ja kõike hoolikalt kaalunud, tegi Tarzan ainuvõimaliku otsuse.

Upitanud Obroski liikumatu keha õlale, läks ahvinimene temaga džunglisse.

Ta kõndis päev läbi, peatudes vaid harva, et janu kustutada, kuid ei söönud midagi. Ameeriklane oli kord vagusi, kord viskles palavikuhoos, ühel teadvuse selginemise hetkel aga palus Tarzanit peatuda ja lasta tal hinge tõmmata. Tarzan ei teinud palvet kuulmagi, vaid jätkas teed lõunasse.

Õhtuks jäid nad pärismaalaste külla, mis asus väljaspool Ban-sutomaa piire. Selle asula pealik oli Mpugu, kes suhtus valgetesse sõbralikult, sest omal ajal oli Tarzan tema ja veel mõne teisegi elu päästnud.

Mpugu andis külalistele onni ja Tarzan jättis Obroski sinna. „Kui terveks saab, vii ta Jinjasse," lausus Tarzan Mpugule, «ja palu, et misjonärid ta rannikule toimetaksid."

Ahvinimene jäi külla just nii kauaks, et kõht täis süüa, seejärel kadus ta uuesti džunglihämarusse, suundudes otseteed põhja.

Samal ajal viibis gorillade linnas sügavas meeleheites Rhon-da Terry, kes oli peadpidi pugenud põrandat katvasse põhku.

Möödunud oli juba nädal sellest päevast, kui ta toodi siia tuppa, kus elasid kuninga naised. Selle ajaga oli Rhonda neist paljugi teada saanud, kuid mitte midagi nende päritolust. Neiu vastu olid nad tõredad, kuid midagi halba ei teinud. Ainult üks

nende hulgast pööras Rhondale mõningat tähelepanu, kogu teda huvitavat teavet aga ammutas ta ise pealtkuuldud jutuajamistest.

Kõik kuus emagorillat olid kuningas Henry Kaheksanda naised ja kandsid neidsamu ajaloolisi nimesid, mis selle kõrgesti austatud monarhi abikaasadki: Aragoni Catherine, Anne Boleyn, Jane Seymour, Clevesi Anne, Catherine Howard, Katharina Parr.

Kõige paremini suhtus Rhondasse Katharina Parr, naistest kõige noorem, ja sedagi vaid sellepärast, et teda kiusati.

Rhonda rääkis talle, et ligi neli sajandit tagasi valitses Inglismaad kuningas Henry Kaheksas, kellel oli samuti kuus naist täpselt samade nimedega, aga et gorillakuningas oleks siinses orus leidnud just kuus sellenimelist naist ja nendega abiellunud, niisugust kokkusattumust ei võinud olla.

„Enne seda, kui meist tema naised said, olid meil teised nimed," ütles Katharina Parr. „Need nimed anti meile pärast."

„Kas nimed andis kuningas?"

„Ei, seda tegi jumal."

„Jumal? Kes ta on?"

„Ta on väga vana, keegi ei tea tema vanust. Siin Inglismaal elab ta iidamast-aadamast saadik. Ta teab ja suudab kõike."

„Oled sa ise teda kas või kordki näinud?"

„Ei ole. Juba palju aastaid ei käi ta oma kindlusest väljas. Viimasel ajal ei saa nad kuningaga omavahel läbi. Seepärast polegi kuningas meie juures käinud sellest ajast saadik, kui sina siin oled. Surmaga ähvardades keelas jumal tal võtta veel ühte naist."

«Mispärast?" imestas Rhonda:

«Jumal kinnitab, et Henry Kaheksandal võib olla ainult kuus naist, sest uute jaoks pole enam nimesid."

„Ei näe erilist loogikat," sõnas Rhonda.

„MeiI pole õigust jumala mõtetes kahelda. Tema on meid loonud ja kõik ette näinud. Me peame elama usuga südames, muidu ta hävitab meid."

«Kus ta elab?"

«Suures kindluses linna kohal. Kindluse nimi on Kuldvärav. Läbi selle värava satume pärast surma taevasse, kui eluajal jumalat uskusime ja teda teenisime."

«Kuidas see kindlus seestpoolt välja näeb?" tundis Rhonda huvi.

„Ma pole seal kordagi käinud. Sinna ei lasta kedagi peale

100

kuninga, mõne kõrge aukandja, peapiiskopi ja vaimulike. Nad lähevad läbi Kuldvärava ja tulevad pärast sealtkaudu jälle välja. Ka surnute hinged lähevad sisse, kuid välja enam ei tule. Aeg-ajalt kutsub jumal enda juurde noormehe või neiu, kuid keegi ei tea, milleks. Tagasi nad ei tule. Räägitakse, et..."

Gorilla takerdus.

„Noh? Räägi edasi."

Rhondat huvitas ilmselt väga kogu see salapärasus taevasse viiva värava ümber.

„Oi, see on nii kole, et ma ei julge. Isegi mõelda on hirmus, sest jumal võib mõtteid lugeda. Nii e^ära küsi. Sind on läkitanud saatan, et mind hukutada."

See oligi kõik, mida Rhonda Katharina Parrilt välja suutis meelitada.

Järgmise päeva varahommikul ärkas ameeriklanna kohutavast kisast, mis tundus tulevat mitte õuest, vaid otse põrgust.

Emased tunglesid akna all ja vahtisid välja. Rhonda astus lähemale ja kaela õieli ajades vaatas nende selja tagant õue. Ta nägi karvaseid gorillasid lossi sissekäigu ees raevukalt kaklemas. Käiku olid lastud nuiad ja sõjakirved, rusikad, hambad ja küüned.

„Nad on Wolsey tornist vabastanud," kõlas Jane Seymouri hääl, „ja ta on asunud kuningavastase liikumise etteotsa."

Aragoni Catherine potsatas põrandale ja hakkas banaani koorima.

„Henry ja jumala vahel tekkivad alatasa kokkupõrked," lausus ta, „kuid hiljem saab kõik joonde. Nad lähevad alati karvupidi kokku, kui Henry teeb juttu uuest naisest."

„Olen siiski märganud, et kuningas saab iga kord oma tahtmist," poetas Catherine Howard.

„ Varem Wolsey toetas teda, nüüd aga enam mitte. Kuulsin, et jumal tahab seda karvutut endale. Kui see juhtub, ei näe teda enam keegi, mis mulle on igati meeltmööda."

Aragoni Catherine ähvardas Rhondat lüüa ja asus siis uuesti banaani kallale.

Võitlusekära kandus hoonesse, peagi aga mööda koridori nende toa ukse juurde.

Mõni sekund hiljem paiskus uks valla ja paar gorillat tungis
tuppa.
101
„Kus on karvutu plika?" küsis ähvardavalt isaahv. „Ahaa, seal ta ongi."
Ta sööstis Rhonda juurde ja kahmas käest kinni.
„Tule minuga," käskis ta. Jumal kutsub sind enda juurde!"

XXI. Röövimine

Araablased liikusid mööda kitsast kanjonit teemantide orgu viiva kuristiku ülemise serva poole, kõrgusest aga jälgisid neid raevust lõõmavad silmad.

Ab el-Ghrennem hingas erutatult, nautides juba ette loendamatuid aardeid, mis teevad ta muinasjutuliselt rikkaks. Atewy ratsutas Naomi Madisoni kõrval, valmis ennetama vähimatki põgenemiskatset.

Peagi muutus kanjon väga kitsaks ja salk peatus püstloodse kalju ees.

«Hobused enam edasi ei pääse," ütles seik. „Eyad, jääd neid valvama, meie aga läheme edasi." „Aga tüdruk?" küsis Atewy.

„ Võtame kaasa. Kui ta äkki peaks jalga laskma, võtab Eyad ta kinni," vastas seik. „Ei tahaks temast ilma jääda."

Nad ronisid järsust nõlvast üles, vedades kaasa neiut, ja nägid enam-vähem tasast maapinda. Takistus polnud küll kõrge, kuid hobused poleks sellest üle saanud.

Hobuse seljas istudes vaatas Eyad kaaslastele järele. Need polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui Eyad äkki nägi, kuidas pillirootihnikust tormasid välja mustad karvased inimesetaoli-sed olendid ja hakkasid tema kaaslasi sisse piirama.

Loomi tuli üha juurde. Nad olid relvastatud nuiade ja pika-varreliste kirvestega.

Eyad pistis karjuma, hoiatades oma mehi. Need jäid jalamaid seisma ja nägid ähvardavat ohtu. Igast küljest tulid nende poole kriiskavate karvaste olendite jõugud.

Kärgatasid araablaste musketid, täites kanjoni mürinaga ja suurendades üldist segadust.

Gorilladest said mõned haavata ja surma, mis ajas loomad marru ja nad sööstsid inimestele kallale. Gorillad kiskusid araablastelt püssid käest ja viskasid minema, haarasid inimesi oma hiiglaslike käppadega hing puresid võimsate kihvadega neil kõ-
102
rid läbi. Teised tegutsesid nuiade ja sõjakirvestega.

Südantlõhestavalt kisendavad araablased mõtlesid nüüd ainult pääsemisele. Vapustusest halvatud Eyad vahtis verest tühjaks jooksvaid kaaslasi ja oli löödud omaenda jõuetusest. Tema silme all kahmas hiiglaslik gorilla neiu sülle ja viis mäest üles. Eyad pööras oma ratsu ümber, surus kõigest jõust talle karmused külgedesse ja kappas kanjonit mööda alla. Võitluskära vaibus vähehaaval ja kustus siis hoopis.

Samal ajal kui Eyad oli kanjonisse kadunud, viis Bucking-ham Rhonda — gorilla arvas, et see oli just tema — metsa, mis kasvas ülevalpool gorillade linna.

Buckingham oli ähmi täis. Üsna hiljuti oli ta omaenese käega selle karvutu kinni võtnud kose juures, mida nad kutsusid Victoria koseks, ja alles täna hommikul oma ihusilmaga näinud, kuidas Wolsey ta jumala kindlusse oli viinud.

Buckingham seisatas mäetipus, kust kogu linn oli hästi näha, ja hakkas mõtlema, kuidas talitada. Ta tahtis kangesti tüdrukut endale jätta, kuid sedasama tahtsid ka kuningas ja jumal.

Kukalt sügades püüdis Buckingham nuputada, kuidas kavalal kombel võtta karvutu emane naiseks ja pääseda kuningriigi kahe kõige vägevama raevust.
Sattunud gorilla käppade vahele, tardus Naomi õudusest. Olgu araablased pealegi paadunud lurjused, olid nad siiski inimesed, kuid mida võis oodata nendelt metsloomadelt?
Lõpuks parti loom tüdruku maha ja vaatas talle otsa.
„Kuidas sul õnnestus jumala juurest jalga lasta?" küsis ta järsult.
Ootamatusest jäi Naomi Madisonil hing rindu kinni ja ta silmad tahtsid pealuust välja tungida. Teda valdas kõige ehtsam õud, palju tugevam puhtkehalisest hirmust, mille see metsloom põhjustas. Ta kartis, et läheb hulluks.
Neiu jõllitas metslooma pärani silmi, milles lõõmas vihkamine, siis aga puhkes ohjeldamatult naerma.
„Mida sa naerad?" küsis Buckingham mornilt.
„Sind," hüüdis Naomi. „Sul ei õnnestu mind lollitada. Ma tean, et näen seda kõike unes. Kohe ärkan oma magamistoas ja näen aknast päikest, akna taga on aga Hollywood oma punaste katuste ja roheliste puudega."
„Ei saa aru/millest sa räägid," ütles Buckingham. ‚Ja üldse sa ei maga. Vaata alla ja sa näed Londonit Thames'i ääres."
103
Naomi vaatas näidatud suunas ja tema pilgule avanes tundmatu linn, mis seisis jõe kaldal. Neiu näpistas end valusasti, soovides veenduda, et see pole unenägu. Lõpuks sai ta aru, et kogu see näiv müstika on tõelisus.
„Kes sa oled?" küsis ta.
„Esialgu vasta sina," nõudis Buckingham. „Kuidas sa põgenesid?"
„Mida sa silmas pead? Jah, araablased võtsid mu kinni, aga ma jooksin ära ja siis sattusin uuesti nende juurde." „Oli see enne, kui ma su kose juures kinni võtsin?" „Näen sind esimest korda." Buckingham sügas uuesti kukalt.
„Tuleb välja, et teid on kaks?" küsis ta. „Nädal tagasi võtsin kose juures kinni tüdruku, kuid nüüd ma enam ei tea, olid see sina või teine, kes on kangesti sinu moodi."
Äkki taipas Naomi kõike.
„Tüdruk oli minu moodi?" kordas ta.
„Jah."
„Ja tal oli kaela ümber seotud punane siidrätt?"
„Oli."
„Kus ta praegu on?"
„Kui sina pole tema, siis on ta kindluses jumala juures. Näe, seal."
Ta astus kuristiku servale ja osutas käega kaugel all asuvale kindlusele. Järsku pöördus ta ümber, vallatuna hiilgavast ideest.
„Kui sina pole tema," ütles ta rõõmsalt, „siis tema kuulub jumalale, sina aga saad minu õrnaks."
„Ei!" karjatas neiu kohkunult. „Lase mul minna!"
Buckingham kahmas Naomi uuesti sülle.
„Ma ei luba, et sa satuksid jumala või Henry Kaheksanda silme alla," urises ta. „Peidan su nii ära, et keegi sind ei leia. Ja nad ei saa sind minult ära võtta, nagu nad tegid seda tolle esimesega. Seal, kuhu ma su viin, on toitu ja vett. Ehitan puude vahele onni ja seal saame õnnelikuks."

Naomi rabeles meeleheitlikult tema raudses süleluses, kuid Buckingham ei pööranud sellele vähimatki tähelepanu.

Umbusklikult ringi vaadanud, hakkas ta otsustavalt lõunasse sammuma.

104

XXII. Isehakanu

Džunglivalitseja virgus ja sirutas end täies pikkuses välja.

Algas uus päev. Mpugu külast saadik oli ahvinimene käinud maha pika tee, enne kui magama heitis. Nüüd hakkab ta puhanult põhja poole minema. Kui teel juhtub ette ulukeid, saab ta hommikust süüa, kui ei, tuleb nälga kannatada — kõik sõltub sellest, kui heatahtlik on tema vastu saatus.

Erinevalt tsiviliseeritud maailma põduratest esindajatest võis Tarzan pikka aega olla söömata.

Vaevalt oli ta teele asunud, kui haistis tarmanganide — valgete inimeste lõhna.

Roninud puu otsa, märkas ta neid õige pea. Inimesi oli kolm: kaks valget ja üks araablane. Nad paistsid olevat väsinud ja kurnatud. Läheduses jalutas suurepärane jahisaak, kuid näljast jõuetutel inimestel polnud selle olemasolust aimugi. Tarzanile teatas sellest tuul Usha, tuues temani saagi lõhna.

Kartes, et inimesed hirmutavad uluki ära, enne kui ta seda tappa jõuab, läks Tarzan neist hääletult mööda ja kadus puude lehestikku.

Väikesel välul laskis mahlasel õrnal rohul hea maitsta antiloop Wappi. Loom käitus valvsalt, ent sellest hoolimata ei suutnud haista hääletut jälitajat.

Äkki antiloop võpatas, aimates ohtu, kuid oli juba hilja. Paksust rohust sööstis talle kallale röövloom.

Samal ajal tõusis veerand miili lagendikust eemal Orman püsti.

„On aeg minna, Bill," sõnas ta.

„Kas me siis tõesti ei suuda sellele tohmanile selgeks teha, mida temalt tahame? Viigu meid sinna, kus ta viimane kord tüdrukuid nägi."

„Olen talle sada'korda seletanud. Ähvardasin isegi surmaga, sa ju kuulsid. Kuid ta ei saa aru või ei taha aru saada."

„Kui me jalamaid toitu ei muretse, siis vaevalt me üldse suudame..."

Siinkohal rääkija vakatas, kuuldes džunglis salapärast, verdtarretavat kisa.

«Viirastus," sosistas Orman.

Westi nägu moondus.

„Kas sa tõesti usud seda jampsi?" küsis ta.

105

„Ei, kuid..." Orman jäi vait.

„Ehk polnud see Obroski, kes karjus, vaid mingi loom," oletas West.

„Vaata!" hüüdis Orman, näidates selja taha. Filmioperaator pöördus ümber ja nägi peaaegu alasti inimest, kes tuli nende poole, õlal suur antiloobi kere. „Obroski!" pääses Westi suust.

Tarzan nägi, et inimesed põrnitsesid teda varjamatu imestusega, ent Obroski nime kuuldes meenus talle paugupealt, et tema ja Obroski on väga sarnased. Ahvinimese huultele ilmus põgus muie, mis kustus samas. Ta astus inimeste juurde ja heitis saagi nende jalge ette.

«Arvasin, et te kõht on kindlasti tühi," ütles ta. «Otsustades teie välimuse järgi ongi see nii."
«Obroski!" hüüatas Orman. «Oled see tõesti sina?"
Ta astus Tarzani juurde ja puudutas tema õlga.
„Te arvate, et see on viirastus?" muigas ahvinimene.
Orman naeratas kohmetult otsekui vabandades.
«Mina... meie... me arvasime, et sind pole enam elavate kirjas. Siis aga ilmud sa ootamatult välja ja tapad veel lõvi... See olid ju sina, kes ta tappis, eks?"
«Nii et ta siis kärvas?" küsis ahvinimene, naeratades mõttes.
«Aga muidugi," sõnas West. «Tookord sa lausa rabasid meid. Me ei osanud aimatagi, et sa oled võimeline tegema midagi seesugust."
«Tunnete mind halvasti," sõnas Tarzan. «Kuid ma tulin tütarlaste kohta teateid hankima. Mis nendega on? Ja mis on saanud teistest meie omadest?"
«Kaks nädalat tagasi röövisid araablased neiud. Läksime Billiga neid otsima. Aga kus teised praegu viibivad ja mis neist saanud on, seda ma öelda ei oska, ei tea. Käskisin Patil minna Omwamwi kose juurde ja meid seal oodata. See on aga araablane Eyad, ehk mäletad teda? Võtsime ta kinni. Mõistagi ei saa me kuraditki aru sellest, mida ta patrab, kuid üht-teist oleks nagu selgunud. Ühe neiu oli lõvi maha murdnud, teisega aga juhtus midagi kohutavat nagu ülejäänud araablastegagi."
Tarzan pöördus Eyadi poole ja kõigi kolme hiigelsuureks hämmastuseks hakkas temaga rääkima araabia keeles. Järgnes
106
elav kahekõne ja mõni minut hiljem ulatas Tarzan araablasele noole. Viimane sirgeldas liivale sõõri ja siis veel mingisuguseid märke."
„Mida ta teeb?" küsis West kannatust kaotades. „Mis ta ütles?"
«Joonistab kaarti. Tahab näidata kohta, kus leidis aset araablaste ja gorillade võitlus," vastas Tarzan.
„ Gorillad? Aga kas ta neidudest midagi ei rääkinud?"
„Üks neist hukkus nädal tagasi, teise aga viis tema silme all minema isane gorilla."
„Kas ta ei öelnud, kumb neist hukkus?"
Tarzan kõneles Eyadiga.
„Ta ei tea. Ütleb, et ei jõudnud õppida neil vahet tegema."
Lõpetanud joonistamise, hakkas Eyad Tarzanile selgitama märkide tähendust. Orman ja West nihkusid huvitatult lähemale, kuid ei saanud millestki aru.
Äkki puhkes lavastaja laginal naerma.
„See lurjus lollitab meid, Obroski," ütles ta. „Ta on joonistanud täpse koopia sellest kaardist, mida me kavatsesime kasutada filmis."
Tarzan esitas araablasele kähku mõne küsimuse ja pöördus siis Ormani poole.
„Minu arust räägib ta tõtt," sõnas ahvinimene. «Kontrollin seda ise õige pea. Lähen orgu ja vaatan kohapeal kõik järele. Teie Westiga lähete itta kose juurde. Eyad saadab teid. Liha peaks teile jätkuma teekonna lõpuni."
Seda öelnud, hüppas Tarzan puu otsa ja kadus sedamaid silmist.
Ameeriklased tardusid paigale, pead kuklas. Esimesena hakkas rääkima Orman.
«Esimest korda elus tunnen end niisuguse idioodina," ütles ta pead vangutades. «Olen Obroski vastu sügavalt eksinud, muide, seda oleme kõik. Vannun, ma pole veel iialgi näinud, et inimene võiks nii hämmastavalt muutuda."

„Tal on isegi hääl teistsugune," tähendas West.
„Tuleb välja, et ta on väga kinnine," jätkas Orman. „Mul polnud aimugi, et ta nii hästi araabia keelt valdab."
„Ta ütles ju ise, et me ei tea temast kuigi palju," lausus West.
„Kui ma ei tunneks meie kolleegi kehalist jõudu ja

107

härrasmehe kombeid, võiksin vanduda, et see pole hoopiski Obroski.
Just nimelt!" kiitis West järele. „Me ju tundsime teda imehästi."

XXIII. Inimene ja metsloom

Hiigelsuur gorilla kandis Naomi Madisoni mööda metsarik-kaid mäenõlvu oru lõunapoolsesse otsa. Lagedates kohtades lisas loom kiirust ja vahtis alatasa tagasi otsekui jälitajaid kartes.

Neiu hirm oli möödunud ja asendunud kummalise apaatiaga. Ilmselt oli ta läbielatust kaotanud võime karta, ehkki oli säilitanud kõik teised tunded. Tema hingelist seisundit mõjutas seegi asjaolu, et see metsik loom rääkis temaga inglise keeles. Pärast seda ei pruukinud enam millegi üle imestada.

Kauasest ebamugavas asendis viibimisest oli Naomil kogu keha kangeks jäänud, pealegi oli ta kõht kohutavalt tühi.

„Las ma käin ise," ütles ta otsustavalt.

Buckingham muigas korraks ja pani neiu maha.

„Ainult ära mõtlegi jalga lasta," hoiatas ta.

Nad läksid edasi. Loom jäi aeg-ajalt seisma, heitis pilgu taha ja kuulatas, kuid kordagi ei vedanud ninaga õhku, sest tuul puhus neile vastu.

Ühe peatuse ajal nägi Naomi puu otsas vilju.

„Mu kõht on tühi," ütles ta. „Kas need kõlbavad süüa?"

„Kölbavad küll," vastas isasloom.

Naomi võttis mõned ja nad läksid edasi.

Lõpuks jõuti oru lõunapoolsesse otsa ja mindi üle lageda maa-ala. Siin jäi gorilla seisma, et ümber vaadata. Ka neiu laskis pilgul ringi käia, nagu ta neil hetkedel ikka oli teinud, lootes näha jälitavaid araablasi. Praeguses olukorras oleks Atewy tulek teda isegi rõõmustanud.

Kahjuks polnud siiani midagi kahtlast näha olnud. Sedapuhku aga ilmus puudesalga tagant, millest nad nüüdsama olid möödunud, gorilla suur kogu.

Buckingham hakkas lõrisema, kahmas neiu sülle ja kihutas eemale. Lagendiku taga metsas keeras ta järsult kõrvale ja, jõudnud kaljuse kuristiku servale, heitis neiu endale selga, käskides tal endast kinni hoida.

110

Heitnud pilgu kuristikku, pigistas Naomi hirmust silmad kinni ja klammerdus kõigest jõust gorilla külge, kes peaaegu püstloodis kaljust laskuma hakkas.

Kuidas nad küll sügavikku ei kukkunud, jäi talle mõistatuseks, kuid saabus silmapilk, mil Buckingham jõuga tüdruku käed lahti rebis ja ta maha pani.

„Oota mind siin. Püüan Suffolki sabast maha raputada," nähvas ta ja lahkus.

Naomi vaatas ümber. Ta oli väikeses kaljukoopas. Silmale nähtamatust allikast immitses nire, tekitades koopasuu ees loigu ja voolates nõlva mööda alla. Koopa põrand oli märg, välja arvatud üks koht, kuid seal kuhjusid kivid.

Astunud koopasuu juurde, vaatas neiu alla ja nägi kõikjal vaid püstloodis kaljuseina. Hirmust värisedes põrkas Naomi tagasi, kuid sundis end uuesti välja vaatama.

Tal ei õnnestunud kaljuseinal avastada ühtegi nukki, millest oleks võinud kinni haarata, ning neiut pani imestama gorilla osavus ja vastupidavus.

Sellal kui Naomi olukorda uuris, ronis Buckingham nobedasti kalju otsa ja kiirustas lõunasse. Peagi hakkas teda taga ajama teine isane ja sundis karjumisega Buckinghami peatuma.

„Kus on karvutu emane?" küsis Suffolk ähvardavalt.

„Kust mina tean," vastas Buckingham. „Tegi sääred. Otsin ka ise teda."

„Aga miks sa minu eest ära jooksid, Buckingham?"

„Ma ei teadnud, et see oled sina, Suffolk. Mulle paistis, et see on keegi Wolsey inimestest ja et ta tahab naist üle lüüa, et ma teda kuningale ei viiks."

Suffolk muigas.

„Peab ta üles otsima, muidu kuningas pahandab. Aga mis kavalusega ta küll jumala enda juurest jalga lasi?"

„See pole tema," vastas Buckingham, „vaid hoopis teine emane, kuigi temaga väga sarnane."

Gorillad hakkasid Naomi Madisoni otsides metsa läbi kammima.

Kaks päeva ja kaks ööd veetis neiu üksinda koopas, olles võimetu püstloodsest kaljust üles ronima või alla laskuma. Kui loom tagasi ei tule, ootab teda näljasurm. Ja sellele vaatamata lootis neiu, et gorilla jääb tulemata.

Saabus kolmas öö. Naomi oli näljast väga nõrgaks jäänud.

109

Hea seegi, et koopas leidus vett.

Neiuni kostsid džungli öised hääled ja metsloomade kisa, kuid see teda ei häirinud. Vähemalt üks eelis oli koopal siiski olemas.

Oleks Naomil süüa olnud, oleks ta võinud elada siin täielikus üksinduses ja turvalisuses. Kuid just süüa tal ei olnudki.

Esimene piinarikas näljaaeg oli juba möödas. Ta ei vaevelnud enam.

Ta ei uskunud ikka veel, et tema, Naomi Madison, oli määratud üksildasse, näljasurma. Terves ilmas oli üksainus olend, kes võis teda päästa, olend, kes teadis tema asukohta, kuid see olend oli hiigelsuur metsik gorilla.

Ja Naomi, kellel oli miljoneid austajaid ning kellest üksteise võidu kirjutasid sajad ajalehed ja ajakirjad, tundus nüüd endale tühiselt väiksena ja teistele tarbetuna.

Esimest korda nende pikkade päevade kestel püüdis ta endas selgusele jõuda ja talle avanes rõõmutu pilt.

Tõsi küll, viimasel ajal oli ta ekspeditsiooni liikmete mõjul, kuid kõige rohkem tänu Rhonda Terryle, tugevasti muutunud. Oleks tal olnud võimalust, oleks temast saanud hoopis teine inimene, kuid seda tal enam polnud.

Ja siiski eelistas Naomi pigem surra, kui gorillale järele anda. Ta lootis, et sureb enne, kui gorilla tagasi tuleb ja oma tingimused esitab. Sel ööl ta peaaegu ei maganud. Kivipõrand oli tema hellitatud kehale liiga kõva ase. Hommiku saabudes täitis koobast päikesevalgus jä neiu muutus reipamaks, ehkki mõistus ütles talle, et loota pole millelegi.

Seejärel kustutas ta janu, pesi end, istus koopasuu juurde ja hakkas vaatlema teemantide orgu. Ta oleks pidanud vihkama seda kohta, mis oli temas ahneid kavatsusi äratanud ja siia toonud, kuid see käis tal üle jõu — nii kaunis oli see org.

Veidi hiljem kuulis Naomi kriipivaid hääli, mis lähenesid koopale. Naomi tõmbus pingule. Mis seal võis olla?

Peagi torgati koopasse must karvane käpp, seejärel vajus sisse gorilla. Koletis oli tagasi tulnud. Neiu surus end kohkunult kaljuseina vastu.

Isasloom jäi seisma, vahtides teraselt pimedasse koopasse.

„Tule siia," käskis ta. „Ruttu. Näen sind väga hästi. Peab kiirustama. Mind võidi välja nuhkida. Suffolk ei jäänud minust

sammugi maha. Ta ei uskunud, et sa minu käest plehku pistsid. Kahtlustab, et peitsin su ära. Tule! Eluga!"

„Mine ära ja jäta mind siia," anus neiu. „Tahan siia jääda ja surra."

Sõna lausumata astus gorilla Naomi juurde, kahmas tal käest kinni ja vedas koopasuu poole.

„Järelikult pole ma sulle küllalt hea?" urises ta. „Olen hertsog Buckingham, võta teatavaks! Roni mulle kukile ja võta kaelast kinni!"

Metsloom vinnas Naomi endale selga ja tollel ei jäänud üle midagi muud kui kätega gorilla kaela ümbert kinni võtta. Esimesel hetkel tahtis neiu kaljult alla viskuda, ent tal ei jätkunud meelekindlust ja ta surus end vastu oma tahtmist kõigest jõust karvase selja vastu, julgemata alla vaadata.

Kalju tipus laskis gorilla Naomi seljast maha ja hakkas lõunasse astuma, vedades teda jõhkralt kättpidi kaasa.

Jõuetusest neiu alatasa komistas ja kukkus. Siis rebis Buckingham ta järsult püsti ja urises rahulolematult.

„Ma ei suuda enam," ütles neiu lõpuks. „Pole jõudu. Ma pole juba mitu päeva midagi söönud."

„Sa koperdad meelega, et Suffolk meid kätte saaks. Sa tahad ihust ja hingest kuninga naiseks saada, kuid seda ma ei luba. Kuningat su silmad ei näe! Ta ootab vaid parajat ettekäänet, et mu pead maha võtta, kuid seda ta ära ei oota. Me ei lähe enam iialgi Londonisse tagasi, ei sina ega mina. Läheme orust välja ja asume elama kose lähedale jõe äärde."

Kui Naomi jälle maha kukkus, hakkas raevunud Buckingham talle jalahoope laduma, siis aga kahmas juustest kinni ja lohistas enda järel.

Ent mõne sammu järel jäi metsloom äkki seisma, paljastas kurjalt lõrisedes kihvad ja hakkas pingsalt silmitsema puu otsast rajale hüpanud kogu.

Ka neiu nägi meest ja ta silmad läksid suureks.

„Stanley!" karjatas ta. „Stanley, päästa mind!"

Ta kutsus meest appi millelegi lootmata, sest teadis, et Stanley Obroski oli vilets argpüks. Otsatust meeleheitest hakkas ta süda valutama. Rõõm tuttava inimesega kohtumisest kustus samas.

Buckingham laskis ta juuksed lahti. Naomi kukkus maha ja jäi lamama, jälgides gorillat ja. tema teele astunud pronkspruu-ni nahavarjundiga valget meest.

„Käi minema, bolgani!" käskis Tarzan ahvide keeles. „Emane on minu! Käi minema või ma tapan su!"
Buckingham ei saanud aru ainsastki sõnast, ometi aimas, et teda ähvardatakse.
„Mine ära!" kisendas ta inglise keeles. „Mine ära või ma tapan su!"
Juhtub ka seesugust, et inglane kõnetab gorillat suurte ahvide keeles, tema aga vastab inglise keeles!
Tarzanit polnud kuigi lihtne üllatada, aga kui ta kuulis bol-ganit inglise keelt rääkimas, ei uskunud ta esimesel hetkel oma kõrvu, siis lõi kahtlema oma mõistuses. Tarzan ei jõudnud toi-budagi, kui karvane hiiglane talle ähvardavalt lähenema hakkas, tagudes endale vastu rinda ja karjudes ähvardusi.
Naomi Madison kangestus hirmust. Samas nägi ta imestusega, et vastu ootusi Stanley Obroski ei lasknudki jalga, vaid keskendus, otsekui kavatseks rünnakut tagasi lüüa, ja kui gorilla talle kallale sööstis, jäi paigale.
Võimsad karvased käpad püüdsid tal kõrist kinni haarata, kuid inimene põikas kassi osavusega eest ära, kummardus, lipsas metsloomale selja taha ja ründas vastast tagantpoolt.
Mehe sõrmed sulgusid pihtidena Buckinghami jämeda kaela ümber.
Raevust ja valust hullunud loom hakkas visklema, püüdes ülekohtutegijat maha paisata, kuid mõistis otsemaid, et nende jõud on ebavõrdsed. Siis viskus Buckingham maha, et vastast oma keha raskusega laiaks litsuda, kuid Tarzan pani õigel ajal jala ette ja karvane keha lendas õhku.
Siis tundis Buckingham tugevaid hambaid endale kaela tungimas ja kuulis vastase metsikut lõrinat. Seda kuulis ka Naomi ja kohkus, läbistatuna aimusest.
Ah siis sellepärast ei pistnudki Stanley plehku — ta oli mõistuse kaotanud! Oli hirmust ja hädadest hulluks läinud!
Inimene ja loom püherdasid maas, neiu aga teadis juba, et kahevõitluse lõpp on ette otsustatud ja mitte Obroski kasuks,
Järsku välgatas päikesepaistel nuga. Gorilla pistis valust ja raevust ulguma. Võitlejad kahekordistasid oma ponnistusi.
Veel ja veel kord helkis teras. Pikkamööda jäi loom nõrgemaks, ajas end sirgu, hakkas surmaagoonias visklema ja heitis hinge.
Inimene tõusis püsti, tegemata neiust väljagi. Tema kaunist

nägu moonutas kiskja irv.
Naomil hakkas imelik. Ta püüdis eemale roomata, kuid tal ei jätkunud jõudu. Inimene pani jala gorilla laibale, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale niisuguse kisa, et neiul tõusid juuksed püsti ja judinad jooksid üle keha. See oli isaahvi võidukisa, mis kauguses vastu kajas.
Siis pöördus ta neiu poole. Tema nägu omandas normaalse inimliku ilme, pilk selgines. Naomi püüdis tabada tema silmis hullumeelset läiget, kuid need vaatasid rahulikult ja tõsiselt.
„On sul midagi viga?" küsis mees.
„Ei ole."
Naomi üritas püsti tõusta, kuid ei suutnud.
Mees astus neiu juurde ja tõstis ta jalule.

Kui tugev ta oli! Neiu tajus temas kaitsjat. Naomi võttis tal ümbert kinni ja puhkes nutma.

„Oo, Stanley," oli kõik, mida ta öelda suutis.

Obroski oli Tarzanile üksikasjalikult pajatanud kõigist ekspeditsiooni liikmetest, seetõttu teadis ahvinimene kõiki nimepidi, paljusid aga ka nägupidi, sest oli mõnigi kord rühma jälginud. Ka oli ta teadlik Naomi ja Obroski vahelistest suhetest ning mõistis nüüd neiu käitumisest, et see oli Naomi.

Tarzanil polnud midagi selle vastu, et teda Obroskiks peeti, sest see tõi ahvinimese karmi üksluisesse ellu mõningat vaheldust.

Ta võttis tüdruku sülle.

„Mis sind nõrgaks on teinud, kas nälg?" küsis ta.

Suurivaevu suutis neiu endast välja pressida midagi jaatuse taolist ja peitis pea ahvinimese rinnale. Ta kartis meest ikka veel. Viimane käitus küll nagu normaalne inimene, ent kuidas siis seletada nii äkilist ja rabavat muutust, mis temaga nii lühikese aja jooksul sündinud oli?

Jah, tal oli alati olnud jõumehe kuju, kuid Naomi ei osanud aimatagi, et Obroskis on peidus otse ebainimlik jõud, mida ta oli ilmutanud võitluses gorillaga. Pealegi oli endine Obroski argpüks, uus aga mitte.

Ahvinimene pani tüdruku pehmele rohule istuma.

«Lähen süüa vaatama," ütles ta, hüppas hämmastava kergusega puu otsa ja kadus lehestikku.

Neiul hakkas hirm. Kui mees kõrval oli, tundis ta end sootuks teisiti. Kulmu kortsutades mõtiskles Naomi selle üle, miks

113

tundis ta end äkki nii turvaliselt inimese juuresolekul, kes alati oli mõelnud üksnes enesele. Vastus tuli ootamatult ja neiu kohmetus.

Obroski polnud ära kuigi kaua ning naasis pähklite ja puuviljaga.

„Söö, kuid õige vähe," sõnas ta neiu kõrval istet võttes. «Pärastpoole toon liha ja sa kosud peagi."

Süües silmitsesid nad märkamatult teineteist. «Oled muutunud, Stanley," kuulutas neiu.

«Kas tõesti?"

„Ja paremuse poole. Mis sa ütled, omaenese kätega tapsid niisuguse kohutava metslooma. Oled lihtsalt kangelane!"

„Ma ei mõista, mis loom see oli. Kujuta vaid, ta rääkis inglise keelt."

«Minagi murran selle üle pead. Ta nimetas end hertsog Buckinghamiks. Aga kes ta välja nühkis, selle nimi oli Suffolk. Suur hulk neid metsloomi tungis araablastele kallale, see aga röövis mu. Metsloomad elavad linnas, mida kutsutakse Londoniks. Ma nägin seda eemalt. Rhondat peetakse seal vangis. Buckingham ütles, et teda hoitakse kindluses, kindlus aga kuulub jumalale."

«Arvasin, et lõvi tappis Rhonda," ütles Tarzan.

«Minagi arvasin nii, kuni Buckingham mulle sellest rääkis. Vaene Rhonda, ta oleks siis parem surra võinud. Sattuda nende jubedate elukate pihku..."

«Kus linn asub?" küsis Tarzan.

«Teed mööda tagasi minna, kalju jalamil. Tipust võib seda hõlpsasti näha."

Mees tõusis ja võttis neiu uuesti sülle. «Kuhu nüüd?" küsis Naomi.

«Viin su Ormani ja Westi juurde, õhtuks peaksid nad koseni jõudma."

„Oo! Nad on elus?"

«Elus. läksid teid otsima ja eksisid ära. On veidi kõhnemaks jäänud, kuid üldiselt on kõik kombes. Nad rõõmustavad, kui sind näevad."

„Ja siis me lahkume sellelt painajalikult maalt?"

«Kõigepealt tuleb selgitada, kus teised on ja päästa Rhonda," vastas Tarzan.

«Rhondat enam ei päästa!" hüüdis neiu. «Oleksid sa näinud,

114

kuidas need elajad võitlevad! Isegi araablastest kõrilõikajad oma tulirelvadega osutusid nende vastu täiesti jõuetuks. Kui Rhon-da ka elus on, milles ma suuresti kahtlen, pole meil vähimatki lootust teda vangist vabastada."

„ Tuleb proovida. Ja pealegi tahan ma näha nende linna — Londonit."

„Tahad sa tõesti öelda, et kavatsed sinna minna?"

„Aga kuidas teisiti seda näha?"

„Oo, palun sind, Stanley, ära mine!"

„Ma ju läksin sind otsima."

„Noh, olgu, aga Rhonda järele mingu Bill West."

„Arvad, et tal õnnestub Rhondat vabastada?"

„Vaevalt see üldse kellelgi õnnestub."

„Ehk on sul õigus, kuid ma näen vähemalt linna ja püüan selgust saada, mis gorillad need on, kes inglise keelt räägivad."

Peagi jõudsid nad oru lõunapoolsesse otsa. Siin kose kohal polnud vool eriti tugev ja tüdrukut süles hoides läks Tarzan julgelt vette.

„Mis sa teha kavatsed?" ehmatas Naomi.

„ Peame teisele kaldale minema, siit aga pääseb hõlpsamini üle kui kose alt. Pealegi kubiseb seal jõgi jõehobudest ja krokodillidest. Roni mulle selga ja hoia kõvasti kinni."

Ta sumas vette ja hakkas ujuma. Kohkunud neiu haaras kramplikult temast kinni. Kallas tundus olevat väga kaugel. All möirgas kosk. Naomile paistis, et vool kannab neid allapoole, ent ujuja tugevad kindlad tõmbed hajutasid peagi kahtluse. Ob-roski rahulikkus kandus temalegi üle, ent siiski hingas Naomi kergendatult, kui nad olid kaldale jõudnud.

Kuid selgus, et jõe ületamisel läbielatud hirmu ei andnud mingil määral võrrelda õudusega, mida ta tundis, kui nad kaljust laskuma hakkasid.

Mees liikus edasi nagu ahv, kandes teda seljas otsekui udusulge.

Kus ja millal oli Obroski kõike seda õppinud?

Poolel laskumisel juhtis ta Naomi tähelepanu inimkogudele kalju jalamil.

„Need on Orman ja West ühe araablasega."

Kuid neiu ei söandanud alla vaadata.

All seisev kolmik jälgis pingsalt nende laskumist. Nad tundsid ära Obroski, aga kas neiu oli Naomi või Rhonda, seda nad

115

kindlaks teha ei suutnud.

Orman ja West jooksid mägironijatele vastu. Tütarlast sülle võttes pidi Orman äärepealt nutma puhkema. Ka West rõõmustas, ehkki võis näha, et ta oli oodanud teist.

„ Vaeseke! Milline traagiline surm!" hüüdis ta tahtmatult.

„On täiesti võimalik, et ta elab," ütles Naomi.

„Elab? Kust sa tead?"

„Parem kui ta surnud oleks, Bill."

Ja Naomi rääkis kõigest, mida ta Rhonda käekäigust teadis. Kui ta lõpetanud oli, tõusis Tarzan püsti.
„Kas liha esialgu jätkub?" küsis ta.
„Jätkub küll," vastas Orman.
„Ma siis lähen," poetas ahvinimene.
„Kuhu?" imestas lavastaja.
„Rhondat päästma."
West kargas jalamaid püsti.
„Tulen sinuga, Stanley," pahvatas ta.
„Tule mõistusele, vanapoiss," vaidles Orman vastu. „Sa ei suuda midagi teha. Pärast Naomi juttu nendest koletistest on selge, et teda on võimatu päästa."
„Ja kummatigi ma riskin," kuulutas West. „See on minu kohus, Stanley aga pole selleks üldse kohustatud."
„Sul oleks parem siia jääda," ütles Tarzan, „sest sul pole väljavaateid teda päästa."
„Minul pole, aga sinul on?"
„Sa vaid segad mind."
Tarzan pööras ümber ja hakkas kalju jalami poole minema. Naomi Madison vaatas talle suuril silmil järele. «Nägemiseni, Stanley!" hüüdis ta.
„Ah jaa, nägemiseni!" vastas ahvinimene, aeglustamata sammu."
Haaranud liaanist, ronis Tarzan esimesele kaljunukile. Enne kui ta tippu jõudis, oli kiirelt tihenev ööpimedus ta juba neelanud.
Ja siis langetas West otsuse.
„Lähen talle järele!" kuulutas ta ja seadis sammud kalju poole.
„Pea kinni, sa ei suuda ju isegi päeval üles ronida, veel vähem öösel," keelitas teda Orman.
„Ära tembuta, Bill,"'ühines ka Naomi. „Mõistame väga häs-

ti sinu olukorda, kuid mis kasu on mõttetust surmast? Isegi Stanley on hukkumisele määratud."
Naomi puhkes nutma.
„Ja mina juba ammugi," vastas West. „Ent ma lähen siiski."

XXIV. Jumal

Kalju tippu jõudnud, suundus Tarzan pimedusse. Ta ujus üle jõe kõrgemal kohast, mille oli läbinud koos Naomiga, ja seadis sammud oru poole, kus asus gorillade salapärane linn. Kindlat plaani tal polnud, sest ta läks teadmatusse ja kavatses tegutseda vastavalt olukorrale.
Tarzan kõndis kärmel sammul ja lõpuks hakkasid kaugel ees ähmaselt paistma linna tuled. Ahvinimene tõttas sinnapoole.
Peagi jõudis ta linnamüüri juurde, mis ilmselt oli püstitatud kaitseks lõvide eest, kuid Tarzanit see kimbatusse ei ajanud, sest ta oli harjunud selliseid takistusi ületama.
Müür polnud eriti kõrge, umbes kümme jalga, ent kujutas endast kindlat kaitset suurte kasside vastu.

Tarzan hakkas minema piki müüri kalju poole, millega see külgnes. Ta kuulatas ja nuusutas õhku, kontrollides, kas teisel pool kedagi pole. Jäänud rahule, hüppas ta üles, haaras vaiast kinni, vinnas end müürile ja kukutas teisele poole alla.

Inimtühjal tänaval valitses pilkane pimedus. Eespool, linna panoraamist kõrgemal nägi ta tulesid ja arvas, et seal asubki kindlus, millest oli rääkinud Naomi Madison.

Tarzan hakkas sihikindlalt minema piki müüri mööda kitsast tänavat, mis siugles majade vahel. Kaugel linna teises servas kostis hääli ja paistis tuhmi valgust. Äkitselt rebestas öövaikuse trummipõrin.

Mõne aja pärast jõudis Tarzan astmeteni, mis viisid üles kindluse juurde, kuhu ta nii väga oli tahtnud pääseda. Keerdtrepp tõusis kalju tipu poole. Tarzan kiirustas, sest kartis, et teda nähakse. Astmed töid ta avarale terrassile. Tema ees kõrgus sünge hoone, millest õhkus ohtu.

Tarzan märkas, et üks kõrge kahekordse ukse, kindluse ainsa sissepääsu pooltest oli veidi paokil, mis oleks pidanud džunglivalitsejat valvsusele manitsema.

Vahest Tarzan tajuski midagi, ent ta oli tulnud siia selleks,

et sisse tungida. Seepärast ei võinud ta seda jumala enda poolt läkitatud võimalust käest lasta.

Tarzan hiilis ukse juurde, surus kergelt käega ja uks avanes hääletult. Tardunud lävele, hakkas ahvinimene pimedusse vahtima.

Siin lõhnas gorillade järgi ja veel tabas Tarzan inimese lõhna, mis tema huvi äratas ja valvsaks tegi.

Kui silmad pimedusega harjusid, leidis ta end viibivat vestibüülis, kus oli rohkesti uksi.

Tarzan katsus kõige äärmist, kuid see oli lukus. Sama lugu oli järgmisega. Kolmas uks avanes, kui ta sellele vajutas. Ukse taga paistsid trepiastmed, mis alla viisid.

Tarzan kikitas kõrvu, kuid ei kuulnud midagi kahtlast. Ta astus veel neljanda ukse juurde, ent seegi jäi suletuks nagu, muide, ka kõik teised. Siis naasis ta kolmanda ukse juurde ja hakkas kobmisi alla minema.

Kindluses valitses hauavaikus. Kogu selle aja jooksul ei kuulnud Tarzan ainsatki häält, mis oleks märku andnud, et hoones on peale tema veel keegi.

Kummatigi teadis Tarzan, et seal elutsevad mingisugused olevused. Seda ütles talle metslooma vaist.

Trepiastmed lõppesid. Tarzan sirutas käe ette ning puudutas ust ja riivi. Ahvinimene avas ukse ja kohe lõi talle ninna tugev valge naise lõhn. Oli ta tõesti leidnud selle, keda otsis?

Toas oli pime. Tarzan astus sisse ja samal hetkel prantsatas uks tema selja taga kinni. Metslooma instinkt ütles talle, et see oli lõks. Ta sööstis tagasi ja püüdis ust avada, kuid sõrmed libisesid vaid mööda siledat pinda.

Ta tardus pinevalt kuulama.

Toas kuuldus kellegi kiiret hingamist. Lõhna järgi tegi Tarzan kindlaks, et see on naine, ja hingamissageduse põhjal mõistis, et tal on suur hirm. Tarzan hakkas ettevaatlikult lõhna suunas minema ja oli juba peaaegu eesmärgile jõudnud, kui äkitselt kostis eespool terav heli, mis sarnanes roostes uksehingede kriginaga, ja tuppa sigines valgus.

Otse enda ees nägi Tarzan valget naist, kes istus põhuasemel. Tema taga oli raudvarbadest uks, mis viis teise ruumi. Selle lõpus seisis olevus, käes tõrvik.

Tarzan ei suutnud kindlaks teha, oli see inimene või loom.
Olevus lähenes pikkamisi trellitatud uksele, pomisedes midagi
118
nina alla. Naine vaatas õudusega tema poole, siis aga heitis pilgu Tarzanile. Ahvinimene nägi, et naine oli väga Naomi Madisoni moodi ja niisama ilus.
Silmitsenud tema nägu tõrviku valgusel, ahhetas neiu imestunult.
„Stanley Obroski!" hüüatas ta. „Sinagi oled nende pihku sattunud?"
„Nagu näed," vastas mees.
„Pea kinni, kuidas siis nii? Me kõik arvasime, et oled surma saanud."
„Olen siin, sest otsisin sind." „Sina?" küsis neiu umbusklikult.
Olend peatus trellide ees ja Tarzan silmitses teda tähelepanelikul pilgul.
Olend oli inimese näoga, kuid musta nahaga nagu gorilla. Töllakil huulte vahelt paistsid inimahvi võimsad kihvad. Mustad karvatordid katsid paljastatud kehaosi. Nahk kätel oli must, valgete laikudega. Paljad jalad ei erinenud inimese omadest, käed olid aga pikad, karvased ja kõverate küünistega. Silmad reetsid, et tegemist oli väga vana mehega.
„Te olete niisiis tuttavad?" küsis olend. „Kui huvitav! Tulite talle järele, eks ole? Ja mina olin valmis arvama, et tahtsite mind näha. Tõsi, võõral pole sünnis ilmuda kutsumata, pealegi veel öösel nagu vargapoiss. Ainult juhuse tõttu sain ma teada teie külaskäigust. Selle eest aitäh Henryle. Kui ta poleks oma mänge alustanud, poleks ma saanud teiega kohtuda. Teate, ma vaatasin aknast nende nalja ja juhtusin trepil teid märkama."
Olendil oli põlise inglase hea hääldus. Ebakõla tema kõne ja välimuse vahel üksnes tugevdas eemaletõukavat muljet, mille ta jättis.
‚Jah, ma tulin neiu järele!" kinnitas Tarzan.
„Ja saite minu vangiks nagu temagi," itsitas olend.
„Mis te meist tahate?" tõstis Tarzan häält. „Me pole vaenlased ega ole teile midagi halba teinud."
„Mis ma tahan? Oo, see on väga pikk lugu. Ent loodan, et saate minust õigesti aru. Metsloomad, kelle seas ma elan, seda ei mõista. Ja niikaua, kuni ma pole asja lõpule viinud, jääte minu vangideks, mina aga tunnen mõnu suhtlemisest inimestega. Ma pole neid näinud terve igaviku. Mõistagi pole sellest mu vihavaen nende vastu kahanenud, kuid pean tunnistama, et mulle
119
on meeldiv teiega suhelda. Pealegi olete mõlemad nii ilusad. See on aga väga oluline selleks osaks, mille ma teile määranud olen. Mul on väga hea meel, et tüdruk on kaunis. Blondiinid on alati olnud mu nõrkus. Ja kui mul poleks ees muid asju, hakkaksin uurima bioloogilist ja psüühilist mõju, mida valgejuuk-selised emased kõigist rassidest isastele avaldavad."
Ta võttis särgitaskust kaks rohmakalt keeratud sigarit ja pakkus Tarzanile.
„Soovite ehk suitsu teha, mister e...e...e... Obroski? Nii vististi nimetas teid noor leedi? Stanley Obroski. Perekonnanimi oleks nagu poola oma, kuid poolaka moodi te pole, pigem olete inglane, see aga tähendab, et oleme teiega kaasmaalased."
„ Ma ei suitseta," keeldus Tarzan ja küsis kohe: „ Kes te olete?"
„Te ei kujuta ette, millest te end ilma jätate," vastas olend. «Tubakas võtab närvipinge imehästi maha."
„Minu närvid on korras."

„Teil on vedanud. Kuid ka minul on teiega vedanud. Noor, tugev, terve, suurepärase kehaehitusega — kas saab midagi rohkemat soovida? Nii et ma olen täielikult rahuldatud."

„Ei saa aru, millest te räägite."

«Loomulikult! Teie ei võigi seda mõista, mida tean ainuüksi mina. Kunagi teine kord selgitan teile. Praegu pean aga aknast jälgima, mida tehakse kuninga juures hoovis. Tuleb Hen-ry Kaheksandat silmas pidada. Viimasel ajal käitub ta kohatult. Tema, Suffolk ja Howwarra. Võtke mu tõrvik. Valgusega on teil palju meeldivam olla, mina aga tahan, et te naudiksite teineteise seltskonda niipalju, kui see qn võimalik enne... hm... Noh, olgu, kohtumiseni. Tundke end nagu kodus."

Ta pöördus ümber ja läks tagasi omaette itsitades.

Tarzan sööstis trellitatud ukse juurde.

„Tule tagasi!" käskis ahvinimene. „Sa kas lased meid sellest august välja või ütled, milleks sul meid vaja läheb!"

Olend pöördus järsult ümber, nägu vihast moondunud.

„Mis? Mind käsutama?"

„Ja miks ka mitte?" väitis Tarzan rahulikult. „Kes sa selline oled?"

Olend astus sammu nende poole ja põrutas endale rusikaga vastu rinda.

„Olen jumal!"

120

XXV. „Enne kui ma su tapan!"

Inimene, kes oli öelnud end olevat jumal, väljus kõrvalruumist ja tõmbas ukse kinni. Tarzan pöördus neiu poole, kes endiselt istus nurgas põhuasemel.

„Minu elus on palju imeasju ette tulnud," lausus ta, „kuid midagi seesugust näen esimest korda. Ajuti tundub, et see kõik on unenägu."

„Ka mina arvasin algul nii," vastas neiu, „kuid kahjuks on see kohutav ja arusaamatu tõelisus."

„Kaasa arvatud jumal?" küsis Tarzan.

Jah, isegi jumal on tõelisus," vastas neiu. «See on gorillade jumal. Nad kõik kardavad teda, enamik aga usub teda pimesi. Nad kinnitavad, et jumal on nad loonud. Ma ei saa sellest aru. Mingisugune õudus."

„Mis sa arvad, mida ta kavatseb meiega teha?"

„Ei tea, kuid olen kindel, et meid ootab midagi jubedat," vastas Rhonda. „'Linn on gorilladest tulvil, kuid keegi neist ei tea õieti, mis sünnib jumala kindluses. Teatakse vaid, et aeg-ajalt tuuakse siia noori emaseid ja isaseid ning pärast seda kaovad nad jäljetult."

„Kaua sa siin juba oled?"

«Selles kindluses eilsest saadik, enne seda veetsin rohkem kui nädal kuningas Henry Kaheksanda palees. Kas sulle ei tundu, et on teotav anda metsloomadele niisuguseid nimesid?"

«Pärast seda, kui ma Buckinghami kohtasin ja teda inglise keelt rääkimas kuulsin, ei üllata mind enam miski."

«Kas ka sina juhtusid kokku Buckinghamiga? Tema siis võttiski su kinni? Minu sai ju tema kätte ja tõi kuninga kindlusse."

Tarzan raputas pead.

„Ei, mind ta kinni ei võtnud. Ta röövis Naomi Madisoni."

„Naomi? Mis temaga on?"
«Viisin ta kose juurde. Ta on seal Ormani ja Westiga. Tulin siia selleks, et sind vabastada. Kuid juhtus nii, et sattusin ise vangi."
«Aga mismoodi Naomil õnnestus Buckinghami käest minema pääseda?" ei jäänud neiu rahule.
„Ma tapsin ta."
„Sina tapsid Buckinghami?"
Rhonda silmad läksid imestusest pärani.
121
Tarzan oli ammugi mõistnud, et Obroski tuttavad pidasid oma kaaslast argpüksiks ja talle pakkus lõbu, kui teda ameeriklasega segi aeti.
Neiu silmitses teda uurivalt, otsekui püüdes talle hinge tungida ja näha, kuivõrd ta tõtt räägib.
Siis vangutas Rhonda pead.
«Oled hea poiss, Obroski," sõnas ta, «kuid jutusta seda parem oma vanaemale."
Ahvinimese nägu valgustas tema jaoks nii tavatu naeratus.
«Sind juba alt ei vea, eks ole?" ütles ta vaimustatult.
«Räägi parem, mida see maskeraad tähendab? Kust sa need rannahilbud said? Võib arvata, et sul on palav."
«Seda pead küsima bansutode pealikult Rungulalt," vastas Tarzan.
«Mis tema siia puutub?"
«Tema just võttiski Obroski riided endale."
«Aga kui bansutod su vangi võtsid, mismoodi sul õnnestus põgeneda?"
«Kui räägin, sa nagunii ei usu, nagu ei uskunud sedagi, et ma tapsin Buckinghami."
«Kuidas seda uskuda? Vahest ainult nõnda, et sa talle une pealt kallale tungisid. Ükski inimene ei suuda ilma tulirelvata tappa hiiglaslikku gorillat, Stanley! Sa ehk lasksid ta maha?"
„Ja viskasin siis püssi minema?" muigas Tarzan.
«Mnjah, ei klapi. Kuid sel juhul tuleb välja, et oled lihtsalt valevorst, Stanley!"
«Aitäh!"
«Ära pahanda. Ma suhtun sinusse hästi, kuid selle ajaga olen nii palju läbi elanud, et ei usu väljamõeldisi. Aga sinu jutt Buckinghami tapmisest paljakäsi pole muud kui väljamõeldis."
Tarzan keeras selja ja hakkas kõrvaltuppa jäetud tõrviku vilkuva tule valgel tähelepanelikult ruumi uurima.
Vangikong oli nelinurkne, seinad laotud kivist, laudadest lae all rasked aampalgid. Toa kaugemat otsa varjas pimedus. Tar-zani silmad ei seletanud seal midagi. Kerge tõmbetuul viitas sellele, et seal pidi olema ava, ent seda polnud.
Lõpetanud vaatluse, istus Tarzan Rhonda kõrvale.
«Ütlesid, et veetsid siin terve nädala?" küsis ta.
«Linnas, mitte siin," täpsustas neiu. «Mis siis?"
«Sulle vist tuuakse süüa ja juua, eks ole?" jätkas Tarzan.
122
„Jah, puuvilja, pähkleid, bambusevõrseid — alati ühte ja sedasama."
„Ma ei küsi, mida sulle tuuakse, mind huvitab, kuidas see käib. Kes toob ja millal?"

„Eile toodi korraga terveks päevaks ja täna hommikul samuti. Pisteti trellide vahelt sisse. Ei mingeid taldrikuid või midagi taolist. Viskavad selle kõik oma räpaste käppadega põrandale. Vett aga toovad selle nõuga, mis seal nurgas seisab."

„Kas nad ust lahti ei tee ja sisse ei tule?"

„Ei."

„See on halb."

„Mispärast?"

„Kui nad ukse avaksid, võiksime üritada jalga lasta," seletas Tarzan.

„See on võimatu. Süüa toob hiigelsuur gorilla. Oo, ta seisab praegugi mul silme ees," ütles Rhonda naerdes. „Sina muidugi kisuksid ta lõhki nagu vaese Buckinghami."

Tarzan naeris koos neiuga.

„Mul läks meelest ära, et olen argpüks," ütles ta. «Edaspidi palun mulle seda meenutada, kui meid ähvardab hädaoht."

„Arvan, et pole vaja meenutada, Stanley."

Ja Rhonda heitis talle uuesti skeptilise pilgu.

„Oled muutunud," kuulutas ta. „Ei tea, kuidas seda seletada, kuid oled nüüd sootuks enesekindlam. Ja jumalaga rääkides käitusid sa täitsamehena. Kuule! Kas sulle ei tundu, et see kõik on tingitud kahe viimase nädala jooksul läbielatud raskustest?"

Sel hetkel tuli jumal tagasi. Ta nihutas trellide juurde tugitooli ja võttis istet.

„Henry on loll!" kuulutas ta. «Keelitab oma poolehoidjaid lossi vallutama ja mind tapma. Tahab jumala kohale asuda. Kuid ta pingutas märjukesega üle ja praegu laaberdavad kõik purjuspäi hoovis, sealhulgas ka kuningas ise. Otsustasin juhust kasutada ja teiega juttu puhuda, sest hiljem ei pruugi sellist võimalust enam tulla. See on suurepärane võimalus ja kavatsen teid kasutada oma eesmärgil, enne kui meid võidakse segada."

„Oma eesmärgil? Kas ei saaks selgemini?" küsis Rhonda.

„Mul on puhtteaduslik huvi, kuid see on pikk lugu. Tuleb rääkida algusest peale," vastas jumal ja lausus unistavalt: «Algus! Kui ammu see oli! See algas juba siis, kui ma Oxfordis õppisin. Minu ees lõi vilkuma salapärane tuli, mis hiljem eredaks

123

valguseks lahvatas. Laske mul meenutada." Ta vakatas viivuks, süüvides mälestustesse. „See oli 1855. aastal, kuigi ei, veel varem, sest sel aastal ma juba lõpetasin Oxfordi. Täpselt. Ma sündisin 1833. aastal, ülikooli lõpetasin 22-aastaselt. Mind on alati huvitanud Lamarcki, hiljem aga Darwini uurimused. Nad olid õigel teel, ei läinud aga lõpuni. Pärast diplomi kaitsmist reisisin ma Austrias. Kohtasin seal vaimulikku, kes töötas teema kallal, mis sarnanes minu omaga. Tema nimi oli Mendel. Rääkisime teineteisele oma ideest. Tema on maailmas ainus inimene, kes oskas mind vääriliselt hinnata, ent mõningatel põhjustel ei saanud minuga koos töötada. Sain temalt üht-teist teada, kuid tema sai minult palju rohkem. Kuni Inglismaalt lahkumiseni ma teda ei tundnud. 1857. aastal sain aru, et tegelikult olin lahendanud pärilikkuse saladuse ja avaldasin sel teemal monograafia. Seletasin selles arusaadavas keeles oma avastuste olemust nagu praegu teilegi, et te paremini mõistaksite eesmärki, milleks teid kasutatakse. Lühidalt, on olemas kahesuguseid rakke, mille me pärime vanematelt: keha- ja sugurakud. Need rakud koosnevad kromosoomidest, mille koosseisu kuuluvad geenid. Igaüks neist on vaimse või kehaehitusliku informatsiooni kandja. Jagunedes ja muutudes määravad keharakud meie isikupärase tüübi. Sugurakud jäävad praktiliselt muutumata, määrates inimese soo. Ma

avastasin, et pärilikkust võib reguleerida geenide siirdamisega ühelt isendilt teisele. Mul õnnestus tuvastada, et geenid on igavesed. Need ei lagune, olles seega kogu elu aluseks Maal ja lootuseks surematusele. Selles ma ei kahelnudki, kuid ma ei saanud seda katseliselt kontrollida. Teadlased hakkasid mind ründama, üldsus naeris mu välja, võimud aga ähvardasid hullumajaga. Mind taheti kogudusest välja heita ja kirikuvande alla panna. Mul tuli peitu pugeda ja sügava saladuskatte all uurimistööd teha. Igasuguste ettekäänete all tõin ma laborisse noori mehi ja naisi, panin nad magama, võtsin neilt sugurakke ja sain geene. Tollal polnud mul rakkude saamise metoodika veel kuigi täiuslik. 1858. aastal õnnestus korraliku altkäemaksu eest pääseda Westmins-ter Abbeysse, kus hakkasin eemaldama geene kuningate ja teiste tiitlikandjate säilmetest. Selle tegevuse juures sattus mulle peale üks äraostmata jäänud kirikuteener. Ta ei andnud mind võimudele üles, küll aga hakkas välja pressima ja mul tuli valida kas laostumine või pikaajaline vanglakaristus. Kolleegid

häbistasid mind, valitsus kiusas taga. Nägin, et mu tööd inimkonna hüvanguks tasutakse musta tänamatuse ja kurjusega. Hakkasin inimesi vihkama nende tigeduse, silmakirjalikkuse ja isekuse pärast. Ja ma vihkan neid siiani. Siis lahkusin Inglismaalt, teades kindlalt, mida hakkan tegema. Saabusin Aafrikasse, palkasin valge teejuhi ja me siirdusime gorillade maale. Kui olime kohale jõudnud, tapsin ta, et keegi ei saaks teada, kus ma end varjan. Seal oli palju gorillasid. Panin nad magama mürgi abil, mis mõjus unerohuna, seejärel eemaldasin sugurakud ja siirda-sin Inglismaalt toodud inimese omad."

Salapärane vanamees kõneles innustunult. Tarzan ja neiu kuulasid tähelepanelikult, imestades selle üle, et tema jutt ja hirmuäratav välimus polnud põrmugi kooskõlas. See polnud inimene ega metsloom, vaid mingisugune kohutav hübriid, kes hoidis neid praegu madala lameda lauba taga peituva ülisuure mõistuse võimuses.

«Seejärel jälgisin neid paljude aastate jooksul. Vahetusid põlvkonnad, kuid ma ei täheldanud inimahvides vähimaidki positiivseid nihkeid. Siis aga ilmnesid esimesed tundemärgid. Gorillad hakkasid rohkem vaidlema, muutusid ahnemaks ja kavalamaks. Järk-järgult tuli ilmsiks üha rohkem inimlikke omadusi. Tundsin, et olen eesmärgi lähedal. Siis püüdsin kinni mõned noored loomad ja hakkasin neid välja õpetama. Peagi kuulsin, kuidas nad isekeskis kordasid minu lausutud ingliskeelseid sõnu. Mõistagi ei saanud nad veel sõnade tähendusest aru, kuid sellel polnud tähtsust — mulle avanes tõde. Gorillad olid pärinud oma doonorvanemate kõneorganid. Mispärast juhtus nii, et nad olid omandanud just selle, mitte aga muud, on mulle siiani mõistatuseks jäänud. Kuid ma veendusin oma esialgse teooria õigsuses. Nüüd võisin asuda tööle — oma alamaid õpe-tama. Teistest andekamad saatsin ma tagasi misjonäride ja jutlustajatena. Täitnud ülesande, tulid nad uusi juhtnööre saama. Hakkasin neile õpetama maaharimist, küttimist ja ehitamist. Minu juhtimisel rajasid nad selle linna, millele ma andsin nimeks London. Jõgi, mille kaldale see ehitati, sai nimeks Thames nagu Inglismaalgi. Kus meie, inglased, iganes viibime, austame alati oma kodumaad. Andsin neile seadused, kuninga, õukond-lased, ise aga sain nende jumalaks. Nad on alati ja kõiges mu sõna kuulanud ja mind uskunud, praegu aga on mõni nende hulgast valmis mind kõrvaldama. Jah, nad sarnanevad üleliia

inimestega: auahned, salakavalad, julmad. Peaaegu nagu päris inimesed."

„Noh, ja teie?" küsis Rhonda. „Teie pole ju ka inimene, pigem olete gorilla. Kuidas te saate siis inglane olla?"

Ja siiski olen ma inglane," vastas vanamees. Ja olin koguni nägus, pärast aga jäin vanaks ja jõud polnud enam see. Nägin, kuidas kasvasid hauad, surra aga ei tahtnud, sest alles olin saanud elust õige maitse suhu. Siis mõtlesin välja mõne mooduse, kuidas noorust tagasi tuua ja elu pikendada. Nii õppisin ma eemaldama keharakke ja neid ühest organist teise siirdama. Siirdasin endale selleks eesmärgiks spetsiaalselt välja valitud noorte gorillade rakke ja saavutasin vananemise seiskumise. Kuid loomade rakud hakkasid jagunema ja mul tekkisid gorilla välistunnused. Nahk tumenes, kehale ilmus karvkate, käed ja hambad muutsid kuju. Saabub päev, mil ma muutun lõplikult gorillaks. Õigemini oleksin muutunud, kui poleks tekkinud õnnelikku juhust teie näol."

„Ma ei saa millestki aru," ütles Rhonda.

«Küllap jõuate. Teie rakkude abil saan ma tagasi nooruse ja ka inimliku välimuse."

Vanamehe silmis süttis saatanlik tuli. Neiu võpatas.

„Kui kole!" hüüatas ta.

Vanamees itsitas.

«Teil on õnn osaleda õilsas ürituses, palju õilsamas kui bioloogiliste alateadvuslike vajaduste ühtne rahuldamine."

«Järelikult te ei tapa meid," ütles Rhonda. „Te ju ei tapa gorillasid, kellelt rakke võtate? Miks mitte meilt rakke võtta ja siis vabaks lasta?"

Vanamees tõusis, astus trellide juurde ja paljastas kollased kihvad.

«Teie ei tea veel," ütles ta. «Uued rakud on elujõulised, kuid kohanevad väga aeglaselt. Selle kulgu võib kiirendada, kui süüa noorte liha ja näärmeid. Nüüd aga lahkun teist, et saaksite mõtiskleda selle üle, missugust kasu te teadusele toote."

Ta seadis sammud väljapääsu poole.

«Pärastpoole tulen tagasi ja söön mõlemad ära. Esialgu mehe ja siis sinu, kaunitar! Aga enne, kui ma su tapan, ma..."

Ja ta väljus ning sulges ukse omaette itsitades.

126

XXVI. Lõksus

„Sarnaneb eesriidega," tähendas neiu.

«Eesriidega?" kordas Tarzan.

„Nojah, sarnaneb etenduse lõpuga."

„Minu arust tahad sa öelda, et oleme surma määratud."

«Kardan, et nii see on. Kas sina ei tunne hirmu?"

«Midagi muud sa minult nagu ei ootagi?"

Neiu silmitses teda altkulmu.

„Ma ei mõista sind hästi, Stanley," ütles Rhonda. «Praegu käitud julgelt, varem aga kartsid kõike. Kas sa tõesti ei tunne hirmu või on see uljutsemine?"

«Ilmselt olen ma sellega leppinud, et mis tulema peab, tuleb nagunii ja hirm siin ei aita. ‚Kui karta, siis eluga siit ei pääse. Mina aga ei kavatse siin istuda ja surma oodata."

„Ma ei näe võimalust pääseda," sõnas neiu.

«Oleme juba üheksa kümnendiku võrra vabaduses."

«Mismoodi?"

«Niimoodi, et siiani oleme veel elus," ütles Tarzan naerdes. «See on aga tervelt üheksa kümnendikku kordaminekust. Oleksime surnud, oleks see sada protsenti, aga et oleme elavate kirjas, siis võid arvestada, et oleme üheksakümne protsendi ulatuses pääsenud."
Rhondagi puhkes naerma.
«Poleks uskunud, et oled selline optimist."
„Mul on optimismiks põhjust," vastas Tarzan. «Kas tunned kerget tömbetuult?"
Rhonda heitis talle mureliku kiirpilgu.
«Peaksid pikali heitma ja puhkama," soovitas ta. «Oled nähtavasti üleväsinud."
«Näen ma siis nii kumatud välja?" imestas Tarzan.
„Ei, aga ma mõtlesin, et niisugused läbielamised võivad sulle halvasti mõjuda."
«Missugused läbielamised?" küsis Tarzan.
«Missugused läbielamised!" osatas Rhonda. «Stanley Obroski, sa tuled jalamaid minu juurde ja heidad mu kõrvale. Silitan sul pead, niimoodi jääd kiiremini magama."
«Või veel! Kas sa siis ei taha, et me siit välja pääseksime?"
«Muidugi tahan, kuid see on võimatu."
«Peab proovima. Nii et sa siis tunned tömbetuult?"

«Nojah, aga mis see siia puutub?"
«Vöib-olla ei puutügi," nõustus Tarzan, «kuid see annab väljavaate vabaneda. Niisuguse tõmbuse juures peab ju õhk kuhugi väljuma. Peab kontrollima, kas siin pole avaust."
Neiu tõusis püsti. Ta hakkas mõistma Tarzani sõnade mõtet.
„Ei," lausus ta, „ma pole midagi sellist märganud."
«Minagi ei näe esialgu midagi, ilmselt on see hästi varjatud," üües Tarzan sosinal.
«Arvatavasti."
«Mulle tundub, et õhuvool suundub pimedasse nurka."
Tarzan läks sinna ja hakkas hoolega pimedusse vahtima. Rhonda ühines temaga.
«Noh, mis on?" küsis ta läbematult. „On midagi näha?"
«Siin on väga pime," vastas Tarzan, «kuid minu arust on seal mingisugune laik, mis on laest pisut tumedam."
«Kui terav silm sul on," ütles Rhonda, «mina küll midagi ei näe."
Kusagilt ülalt, otse nende peade kohalt kuuldus kõmisev arusaamatu hääl.
Rhonda kahmas Tarzanil käest kinni.
„Sul on õigus," sosistas ta. «Seal on midagi. Hääl jõudis meieni läbi mingisuguse avause."
«Siitpeale peame rääkima ainult sosinal," hoiatas ahvinimene.
Kui seal üldse avaus oli, siis Tarzani arvates pidi see asuma nurgas. Ahvinimene uuris hoolikalt seinu, kuid ei leidnud tuge, millest oleks võinud kinni haarata.
Siis hüppas ta kõrgele üles ja puudutas käega augu serva.
«Leidsin," sosistas ta.
«Mida see annab? Me ei ulatu selleni."
«Kohe vaatame."
Tarzan läks nurka.
«Roni mu õlgadele," käskis ta, «siruta end täies pikkuses välja ja hoia käega seinast kinni." Rhonda tegi, nagu kästud.

«Katsu käega kõik ümberringi läbi. Määra kindlaks läbimõõt ja otsi, kas leidub midagi, millest kinni võtta."

Neiu hakkas pimeduses kätega kobama.

„Lase mind alla," ütles ta mõne aja pärast.

Tarzan laskis Rhonda ettevaatlikult põrandale.

128

„Noh, mis seal oli?" küsis ta.

„Augu läbimõõt on kaks-kolm jalga. Kui kõrgemale tõusta, roniksin läbi."

„Mis siis ikka, proovime veel kord," ütles Tarzan. „Pane käed mu õlgadele. Aseta vasak jalg mu paremale peopesale. Nii! Pane nüüd teine. Aja end sirgu ja hoia seinast kinni. Tõstan su poolteist jalga kõrgemale kui esimesel korral."

„Hästi," sosistas Rhonda. „Las käia!"

Tarzan tõstis neiu vähimagi pingutuseta üles ja tundis peagi, et käed said vabaks.

Möödus minut rusuvat ootamist, seejärel kõlas ülevalt nõrk

hüüatus: „Oh!"

Tarzan ootas sõnatult, esitamata ainsatki küsimust. Ta kuulis neiu hingamist ja mõistis, et midagi tõsist polnud juhtunud. Lõpuks kuuldus ülevalt sosinat:

„Viska mulle oma nöör."

Tarzan võttis õlalt rohust punutud nööri ja viskas ühe otsa neiule, kuid viimane ei jõudnud seda kinni püüda ja nöör kukkus põrandale. Teisel korral oli Rhonda väledam.

Tarzan kuulis, kuidas ta pimeduses sõnatult tegutses.

„Noh, proovi nüüd," sosistas Rhonda.

Tarzan haaras nöörist kinni ja tõmbas jalad konksu, kontrollides selle tugevust. Tulemusega rahule jäänud, ronis ta üles. Peagi puudutas ta Rhondat ja asetas jala nukile, kus neiu seisis.

„Noh, mis siin on?" küsis ta pilguga pimedust puurides.

„Puust tala," vastas Rhonda. „Lõin pea selle vastu ära."

Tarzan ajas end sirgu ja puutus õlaga vastu tala. Selle külge oligi seotud nöör. Nad seisid seinal oleval eendil ja asusid veel toas.

Tarzan ronis talale. Tema kohal väljasirutatud käe kõrgusel haigutas avaus.

„Anna käsi," sosistas ta neiule ja tõmbas ta kergelt enda kõrvale. „Kohe tõstan su uuesti üles ja sa vaatad järele, mis seal on."

„ Loodan, et suudad nii kitsal talal püsima jääda," ütles Rhonda talle kätele tõustes.

„Ka mina loodan," vastas Tarzan lühidalt.

Paari minuti pärast ütles neiu:

129

„Lase mind alla."

Kätega toetades laskis Tarzan ta alla. „Noh, mis seal on?" küsis ta.

„Veel üks tala," vastas Rhonda, „kuid selleni küll ei ulata. Avauseni jäi veel mõni toll. Mida teha? Mingi õudus — roomame pimeduses, igast kandist ähvardab oht, meie aga oleme täiesti abitud."

Tarzan sõlmis vaikides nööri tala küljest lahti.

„Tarmanganidel on palju igasuguseid tobedaid kõnekäände," pomises ta. „Üks neist kõlab nii, et on mitu võimalust, kuidas kassilt nahka nülgida."

„Kes need tarmanganid on?" imestas Rhonda.

Tarzan naeratas pimedas oma vääratuse üle.

„On üks niisugune aafrika suguharu," seletas ta.
„Kuid see on ameerika kõnekäänd," vaidles Rhonda vastu. „ Kuulsin seda veel vanaisalt. Väga kummaline, et ka aafrika suguharul on niisugune olemas."
Tarzan ei hakanud Rhondale selgitama, et tema kasuema ahv Kala keeles — esimeses, mille ta selgeks õppis — kutsuti niiviisi valgeid inimesi.
Ta lappas nööri hoolikalt kokku ja ühte otsa peos hoides heitis selle pimedusse. Kuid nöör kukkus tema jalge ette. Tarzan kordas katset — ei midagi targemat. Veel kahel korral tabas teda ebaõnn, kuid viiendal korral jäi nöör pidama.
„Suudad üles ronida?" küsis ta Rhondalt.
„Ei tea," vastas neiu, „kuid proovin."
„Las ma aitan sind, muidu kukud alla."
Tarzan upitas neiu selga.
„Hoia kõvasti kinni!" käskis ta ja ronis ahvi osavusega üles.
Jõudnud talani, haaras ta sellest kinni, vinnas end kätel üles ja istus kaksiratsa sellele.
Seejärel kordas Tarzan oma võtet, jõudis kolmandale talale ja sattus otsejoones avause alla, läbi mille nägi taevas siravat tähte. Nüüd muutus pisut valgemaks.
Nad ronisid üles ja leidsid end ühest tornist, mis kindlust kroonisid. Tarzan valmistus juba katusele ronima, kui kuulis teist korda kummalist häält ja kükitas maha.
Varsti hääl kordus, sedapuhku lähemal, ja Tarzani terav kõrv tabas paljajalu kõndiva inimese astumise. Inimene polnud üksi.
Viimaks tulid kuupaistel nähtavale inimene ja gorilla. Peitu
130
pugenud põgenike vastas seisma jäänud, nõjatusid nad rinnatisele ja jäid linna silmitsema.
„ Ilmaaegu kaanis Henry end täna täis, Cranmer," lausus inimene, kes oli end jumalaks nimetanud. „ Homme ootab teda raske päev."
„Mis nimelt, isa?" küsis gorilla.
„ Kuidas, oled unustanud, et homme on taevasse püha trepi ehitamise aastapäev?"
„Oh, kurat! Oige küll. Ja Henry peab sellest esikäppadel üles ronima ning oma jumala jalge ees palvetama..."
„ Henry aga vananeb ja läheb paksemaks. Päikese käes pole tal kuigi mõnus olla. Kuid see vähendab kuninga upsakust ja õpetab teistelegi sõnakuulelikkust."
„Te peate neile alatasa meelde tuletama, et jumal on kõigist kõrgem, isa" lausus Cranmer jumalakartlikult.
„Ja milline üllatus ootab Henryt trepi lõpus! Seal seisan mina, minu kõrval aga põlvitab valge neiu, kelle ma temalt ära võtsin. Kas saatsid kellegi talle järele, Cranmer?"
„Jah, isa, ühe vaimuliku. Varsti jõuavad nad siia. Kuid kas tasub enneaegu Henryt narritada? Te teate ju, et teda toetavad paljud aadlikud ja teie vastu sepitsetakse..."
Gorillainimene ehk jumal pahvatas metsikult naerma.
„Sa nagu unustad, et olen jumal," vastas ta, „see aga on lubamatu, Cranmer. Henry unustas samuti, kuid ma tuletan talle meelde."
Jumal ajas end täies pikkuses sirgu.
„Te olete kõik unustanud, et mina teid lõin ja mina võin teid ka hävitada," karjus ta valjusti. „Esialgu võtan Henrylt mõistuse, siis aga kukutan troonilt. Ta mõtleb ainult endale nagu kõik inimesed. Aga et nad on kadedad, julmad ja alatud, siis peab ka nende

jumal niisamasugune olema. Ma suutsin anda teile ainult mõistuse, seepärast pean olema niisugune jumal, keda see mõistus .hinnata oskab. Ja homme hindab Henry mind täiel määral."

„Mis teil mõttes on, isa?" Gorillainimene itsitas.

„Kui ta trepi lõppu jõuab, korraldan ma plahvatuse ja hävitan ta!"

„Te kavatsete kuninga tappa? Kuid Walesi prints on veel liiga noor, et kuningaks saada!"

131

„Ta ei saagi. Mul on kuningatest juba villand. Me jätame Edward Kuuenda ja Mary vahele. Sinul, Cranmer, on minuga vedanud: me hoiame kokku tervelt üksteist aastat ja päästame sinu ka tuleriidast. Inglismaa järgmiseks ainuvalitsejaks saab kuninganna Elisabeth."

„ Võib valida kellegi Henry tütardest, tal on neid tohutu hulk," ütles Cranmer.

„Seda küll mitte! Talitan teisiti. Inglismaa kuningannaks saab see neiu. Ta on kuulekas ja kergesti juhitav. Ma ei söö teda ära, Cranmer, sest muidu jään ilma Inglise kuningannast."

„Seal ongi vaimulik," ütles Cranmer.

„Kuid ta on üksinda," hüüdis jumal. „Miks tuleb ta ilma tüdrukuta?"

Nende juurde jooksis vana gorilla. Oli selgesti näha, et ta närvitses.

„Kus tüdruk on?" küsis jumal karmilt. „Teda polnud seal, isa. Ka meest mitte." „Kadus ära? Kuid see on võimatu." „Vangikongis pole kedagi." ‚Ja uksed?"

„On riivis," vastas vaimulik.

Gorillade jumal vakatas, mõtiskles keskendunult ja sosistas siis midagi kaaslastele.

Tarzan ja Rhonda jälgisid neid tähelepanelikult oma peidupaigast. Tarzan muutus murelikuks. Ta ootas läbematult, et nad ära läheksid, et kiiremini kindlusest väljapääsu leida. Vaimulik lahkus peagi, jumal ja gorilla aga.eemaldusid tornist, nõjatasid selja vastu rinnatist ja jätkasid kõnelust.

Kuid nüüd põgenikud ei kuulnud enam, millest nad rääkisid, ega saanud ka märkamatult minema lipsata, sest jumal ja gorilla seisid näoga nende poole.

Tarzan muutus rahutuks. Metslooma vaist hoiatas teda lõksust, kuid ta ei teadnud, kust oht lähemale hiilis ja milles see võis avalduda.

Mõne aja pärast sattus ta vaatevälja suur gorilla, nui käes. Nurga tagant hakkas tulema ka teisi, kõik sõjariistus, ja peagi kogunes lossi katusele kümmekond inimahvi.

Nad kogunesid jumala ümber, kes neile mõni minut midagi rääkis. Seejärel läksid gorillad torni juurde ja jäid kaares ukse ette seisma.

132

Põgenikud taipasid, et nende asukoht on avalikuks tulnud. Jäi üle vaid oodata. Gorillad ei teinud ühtegi katset torni tungida.

„Võib-olla kogunesid nad siia hoopis teisel põhjusel," mõtles Tarzan. «Näiteks varitsevad kuningat, et teda tappa."

Gorillade jumal seisis endiselt koos Cranmeriga rinnatise juures. Öövaikuses kõlas üksnes tema võigas itsitamine. Ahvinimene ei saanud aru, mille üle ta nii väga rõõmustas.

Äkki lõi põgenikule näkku paks suitsupahvak.

Tarzan tundis, kuidas neiu kramplikult ta käe külge klammerdus. Nüüd ta mõistis, miks gorillad midagi ette ei võtnud ja miks nende jumal nii rõõmsalt itsitas.

XXVII. Tulekahju

Tarzan hindas tekkinud olukorda kiiresti. Lämmatavas suitsus nad kaua vastu ei pea. Tema kaaslase elu ei päästa ka see, kui gorillasid ootamatult rünnata. Üksinda ta veel ehk oleks üritanud läbi murda, kuid praegu ei jäänud üle midagi muud kui välja minna ja alla anda.

Teisest küljest teadis Tarzan, et jumalal oli tema jaoks varuks surm, neiule aga veelgi hirmsam saatus.

Tarzanit, kes varem otsuseid langetades iialgi polnud kõhelnud, valdasid nüüd kahtlused, mida ta jagas Rhondaga.

«Loodan, et suudan piiramisrõngast välja murda," ütles ta. «Saan niigi palju rahuldust."

„Kuid nad tapavad su, Stanley," hakkas neiu muretsema. „Palun, ära mine. Ma hindan su julgust, kuid see on asjatu surm. Mina aga ei või..."

Neiu ei rääkinud lõpuni, kibe suits ajas ta köhima. «Kauemaks ei saa siia jääda," väitis Tarzan. „Tule mulle järele ja hoia silmad lahti. Parajal hetkel pista jooksu."

Ahvinimene hüppas ähvardavalt lõrisedes tornist välja. Talle järgnenud neiu tardus õudusest. Tema ju pidas meest Stanley Obroskiks, argpüksiks, ning oli kindel, et mehe mõistus on hirmust ja olukorra lootusetusest segi läinud. Gorillad sööstsid talle vastu. „Võtke ta elusalt kinni!" karjus jumal. Tarzan hüppas lähima metslooma juurde. Gorillade toodud tõrvikute valguses välgatas nuga ja tungis džunglivalitseja tee-

le astunud bolganile otse südamesse.

Metsloom jõudis vaid karjatada ja varises krampides tema jalge ette. Gorillad piirasid valge hiiglase sisse, kuid ka nemad said tunda tema noa vahedat tera. Nördimusest ja ärritusest läks gorillade jumal marru.

„Võtke ta kinni!" röökis jumal. „Kuid ärge mingil juhul teda tapke! Ta on minu oma!"

Puhkenud segaduses nägi Rhonda teed vabadusse ja lipsas varjuna gorilladest mööda trepi juurde, mis alla viis.

Kõigi gorillade mõtted ja pilgud olid pööratud tornile ning tütarlast ei märganud keegi. Rhonda hiilis naabruses asuva torni ukse juurde, kus nägi tõrvikute kumas enda ees alla viivaid trepiastmeid.

Ta tormas alla. Vaadet varjates laotus tema taga suits. Rumalast peast süüdatud tuli, mis pidi nad peidupaigast suitsuga I välja peletama, oli nähtavasti levinud üle kogu kindluse.

Trepisüviku taga põrkas Rhonda ootamatult otsa gorillale, kes parajasti üles tuli. Talle järgnes veel kaks looma. Gorilla kahmas neiust kinni ja heitis oma kaaslaste ette.

„Viige tüdruk jumala juurde!" käskis ta ja kiirustas edasi.

Tarzani noa all oli langenud juba kolm gorillat, neljas aga rabas tal käsivarrest kinni ja lõi nuiaga. Ahvinimene kargas looma ligi, leidis vastase kaelal unearteri ja surus hambad sellesse.

Gorilla pistis röökima, anudes armu, kuid siis hüppas juurde teine loom ja virutas sõjakirve silmaga Tarzanile pähe.

Džunglivalitseja varises torni katusele ja jäi sinna teadvusetult lamama, kutsudes esile vastaste juubelduse. Gorillade jumal sööstis Tarzani juurde.

„Ärge tapke teda!"

„Kuid ta on juba surnud, isa," vastas üks tema sõdureid.

Meeleheitest ja raevust värisev jumal tahtis juba oma viha loomadele välja valada, kui jõugust puges läbi gorilla, kes oli avastanud Rhonda.

„Loss põleb, isa!" kriiskas ta. „Lõke, mille me põgenike väl-jasuitsetamiseks üles tegime, on kandunud taladele ja ustele, nii et esimene korrus on üleni tules. Peab jalamaid lahkuma, muidu jääme lõksu."
Gorillad, kes seda kuulsid, hakkasid ringi vaatama. Igalt poolt venis suitsujugasid. Suitsu kerkis ka rinnatise kohale, näh-
134

tavasti tuli see esimese korruse akendest.
Otsekohe võttis maad kabuhirm.
Gorillad hakkasid edasi-tagasi sebima, aga kui taipasid, et tuli võib ära lõigata taganemistee, läksid sõgedaks ja hakkasid ringi tormama. Kohutavalt möirates sööstsid nad end päästma, jättes nii oma jumala kui ka vangi saatuse hooleks.
Osa ruttas trepist alla vastu oma surmale, teised ronisid rinnatisele, hüppasid alla ja kukkusid surnuks.
Igast kandist kostev hirmukisa ja möirgamine lämmatas märatseva tulekahju mühina ning jumala appihüüded. Hüljatud omaenda loodud teenritest, kaotas ta täielikult pea ja sattus samuti kabuhirmu.
Rhonda õnneks unustasid teda oma võimusesse võtnud gorillad jumala käsu neiu enda juurde tuua ning sööstsid läbi tule ja suitsu trepist alla. Peagi võttis nende karv tuld ja hullunud loomad tormasid otsejoones edasi, kuni jõudsid hoovi. Ent ka siin, kus otsest ohtu veel polnud, ei jäänud nad peatuma, vaid jooksid kindlusest üha kaugemale.
Rhonda, kes polnud sugugi vähem ehmunud kui gorillad, ei minetanud siiski enesevalitsust ja tänu sellele pääseski.
Gorilladele järgnedes laskus ta kaljujalamile, kus seisis kindlus, mis oli nüüd muutnud lõõmavaks tõrvikuks ja valgustas kõike ümberringi. Kalju ei paistnud Rhondale enam kättesaamatu nagu varem.
All lebas pimedusse mattunud linn. Ainult siin-seal põlesid üksikud tõrvikud. Paremal märkas Rhonda astmeid, mis linna viisid — see oli ainuke pääsetee. Kui tal õnnestub jõuda linna, kus on kitsad pimedad tänavad, püüab ta ronida üle müüri ja pääseda orgu, mis viib kaljuste mägede juurde, kus Stanley sõnade järgi asusid Oiman, West ja Naomi.
Ja Rhonda tõttas ülepeakaela alla. Tema taga mühises märatsev tuli, heites jooksva neiu ette kummalisi varje. Järsku kerkis tule vastuhelgis Rhonda ette terve jõuk gorillasid, kes tõttasid põleva hoone poole.
Rhonda tardus paigale. Ta ei saanud edasi ega tagasi. Teda võis päästa vaid see, et erutatud gorillad ei pane teda tähele, kuid seda ei juhtunud.
„Vaadake, karvutu tüdruk!" kriiskas esimene jooksja. „Viige ta kuningale!"
Karvased käpad kahmasid Rhondast kinni ja andsid edasi

tagumistele. Nii sattus Rhonda uuesti vangi.
Ta viidi kuningalossi, Henry Kaheksanda haaremisse, kus tema tagasituleku üle pahased kuninga naised võtsid vangi vastu võmmude ja kõrvakiiludega. Eriti raevutses Aragoni Cathe-rine, kes oleks Rhonda lõhki kiskunud, poleks Katharina Parr vahele seganud.
«Jätke tüdruk rahule," ütles ta, «või muidu teeb Henry meile kõigile tuupi, mõni aga jääb koguni peast ilma. Selleks piisab tal kõige tühisemast põhjusest, Catherine!"
Emased jätsid Rhonda rahule.

Nurgas kössitades rändas ta mõttes hiljutisse minevikku. Neiu mõtles inimesest, kes oli andnud tema päästmiseks oma elu. Kuidas nad kõik olid Stanley Obroskis eksinud! Tegelikkuses osutus ta tugevaks ja vapraks, kuigi varem polnud keegi tema juures midagi sellist märganud. Nüüd oli ta Rhonda ette ilmunud uues valguses, näidates omadusi, mida naised nii kõrgelt hindavad, ja neiule tõusis kurku mõru klomp.

Mis temast sai? Kas tal õnnestus põgeneda? Või sai ta kähmluses surma? Andis tema eest oma elu?

Rhonda tõusis istukile ja pigistas käed rusikasse küüsi valusalt peopessa surudes. Ta tajus, et inimene, kes alles eile polnud talle midagi tähendanud, oli temas äratanud tunded, mida tal varem polnud ühegi mehe vastu olnud. Oli see armastus? Kas ta armastas Stanley Obroskit?

Rhonda rapsas peaga otsekui lummust eemale tõrjudes. Ei, see polnud see. Pigem tänulikkus ja kurbus selle üle, et mees oli teda päästes hukkunud.

Tütarlast vaevasid veel kaua nukrad mõtted, kuni uni temast lõpuks võitu sai.

Tema magamise ajal põles kindlus maani maha ja koos sellega hukkusid kõik, kes seal viibisid.

XXVIII. Läbi tule ja suitsu

Sellal kui surmani hirmunud gorillad pääsemist otsides mööda katust siia-sinna tormasid, tõttas nende, jumal kindluse hoovi viiva saiakäigu juurde.

See käik meenus Cranmerile ja veel mõnele vaimulikule, kes seda teadsid. Nad kiirustasid sinna, nende järel takjatena ka ülejäänud.

136

Sissepääsu ees tekkis rüselemine, mis samas kakluseks üle läks.

Gorillade jumal püüdis hullunud loomade jõugust läbi tungida, kuid olles nõrgem tema enda loodud olevustest, tõrjuti ta armutult kõrvale. Puistates needusi, millest keegi väljagi ei teinud, üritas ta ikka ja jälle edasi tungida, kuid iga kord paisati tagasi.

Hirm oma elu pärast otsekui röövis jumalalt mõistuse. Paljastanud kihvad ja vappudes nagu sõge, hüppas ta teed tõkestavale hiiglaslikule gorillale selga ning hakkas teda õlgadele ja pähe kolkima. Ehmunud loom ei pööranud talle vähimatki tähelepanu, kuni jumal võimsad kihvad tema kehasse vajutas. Gorilla karjatas ootamatusest, rebis jumala endast lahti, tõstis õhku ja virutas eemale. Viimane prantsatas katusele ja jäi sinna lamama, ägades valust ja meelepahast.

Trepi juurde läbi murdnud, kisklesid gorillad edasi, olles unustanud ettevaatuse. Lõpuks varises trepp nende raskuse all kokku. Osa loomi lendas tulle, ellujäänud tormasid uut väljapääsu otsima, kuid oli juba hilja.

Ära lõigatud tulest ja suitsust, olid nad lõksus.

Siis hakkasid gorillad katuselt alla hüppama ning peagi jäid jumal ja tema valge vang üksi.

Selleks ajaks ilmusid torni kitsastesse laskeavadesse esimesed tulekeeled kõike ümberringi valgustades. Lossi teine pool, kust tuli oli juba välja tunginud, oli muutunud hiiglaslikuks suitsusambaks.

Tuli oli jõudnud jämedate taladeni ja osa katust kukkus mürinal alla, paisates õhku musttuhat sädet. Pikkamisi, kuid kindlalt lähenes tuli jumala ja Tarzani liikumatule kehale.

Kogu lossiesine kubises gorilladest, kes olid tõtanud tulekahju uudistama. Nad seisid vaikides. Kusagil seal tules oli nende jumal. Gorillad ei teadnud midagi surematusest, sest ta polnud neile sellest rääkinud. Seetõttu arvasid nad, et jumal on surma saanud, ja kartsid. Kuninga poolehoidjad aga juubeldasid, sest olid veendunud, et nende juht saab nüüd piiramatu võimu.

Vahepeal oli Tarzan teadvusele tulnud. Ta hakkas end liigutama, lõi silmad lahti, tõusis istukile ja hüppas sedamaid püsti. Ümberringi lõõmas tuli. Kuumus oli väljakannatamatu.

Tema kõrval lebas gorillade jumal, kes samuti liigutama hak-

137

kas ja end püsti ajas. Ümber vaadates nägi ta halastamatult ligineva tule kumas Tarzanit. Tuli tantsis surmatantsu.

Tarzan vaatas vaid vilksamisi jumala poole ja ruttas sinna, kus osa katusest oli tulest veel puutumata.

Gorillade jumal jooksis tema kannul.

„Meid jäeti maha!" hüüdis ta. „Kõik teed on ära lõigatud!"

Tarzan kehitas vaid õlgu ja kummardus üle rinnatise, et silmitseda kindluse müüri.

Umbes kakskümmend viis jalga allpool paistis ühekorruselise hoone katus. Hüppamiseks oli see liiga kõrge, pealegi tungis akendest välja suitsu, kuid hoone teises küljes polnud tuld näha.

Kontrollinud rinnatise alustoe tugevust ja tulemusega rahule jäänud, keris Tarzan oma nööri lahti ja kinnitas toe külge.

Gorillade jumal ei jäänud temast sammugi maha, jälgides tähelepanelikult Tarzani iga liigutust.

„Loodate pääseda?" karjus ta. „Siis päästke ka mind!"

„Et sa hiljem mind tapaksid?" tundis Tarzan huvi.

„Ei! Ma ei puutu teid! Päästke mind!"

„Et oled jumal, siis päästa end ise."

„Te ei tohi mind maha jätta! Olete inglane nagu minagi, inglane aga ei jäta oma kaasmaalast iialgi hätta."

„ Jah, olen inglane," vastas Tarzan, „kuid sina ju tahtsid mind tappa ja nahka pista."

«Unustage see. Mind oli vallanud kinnisidee tagasi saada inimlik pale ja siis ilmusite välja teie — minu ainus võimalus. Päästke mind ja te saate varanduse, millest inimesed pole undki näinud."

„Ma ei vaja sinult midagi," kostis Tarzan.

„Teie ei saa aru! Ma viin teid teemantide juurde! Teemantide juurde! Te hakkate nendes ujuma!"

„Mulle pole tarvis sinu teemante," sõnas Tarzan. „Olen valmis sind päästma, kuid ühel tingimusel."

„ Rääkige!"

„Sa aitad mul päästa tütarlapse ja ta siit välja toimetada, kui ta veel elus on."

„Vannun seda! Kuid peame kiirustama, kuni pole hilja." Tarzan heitis nööri alla ja selle ots jäi rippuma mõne jala kaugusele hoone katusest.

138

„Laskun esimesena juhuks, kui kavatsed putku pista," hoiatas Tarzan.

„Te ei usalda mind!" hüüdis jumal solvunult. «Loomulikult, oled ju inimene!"

Tarzan vinnas end üle rinnatise ja jäi nööri külge rippu. Jumal hakkas hirmust värisema.

„Ma ei suuda!" kisendas ta. „Kukun alla! See on kohutav!" Ja ta pigistas silmad kinni.

„Siis roni üle rinnatise mulle selga," käskis Tarzan. „Ma toetan sind."

Tarzan sirutas talle vastu oma võimsa käe.

„Kas nöör peab kahe raskusele vastu?"

„Pole kindel. Läheb üha palavamaks. Tee kähku või muidu laskun üksinda."

Kogu kehast värisedes upitas jumal end üle rinnatise ning, toetatuna Tarzanist, ronis talle selga ja klammerdus surmahirmus kätega tema kaela ümber.

Tarzan hakkas ettevaatlikult alla ronima. Ta ei kahelnud nööri vastupidavuses, kuid kartis, et see võib tugialuse karedal pealispinnal katki hõõrduda.

Oli kuum nagu põrguahjus. Akendest tungisid välja leegid. Lämmatav suits kerkis lausmüürina üles. Veel minuti eest tundus allalaskumine sellest kohast täiesti ohutu, nüüd aga paistis õnnelik lõpp kahtlasena. Jäi mulje, nagu oleks tuli põgenikke märgates paisanud välja kogu oma jõu, et takistada nende pääsemist.

Hambaid kokku surudes jätkas Tarzan laskumist. Tema seljas rippuv jumal tõi kuuldavale hirmukarjeid vaheldumisi kö-hahoogudega. Tarzan sulges silmad ja hoidis hinge kinni.

Näis, et veel üks minut ja kopsud lõhkevad, kuid siis tundis Tarzan kergendusega jalge all kindlat pinda ja prantsatas õhku ahmides kummuli maha.

Hinge tõmmanud, keeras ta end selili ja hakkas nööri kokku lappama.

Katusest maani oli kümmekond jalga ja nööri abil jõudsid nad peagi võrdlemisi ohutusse kohta.

„Tule," ütles Tarzan. „Teeme lossi ümber ringi ja otsime

tütarlast."

„Nad ei tohi meid märgata," kostis jumal. „Peaaegu terve linn on tulekahju peale kokku jooksnud. Minul aga on kunin-

ga poolehoidjate seas rohkesti vaenlasi, kes heameelega võtavad meid mõlemaid kinni. Siis me enam tüdrukut ei näe, kui ta peaks veel elus olema."

„Ja mida sa siis soovitad?" küsis Tarzan, kelles tärkas uuesti kahtlus.

„Tuli pole selle tiivani veel jõudnud," ütles jumal, „seal aga on maa-alune käik, mis viib kaljukoopa juurde, kus elab mulle ustav vaimulik. Tema pool pole meil midagi karta. Ta annab meile peavarju ja täidab kõik meie soovid."

Tarzan krimpsutas nägu. Nagu iga teinegi metsloom umb-usaldas ta tundmatut kohta. Ent teisest küljest, kuulanud pealt jumala ja Cranmeri vahelist jutuajamist, teadis ta, et jumalal oli tõepoolest vaenlasi, kes tema surma soovisid.

„Olgu," nõustus Tarzan pärast mõningast kõhklemist, „aga et sa jalga ei laseks, viskan sulle nööri kaela. Ja pea meeles, et mul on nuga, mis nii mõnegi sinu poistest juba teise ilma saatis."

Gorillade jumal ei lausunud musta ega valget, vaid lubas Tarzanil rakendada kõiki ettevaatusabinõusid. Siis läksid nad hoonesse, kus jumal juhatas Tarzani hoolikalt maskeeritud käigu juurde:

Trepp viis alla pilkasesse pimedusse. Laskunud astmetest alla, jõudsid nad rõhtsalt kulgevasse käiku ja seejärel algasid uuesti astmed. Nii vaheldusid trepiastmed rõhtsate käikudega, kuni jumal sõnas, et nad on jõudnud kalju jalamile.

Seal tõkestas nende teed raske puust uks. Gorillade jumal pani kõrva vastu ust ja kuulatas, siis lükkas riivi eest ja tõukas ust. Tarzan nägi noaaegset koobast, mida valgustas suitsev tõrvik.

„Ta on välja läinud," ütles jumal koopasse astudes. „Kindla peale jooksis tulekahju vaatama."

Tarzan silmitses tähelepanelikult koopa sisemust.

Nõest mustad seinad, põrandal räpane põhuhunnik. Ukse vastas, kustkaudu nad olid sisenenud, paistis veel üks, ilmselt pääses sealt välja.

Seintel rippusid loomanahkadest õmmeldud kotid, nurgas seisis veetünn.

„Ootame, kuni ta tagasi tuleb," tegi gorillade jumal ettepaneku, „seni aga kinnitame keha ja puhkame."

Ta astus seina juurde, võttis kottidest puuvilja, pähkleid, bambusevõsusid ja seadis end põrandale istuma.

140

„Laske hea maitsta," sõnas ta kottidele osutades.

„Mu kõht pole tühi," keeldus Tarzan ja istus maha nii, et näeks korraga jumalat ja ust, mis välja viis.

Tema kaaslane sõi mõnda aega sõnatult, siis aga heitis Tar-zanile pilgu.

«Niisiis te kinnitate, et teemante ei vaja," sõnas ta umbusklikult. „Miks te siis siia tulite?" „Mitte teemantide pärast." Gorillade jumal hakkas itsitama.

„Minu alamad tapsid mõne teie inimese, kui nad kavatsesid teemantide orgu pääseda. Ühel neist oli teemantide oru kaart. Seepärast järeldasingi, et tulite teemante otsima."

„ Kuulen esimest korda kaardist, ja kuidas see võiski meie käes olla, kui me ei teadnud orust midagi?"

„Oli kaart!"

„Kuid kes võis selle joonistada?" „Mina!"

„Sina? Ent mismoodi sattus kaart meie kätte? Sina pole ju siit jalgagi välja tõstnud."

„Seda küll, aga kaardi tegin mina."

„Sõitsid siia, sest vihkasid inimesi. Vaevalt tegid kaardi, et neid siia meelitada. Oletame, et sa tegid selle, ent mismoodi võis see sattuda Ameerikasse või Inglismaale, pärast aga juba meie inimeste kätte?"

„Kohe seletan. Omal ajal armastasin ühte tütarlast. Kuid teda ei huvitanud vaene teadlane. Ta ihaldas rikkust ja hiilgavat elu ning unistas seetõttu varakast mehest. Kui ma siia jõudsin ja teemante leidsin, meenus ta mulle. Mitte et oleksin teda enam armastanud... Äkki tahtsin talle kätte maksta kõigi nende kannatuste eest, mis ta mulle oli põhjustanud. Ja ma otsustasin ta siia meelitada. Eks ole imetore kättemaks? Oleksin andnud talle varanduse, millist pole kellelgi terves maailmas, tema aga poleks selle eest midagi osta saanud. Kas kujutate ette?"

Ja jumal hakkas naeru kihistama.

„ Niisiis kirjutasin talle kirja, milles jutustasin teemantidest ja kirjeldasin, mida tuleb teha. Seejärel hakkasin ootama. Ootasin seitsekümmend neli aastat, kuid teda ei tulnudki. Püüdsin teha kõik, et kiri kohale jõuaks. Sooritasin raske teekonna sõbraliku suguharu juurde, palkasin seal käskjala, et toimetada saadetis rannikule. Nüüd veendusin, et käskjalg jõudis õnnelikult pära-

le. Teda oleks võidud ju teel maha lüüa ja paljugi mis oleks võinud juhtuda. Ja nüüd, seitsekümmend neli aastat hiljem, on kaart jälle minu käes."

Ta hakkas uuesti naeru kihistama.

‚Ja koos kaardiga tütarlaps, kes on minu omast palju ilusam. Oo, minu oma on juba muldvana hambutu eidekõbi. Üheksakümne nelja aastane!"

Ta ohkas raskelt.

„Nüüd olen ma arvatavasti mõlemast ilma." Ukse taga kobistas keegi.

Tarzan hüppas jalule. Uks avanes. Lävele ilmus hiigelsuur hall gorilla. Tarzanit nähes ajas ta hambad irevile ja seisatas.

„Kõik on korras, isa Tobin," rahustas teda gorillade jumal. „Tule sisse ja pane uks kinni."

„Isa!" imestas vana metsloom, sulges ukse ja vajus põlvili. „ Arvasime juba, et olete ära põlenud. Tänu taevale, et teile armu heideti."

„Tänu sinu palvetamisele, mu poeg," vastas jumal. „Nüüd aga räägi, mis linnas sünnib."

„Kindlust enam pole."

„Tean. Aga kuningas? Arvab, et olen hukkunud?"

„Kõik arvavad seda. Henryl on kohutavalt hea meel. Räägitakse, et ta tahab ennast jumalaks kuulutada."

„Ega sa juhtumisi tea, mis sai neiust, kelle Wolsey Henrylt üle lõi ja minu juurde tõi? Kas ta põles ära?"

„Ei, ta pääses, nägin teda."

„Ja kus ta on?" sekkus Tarzan.

„Ta võeti kinni ja viidi kuninga juurde."

„Ta on surma määratud," lausus gorillade jumal. „Kui Hen-ry hakkab abiellumist nõudma — aga seda ta teebki —, siis kisub Aragoni Catherine ta tükkideks."

„Ta tuleb silmapilk vabastada!" ütles Tarzan.

Gorillade jumal kehitas õlgu.

„Vaevalt et see võimalik on."

„Aga sa ju ise ütlesid, et Wolsey 1 see õnnestus."

„Wolseyl olid mängus omad huvid."

„Meil samuti," sõnas ahvinimene rahulikult, sikutades jumala kaela ümber heidetud nööri ja pannes käe noapidemele.

142

„Kuid mida mina teha saan?" vaidles jumal vastu. „Henryl on palju sõdureid, rahvas aga peab mind surnuks ja kardab nüüd kuningat."

„Kuid sinul on ju rohkesti usklikke alamaid?"

.Seda küll."

„Siis saada see vaimulik ja käsi nad siia kutsuda. Tulgu relvastatult."

Vaimulik jõllitas kimbatuses kord jumalat, kord inimest, kes millegipärast hoidis jumalat lõa otsas ja veel sikutas seda.

„Mine, isa Tobin, ja kutsu kõik usklikud kokku!" käskis jumal.

„Ja vaata, et sa vigurdama ei hakka!" ähvardas Tarzan. „Jumal tõotas mulle päästa tütarlaps. Näed seda nööri ja nuga?" Vaimulik noogutas sõnatult.

„Kui sa hoolega asja juures ei ole," lisas Tarzan, „siis su jumal sureb."

„Mine, isa Tobin," saatis gorillade jumal ta teele. „Kiirusta," ütles Tarzan.

„Ma lähen, isa," lalises vaimulik ehmunult, „kuid kardan teid jätta selle veidra olendi meelevalda."
„Temaga ei juhtu midagi, kui teed kõik nii nagu kästud," kinnitas talle Tarzan.
Vaimulik potsatas taas põlvili, lõi risti ette ja lahkus. Kui uks tema järel oli sulgunud, pöördus Tarzan jumala poole.
«Millest see tuleb, et sa suutsid anda oma metsloomadele inimkõne ja võib-olla ka mõistuse, kuid välimuselt jäid nad muutumata?" küsis ta.
„See pole minu süü," vastas gorillade jumal. „Asi on nähtavasti selles, et metslooma vaist osutus tugevamaks kui äsjaomandatud vaimsed anded. Tänu siirdatud inimrakkudele sündisid neil aeg-ajalt inimlapsed, kuid minu keelust hoolimata surmati need kohe. Neil harvadel juhtudel, kui nad ellu jäeti, arenesid neist koletised, kelles olid ühitatud inimeste ja metsloomade kõige hullemad omadused. Mõnel neist õnnestus linnast jalga lasta ja nad moodustasid suguharu, kes elab oru lõpus koobastes. Kahel gorillade järeltulijal oli täielik inimese välimus, ent looma mõistus. Üks neist oli veetlev neiu, kuid julma emalõvi kommetega. Teine oli ülikliku käitumisega noormees, aga Jack-Kägistaja riugastega. Noh, ja mida te kavatsete teha, noormees, kui minu

poolehoidjad kokku tulevad?" küsis gorillade jumal.
„Sa viid nad kuningalossi ründama ja nad võidavad neiu tagasi."

XXIX. Surm koidikul

Rhonda Terry ärkas ootamatust lärmist. Ümberringi oli kuulda kisa, metsloomade möirgamist, mürinat. Toas tormasid läbisegi Henry haaremi naised kabuhirmus madalaid kõrihääli kuuldavale tuues, kuid tütarlapse und ei harinud mitte need, vaid teised hääled, mis kostsid väljast ja kõrvalhoonetest.
Rhonda hüppas jalule ja jooksis akna juurde. Teda nähes paljastas Aragoni Catherine vihaselt kihvad.
«Jälle tuldi talle järele!" urises ta.
All tõrvikute valgusel nägi Rhonda elu ja surma peale võitlevate gorillade jõuku ning haaras kinni südamest, sest kõige ägedamas keerises märkas ta Stanley Obroskit, kes rajas endale teed lossi värava poole.
Esimesel hetkel tundus neiule, et mees on üksinda metsloomade karja vastu, ent peagi taipas, et tal on rohkesti liitlasi. Ob-roski kõrval viibis gorillade jumal, nöör kaelas. Nüüd olid kõik neiu mõtted koondunud Obroskile.
Rhonda selja taga väljendasid üha valjemini oma meelepaha emased ja siis kuulis neiu vana kuninganna vihast häält.
«Need pahandused on kõik tema pärast!" pahvatas Aragoni Catherine. «Poleks teda, elaksime rahus." «Tapa ta siis ära!" hüüdis Clevesi Anne. „Tapa ta!" haaras sõnast Anne Boleyn. Neiu pööras näo nende poole ja nägi lähenemas julmi karvaseid koletisi, kes võisid paari sekundiga talle otsa peale teha. Ebakõla nende inimkõne ja metslooma välimuse vahel rabas sel hetkel Rhondat nagu ei kunagi varem.
Kuid siis varjas teda oma kehaga Katharina Parr. «Ärge puutuge teda!" hüüdis ta. «Karvutu pole selles süüdi, et ta siin viibib."
«Surm mõlemale! Surm Parrile!" kriiskas Catherine Howard. Ülejäänud kordasid ühehäälselt:

„Surm mõlemale!"
Howard sööstis Parrile kallale ja mõlemad läksid karvupidi

kokku. Teised hakkasid Rhonda Terry poole tulema.
Põgeneda polnud kuhugi: emased tõkestasid ukse, aknaid varjasid trellid. Rhonda otsis mõnda eset, et rünnakut tagasi tõrjuda, kuid käe alla ei sattunud midagi. Ta põikas kõrvale ja jooksis ründajate eest ära, mõistes, et kaua ta niimoodi vastu ei pea.
Äkki paiskus uks pärani ja tuppa astus kolm hiigelsuurt gorillat.
„Tema kuninglik kõrgusi" kuulutas üks tulijaid. Ehmunud emased hüppasid Rhondast eemale. Ainult Howard ja Parr vähkresid põrandal edasi vähimatki kuulmata. Vaikselt astus tuppa Henry Kaheksas. Jätta!" käskis ta.
Astunud kisklejate juurde, lahutas ta nad võmmudega. „Kus on karvutu?" käratas kuningas. Samas langes ta pilk Rhondale, kes vaevatud ilmel emaste keskel seisis.
„Tule siia!" kamandas kuningas. „Jumal on jälle sulle järele tulnud, kuid ta ei saa sind! Nüüd oled minu oma!" *
„Võtku ta pealegi, Henry!" karjus Aragoni Catherine. „Tema toob ainult pahandusi kaela."
„Vait, naine, või sa lähed Towerisse tapalavale!" ähvardas
kuningas.
Astunud ette, haaras ta Rhondal käsivarrest, vinnas nagu udusule õlale ja tõttas ukse poole.
„Suffolk ja Howard, teie jääte siia. Pidage vaenlane kinni, et saaksin ära minna."
„Lubage teid saata, söör," palus üks neist.
„Ei! Täitke käsku, siis aga järgnege mulle oru põhjapoolsesse otsa kanjoni juurde, kus voolab Thamesi idapoolne harujõgi."
Kuningas pööras selja, läks mööda koridori edasi ja sisenes nurgatuppa. Seal tõstis ta üles maskeeritud põrandaluugi.
„Nüüd nad enam meid kätte ei saa, mu kaunitar," ütles ta. „Seile idee võtsin ma üle jumalalt endalt, kuid tal pole sellest õrna aimugi."
Kuningas ronis väledasti alla ja läks pilkases pimeduses käsikaudu kobades edasi mööda pikka maa-alust käiku.
Mõne aja pärast oli tunda värsket õhku. Henry pani Rhonda maha ja hakkas pea kohal kobama. Seejärel kuuldus kriginat, justkui oleks rasket asja kõrvale nihutatud, ja neiule hoo-

vas vastu öist jahedust. Kõrgel särasid tähed. Mõni minut hiljem jõudsid kuningas ja Rhonda maa alt välja kõrge kalju jalamile jõe kaldal, ja Henry asetas kohale tagasi hiigelsuure lameda kivi, mis oli sulgenud sissepääsu tunnelisse.
Ja siis algas Rhondale tõeline põrgu.
Nad jooksid kogu öö piki jõe kallast. Metsloom ei kandnud enam Rhondat õlal, vaid vedas käest kinni hoides enda järel. Ta närveeris ilmselgelt ja jäi tihtipeale seisma kartlikult kuulatades.- Kuningas püüdis liikuda käratult ja manitses paaril korral tütarlast vaikust pidama.
Mõne aja pärast läbisid nad koolme kaudu jõe ja jätkasid teed kirde suunas.
Ehkki tagaajajaid polnud, närveeris Henry üha rohkem. Pisut hiljem selgus tema rahutuse põhjus: eemalt kostis lõvi venivat möirgamist. Gorillade kuningas lisas kiirust.

Koitis. Orgu kattis külm udulinik. Rhonda oli surmani väsinud, iga lihas pakitses valust, kuid piinaja tiris teda aina edasi.

Öövaikuse lõhestas taas lõvi möiratus, millest vappus maa, sedapuhku aga kõlas see peaaegu nende kõrval.

Gorilla pistis ülepeakaela jooksu.

Algava päeva valgel nägi Rhonda eespool ilmatu suurt lõvi. Kuningas keeras järsult kõrvale, tõtates neist umbes saja jardi kaugusel kasvavate puude poole.

Lõvi ligines kergel õõtsuval kõnnakul. Põgenike petteliigu-tust nähes muutis ta liikumissuunda ja läks üle sörgile, kavatsedes nad enne puudeni jõudmist kinni pidada.

Rhonda jõudis märgata, kuidas röövlooma tühi kõht kahele poole lotendas. Veider, et äärmuslikus olukorras võis selline pisiasi endale tähelepanu tõmmata. Näljane lõvi möirgas vahetpidamata, otsekui püüdes end hulluseni üles kruvida, ja suurendas järsult kiirust.

Nüüd oli ilmselge, et puudeni nad ei jõua. Siis jäi kuningas seisma, hakkas ähvardavalt lõrisema, pärast hetkelist kõhklemist tõstis neiu pea kohale ja virutas lõvi poole, ise aga pistis tuhatnelja jooksma, püüdes niiviisi oma elu päästa. Kuid ta ei arvestanud lõvi hingeelu.

Rhonda kukkus kiskjast mõne jardi kaugusele. Arvestades saadud õppetunde, ei püüdnudki ta põgeneda, vaid jäi liikumatult lamama.

Metslooma tähelepanu köidab alati liikuv ese. Seda kinnitab

146

näitlikult teie oma koer. Ta on lihtsalt kohustatud järele lippama kõigile, kes jooksevad, ega suuda sinna midagi parata, sest niisugune on tema vaist.

Ilmselt oli Henry Kaheksas selle sootuks unustanud, muidu oleks ta sundinud Rhondat jooksma, ise aga jäänud liikumatult lebama. Kuid tema talitas teisiti ja juhtus, mis pidi juhtuma. Lõvi isegi ei vaadanud Rhonda poole, vaid tormas gorillale järele.

Julgust kogunud, kergitas neiu pead. Gorilla jooksis kõigest jõust, palju kiiremini kui arvata võis, kuid siiski mitte küllalt väledasti, et lõvi käest pääseda. Nüüd kohe saab kiskja gorilla kätte ja on mõnda aega temaga ametis, sest suur ahv hakkab kindla peale oma elu eest võitlema.

Rhonda kargas püsti ja tormas tagasi vaatamata puude poole. Ta ei jõudnud veel mõnda jardi joosta, kui selja taga kostis õudne möiratus, mis kõneles sellest, et lõvi oli gorillale järele jõudnud, ning nende vahel puhkes võitlus elu ja surma peale.

Puude juures vaatas hingeldav Rhonda vilksamisi tagasi. Lõvi oli gorilla maha paisanud ja tema vägevad lõuapärad olid ohvri kaela ümber sulgunud. Gorilla tõmbles korra, siis ajas end sirgu ja jäi vagusi.

Nii lõpetas oma maise elu Henry Kaheksas.

Lõvi viskus sedamaid saagi kallale ja alustas kauaoodatud

söömingut.

Rhonda suundus tasakesi metsa.

Paarikümne sammu järel jõudis ta jõe äärde. See oli Thamesi vasem harujõgi. Pikemalt mõtlemata astus neiu vette ja ujus teisele kaldale, et kaotada jälgi, kui lõvi peaks tahtma teda jälitada.

Esimest korda möödunud päevade jooksul tiivustas teda lootus. Lõpuks ometi oli ta vabaduses!

Pealegi teadis Rhonda, kus viibivad tema sõbrad. Kallast mööda Omwamwi kose poole minnes leiab ta nad hõlpsasti üles. Rhonda ei teadnud, mis teda teel ootas, kuid oletas, et kõige hirmsam on seljataga.

Ääretust väsimusest hoolimata läks ta edasi, mõtlemata isegi lühikesele puhkusele. Ta lubab endale puhkust alles siis, kui jõuab eesmärgile.

Vahepeal oli idas mägede kohale tõusnud päike, mis kinkis õnnistavat soojust neiu öö jooksul kõvasti külma saanud kehale.

147

Ajuti valdas Rhondat mingi haiglaslik unine seisund ja ta suutis vaevu jalga jala ette tõsta. Kehaline kurnatus avaldus ka selles, et tütarlapse reageerimisvõime oli aeglustunud ja meeled nürinenud.

Ta ei tajunud enam kõrvalisi helisid, seetõttu ei suutnud ka ennast hoida.

Rhonda tunnetas ohtu alles viimasel hetkel, kui rajale hüppas hirmuäratav olend — poolinimene, poolgorilla, inimese näo ja gorilla kehaga.

Neiu tahtis jõe poole söösta, lootes ujudes minema pääseda, kuid siis pudenesid puu otsast maha täpselt samasugused olendid. Ta piirati sisse, kaks aga liginesid tagantpoolt, kahmasid tal käsivartest kinni ja kumbki hakkas teda enda poole tirima ähvardavalt lõrisedes ja teineteist sõimates.

Rhonda tundis, et veel veidi ja nad väänavad ta käed liigestest välja. Olukord muutus kriitiliseks, kuid äkki hüppas lähima puu otsast alla alasti valge mees, nui käes. Ta tormas Rhondat hoidvatele loomadele kallale, tümitades neid pähe, kuni nad neiu lahti lasksid. Kuid oma kohkumuseks märkas Rhonda, et tema päästja röökis kõige kõvemini. Kahmanud neiu kaenlasse, ta seisis ja urises neid ümbritsevate loomasamaste inimeste jõugu peale.

Ta oli kena välimuse, korrapärase kehaehituse, päikesepruuni naha ja kullakarva juustega, mis lõvilakana ta õlgadele langesid.

Ja ehkki teised loomad olid ilmselgelt ristandid, arvas Rhonda, et valge kuulus nende hulka, sest ta tõi kuuldavale sama- ' suguseid hääli ja oli' ilmunud koos nendega.

Loomad kartsid tema nuia ja seepärast eelistasid kaugemale hoiduda.

Inimene ei jõudnud oma vangi piiramisrõngast veel välja viia, kui ülal kõlas uus metsik kisa. Kõik vaatasid sinnapoole, kaasa arvatud Rhonda, kelle huulilt pääses tahtmatult imestushüüe.

Puu otsast laskus ahvi osavusega kuldse juuksepahmakaga alasti valge neiu. Tema kaunite huulte vahelt tuli kuuldavale võigas metslooma kisa.

Hüpanud alla, hakkas ta nende poole jooksma. Tema vihast moondunud nägu rabas sellele vaatamata oma iluga, noor keha oli aga täiuslikkuse tipp.

Loomad andsid rahulolematult urisedes teed ja metslastüdruk,

148

tegemata neist väljagi, suundus Rhonda poole.

Mees käratas metslastüdruku peale, ajades ilmselt teda ära, heitis Rhonda õlale, pööras ümber ja pistis ebatavalise kiirusega jooksma, otsekui poleks tal vähimatki raskust kanda.

Tema kannul kihutas noor metslastüdruk, karjudes ähvardusi ja needusi.

XXX. Metslastüdruk

Kuningakoja kaardivägi ei suutnud vastu panna usklikele, kes jumala enda eestvedamisel ründasid kuningalossi väravat. Jumal juubeldas. Üldiselt oli ta kavatsenud Henryt karmilt karistada, kuid, saavutanud võidu, otsustas talle armu heita.

Suuremeelsuse tuhinas loobus gorillade jumal ka salakavalast plaanist mitte täita Tarzanile antud lubadust ja otsustas ta koos tütarlapsega vabaks lasta.

Tarzanit ei huvitanud põrmugi jumala poliitilised salasepitsused, vaid ainult Rhonda saatus.

„Peame neiu üles otsima!" ütles ta jumalale, kui nad lossi lävele astusid. „Kus ta võib olla?"

„ Küllap teiste naiste juures. Lähme üles, arvatavasti on nad seal."

Trepil olid neil vastas Howard ja Suffolk, valmis täitma kuninga käsku. Aga kui nad nägid jumalat ennast ja tema selja taga trobikonda poolehoidjaid, siis meenus neile õigel ajal, et kuningas oli putku pistnud, ja nad loobusid oma kavatsusest. Selle asemel laskusid nad põlvili, tervitades palavalt jumalat ning kinnitades talle, et nad olevat just nüüdsama Henry minema kihutanud ja kavatsesid jumala vaenlased puruks lüüa.

Kuid jumal mõistis kohemaid, et nad valetasid, sest oli ta ju ise pannud nende loomakoljudesse inimajud.

„Kus on karvutu tüdruk?" küsis ta nõudlikult.

„Henry viis ta ära," vastas Suffolk.

„Kuhu?"

„Ei tea. Võttis kaasa ja kadus."

„Kuid keegi peab ju teadma," sõnas Tarzan.

„Ehk teab Aragoni Catherine," oletas Suffolk.

„Kus ta on?"

149

Tarzan viidi haaremisse. Suffolk paiskas ukse lahti ja kuulutas valjusti:

„Teile tuli issand jumal!"

Kohkunud emased, kes ootasid arveteõiendamist, langesid jumalat nähes põlvili.

„Tere tulemast, isa!" tervitas teda Aragoni Catherine. „Olen sinu ustav must orjatar!"

„Siis ütle, kus Henry on," käskis jumal.

«Põgenes koos oma karvutu iludusega," vastas vana kuninganna.

„Kuhu?"

Oma tuulepeast mehe peale vihane Aragoni Catherine ei kõhelnud kaua.

„Tulge minu järel," ütles ta ja viis nad koridori lõppu. Seal nurgapealses toas avas ta saiakäigu luugi. „See käik viib linna alt jõe kaldale. Nad läksid karvutuga siitkaudu."

Tarzani terav nina haistis tõepoolest nõrka valge naise lõhna. Nüüd teadis ta täpselt, et kuningas oli neiu sellesse musta auku vedanud. Ehk viibisid nad praegugi seal, oodates, kuni kuninga vaenlased ära lähevad, või olid juba kaugel linnast väljas, kusagil mägedes, kuhu kuningas kavatses tütarlapse ära peita.

Nii või teisiti, ent ahvinimene otsustas minna üksi, sest ei usaldanud kedagi neist loomadest. Kohendanud õlale kokkuke-ritud nööri ja kontrollinud, kas nuga on oma kohal, hüppas ta sõnakestki lausumata alla tundmatusse.

Tema lahkumisel hingas goriHade jumal kergendatult. Lõhna järgi minnes jõudis Tarzan jõe kaldale, lükkas kivi kõrvale ja astus öösse.

Ta läks edasi, pingsalt kuulatades ja õhku haistes. Vaevuta-jutav õhuvool orust kinnitas tema oletust, et esialgu olid põgenikud suundunud lõunasse. Tõsi, hiljem võis gorillade kuningas pöörata läände või põhja, kuid mitte itta, kus jõgi oli sügav ja kiire vooluga.

Tarzan surus end maadligi ning tegi lõhna ja tabamatute märkide järgi kindlaks, et jälg pöördus põhja või õigemini kirdesse jõe ja kaljude vahele.

Tarzan sammus edasi ühtelugu peatudes, et kontrollida, kas ta pole jälge kaotanud, ja seetõttu liikus aeglasemalt kui jälitatavad.

150

Oleks tuul Tarzanile vastu puhunud — põgenikud aga läksid kogu aeg vastutuult —, oleks ta nad joostes kätte saanud.

Sunnitud peatused ei ärritanud ahvinimest, nagu need oleksid ärritanud keda tahes teist inimest, sest jahti pidava metslooma kannatusel pole piire. Ta teadis, et saab varem või hiljem gorilla kätte, ja kuni loom on teel, pole neiul midagi karta.

Kui ta jõge ületas, hakkas valgenema. Kusagil eespool kaikus jahti pidava lõvi möiratus ja peagi ka gorilla kisa.

Tarzan mõistis, et Numa oli gorillade kuningale kallale tunginud. Kuid mis oli saanud neiust? Ta ei kuulnud inimhäält ja tormas tulistvalu kisa poole. Pisut hiljem nägi Tarzan Numat võidetud gorilla kallal. Tütarlast polnud näha.

Soovimata kiskjaga kokku saada, et mitte aega raisata, läks Tarzan loomade kuningast kaarega mööda. Seejärel tegi kindlaks, et neiu oli suundunud lõunasse, ja järgnes talle.

Mõne aja pärast lisandus neiu lõhnale teiste, võõraste, man-ganide ja tarmanganide — suurte ahvide ning valgete inimeste, nii meeste kui naiste — lõhnade segu.

Tarzan lisas sammu. Metslooma vaist ütles talle, et tütarlast, aga võib-olla ka teda ennast, ähvardab oht.

Sedamööda, kuidas ta edasi läks, muutusid lõhnad üha tugevamaks ja peagi hakkas kostma kisa.

Asunud ümber puude otsa oma kodusesse keskkonda, tundis Tarzan silmapilk enesekindluse uut tulva. Siin sai ta jälle iseendaks — džunglivalitsejaks.

Oksalt oksale hüpates kuulis ta emase raevukat häält, mis sarnanes inimese omaga, kuid siiski valitses loomalik toon. Tarzan tundis ära suurte ahvide keele ja see tegi teda erakordselt uudishimulikuks. Mõni sekund hiljem jõudis ta kummaliste olendite kohale. Need olid pooleldi inimesed, pooleldi gorillad. Kaugemal nägi ta alasti noormeest, kes, Rhonda õlal, metsa poole jooksis. Teda ajas taga tuules lehvivate kullakarva juustega valge tütarlaps. Nagu kõik teised, nii oli ka tema ihualasti.

Noormees lendas nagu nool, tundes enda taga kuldjuukse-list tüdrukut. Kihutamisest hõivatud, ei märganud nad midagi ümberringi. Vahepeal oli Tarzan Rhonda röövija kõrvale jõudnud ja läks nüüd temast ette. Kiire jooks oli kuldjuukselist tüdrukut väsitanud ja ta hakkas nüüd pikkamisi maha jääma.

Puulehtede vahelt nägi Tarzan, et mets oli lõppemas ja selle taga algasid kaljud. Hüpanud maha, kaotas ta mitu väärtuslikku

151

sekundit ja röövija jõudis temast ette, tormates kaljude poole. Tarzan kihutas talle järele, kuuldes enda taga kuldjuuk-selise õeluse jalgade müdinat.

Vaevalt oli Tarzan näinud ihualasti noormeest ja tüdrukut, samuti koletislikke värdjaid, kui talle meenus jumala jutt ristanditest, kes oru selles osas oma suguharu olid asutanud. Need olevused olid looduse kallal sooritatud vägivaldse katsetuse tagajärg.

Ent Tarzan ei hakanud selle üle põhjalikumalt mõtisklema. Kõik tema mõtted olid suunatud sellele, et noormees kätte saada ja vabastada Rhonda.

Röövija jooksis kergelt, otsekui oleks Rhonda kaalutu olnud, ning Tarzan imetles tahtmatult tema jõudu ja vastupidavust.

Kaljudeni oli jäänud õige vähe maad. Nende ees vedelesid maas kivirahnud, mis aja hävitava toime mõjul olid kaljude küljest lahti tulnud. Kaljud ise kujutasid endast koobastest lõhestatud mäeahelikku.

Kaljudeni jõudnud, hakkas noormees mägikitse osavusega kivilt kivile hüppama. Tarzan oli pisut maha jäänud, sest paikkond oli talle täiesti võõras ja tee otsimine võttis aega. Tema kannul tõttas metslastüdruk.

Roninud kõrgendikule, lükkas röövija Rhonda koopasse, ise aga pöördus näoga tagaajajate poole.

Tarzan põikas järsult paremale, et tõusta vastase kohal olevale kaljunukile, kuid viimane nägi tema pettekäigu läbi ja lõikas tee ära.

„Tagasi, või ma tapan su!" kisendas noormees suurte ahvide keeles.

Siinkohal ilmus koopasuule Rhonda.

„Stanley!" hüüatas ta imestunult.

„Roni üles!" käskis Tarzan. „Ma pean teda kinni, kuni sa üles jõuad. Sealt lähed lõunasse oru serva."

„Teen proovi," kostis Rhonda ja hakkas kaljust üles ronima. All nägi teda metslastüdruk ja tõttas oma sõpra hoiatama. „Kreeg-ah! Ta laseb jalga!"

Unustanud Tarzani, sööstis noormees Rhondale järele. Tarzan ei hakanud teda taga ajama, vaid ronis kõrgemale, minnes poolpõiki Rhonda poole.

Kihutatuna hirmust, ronis Rhonda üles palju kiiremini, kui

152

võis oodata, ja tänu sellele jõudis Tärkan neiuni enne kui tagaajaja.

Mõistnud oma kaotust, pöördus noormees metsikult lõrise-des Tarzani poole ja kiskjalik irve moonutas tema ilusat nägu. Ilmselgelt ei kavatsenud ta vangi võitluseta loovutada. Omalt poolt ei püüdnud Tarzan astuda kahevõitlusse kaljul, kust nad paratamatult oleksid alla lennanud ja surnuks kukkunud.

Heitnud pilgu üle õla, nägi ta lähenemas metslastüdrukut, kelle kannul rühkisid hirmuäratavad ristandid. Olukord muutus raskeks. Tarzan mõistis, et peab kähmlusest hoiduma, kuid sündmused arenesid vastu tema tahtmist.

Raevunud nooruk tungis ahvinimesele kallale, ergutatuna oma kaashõimlaste loomalikust kisast, ning nad läksid võitlusse elu ja surma peale, püüdes teineteisele kihvu kõrri lüüa. Niimoodi seisid nad kitsal eendil, hoides teineteist raudses haardes ja möirates metsloomadena, kuni prantsatasid alla.

Rhonda Terryt valdas meeleheide. Ta oli kaljule pidama jäänud, kuna Obroski, kelle ilmumine oli talle pääsemislootust sisendanud, oli tõenäoliselt surnuks kukkunud. Isegi siis, kui ta oli ellu jäänud, tapavad koletised ta kohe. Nüüd Rhonda ennast enam ei haletsenud, ta leinas Stanley Obroskit. Kaotusevalu oli nii suur, et neiu sattus tahtmatult segadusse, püüdes oma tunnetes selgusele jõuda.

Kummatigi ei kavatsenud Tarzan surra.

Jõu ja julmuse poolest ei jäänud ta vastasele alla, mõistuselt ja vapruselt aga ületas teda. Seepärast Tarzan üksnes ei kutsunud esile seda kukkumist, vaid oskas teha nii, et jäi

peale. Selle tagajärjel kukkus tema võistleja täie hooga peaga vastu kivi. Nüüd oli ta mõneks ajaks võitlusvõimena.

Vaevalt olid nad maandunud järgmisel eendil, kui Tarzan kargas jalule. Altpoolt ronisid nobedasti tema poole ebardid eesotsas metslastüdrukuga, kes oli juba päris lähedal ja sirutas kätt tema pahkluu poole, et Tarzanit alla tõmmata. Ja siis turgatas ahvinimesele pähe mõte.

Kummardunud alla, kahmas ta metslasplikal juustest kinni, tõmbas enda poole ja heitis valust kisendava tüdruku endale selga. Metslastüdruk kriiskas, küünistas ja hammustas, kuid Tarzan kannatas vaikides, kuni nad kõrgemale jõudsid. Seal laskis ta tüdruku seljast maha ja vaatamata meeleheitlikule vastupanule sidus nööriga kõvasti kinni. Selle ajaga olid ristandid talle

153

peaaegu järele jõudnud. Upitanud metslastüdruku õlale, ronis Tarzan üles laia eendi poole, kus ligipääsmatu kalju alla oli tardunud Rhonda.

Siia tassiski Tarzan taltunud metslastüdruku, aga kui oli ta maha pannud ja näoga enda poole pööranud, nägi imekaunist naeratavat näokest. Seda lähemalt silmitseda polnud mahti, sest ristandid ronisid kriisates nende poole.

„Tagasi!" karjatas Tarzan. „Või ma tapan tüdruku!"

Tarzani mõte kasutada tüdrukut pantvangina polnud iseenesest halb, kuid nagu heade plaanidega sageli juhtub, kukkus see täielikult läbi.

„Nad tulevad edasi," ütles metslastüdruk. «Minust pole neil sooja ega külma. Sina viisid mu ära, järelikult kuulun ma sulle. Nad löövad meid maha ja pistavad nahka. Tõrju nad kividega tagasi, mina näitan teed, kuidas siit välja saada."

Tüdruku nõuannet kuulda võttes kahmas Tarzan raske kivi-kamaka ja virutas lähima ristandi pihta. Kivi purustas mehe kolju ja ta lendas alla, tegemata ainsatki häält.

Tüdruk muutus lõbusamaks ja ta hakkas oma hiljutisi kaaslasi pilkama.

Veendunud sellise lihtsa abinõu tulemuslikkuses, asus Tarzan kive korjama. Rhonda ühines temaga ja nad külvasid koletised üle kividerahega, nii et ründajad pidid koopasse varjule pugema.

„Lõunasöögiga tuleb neil oodata," naeris metslastüdruk.

„Te sööte siis inimliha?" küsis Tarzan imestades.

„Meie Malb'yatiga ei söö," vastas ta, „nemad aga küll."

„Kes see Malb'yat on?"

„Minu mees. Sa kisklesid temaga, siis aga viisid mu minema. Nüüdsest peale olen su naine ja hakkan sinu eest võitlema. Ma ei loovuta sind kellelegi!"

Ta pöördus ähvardavalt Rhonda poole, kavatsedes arvatavale võistlejale õpetust anda, kuid Tarzan astus õigel ajal vahele.

„Sa ei tohi teda puudutada!" hoiatas ta.

„Sul ei tohi olla kedagi peale minu!" väitis metslastüdruk.

„Ta pole mulle keegi," rahustas Tarzan tüdrukut. „Pole vaja talle liiga teha."

Metslastüdruk nihkus Rhondast eemale, kuid silmitses teda endiselt tulivihase pilguga.

„Eks me näe," ütles ta. „Mis ta nimi on?"

154

«Rhonda."

„Ja sinu nimi?"

„Kutsu mind Stanleyks," vastas Tarzan, keda lõbustas sündmuste ootamatu pööre.

Ta ei hakanud metslastüdrukuga vaidlema, sest mõistis, et nende pääsemine sõltub täielikult sellest isemeelsest kaunitarist.

«Stanley," kordas tüdruk pisut takerdudes. «Ebatavaline nimi. Ja minu nimi on Balza."

Tarzan märkis endamisi, et see nimi sobis talle hästi, sest suurte ahvide keeles tähendas see kuldjuukselist tüdrukut. Ahvide nimed on üldse väga täpsed. Tema enda nimi tähendas ju „valget nahka", Malb'yati oma aga «kollast pead".

Kärme liigutusega virutas Balza kivi kaljunuki tagant ettevaatlikult väljapistetud peä pihta ja puhkes ohjeldamatult naerma.

«Peaasi on ööni vastu pidada," ütles ta. «Siis lähevad nad minema, sest kardavad konutavalt pimedust. Kui me aga praegu teele asume, on meil ots käes." Tüdruk hakkas Tarzanit huvitama.

Ühest küljest, kui otsustada jumala jutu järgi, juhtis seda keha gorilla aju, teisest küljest aga hämmastas Tarzanit see, kuidas tüdruk oli tema nime hääldanud. Gorilla poleks niiviisi suutnud.

„Sa oskad inglise keelt?" küsis Tarzan. Balza silmitses teda üllatunult.

„Jah," noogutas ta. «Kuid ma ei arvanud, et sina seda oskad." „Ja kus sa seda õppisid?"

«Muidugi Londonis. Enne kui mind sealt välja söödi." «Mis tähendab «välja söödi"?"

„Ma ei sarnanenud nendega. Ema peitis mind aastaid, kuid lõppude lõpuks nuhkisid nad mu välja. Oleksin ma sinna jäänud, oleks mind tapetud."

Tarzan mõistis, et tüdrukule oli London gorillade linn, sest mingit teist Londonit ei saanud ta tunda.

«Kas Malhyat on samasugune nagu sina?" jätkas ta küsitlemist.

„Ei, ta on niisugune nagu teised. Tal ei õnnestunud selgeks õppida ühtegi ingliskeelset sõna. Sa oled temast parem. Loodan, sa tapsid ta."

„Ei tapnud," kostis Tarzan. «Mulle paistis, et ta oli elus."

155

Tüdruk vaatas alla, kahmas kivi ja hüüdega «Ongi elus!" virutas selle õnnetu Malb'yati pihta, kes jälle kaljunuki tagant välja piilus. Kivi tabas ja vaeseke roomas kähku tagasi.

„Kui ma peaksin kunagi jälle oma mehele pihku sattuma, peksab ta mu poolsurnuks," ütles Balza.

‚Ja mina arvasin, et päris surnuks," kostis Tarzan.

„Ei," seletas tüdruk. «Asi on selles, et ma olen nendest kõige ilusam. Teised on koledad. Ta ei tapa mind iialgi, ehkki teised naised rebiksid mind meelsasti tükkideks."

Ja ta puhkes valjusti naerma.

«Arvan, et seegi," viipas ta Rhonda poole, «teeks hea meelega mulle otsa peale."

Rhonda Terry kuulas huviga vestluse seda osa, mis käis inglise keeles, kuid jutuajamisse ei sekkunud. Lõpuks katkestas ta vaikuse.

„Mul pole soovi sind tappa," lausus Rhonda. «Vastupidi, miks me ei võiks sõpradeks saada?" Balza silmitses teda üllatusega.

«Ega ta naljata?" pöördus metslastüdruk Tarzani poole. „Tal on tõsi taga."

«Siis saagem sõpradeks," ütles Balza.

Armastuse ja sõpruse, elu ja surma küsimuste üle otsustas ta kärmelt ja pöördumatult.

Nad viibisid kaljunukil veel mitu tundi, tõrjudes ristandeid kividega tagasi ja sundides neid parajasse kaugusse hoiduma.

XXXI. Teemandid!

Lõpuks jõudis kätte kauaoodatud õhtu. Näljast ja janust kurnatud inimesed püüdsid kiiremini lahkuda kaljunukilt, kus nad varahommikust saadik olid kõrvetava Aafrika päikese käes piinelnud.

Kogu selle aja jooksul oli noor metslastüdruk lõbustanud Tarzanit ja Rhondat oma lihtsameelse otsekohesusega. Ta rääkis kõike, mida mõtles ja tegi seda relvituks muutva siirusega.

Kui päike läänepoolsete küngaste taha oli veerenud, tõusis ta püsti.

«Tulge," ütles Balza. «Nüüd juba võib. Nad ei hakka meid vastu ööd jälitama."

156

Balza juhtis nad kaljunuki alla kitsasse, kuid küllaltki kõrgesse koopasse. Otse pea kohal märkas Tarzan avaust ja silmapilk oli tal olukorrast selge pilt. Ta taipas, et toetades seljaga ühe ja jalgadega teise seina vastu, suudaks ta sellest koridorist või õigemini kaevust välja ronida, kuid mõistis sedagi, et kivid võivad kriimustada tütarlaste õrna nahka.

„Lähen esimesena," ütles ta, „ja lasen nööri alla. Kummaline, Balza, et sinu hõimlased ei tõusnud teist teed mööda kalju tippu ega seadnud üles varitsust."

„Nad on liiga rumalad," vastas tüdruk. „Neil jätkub tarkust ainult tagaajamiseks, aga et ringi minna ja kavalust appi võtta, seda ei jaga nende pead ilmaski."

„Väga hea, see on meile just mokka mööda," lausus Tarzan ja ronis üles. Sealt viskas ta nööri alla ja aitas mõlemad tütarlapsed kähku enda juurde.

Nad olid sattunud väikesesse kausikujulisse lõhesse, mille põhja katsid õhtuvalguses sätendavad kristallid.

Kui Rhonda pilk peatus kristallidel, hüüatas ta imestunult, sest ei uskunud oma silmi.

«Teemandid!"

Erutusest jäi Rhondal hing kinni.

„Teemantide org!"

Ta kummardus ja võttis maast mõne kivi. Balza vaatas teda nõutult, sest temale, ei tähendanud need kivid midagi.

Tarzan korjas mõned ilusamad ja suuremad kivid, lähtudes pigem esteetilistest kaalutlustest.

„Kas võib kaasa võtta?" küsis Rhonda.

„Miks mitte," kostis Tarzan. „Võta nii palju, kui soovid."

„Me saame rikkaks!" hüüdis neiu. „Toome siia kogu ekspeditsiooni ja laadime autod teemante täis. Siin on neid tonnide viisi!" -

„Kas kujutad ette, mis saab pärast?" tundis Tarzan huvi.

„Jaa! Ma saan villa Rivierasse, oma maja Beverly Hillsi, suvila saja viiekümne tuhande eest, luksusliku korteri Palm Beachis, New Yorgis..."

„Mitte midagi sellist sa ei saa," katkestas teda Tarzan, „sest kui te toote kaasa nii tohutu hulga teemante, küllastub turg silmapilk ja nad muutuvad niisama väärtusetuks kui klaasitükid. Aga kui sa talitad arukalt, siis võtad endale ja oma sõpradele õige pisut ega räägi teemantide orust kellelegi."

157

Rhonda jäi hetkeks mõttesse.

„Sul on õigus," nõustus ta, „siitpeale pole teemantide orgu looduses lihtsalt olemas."

Läbi üha tiheneva videviku juhtis Balza nad orgu laskuva jalgraja juurde ja kogu öö kõndisid nad Omwamwi kose poole.

Tee oli kõigile võõras, sest Balzagi polnud eales kodunt nii kaugel käinud. Seepärast mind aeglaselt ja jõuti kaljude juurde alles koidikul.

Suure osa teest pidi Tarzan jõuetut Rhondat süles kandma, Balza aga oli väsimatu. Ta marssis sõnatult Tarzani kannul, keda pidas nüüd oma meheks. Nad ei rääkinud, sest teadsid kogemuste põhjal, et öösel tuleb olla äärmiselt ettevaatlik, ja seetõttu polnud Tarzanil õrna aimu sellest, mis toimub oma uue isanda järel uude tundmatusse maailma sammuva väikese metslas-tüdruku peas.

Varahommikul avanes Rhonda Terry pilgule koidueelsesse udulinikusse mähkunud kaljude jalam. Rahulikku vaikust häiris vaid kose mürin otsekui titaani vaim. Rhondale hakkas tunduma, et ta laskub teistsugusesse maailma, kuhu neil pole määratud jõuda elusalt.

Tal oli veel selgesti meeles, kuidas hiigelsuur gorilla oli temaga sellest peadpööritavast kõrgusest alla laskunud. Tal endal ei õnnestu teha sammugi, Stanley Obroski aga ei suuda teda kanda. Rhonda oli juba kogenud, et mees on võimeline igasugusteks ootamatusteks, kuid midagi seesugust polnud jõukohane isegi temale. Kuni Rhonda niimoodi mõtiskles, heitis Tarzan neiu oma laiale õlale ja ronis alla. Rhondal jäi hing kinni, kuid ta surus hambad kokku ega poetanud sõnakestki.

Tarzan ronis alla, ilmutades hiiglasliku gorilla jõudu ja imeväärset osavust, tema kannul laskus kõrvalise abita ja niisama enesekindlalt Balza.

Ameeriklanna tunnetas ebatavalist kehalise ja vaimse jõu tulva.

„Pane mind maha, Stanley," palus ta. „Ma võin ise käia. Mul on palju parem."

Tarzan pani ta maha.

„Siit on Ormani juurde kiviga visata," sõnas ta. Rhonda silmitses Balzat arvustava pilguga ja köhatas kohmetult.

„Me oleme Hollywoodis muidugi kõigega harjunud, aga kas

158

sulle ei tundu, et talle peaks midagi selga panema, enne kui inimeste hulka minna?"

Tarzan puhkes südamest naerma.

„Vaene Balza," ütles ta. „Tal tuleb peagi maitsta seda tsivilisatsiooni vilja. Las ta siis säilitab võimalikult kaua oma loomulikkuse ja rikkumatuse."

„Ma muretsen tema enda heaolu pärast," ütles Rhonda.

„Balzat see ei häiri," kinnitas talle Tarzan. „Seelik segaks teda palju rohkem."

Rhonda kehitas õlgu.

„Hästi, edvistagu pealegi," sõnas ta. „Tom ja Bill on aga punastamisest juba ammugi võõrdunud."

Mõne minuti järel seisatas Tarzan järsult ja osutas käega ettepoole.

„Nende laager oli seal," ütles ta, „kuid ma ei näe kedagi."

„Mis võis juhtuda?" erutus Rhonda. „Nad ju lubasid sind oodata."

Ahvinimene hakkas hoolega kuulama ja õhku nuusutama.

„Nad pole kuigi kaugel," ütles ta lõpuks, „ piki jõge allpool. Ja praegu pole nad seal üksi, neid on palju."

Miili järel tuli nähtavale suur laager arvukate telkide ja veoautodega.

„Safari!" hüüdis Rhonda rõõmsalt. „Pat on saabunud!"

Peagi neid märgati, kõlasid tervitushõiked, trobikond inimesi tormas neile vastu. Kõik sööstsid Rhondat suudlema, Naomi aga suudles Tarzanit. Seda nähes hakkas Balza lõrisema ja viskus tema poole. Tarzan jõudis õigel ajal metslastüdrukul käest kinni kahmata. Surmani ehmunud Naomi hüppas eemale.

„Käed eemale Stanleyst," hoiatas Rhonda naerdes. „See noor leedi ei salli, et talle mingil moel kallale kiputakse."

Tarzan pööras Balza näoga enda poole.

„Need on minu sõbrad!" ütles ta. „Neil on teised kombed kui sinu suguharul. Ja kui hakkad tüli norima, saadan su tagasi. Need neiud on sinu sõbrad."

Kõik jäid kirjeldamatu imestusega Balzat jõllitama: Orman kui lavastaja, kes oli avastanud uue naisetüübi, Pat O'Grady lavastaja assistendina, kes ei erinenud kuigi palju oma bossist.

„Balza, mine koos neidudega ja tee kõik, mida nad käsivad," jätkas Tarzan. „Nad panevad su imekauni keha peale ebamugavad rõivad, kuid teisiti ei saa. Kuu aja pärast oled sa õppinud

suitsetama, jooma kokteili ja üldse kohaned kõigi tsivilisatsiooni hüvedega. Esialgu oled veel metslastüdruk. Mine nendega kaasa ja õnnistagu sind jumal."

Kõik puhkesid valjusti naerma, välja arvatud Balza. Ta ei mõistnud kõike, kuid isand oli käsu andnud ja tüdruk kuuletus.

Balza läks koos Rhonda ja Naomiga nende telki.

Tarzan jäi jutlema Ormani, Bill Westi ja O'Gradyga. Need pidasid teda endiselt Stanley Obroskiks ja Tarzan ei hakanud neid ümber veenma.

Ormanil sügelesid käed, et asuda filmivõtete juurde. Nüüd olid kõik kohal, kaasa arvatud Stanley Obroski. Ta otsustas anda majori osa Pat O'Gradyle ja kähku kirjutada osa Balzale.

„Ta rabab kõiki! Seda ütlen mina, tõeline naiste tundja!" ennustas ta prohvetlikult.

* * *

Kaks nädalat filmis Orman vahetpidamata ühe episoodi teise järel maalilise jõe ja kose taustal. Tarzan lahkus kaheks päevaks ja tõi kaasa sõbraliku suguharu, et asendada jalgalasknud neegreid. Ta viis operaatorid lõvide, elevantide ja teiste loomariigi asukate juurde ning kõiki vaimustasid Stanley Obroski osavus ja teadmised.

Ent peagi saabus kurb uudis.

Orman sai stuudiost telegrammi käsuga otsekohe võtted lõpetada ja Hollywoodi naasta.

Kõiki peale Ormani valdas ülekeev rõõm.

„Hollywood!" hüüatas Naomi Madison. „Oo, Stanley! Mõelda vaid! Kas sina ei tahagi Hollywoodi minna?"

„Olen juba hakanud unustama, kuidas ta välja näeb," naljatas Tarzan vastu.

Ekspeditsiooni liikmed lõid tantsu ja laulsid nagu lapsed, vaadates põlevaid dekoratsioone ja makette. Tarzan jälgis imestunult inimesi. Ta proovis ette kujutada Hollywoodi, kuhu
püüdlesid kõik need mehed ja naised, ja tal tuli tahtmine seda kas või ühe silmagagi näha.

Tagasitee mööda sissesõidetud rada läks palju kiiremini. Ekspeditsiooni läbi bansutode maa saates kinnitas Tarzan valgetele, et neil ei pruugi midagi karta.

„Ma hoiatasin Rungulat, kui käisin tema külas," seletas ta.

Seejärel lahkus ahvinimene filmirahva juurest, öeldes, et

läheb ees Jinjasse, ja ruttas Mpugu külla, kuhu oli jätnud tõelise Stanley Obroski. Kuid Mpugu võttis ta vastu kurva näoga.

„Valge bwana suri nädal tagasi," ütles pealik, „ja me viisime ta surnukeha Jinjasse, et valged ei mõtleks, nagu oleksime ta tapnud."

Tarzan vilistas tusaselt. Obroskit ei saanud enam millegagi aidata. Ta oli ameeriklase heaks niigi teinud kõik, mis oli olnud tema võimuses.

Kaks päeva hiljem jälgisid džunglivalitseja ja loomade kuningas, Kuldlõvi Jad-bal-ja väikeselt künkalt pikka veoautode rodu, mis suundus Jinjasse.

Kolonni eesotsas sammus Pat O'Grady kõrvuti Balzaga. Nad käisid teineteise ümbert kinni hoides ja Balzal tossas huulte vahel sigaret.

XXXII. Tere, Hollywood!

Möödus aasta.

Los Angelesi keskvaksalis tuli rongilt maha pikakasvuline pronkspruuniks päevitunud näoga mees. Kerge suursugune kõnnak, hääletu mõõdetud samm, tugevad lihased, näole kirjutatud väärikus — see kõik meenutas temas niivõrd lõvi, otsekui oleks ta olnud Numa elav kehastus.

Rongi juurde trügis tohutu inimsumm, keda suurivaevu hoidis tagasi treenitud politseinike ahelik. Nad jätsid kitsa läbikäigu saabunud reisijate ja kõigi oodatud filmitähele.

Surisesid filmikaamerad, kohalikesse ajalehtedesse ja infor-matsioonikeskustesse lendasid ülesvõtted. Kärsitud reporterid ja erikorrespondendid trügisid ettepoole.

Lõpuks ilmus nähtavale ka kuulsus ise, kellele hüüti valjuhäälselt: „Tere tulemast!" Tervitus kajas vastu mikrofonidest, mis Freeman Lang oli paigaldanud ettenägelikult sobivatesse kohtadesse.

Vagunist hõljus välja reklaamiagentide saatel kuldjuukseline neiu, talle järgnesid kolm sekretäri ja teenrid, kes talutasid keti otsas gorillat.

Reporterid piirasid tiheda ringina tütarlapse sisse ja Freeman suutis suurivaevu tema juurde läbi murda.

„Ehk tahaksite öelda mõne sõna oma sõpradele?" küsis mees

teda käevangu võttes. „Siia, kullake!" Neiu astus mikrofoni juurde.

„Tere kõigile! Igatsesin teid väga. Milline õnn on naasta Hollywoodi!"

Freeman Lang võttis mikrofoni.

„Leedid ja džentelmenid," kuulutas ta pidulikul häälel, „ praegu kuulsite kõige populaarsema ja veetlevama noore filmitähe häält. Te näete tänavail rahvasumma, kes on tulnud teda tervitama. Olen näinud palju vastuvõtte, kuid ausõna, sõbrad, midagi seesugust küll mitte. Kogu Los Angeles on tulnud tervitama supertähte — võrratut Balzat!"

Pronkspruuni hiiglase näol vilksatas naeratusevirve. Trüginud rahva seast tänavale, peatas ta takso ja palus end viia hotelli.

„Rooseveltis" pandi ta kirja kui John Clayton, kes oli saabunud Londonist.

Teda jälginud mees pani tähele pikka kasvu, laiu õlgu ja pehmet kassikõnnakut.

Oma numbritoa aknast vaatas John Clayton Hollywoodi puiesteele, kus põhja ja lõuna suunas veeresid käratult lugematud autod. Nähes harvu puudetukkasid, mis olid ära eksinud hiigelhoonete sekka, ohkas ta raskelt.

All kõnniteel pulbitses jalutavate jõudeinimeste vool ja neid silmitsedes tundis John Clayton end ääretult üksildasena.

Võõrastemaja seinad mõjusid rõhuvalt ja ta läks halli, võtnud nõuks jalutada pisut küngastel, mis kõrgusid veidi kaugemal põhja pool.

Vestibüülis peatas teda noor mees.

„Ega te juhtumisi ole mister Clayton?" küsis ta.

Clayton vaatas võõrale tähelepanelikult otsa.

„Olen küll, kuid me pole tuttavad."

„Olete arvatavasti lihtsalt unustanud. Kohtusime Londonis."

Clayton raputas pead.

„Ma ei unusta iialgi midagi."

Noor mees naeratas ja kehitas õlgu.

«Vabandage, kuid ma tundsin teid ära. Te olete ju siin töö asjus?" küsis ta, nagu poleks midagi juhtunud.

„Ei, tulin lihtsalt Hollywoodi vaatama," vastas Clayton. „Olen sellest nii palju kuulnud, et otsustasin oma silmaga kaeda."

162

„Teil on siin kindlasti suur hulk sõpru?"

„Ei, mind ei tunne siin keegi."

„Siis võin teile kasulik olla," pakkus noormees. „Olen siin elanud juba kaks aastat, praegu vaba ja näitan meelsasti teile linna. Minu nimi on Reece."

Clayton jäi ettepaneku üle mõtlema. Ta oli sõitnud Hollywoodi vaatama ja giidi teened kulusid talle marjaks ära.

„Olete väga lahke," sõnas ta.

„Tore on. Ehk alustame lantšiga? Minu arust pakub teile huvi heita pilku meie filmitähtedele. Tean kohta, kus nad koos käivad."

„Väga hea," kiitis Clayton. „Näitlejad on Hollywoodis kõige huvitavamad inimesed."

„Läki siis „Brown Debrysse"."

Restorani juures taksost väljudes nägi Clayton inimhulka, mis meenutas talle rahvasumma tunglemist raudteejaamas kuulsa Balza vastuvõtul.

„Küllap oodatakse kedagi tähtsat isikut," pöördus ta Reece'i poole.

„Oh, need logardid tõlgendavad siin päevad läbi," vastas see.

Restoran oli puupüsti täis uhketes rõivastes noobleid mehi ja naisi. Kõigil olid nii omapärased rõivad, ehted ja soengud, otsekui oleks igaüks püüdnud end näidata. Kõikjalt kostis:

„Tervist!"

„Näete vapustav välja!"

„Kuidas käsi käib?"

„Kohtume õhtul hiina restoranis."

Reece näitas Claytonile kõiki kohalviibivaid kuulsusi.

Mõni nimi oli talle tuttav, kuid kõik inimesed sarnanesid nii väga üksteisega ja rääkisid niivõrd ühtemoodi, et Claytonil hakkas peagi igav ja ta rõõmustas, kui kelner arve tõi. Selle ära maksnud, läksid nad välja.

„Mis te õhtul teete?" küsis Reece.

„Esialgu veel ei tea."

„Ehk läheksime Balza filmi esilinastust vaatama? Selle nimi on „Õrnad õlad". Film jookseb hiina kinos. Minul on pilet olemas, mu tuttav võib teilegi hankida, kuid see maksab kakskümmend viis senti."

Reece vaatas küsivalt Claytonile otsa.

163

„Kas ma pean ilmtingimata seda filmi nägema, kui tahan Hollywoodiga tutvuda?"

„Kuidas muidu!"

* * *

Graumani hiina teatri fassaadi ujutas üle ere valgus. Hoone ees tungles paarkümmend tuhat uudishimulikku, kes olid tõkestanud Hollywoodi puiestee sõidutee osa. Autod olid peatunud. Politseinike näod leemendasid higist.

Clayton ja Reece väljusid „Rooseveltist" ning hakkasid rahvasummast läbi trügima. Kui nad teatri juurde jõudsid, kuulis Clayton valjuhäälset teadet kuulsuste saabumisest. Nad olid jätnud oma auto kaks-kolm kvartalit eemale ja tulid teatrini jalgsi.

Peasissekäiku ummistasid uudishimulikud ja autogrammi-kütid. Mõni oli koguni tooli kaasa võtnud ja istus siin hommikust saadik, hõivanud parema koha.

Kui Clayton fuajeesse astus, kõlas puiesteele paigaldatud valjuhääldist Freeman Langi hääl.

„Kohe jõuavad pärale kuulsused. Praegu väljub autost koos oma uue mehe prints Madiniga Naomi Madison. Ja siin on ka imekaunis väike Balza! Püüan tema juurde trügida, et võiksite teda kuulda. Peate veidi ootama. Oo, kallis, tulge siia, palun! Mu jumal! Olete täna lihtsalt vastupandamatu! Soovite ehk öelda paar sõna meie kuulajatele? Siia, palun!"

Kümned autogrammikütid sirutasid tema poole märkmikke ja sulepäid, kuid ta möödus neist naeratades ja astus mikrofoni juurde.

„Tere kõigile! Ma igatsesin teid väga! Milline õnn on naasta Hollywoodi!"

Clayton naeratas pilkavalt, rahvasumm tänaval korraldas marulise ovatsiooni. Freeman pöördus järjekordset kuulsust tervitama.

„Ja sealt tuleb... Ta lihtsalt ei suuda rahvasummast läbi tungida. Ausõna, sõbrad, siin ei mahu nööpnõelgi maha kukkuma. Oleme teiega viibinud paljudel esilinastustel, kuid midagi sellist pole näinud. Politseinikud ei jõua inimesi tagasi hoida, kohe murravad nad läbi mikrofoni juurde. Tere, Jimmy, kas tohib sind hetkeks? See on Jimmy Stone, filmilaenutuse mänedžeri abi, kelle superfilmi „Õrnad õlad" näidatakse täna esimest korda Graumani hiina teatris."

164

«Tere kõigile! Tahaksin, et täna oleksid kõik siin! See on lihtsalt imetore! Tervist, memmeke!" „Lähme saali," pakkus Clayton.

* * *

„Noh, Clayton, kuidas film meeldis?" küsis Reece. „Akrobaadid olid väga head," vastas inglane. Reece vajus korraks mõttesse ja lõi siis särama. „Mõtlesin välja, mida teha," hüüdis ta. „Kutsun sõbrad kaasa ja läheme peole!" «Niisugusel kellaajal?"

„Mis te nüüd, on ju veel vara! Seal ongi Billy Brouke. Kuidas oleks ühe dringiga, Billy?",

„Mina olen poolt! Tulge. Minu auto on nurga taga."

„Vaevalt rõõmustab teie sõpru tundmatu inimese ilmumine," lausus Clayton laupa kibrutades.

Reece puhkes naerma.

„Ärge muretsege!" kinnitas ta. „Rõõmustab nii teie kui meie ilmumine."

Nüüd muigas ka Brouke. „Täpselt nii!" ütles ta.

Brouke juhtis autot mööda kitsast tänavat, mis lookles küngaste vahel, pööras siis ära, läbis mitu kvartalit ja keeras tagasi.

„Neetud," pomises Brouke.

„Olete unustanud sõprade aadressi?" tundis Clayton huvi.

Kõrvaltänaval silmasid nad eredalt valgustatud villat, mille ees seisid autod. Avatud akendest kõlas naeru ja muusikat. „Oleks nagu siin," ütles Reece.

„Jajah," kinnitas Brouke endiselt muiates.

Ukse avas filipiinlasest teener. Reece läks temast mööda, teised kannul. Trepil istusid noormees ja neiu ning suudlesid kirglikult, üritades seejuures oma veiniklaase mitte ümber ajada. Nad olid teineteisest niivõrd haaratud, et ei märganud midagi ümberringi.

Võõrastetoast paremal oli avar magamistuba, kus radioo-la saatel tantsisid mõned paarikesed, teised olid istet võtnud tugitoolides ja diivanil. Kõik jõid. Kõikjal kõlas naeru ja naljatusi.

„Pidu on täies hoos," tähendas Brouke ja astus söakalt tuppa.

165

«Tere kõigile!" hüüdis ta. „Kus siin märjukest saab? Minu järel, sõbrad!"

Tantsiskleval kõnnakul liikus ta toas ringi.

Diivanilt tõusis hallide meelekohtadega keskealine mees ja astus veidi kohmetunud ilmel Reece'i juurde.

«Vabandage, kuid ma ei..." alustas ta, kuid Brouke katkestas teda jõhkralt.

„Kõik on korras, vanapoiss, vabanda, et hilinesime. Anna käsi mister Reece'iie ja mister Claytonile Londonist. Kuidas on kokteiliga?"

Vastust ootamata läks ta köögi poole, tema kannul Reece ja kõige järgi otsustades maja peremees. Clayton lõi kõhklema, sest ei märganud hallijuukselise mehe erilist vaimustust.

Seal astus Claytoni juurde kergelt tuikudes pikakasvuline blondiin.

„Kuhu te jäite, mister e-e-e-."

„Clayton," ütles mees ette.

„Kas tantsime?" küsis blondiin.-

Kui nad tantsurütmis liikuma hakkasid, ütles naine:

„Minu sõber jäi maani täis ja ta tuli voodisse panna."

Ta lobises ühtesoodu, kuid Claytonil õnnestus siiski küsida, kas ta tunneb Rhonda Terryt.

„Rhondat? Aga muidugi. Kuid ta on praegu Samoal, mängib seal oma mehe uues filmis."

„Oma mehe? Niisiis on ta abielus?"

„ Nojah. Tema mees on lavastaja Tom Orman. Te tunnete Rhondat?"

„Jah, olen temaga kord kohtunud," vastas Clayton.

«Pärast Stanley Obroski äkilist surma oli ta kohutavalt masendatud, kuid hiljem vajus kõik unustusehõlma ja ta abiellus Torn Ormaniga. Jah, Obroski äratas tookord suurt tähelepanu. Tead, siiani räägitakse legende sellest, kuidas ta ühe käega sai jagu lõvidest ja gorilladest."

Clayton naeratas viisakalt.

Pärast tantsu tiris naine ta diivani juurde, kus istus kaks meest.

„Abe!" kõnetas ta neist ühte. «See inimene on teie jaoks leid. Saage tuttavaks. Abe Potkin. Dan Puänt, kuulus stsenarist."

„Me panime teda tähele," ütles Potkin.

166

„Ärge kõhelge, võtke ta," soovitas neiu. „Paremat Tarzanit te ei leia."

„Ta on teist tüüpi, kuid hakkas mulle silma," ütles Potkin. „Mida sina üüed, Dan?"

„Ta vastab minu ettekujutusele Tarzanist ja on suurepärase kujuga, see aga ongi, mida vajame," vastas Puänt.

„Teda ei tunne keegi, kuid sa ise rääkisid, et vajame mainekat nime," ütles Potkin.

„Koos temaga mängib peaosa plaatinablond Era Dessent. Tal on seksapiili ja mainekas nimi. Mul on idee! Ma panen süžee keerlema Dessenti ja ilusa noormehe ümber, toon sisse teise naise ja veel ühe kõlava nimega meesiluduse, Claytonit aga kasutame stseenides ahvidega."

„Pole halb idee, Dan. Kuhjaga seksi, armastuse kolmnurk, kuid me vajame sootuks midagi muud."

„Nii' või teisiti, kuid seda poissi läheb meil tarvis."

„Ja mida teie sellest arvate, mister Clayton?" uuris Potkin pilkava naeratusega.

Sel hetkel trügisid tuppa Reece ja Brouke, pudelid käes. Nende järel tuli nähtavale ehmunud peremees.

„Joogem, sõbrad," ergutas Brouke, „te olete kuidagi hapu näoga."

Nad kõndisid toas ringi, valades klaasidesse puhast viskit või džinni, mõnikord aga segamini. Aeg-ajalt nad seisatasid ja rüüpasid otse pudelist. Lõpuks kadusid nad halli tühje klaase otsima.

„Kuidas siis jääb?" pöördus Potkin katkenud jutuajamise juurde tagasi.

Clayton silmitses teda küsivalt. «Millest te räägite?"

«Kavatsen teha filmi džunglist," selgitas Potkin. „Mul on leping Tarzani-filmile ja ma vajan Tarzanit. Homme teeme proovi."

„Te arvate, et ma tulen toime Ahvide Tarzani osaga?" uudistas lord Greystoke põgusa naeratusega huulil.

„Te pole küll päriselt see, keda vajame, kuid võib-olla sobite. Mister Puant kirjutab vapustava stsenaariumi. Te saate kuulsaks, ja veel kuidas! Olete mulle hauani tänu võlgu. Te hakkasite mulle meeldima, mister Clayton, ja olen nõus maksma teile viiskümmend dollarit nädalas. Nii et te siis tulete homme

167

hommikul stuudiosse rolli proovile?" Clayton tõusis püsti.

„Pean järele mõtlema," ütles ta ja läks teise nurka. Seal jooksis võõrastetoast välja ilus noor naine, keda ajas taga Brouke.

Jäta järele, häbematu!" karjus naine. Hallipäine peremees hüppas Brouke'i juurde. „Jätke mu naine rahule," nõudis ta, „ja kaduge mu majast minema!"

Brouke ei lausunud musta ega valget, vaid virutas peremehele näkku sellise hoobi, et see lendas üle tugitooli ja lõi pea vastu seina ära, ise aga kahmas naise sülle ja jooksis halli.
Clayton jälgis toimuvat pärani silmadega. Pöörates nägi ta enda kõrval Mayad, tütarlast, kellega oli hiljuti tantsinud.
„Teie sõber on häbematuks muutunud," poetas too.
„Ta pole minu sõber," vaidles Clayton vastu. „Tutvusin temaga täna, tema kutsuski mind peoõhtule oma sõprade juurde."
Neiu naeris.
„Sõbrad? Joe pole teda elu seeski näinud." Neiu vaatas üksisilmi Claytonit.
„Ega te ometi öelda taha, et teil polnud õrna aimugi võõrasse majja tungimisest?"
Clayton sattus segadusse.
„Nad siis polegi teie sõbrad?" küsis ta nõutult. „Miks meid siis välja ei aetud? Miks ei kutsutud politseid?"
„Et politsei oleks leidnud vägijooke? Olete unustanud, et meil on kuiv seadus?"
Ülemisel korrusel kõlas karjatus. Peremees ajas end tuikudes jalule.
„Oh issand, mu naine!" karjatas ta ahastavalt.
Kahe hüppega oli Tarzan hallis ja tormas trepist üles. Uks oli lukus. Ta surus seda õlaga ja uks paiskus raksatades valla.
Põrandal võitles naine purjus Brouke'iga. Clayton haaras tal kraest kinni ja virutas eemale. Raevust ja valust röökides üritas see solvajale kätte maksta, kuid oli võimetu Tarzani raudsete rusikate vastu.
Eemal kõlas politseisireen. Selle huilgamine kainestas Brouke'i silmapilk.
„Lase lahti, lollpea!" kähistas ta. „Politsei tuleb."
168
Kuid Clayton tiris vastupunniva Brouke'i sõnatult trepi juurde ja viskas ta sealt alla. Siis pöördus tagasi naise juurde ja aitas tal üles tõusta.
„Kas saite haiget?" küsis ta.
„Ei, olin lihtsalt hirmunud. Ta püüdis välja uurida, kus ma väärisasju hoian."
Taas kõlas politseivile, seekord palju lähemal.
«Läheksite parem ära," sõnas perenaine. „Joe on kohutavalt tujust ära. Tahab, et teid kolme arreteeritaks."
Clayton vaatas lahtisest aknast välja. Seal tänavalaternate taustal mustendasid võimsa tamme kaharad oksad. Clayton tõstis jala aknalauale ja kadus pimedusse.
Naine karjatas kohkunult.
* * *
Hommikul põrkas Clayton võõrastemaja vestibüülis kokku Reece'iga, kes teda tõenäoliselt ootas.
„Oü vahva pidu, eks?" kõnetas noormees teda.
„Ja mina arvasin, et olete juba trellide taga," ütles Clayton.
„Mida te veel ei taha! Mul õnnestus end välja keerutada. Aga teie kavatsete kuuldavasti võtta endale Tarzani osa Abe Potki-ni filmis?"
„Kust te selle võtsite?"
«Lugesin Louella Parsoni sõnumit „Observer'st"." «See pole nii."
«Olete tark. Ent annan teile asjalikku nõu. Kui kavatsete kinoga tegelema hakata, siis «Prominent Pictures" teeb uut filmi Tarzanist."

Nende juurde astus korruseteener.
«Mister Clayton, teile on telefon."
Clayton läks aparaadi juurde ja võttis toru.
«Clayton kuuleb," sõnas ta.
«Räägitakse «Prominent Picturesi" kaadriosakonnast. Ehk oleksite nõus meie kontorisse tulema? Tahame teile üht-teist pakkuda."
„Ma mõtlen järele," vastas Clayton ja riputas toru konksu otsa.
«Helistati «Prominent Picturesist"," ütles ta Reece'ile. «Tahavad midagi pakkuda."
169
«Tuleb minna," soovitas Reece. «Kui «Prominent Pictures" teid võtab, on edu tagatud."
„Kõlab ahvatlevalt."
„Arvate, et Tarzani osa on teile jõukohane?"
„Arvan küll."
„Riskantne osa. Mina küll ei nõustuks mingi hinna eest." «Mul on aeg minna," ütles Qayton ja suundus ukse poole. «Kuulge, vanapoiss," hüüdis Reece talle tagantjärele. «Ehk viskate mulle laupäevani kümneka?"
* * *
Kaadriosakonna juhataja silmitses Claytonit kriitilise pilguga.
«Väljanägemine on teil nagu peab," jõudis ta järeldusele. «Saadan teid mister Goldeeni juurde, ta on tootmismänedžer. On teil kogemusi?"
«Tarzanina?"
Juhataja naeris.
«Ei, ma mõtlesin filmis kaasalöömist." „Ei ole."
«Hüva, te sobite igal juhul. Teist tuleb suurepärane Tarzan. Tulge, juhatan teid mister Goldeeni juurde."
Nad pidid natuke ootama, enne kui sekretär nad sisse kutsus.
«Tervist, Ben!" teretas juhataja Goldeeni. «Arvan, et leidsin sulle sobiva inimese. See on mister Clayton."
«Millisesse ossa?"
«Tarzaniks."
„Hm."
Mister Goldeen silmitses Tarzanit kaua ja norivalt, siis aga raputas pead.
„Ei, pole see tüüp," pigistas ta läbi hammaste. «Mitte sinnapoolegi."
Tarzan naeratas vaevumärgatavalt.
«Kuulake, mida ma teile soovitan," ütles juhataja, kui nad olid kabinetist väljunud. «Ehk leidub teie jaoks midagi muud. Pean teid meeles. Kui midagi ette juhtub, helistan teile kindlasti. Kohtumiseni."
* * *
Hilisõhtul lehte vaadates nägi Clayton üle kogu külje pealkirja:
«Cyril Wayne Tarzani osas.
170
„ Prominent Pictures" kutsus uude filmi Tarzanit mängima kuulsa tantsija."
* * *
Möödus nädal. Clayton valmistus juba Californiast ära sõitma, kui äkki helises telefon.
Helistas „ Prominent Picturesi" kaadriosakonna juhataja.

„Mul on teie jaoks osa Tarzani-filmis," kuulutas ta. „ Tulge homme hommikul kell seitse kolmkümmend stuudiosse."
Clayton jäi hetkeks mõtlema.
„Hästi," lausus ta siis. „Olen seal kell seitse kolmkümmend." Ettepanek hakkas teda huvitama.
* * *
„Hei, teie, mis te nimi on?" hõikas lavastaja abi. „ Clayton."
„Te siis oletegi see poiss, keda võeti valge küti ossa, kelle Tarzan lõvi käest ära päästab?"
Cyril Wayne, puusariie pruuni värviga võõbatud kehal, kes oli Tarzanit jälginud, sosistas nüüd lavastajale midagi kõrva. See jäi Claytonit jõllitama.
«Kretiinid!" pistis ta röökima. „Ta ju rikub ära kogu filmi! Kes arulage ta üldse siia tõi?"
„Ja mis nüüd?" küsis Wayne. „Kas tõesti ei saa midagi teha?"
„Miks mitte? Me ei näita üldse ta nägu. Nüüd aga tööle. Kordame kogu stseeni algusest peale. Hei, teie, tulge siia! Mis te nimi on?"
„ Clayton."
„ Niisiis on asi järgmine. Tulete läbi džungli otse kaamera poole. Hirmust vahite kogu aeg tagasi. Käima peate tuikudes, justnagu oleksite väsimusest iga hetk ümber kukkumas. Olete eksinud, teid aga ajab taga lõvi. Kaadrid lõviga monteerime hiljem sisse. Kõige viimasel hetkel ilmub teie kannule tõepoolest lõvi, kuid ärge kartke, ta ei puutu teid. Lõvi on lepliku iseloomuga ja suurepäraselt dresseeritud. Te karjatate, haarate noa. Hirmust värisevad teil põlved. Tarzan kuuleb teid ja tuleb appi. Muide, kus on dublant, kes Cyrili asemel peab puude otsas kargama?" pöördus ta abi poole.
Veendunud, et dublant on kohal, jätkas ta:
„ Niisiis, lõvi tungib kallale. Tarzan hüppab maha, lõvi ja teie
171
vahele. Siin filmime suures plaanis ja teil tuleb pöörata selg kaamera poole. Tarzan sööstab lõvile kallale ja tapab ta. Ütle, Eddy, kuidas on sellel dresseerijal grimmiga, kes dubleerib Cyrilit võitluses lõviga?"
„Kõik on kombes, šeff," kostis abi.
„Siis kõik kohtadele!" karjus režissöör. „Ärge unustage, Clayton, et teid ajab taga lõvi ja te tunnete surmahirmu."
Proov läks edukalt, lavastajale meeldis esimene episood. Seejärel võeti käsile stseen Wayne'i, Claytoni ja lõviga. Lõvi oli suur ilus loom. Clayton jäi tahtmatult teda imetlema.
Dresseerija hoiatas juuresolijaid, et kui midagi ettenägematut juhtub, tuleb säilitada rahu, mitte mingil juhul ei tohi lõvi puudutada.
Kaamerad hakkasid surisema. Clayton lõi vankuma, vaatas piinatult tagasi ja karjatas õudusest. Džunglist väljus lõvi. Kiskja suundus Claytoni poole, kuid siis tõkestas tal tee puu otsast alla hüpanud Cyril Wayne.
Kõigile ootamatult möiratas lõvi vihaselt ja valmistus hüppama. Hirmust sõge Wayne pistis tuhatnelja plagama, lõvi tema kannul. Kiskja olekski ees liduvat Cyrilit jälitades Tarzanist mööda kihutanud, kuid siis juhtus midagi niisugust, mida keegi ei oodanud. Otsekohe mõistnud näitleja kohale kerkinud hädaohtu, hüppas Clayton välk Ara väledusega metslooma juurde, kargas talle selga ja haaras võimsa käega kiskja kaela ümbert kinni.

Numa pistis vurrina keerlema, püüdes ahvinimest seljast maha raputada, kuid tema küünised ei ulatunud Claytonini. Raevunud lõvi prantsatas maha, kus hakkas püherdama, tuues kuuldavale hirmuäratavat lõrinat. Äkki pääses inimese kõrist niisama kohutav hääl. Clayton tõstis käe. Õhus välgatas noatera. Ikka ja jälle tõusis ja langes inimese käsi, jagades kiskjale surmavaid hoope. Lõvi hakkas tõmblema ja jäi siis vagaseks.

Clayton tõusis maast üles, pani jala lõvi korjusele ja heitis pea kuklasse, kuid siis äkki nagu taipas ja astus põgusa naeratusega eemale.

Võitluspaigale tormas lõõtsutav Benny Goldeen, tootmis-mänedžer.

„Oh issand!" ägas ta. „Te tapsite meie parima lõvi. Maksime tema eest kümme tuhat dollarit. Olete vallandatud!"

172

* * *

Kontorilaua taga istuv portjee tõstis silmad juurdeastunud üürilisele.

„Kas juba lahkute meilt, mister Clayton?" uudistas ta viisakalt. «Loodan, et Hollywood meeldis teile."

„Ja veel kuidas!" naeratas Clayton. «Kuid ma tahaksin teilt saada mõningast teavet."

«Suurima heameelega. Mida te teada soovite?"

«Öelge, millal sõidab lähim laev Aafrikasse?"

SISUKORD

INIM-KOLETISED

Tarzani-lugudega end kuulsäks kirjutanud ameeriklane Edgar Rice Burroughs on ette võtnud mitu katset näidata ilukirjanduslikus vormis inimkonda ammu vaevanud probleemide lahendamatust või õigemini poolikute lahenduste kurbi tagajärgi. Raamatus „ Tagasi kiviaega" võis täheldada hingederändamist, mis ei rikkunud kangelaste eluõnne.

„ Inimkoletised " (, The Monster Men ") käsitleb Euroopas juba Fausti-lugudest tuttavat elu taastekitamist teadlaste vaimu ja käe läbi. Kas professor Maxonit ajendas inimest looma eelkõige teaduslik huvi või hoolitsus oma tütre Virginia täiusliku elukaaslase eest? Esitnene soov jäi teisele siiski alla. Professor armastas oma tütart niivõrd, et ta arvas mitte leidvat talle väärilist elukaaslast. Ta võttis nõuks luua teaduslaboris täiuslik inimene — mii välimuselt kui ka hingelt. Professor sai koos doktor von Homiga valmis tosin elukat, kes olid pigem hingeta koletisedkui inimesed. }a viimaks paistis katse õnnestuvat. Number Kolmteist oli täiuslik isend ilu ja hingeülluse poolest. Kuid ainult vana hiinlane Sing Li teadis kogu tõde. Selle saab ka lugeja viimasest peatükist teada. Professoril tuli Loodusele siiskialla vanduda, mis lubas tütrel osa saada täielikust õnnest.

Kirjanik on kujutanud värvikalt võitlust hea ja kurja ning kumbagi poolt esindavate tegelaste vahel. Nagu E. R. Burroughsil ikka saavad vääritud karistatud ja vooruslikud pärjatud.

„Kõik on hästi, mu kallis!" hüüdis ta. „Kõik on hästi! Mulle meenus kõik. Sa ise ütlesid lahenduse. Priscilla 999 — see on mu isa aadress, maja number 999 Pris-cilla avenüül. Olen Townsend G. Harper noorem.

„Oo, Bulan!" hüüatas neiu. „Aga mismoodi sa meie hirmsale saarele sattusid?"

„Söitsin sulle järele, kallis," vastas mees. „See on pikk lugu. Pärast õhtusööki jutustan sulle kõigest, mis mul meelde tuleb. Esialgu aga piisab sellest, et sa teaksid : sõitsin sinu järel Ithaca raudteejaamast ümber poole maakera, innustatuna armastusest, mis tärkas sinu armsa näokese nägemisest, kui sa vaguni juurde astusid.

„Sa võid ju olla kuulsa Townsend G. Harperi poeg, kuid mulle jääd sa alati Bu-laniks, sest armusin sinusse kui Bulani."